ТЕАТРОН 200

часопис за позоришну уметност

Културно наслеђе Србије

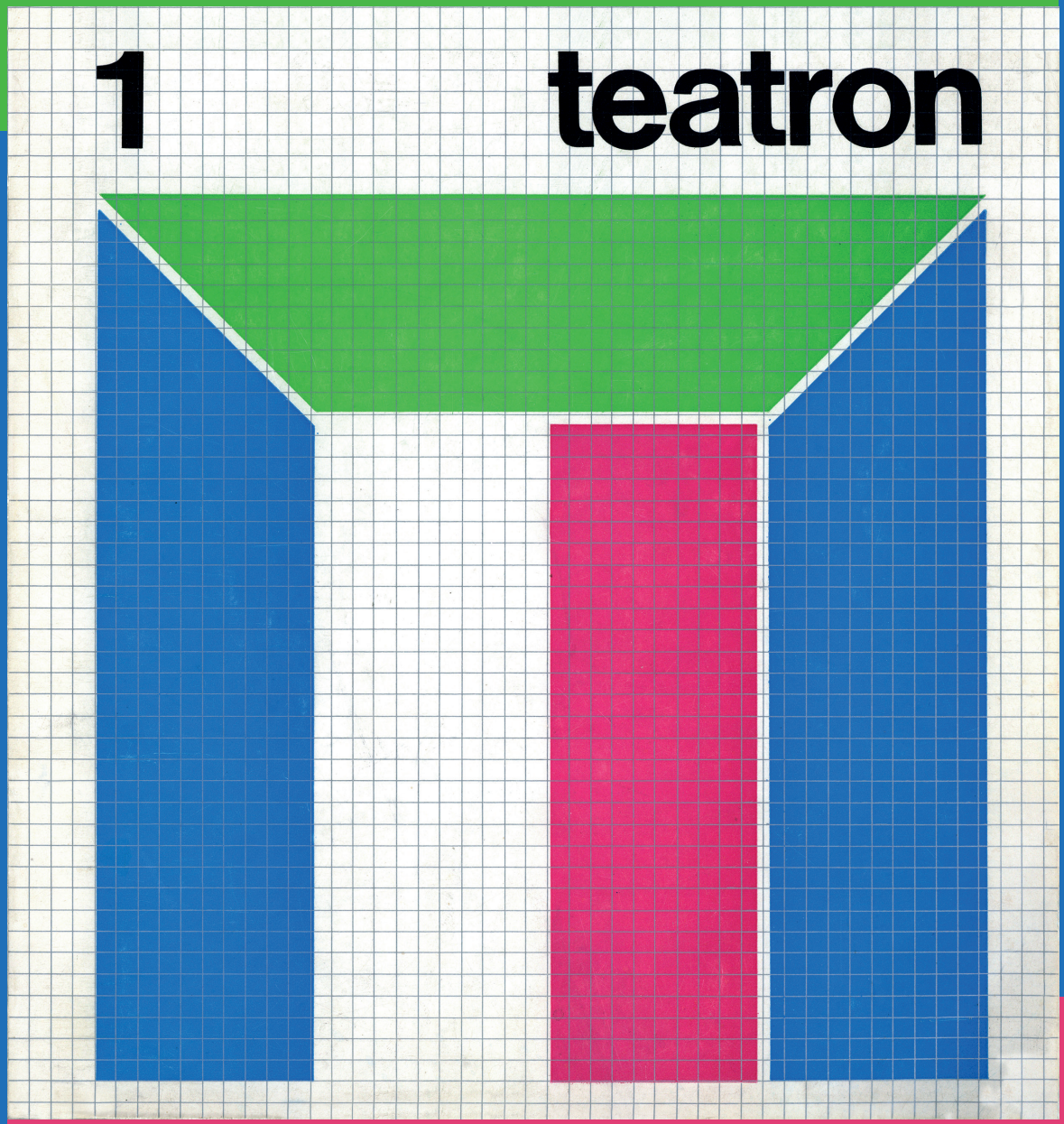

УЗ ДВЕСТОТИ БРОЈ

Сада, када се Театрон ближи педесетој години излажења, можемо да – с нескривеним задовољством и не мањим поносом – констатујемо да се преко његових страница исписивала барем двојака историја српског позоришта: она која је истраживала прошлост, и друга која се бавила савременим театром, представама, фестивалима, представљањем нових естетика, праваца, теоријских новина, као и драмским текстовима савремених аутора.

Радомир Путник

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ
Насловна страна првог броја часописа *Театрон* из 1974. Дизајн првог броја урадили су Савета и Слободан Машић

ТЕАТРОН

часопис за позоришну уметност

200

ЈЕСЕН/ЗИМА 2022

ТЕАТРОН

Часопис за позоришну уметност
Број 200
Година XLVI
YU ISSN 0351 - 7500

Одговорни уредник
Весна Буројевић
Музеј позоришне уметности Србије

Главни уредник
Радомир Путник, театролог

Редакција
Момчило Ковачевић, драмски писац и сценариста
Мирјана Одавић, музејски саветник
Музеј позоришне уметности Србије
др Јелица Стевановић, музејски саветник
Музеј позоришне уметности Србије
др Александар Пејчић, виши научни сарадник
Институт за књижевност и уметност
др Милован Здравковић, професор, у пензији
др Весна Крчмар, редовни професор Академије уметности
Нови Сад, у пензији

Секретар уредништва
Мирослав Антић
Музеј позоришне уметности Србије

Лектура и коректура
Александра Јакшић

Дизајн и прелом
Soft Graf
Милан М. Милошевић

Штампа и повез
Службени гласник, Београд
Тираж 300 примерака
Штампање завршено децембра 2022.

Издавач
МУЗЕЈ ПОЗОРИШНЕ УМЕТНОСТИ СРБИЈЕ
Господар Јевремова 19
11000 Београд
e-mail: office@mpus.org.rs
www.mpus.org.rs

Часопис Театрон финансира
Министарство културе и информисања
Владе Републике Србије

Ово дело је лиценцирано
Creative Commons лиценцом

САДРЖАЈ
CONTENTS

УЗ ДВЕСТОТИ БРОЈ

Радомир Путник, *уз двестоти број* 5
Петар Волк, *Разлози* 7
Олга Милановић, *Музеј и Театрон* 9
Мирослав Антић, *Театрон и његове редакције* 11
Миланка Андријашевић, *Библиографија часописа Театрон 1–200* 21

ФЕСТИВАЛИ

Ана Тасић, *Времена тескобе - 67. Стеријино позорје* 141
Ана Тасић, *Разградња капиталистичких митова - 56. Битеф* 152

ТЕАТРОЛОГИЈА

Весна Божовић, *Тумачење отела у светлу Тиљардове књиге Елизабетанска слика света* 159
Vesna Božović, The interpretation of Othello in light of Illyard's Elizabethan world picture 163
Сара Тврдишић, *Апропријација и адаптација техника позоришне режије на филму* 164
Sara Tvrdišić, Appropriation and adaptation of theater directing techniques on film 174
Милан Буњевац, *Хроми хепиенд* 175
Milan Bunjevac, Lame Happy Ending 182

НОВИ ДРАМСКИ ТЕКСТ

Бошко Сувајџић, *Игре Васка Попе* 183
Милош М. Радовић, *Игре Васка Попе по Бошку Сувајџићу* 192
Биографија Васка Попе 195
Биографија Бошка Сувајџића 196

ИЗ РАДА МПУС

Александра Јакшић, *Наше светло у Паризу* 197

НОВЕ ПОЗОРИШНЕ КЊИГЕ

Весна Крчмар, *Монографија о Јованки Бјегојевић* 199
Весна Крчмар, *Дидаскалије – секундарни део драмског текста* 204
Милан Буњевац, *Преинаке, преокрети...* 208

IN MEMORIAM

Горчин Стојановић, *Бранко Цвејић (1946–2022)* 216
Бранкица Кнежевић, *Владимир Логунов (1934–2022)* 218
Милан Цаци Михаиловић, *Татјана Бељакова (1934–2022)* 220
Бошко Пулетић, *Горјана Јањић (1945–2022)* 223
Драгана Чолић Биљановски, *Рашко Јовановић (1932–2022)* 224
Мелина Пота Кољевић, *Дарко Татић (1932–2022)* 226

УПУТСТВО АУТОРИМА

230

УВОДНИК

УЗ ДВЕСТОТИ БРОЈ

На истеку четрдесет осме године излажења појављује се овај јубиларни, двестоти број *Театрона*.

Две стотине бројева чини малу али специјализовану библиотеку, у чијим се томовима налази тројство нашег театра: прошлост, садашњост и будућност.

Театрон је часопис за позоришну уметност. Основне задатке које ће обављати формулисао је покретач *Театрона* и његов први уредник др Петар Волк. Дужно поштовање према великом труду који је др Волк уложио у покретање *Театрона*, морамо проширити и на концепцију коју је часопис остварио у свом пионирском ходу. *Театрон* је ширио подручја истраживања, доносио огледе, студије и расправе не само о драмском позоришту већ је ваљану пажњу посвећивао опери и балету.

Сада, када се ближимо педесетој години излажења, можемо да – с нескривеним задовољством и не мањим поносом – констатујемо да се преко страница *Театрона* исписивала барем двојака историја српског позоришта: она која је истраживала прошлост, и друга која се бавила савременим театром, представама, фестивалима, представљањем нових естетика, праваца, теоријских новина, као и драмским текстовима савремених аутора. Та историја, захваљујући новим технологијама, постаје доступна позоришним истраживачима. Популарним језиком речено, Музеј позоришне уметности Србије и *Театрон*, као његово стручно гласило, повезани су са одговарајућим сродним институцијама у Европи и постали њен саставни део. Пратећи и усвајајући нове могућности презентације текстова, као и друге валидне грађе, Музеј позоришне уметности и *Театрон* благовремено су ушли у процес дигитализације, омогућујући тиме стручњацима, као и свим другим заинтересованима да лако и ефикасно дођу до тражених архивских артефаката или објављених радова.

Радомир Путник
radomirputnik@gmail.com

Посебно треба нагласити податак да су се на страницама *Театрона* налазили написи наших најзначајнијих театролога, историчара и критичара, истраживача и драмских писаца, што говори о отворености свих редакција и спремности да *Театрон* постане трибина кадра да пружи подршку разноврсним естетикама, поетикама и погледима на позоришну уметност. Првих година излажења, док се *Театрон* није наметнуо јавности као часопис који обједињује уметност и науку, историју и савремене позоришне појаве, теорију и праксу, његов профил одредили су, својим написима, студијама, огледима и другим прилозима, кустоси Музеја позоришне уметности Србије; уз неизбежног Петра Волка, значајан допринос стварању физиономије *Театрона* пружили су Синиша Јанић, Олга Милановић, Верослава Петровић, Ксенија Шукуљевић и Рашко Јовановић. Изузетно значајно било је објављивање капиталне студије Боривоја С. Стојковића *Историја српског позоришта* у свескама *Театрона*, чиме је часопис стекао неспоран статус.

Током минулих година и *Театрон* је, као и цело друштво, пролазио кроз различите промене; време санкција, као и агресију НАТО снага нећемо заборавити, али нећемо неговати ни ксенофобију; позоришна уметност повезује људе, а театар почива на чувању и поштовању основних хуманистичких начела која су заједничка за све људе, без обзира на разлике у полу, раси, језику, нацији, религији... У исто време *Театрон* ће настојати да објављивањем стручних и уметничких написа афирмише и подржи особене вредности националног театра и тиме их угради у слику савременог европског позоришта. Ту обавезу *Театрон* ће доследно спроводити ослањајући се колико на допринос сталних сарадника, толико – а можда још и више – на сарадњу нових аутора којима су странице *Театрона* широм отворене.

Радомир Путник

Петар Волк[1]

РАЗЛОЗИ[2]

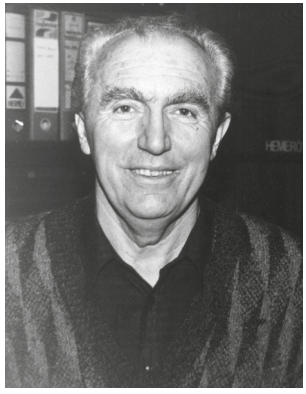

Некада смо издавали Зборник а сада бисмо желели да међу нама делује *Театрон*.

Раније смо се обично враћали на почетке. Окупљали оне који цене позориште, позивали на сарадњу људе којима је прошлост исто што и садашњост, неговали љубав према традицији, гајили поштовање према савременом театру и правим уметницима – и прижељкивали историју састављену од чињеница, појава и илузија.

Обећања нам нису била мала; ни велики немају историје својих позоришта – а ми ћемо таквој управо тежити! Годинама су изнова прављени планови, сви смо се заједно позивали на узвишене циљеве а деловали разједињено, свако за себе, удаљујући се постепено и од историје и од театрологије. Хтели смо да претекнемо остале, али многе нисмо ни достигли. Веровали смо да је све могуће, а застали смо пред баналним тешкоћама. Временом је нешто и постигнуто – али се тиме нико више не задовољава, а најмање позориште.

Ако је театар сам себи историја, зашто га не пустити да слободно траје, превазилази освојене вредности и налази нове могућности? Има ли он уопште почетак и чему заправо тежи? Да ли тренутна преображења, авангардна тражења, актуелне дилеме и самонегације могу да буду сметња континуитету? Није ли позориште исто толико животни колико и уметнички феномен? Може ли оно постојати изван човека и времена? Зар му није коначно препуштено да себе дефинише и естетички одреди? Све нас то убеђује да историја одвојена од позоришта и његових могућности не може да има смисла. Разлози због којих на њој толико истрајавамо мотивисани су, према томе, садашњим театарским могућностима и њиховом будућношћу.

Театрологија је изменила однос према позоришној грађи и историји. Више то није само збир чињеница и успомена које подсећају на оно што су други некада волели или створили – него начин да живо позориште што сигурније одреди своју суштину. Историја није само у прошлости него и у свакој новој представи, па чак и у авангардним тражењима. Она је, како је данас схватамо, суочавање са заносима и остварењима, тако да обухвата све оно што се догађа или може догодити у позоришту. Ово је посебно охрабрење у односу на савремена театарска

[1] Петар Волк (1931–2021), један од покретача и први главни и одговорни уредник часописа *Театрон*.

[2] Текст је објављен као уводник у *Театрону* број 1, 1974. године.

кретања, која, према мишљењу многих критичара и естетичара, често сасвим остају изван познатих класификација и правила. Старе традиције се тако често и уз наглашену спектакуларност одбијају – а готово сваки нови писац, редитељ или талентовани глумац лута или тражи основу за неку нову традицију. Многи би хтели да имају сопствене визије о позоришту и да их у томе остали следе. Никада се раније није толико инсистирало на оригиналности и слободној пројекцији субјективних опредељења и зато се суочавамо и са уверењем да само театар који је перманентно окренут новим формама и сопственој будућности може да ствара и има историју.

Изменило се много тога не само у позориштима него и међу естетичарима, театролозима, историчарима и истраживачима. Ова деценија је постала време интензивних изучавања савремених појава, развоја и далеке прошлости. Направљена су разграничења са традиционалним литерарним и филозофским схемама, тако да је аутентичност у тумачењу театарских појава постала нужност и једини начин правог постојања и деловања унутар научног света и самог позоришта. У том погледу ми смо заиста на почетку. Али оптимизма има толико да нам циљеви не изгледају нимало недокучиви. Истражују се корени националног израза, драмска литература ће ускоро добити своја права тумачења, саставља се неколико лексикона и енциклопедија, одређују редитељски и глумачки опуси и валоризује реч критике. Никада раније није било оволико значајних подухвата или пројеката, жеље да се превазиђе партикуларизам и окупе уметници, теоретичари и театролози. Акције могу да буду различите, али циљеви су заједнички и једино позориштем одређени.

Театрон је стога израз овог полета и жеље да се не понове ранији неспоразуми између театра и науке, надокнади изгубљено време, афирмише аутентичност нашег позоришног израза, пружи могућност комуникације између сцене и театрологије, створи трибина за све – и помогне стварање жељене историје. Његов програм ће стога и почивати на оном што будемо у стању да створимо у позоришту и око њега.

Олга Милановић

МУЗЕЈ И *ТЕАТРОН*

Није лако писати о прошлости у својој десетој деценији живота. Опседа ме идеја да је часопис *Театрон*, великим делом, чедо Музеја позоришне уметности Србије. Једно је сигурно – да је Музеј одржао континуитет његовог издавања, што је реткост у нашој средини.

Припадам пионирској генерацији кустоса, учесника у настајању и развоју Музеја позоришне уметности Србије. Убрзо после његовог оснивања и отварања за јавност, постепено смо улазили у захтевно звање кустоса. Претходних година у Музеј је пристизала растурена и погубљена грађа о Народном позоришту – коју је требало систематизовати, каталогизовати, формирати збирке, архив, библиотеку – махом спасена из рушевина бомбардованог позоришта. Драгоцени документи: плакати, програми, фотографије, архивалије, старе књиге, сценографски нацрти, портрети и друго нашли су прибежиште и потребну пажњу у тек основаној установи културе у Београду 1950. године.

Као дипломирани историчар уметности нашла сам се међу младим кустосима пред којима је била велика област – историја српског позоришта. Како је начинити музеолошки приступачном и репрезентативном? Школованих историчара позоришта није било. Неколико драгоцених књига откривало је трагове позоришних збивања 19. и 20. века које су написали први аутори, свесни значаја позоришта у култури једног народа: Малетић, Шумаревић, Томандл, Стојковић и други. Они су се у томе угледали на европске узоре. Тако је настао позоришни музеј какви су постојали и у целом свету, окупљени у међународној организацији СИБМАС.

Међу првим кустосима били су Синиша Јанић, Олга Милановић, Верослава Петровић, Ксенија Орешковић (Шукуљевић) и Рашко Јовановић. Директор Музеја била је Милена Николић, претходно професор српског језика, породично блиска позоришту. Од ње је много тога почело. Познавала је позоришне људе и вредност њиховог памћења и сећања. Покренула је зборнике, споменице и реконструкције репертоара. Многа усмена казивања прерасла су у запажене мемоаре непосредних учесника у позоришним збивањима. Од тих дана потекла је импресивна издавачка делатност ове куће.

У недостатку одговарајуће научне традиције и зграде коришћено је скромно споменичко здање – Божићева кућа. Тако се могло догодити да једна млада установа, скромног просторног и стручног капацитета покрене 1974. године часопис *Театрон*, који данас, 2022, објављује свој 200. број. Није ту било посебне админи-

страције. Цео Музеј стао је иза часописа. (*Театрон* је иначе моје кумче – предложила сам име.)

Кључни човек првих година *Театрона* био је др Петар Волк, аниматор многих пројеката везаних за научни приступ историографији. Дизајн часописа уобличили су архитекти Савета и Слободан Машић. Имала сам част да будем један од три члана који су уредили први број, поред главног и одговорног уредника др Петра Волка и Синише Јанића. Часопис је намењен позоришној историји и театрологији. Међу сарадницима био је импресиван круг истакнутих културних радника. Својим прилозима учествовали су и млади кустоси Музеја. Несумњиви квалитет *Театрона* обезбеђивао је финансијску подршку државе. Представљања нових бројева часописа увек су били запажени догађаји.

Рођен у Музеју, данас је, историјски гледано, неисцрпни мајдан различитих аспеката театрологије, остајући доследан основној намери – истраживању српског позоришта и његовог места у европском контексту. Када би се направила научна анализа садржаја ових двеста бројева по темама, ауторима, драмским садржајима, потврдио би се његов значај за историју српског позоришта. Корисна ће бити и библиографија објављених прилога.

На крају, желим да млади истраживачи и театролози на страницама будућих *Театрона* наставе трагање за уметничким аспектима позоришне традиције и праксе.

Мирослав Антић

ТЕАТРОН И ЊЕГОВЕ РЕДАКЦИЈЕ

Први број часописа *Театрон* изашао је у мају 1974. године. Од тада до данас објављено је 200 бројева у 113 физички засебних свезака (50 регуларних бројева, 41 двоброј, 20 троброја и 2 четвороброја). Поднаслов *Театрона* на почетку гласио је „публикација за позоришну историју и театрологију", од трећег броја „часопис за позоришну историју и театрологију", а од 116/117. броја (2001) па до данас „часопис за позоришну уметност". Почетни тиражи били су 1.000, па и 1.500 примерака, али како су године пролазиле, они су се мењали (700, 400, 350), док је у последње време устаљени тираж 300 примерака по броју.[1] *Театрон* је од првог броја (1974) до броја 66/67/68 (1989) штампан на латиници, од броја 69/70/71 (1990) до броја 115 (2001) на ћирилици, опет на латиници су бројеви између 116/117 (2001) и 158/159 (2012), а од 160/161. броја (2013) па надаље (укључујући и овај двестоти број 2022. године) користи се ћирилично писмо.

Поједини бројеви *Театрона* тематски су посвећени одређеној особи, установи или делу. Такви су били бројеви о значајним уметницима (Љубиша Јовановић, Иван Цанкар, Бора Станковић), затим првим добитницима Добричиног прстена[2] (Љуба Тадић, Мира Ступица, Мија Алексић, Зоран Радмиловић, Невенка Урбанова, Рахела Ферари), одређеним позориштима и фестивалима (Атеље 212, Нишко позориште, Народно позориште Ужице, 150 година позоришног живота у Шапцу, Позоришни сусрети „Јоаким Вујић") а у пет бројева први пут је штампана значајна студија Боривоја Стојковића *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба (драма и опера)*[3]. Објављивани су и бројеви посвећени одређеној теми, али уз централни садржај о њој присутни су и други, редовни радови и ру-

[1] Изузетак представља посебан број „Тито, позориште и филм" (*Театрон* 24/25/26), који је објављен 1980. године поводом смрти Јосипа Броза у тиражу од 5.000 примерака.

[2] Од установљавања „Добричиног прстена" 1980. па до 1993. године Музеј позоришне уметности је заједно са Удружењем драмских уметника Србије додељивао ову награду, коју су две установе заједнички и основале, а њену доделу пратио је и број *Театрона* посвећен лауреату. Од 1994. године награду самостално додељује УДУС.

[3] Дело је касније штампано у целини као монографска публикација – Боривоје Стојковић: *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба (драма и опера)*, Музеј позоришне уметности Србије, Београд, 1979. А у периоду од 2014. до 2018. године штампано је и друго, допуњено и илустровано, издање које је Музеј издао у пет томова.

Мирослав Антић
Музеј позоришне уметности Србије
miroslav.antic@mpus.org.rs

Информативни прилог:
примљено 1. 7. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

брике. Пример за то могу бити *Театрони* који су се бавили Брехтом, Битефом, Матом Милошевићем или позориштем у Србији 1990–2000.

Године 2005. и 2006. изашла су и два заједничка двоброја *Театрона* и *Сцене* (часописа који издаје Стеријино позорје). Први је посвећен педесетогодишњици Стеријиног позорја, а други Јовану Стерији Поповићу. Што се тиче нумерације за *Театрон*, били су то бројеви 130/131 и 134/135. Главни и одговорни уредник часописа *Сцена* тада је била Даринка Николић.

Једини репринт доживео је *Театрон* 47/48/49 из 1984. године посвећен Зорану Радмиловићу, који су заједнички издали Музеј позоришне уметности Србије и Фондација „Зоран Радмиловић" из Зајечара, 2009. године. Треба рећи и да часопис није излазио током две календарске године, 1988. и 1992.

У *Театрону* су, закључно са овим бројем, објављена 123 драмска текста. Први – 1993. у броју 78/79/80, међутим, две године касније, од броја 90, објављивање драма постаје пракса и штампане су у сваком броју, са изузетком заједничких тематских бројева *Театрона* и *Сцене*. Најчешће је у питању савремени драмски текст домаћег аутора.

Сви бројеви *Театрона* доступни су бесплатно у електронској верзији (у пдф формату) на Театрослову – онлајн театрографска база података, на линку: http://teatroslov.mpus.org.rs/izdanja.php.

ХРОНОЛОШКИ ПРЕГЛЕД РЕДАКЦИЈА

бројеви 1, 2, 3, 4, 5 и 6 – 1974–1976	
Волк Петар	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Волк Петар	редакција

бројеви 7, 8/9, 10/11, 12 и 13/14 – 1976–1978	
Волк Петар	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Јовановић Душан Ч. Волк Петар	редакција

број 15/16 – 1978	
Волк Петар	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Волк Петар	редакција

бројеви 17/18, 19 и 20/21/22 – 1979	
Волк Петар	главни уредник
Јанић Синиша	одговорни уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Волк Петар	редакција

број 23 – 1980	
Волк Петар	главни уредник
Јовановић Драгован	одговорни уредник
Филиповић Зоран Јанић Синиша Јовановић Драгован Милановић Олга Орешковић Ксенија Петровић Верослава	редакција

бројеви 24/25/26, 27/28/29, 30/31/32, 33/34/35, 36/37/38 и 39/40/41 – 1980–1983	
Јовановић Драгован	гл. и одг. уредник
Филиповић Зоран Јанић Синиша Милановић Олга Орешковић Ксенија Петровић Верослава	редакција

бројеви 42/43/44, 45/46 и 47/48/49 – 1984	
Филиповић Зоран	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Петровић Верослава Шукуљевић-Марковић Ксенија	редакција

бројеви 50/51/52, 53/54/55, 56/57/58 и 59/60/61/62 – 1985–1987	
Филиповић Зоран	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Петровић Верослава Шукуљевић Марковић Ксенија Марковић Олга	редакција

бројеви 63/64/65 и 66/67/68 – 1989	
Филиповић Зоран	гл. и одг. уредник
Јовановић Зоран	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Петровић Верослава Шукуљевић Марковић Ксенија Марковић Олга	редакција

бројеви 69/70/71 и 72/73/74 – 1990	
Јовановић Зоран	главни уредник
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Петровић Верослава Шукуљевић Марковић Ксенија Марковић Олга	редакција

број 75/76/77 – 1991	
Јовановић Зоран	главни уредник
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Петровић Верослава Шукуљевић Марковић Ксенија Марковић Олга Одавић Мирјана	редакција

број 78/79/80 – 1993	
Јовановић Зоран Т.	гл. и одг. уредник
Јанић Синиша Милановић Олга Петровић Верослава Шукуљевић Марковић Ксенија Марковић Олга Одавић Мирјана	редакција

бројеви 81/82/83, 84/85/86, 87, 88 и 89 – 1993–1994	
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Јовановић Зоран Т.	главни уредник
Петровић Верослава Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

Марковић Олга Одавић Мирјана Гаковић Мирјана Милосављевић Александар Чолић Биљановски Драгана	

бројеви 90, 91 и 92 – 1995	
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Јовановић Зоран Т.	главни уредник
Гаковић Мирјана Јовановић Душан Ч. Марковић Олга Милосављевић Александар Одавић Мирјана Петровић Верослава Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

бројеви 93, 94, 95 и 96 – 1995–1996	
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Јовановић Зоран Т.	главни уредник
Јовановић Душан Ч. Марковић Олга Милосављевић Александар Одавић Мирјана Петровић Верослава Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

број 97 – 1996	
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Јовановић Зоран Т.	главни уредник
Јовановић Душан Ч.	заменик главног уредника

Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

број 98 – 1997	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

број 99 – 1997	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Милосављевић Александар	заменик главног и одговорног уредника
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија Јовановић Зоран Т.	редакција

бројеви 100, 101 и 102 – 1997–1998	
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Милосављевић Александар	главни уредник
Јовановић Зоран Т.	уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава	редакција

Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија	

бројеви 103, 104 и 105 – 1998	
Ђукић Миодраг	одговорни уредник
Милосављевић Александар	главни уредник
Јовановић Зоран Т.	уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Чолић Биљановски Драгана Шукуљевић Марковић Ксенија Кикић Ирина Милошевић Александра	редакција

број 106 – 1999	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Марковић Олга Милосављевић Александар Одавић Мирјана Петровић Верослава Кикић Ирина Милошевић Александра Хубач Жељко Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

број 107 – 1999	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Кикић Ирина	редакција
Милошевић Александра Хубач Жељко Шукуљевић Марковић Ксенија	

бројеви 108, 109 и 110 – 1999–2000	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Хубач Жељко	уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Кикић Ирина Милошевић Александра Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

број 111 – 2000	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Кикић Ирина	редакција
Милошевић Александра Шукуљевић Марковић Ксенија	

број 112 – 2000	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Ковачевић Момчило	уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Петровић Верослава Кикић Ирина Милошевић Александра Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

бројеви 113, 114 и 115 – 2000–2001	
Ђукић Миодраг	гл. и одг. уредник
Ковачевић Момчило	уредник
Марковић Олга Одавић Мирјана Кикић Ирина Милошевић Александра Шукуљевић Марковић Ксенија	редакција

број 116/117 – 2001	
Радуловић Ксенија	гл. и одг. уредник
Меденица Иван	уредник издања
Марковић Олга Одавић Мирјана Кикић Стојковић Ирина Милошевић Александра Шукуљевић Марковић Ксенија Вујовић Ксенија	редакција

бројеви 118, 119/120, 121/122, 123, 124/125, 126/127, 128, 129, 130/131, 132, 133, 134/135 и 136/137 – 2002–2006	
Радуловић Ксенија	гл. и одг. уредник
Меденица Иван	уредник издања
Милићевић Огњенка Прокић Ненад Суша Ања Стаменковић Владимир	уредништво

бројеви 138, 139, 140/141, 142, 143 и 144/145 – 2007–2008	
Радуловић Ксенија	гл. и одг. уредник
Меденица Иван	уредништво
Милићевић Огњенка Суша Ања Јовићевић Александра Лолић Милош	

број 146/147 – 2009	
Радуловић Ксенија	гл. и одг. уредник
Јовићевић Александра Суша Ања Меденица Иван Лолић Милош	уредништво

бројеви 148/149, 150/151, 152/153, 154/155, 156/157, 158/159 и 160/161 – 2009–2012	
Радуловић Ксенија	гл. и одг. уредник
Јовићевић Александра Суша Ања Меденица Иван	уредништво

бројеви 162/163, 164/165, 166/167, 168/169, 170/171, 172/173, 174/175, 176/177, 178/179, 180/181, 182/183, 184/185, 186/187, 188/189 и 190/191/192/193 – 2013–2020	
Ковачевић Момчило	одговорни уредник
Путник Радомир	главни уредник
Крчмар Весна Одавић Мирјана	уредништво

бројеви 194/195 и 196/197 – 2021	
Буројевић Весна	одговорни уредник
Путник Радомир	главни уредник
Ковачевић Момчило Крчмар Весна Одавић Мирјана	уредништво

бројеви 198/199 и 200 – 2022	
Буројевић Весна	одговорни уредник
Путник Радомир	главни уредник
Ковачевић Момчило Крчмар Весна Стевановић Јелица Одавић Мирјана Пејчић Александар Здравковић Милован	уредништво

ИНДЕКС УРЕДНИКА И САРАДНИКА У ПРИПРЕМИ *ТЕАТРОНА*[4]

АЛИБЕГОВИЋ Јасмина: коректор (1)[5] *Театрон* 89
АНТИЋ Мирослав: секретар уредништва (6) *Театрон* 188/189–200
БУРОЈЕВИЋ Весна: одговорни уредник (4) *Театрон* 194/195–200
ВОЛК Петар: главни и одговорни уредник (12) *Театрон* 1–15/16; главни уредник (4) *Театрон* 17/18–23; члан редакције (16) *Театрон* 1–23
ВУЈОВИЋ Ксенија: члан редакције (1) *Театрон* 116/117
ГАКОВИЋ Мирјана: члан редакције (7) *Театрон* 81/82/83–92
ГОЛДШТАЈН Мара: коректор (8) *Театрон* 10/11, 13/14-17/18, 20/21/22, 47/48/49, 56/57/58–59/60/61/62
ДОШЕН Добрила: коректура (1) *Театрон* 128
ДУРКОВИЋ Илија: метер (4) *Театрон* 4–7
ЂУКИЋ Миодраг: одговорни уредник (22) Театрон 69/70/71–75/76/77, 81/82/83-97, 100–105; главни и одговорни уредник (12) *Театрон* 98–99, 106–115
ЖИВКОВИЋ Александра: коректор (2) *Театрон* 118–119/120
ЗДРАВКОВИЋ Милован: члан редакције (2) *Театрон* 198/199–200
ИВАНОВИЋ Иван: лектор (2) *Театрон* 17/18–20/21/22
ИНИЋ Мома: коректор (1) *Театрон* 8/9
ЈАКШИЋ Александра: лектор и коректор (2) *Театрон* 198/199–200
ЈАНИЋ Синиша: члан редакције (35) *Театрон* 1–78/79/80; одговорни уредник (3) *Театрон* 17/18–20/21/22
ЈАНКОВИЋ Јелена: коректор (1) *Театрон* 23
ЈОВАНОВИЋ Драгован: члан редакције (2) *Театрон* 23–24/25/26; одговорни уредник (1) *Театрон* 23; главни и одговорни уредник (6) *Театрон* 24/25/26–39/40/41
ЈОВАНОВИЋ Душан Ч[6].: коректор (5) *Театрон* 89–93; секретар редакције (3) *Театрон* 4–6; члан редакције (9) *Театрон* 7–13/14, 90-93; заменик главног уредника (4) *Театрон* 94–97
ЈОВАНОВИЋ Зоран Т.: главни и одговорни уредник (3) *Театрон* 63/64/65–66/67/68, 78/79/80; главни уредник (16) *Театрон* 69/70/71–75/76/77, 81/82/83–97; члан редакције (1) *Театрон* 99; уредник (6) *Театрон* 100–105
ЈОВИЋЕВИЋ Александра: члан редакције (14) *Театрон* 138–160/161
КИКИЋ Маја: коректор (1) *Театрон* 112
КОВАЧЕВИЋ Момчило: уредник (3) *Театрон* 112–114; коректор (2) *Театрон* 113–114; одговорни уредник (15) *Театрон* 162/163–190/191/192/193; члан редакције (4) *Театрон* 194/195–200; лектор и коректор (2) *Театрон* 194/195–196/197

[4] Углавном су коришћени изрази који су штампани у импресуму, навођења редакција и уредништва су била групна, па је за потребе овог индекса коришћен израз „члан редакције".

[5] Број у загради означава у колико је бројева *Театрона* особа обављала функцију наведену пре заграде.

[6] У бројевима 10/11–13/14 наведен је као Душан Надин.

КРЧМАР Весна: члан редакције (19) *Театрон* 162/163–200
КУКУЉ Љубомир[7]: графичко обликовање броја (9) *Театрон* 123, 132–142; дизајн корица (4) *Театрон* 129, 133, 136/137, 139
ЛОЛИЋ Милош: члан уредништва (7) *Театрон* 138–146/147
МАКСИМОВИЋ Тихомир: технички уредник (4) *Театрон* 15/16–17/18, 20/21/22, 24/25/26
МАРЈАНОВИЋ Љубица: језичка редакција (18) *Театрон* 132–160/161
МАРКОВИЋ Олга: секретар редакције (4) *Театрон* 27/28/29–36/37/38; лектор (10) *Театрон* 33/34/35–47/48/49, 53/54/55–63/64/65; редактор (5) *Театрон* 42/43/44–47/48/49, 59/60/61/62–63/64/65; коректор (16) *Театрон* 33/34/35, 53/54/55, 63/64/65, 69/70/71–88, 99–103; члан редакције (41) *Театрон* 50/51/52–81/82/83, 87–116/117
МАШИЋ Савета: дизајн (31) *Театрон* 1–66/67/68
МАШИЋ Слободан: дизајн (31) *Театрон* 1–66/67/68
МЕДЕНИЦА Иван: уредник броја (15) *Театрон* 116/117–138; члан редакције (13) 139–160/161
МИЛАНОВИЋ Ивана: коректор (1) *Театрон* 50/51/52
МИЛАНОВИЋ Олга: члан редакције (35) *Театрон* 1–78/79/80
МИЛИЋЕВИЋ Огњенка[8]: члан редакције (19) *Театрон* 118–144/145
МИЛОСАВЉЕВИЋ Александар: члан редакције (13) *Театрон* 81/82/83–96, 106; коректор (1) *Театрон* 81/82/83; заменик главног и одговорног уредника (1) *Театрон* 99; главни уредник (6) *Театрон* 100–105
МИЛОШЕВИЋ Александра: члан редакције (14) *Театрон* 103–116/117; уредник (1) *Театрон* 115; коректор (1) *Театрон* 115
МИЛОШЕВИЋ Милан М.: дизајн корица (1) *Театрон* 142; дизајн и прелом (29) *Театрон* 143–200
НИКОЛИЋ Милена: редактор (1) *Театрон* 3
ОБРАДОВИЋ Слободан: секретар редакције (25) *Театрон* 121/122–160/161
ОДАВИЋ Мирјана: члан редакције (53) *Театрон* 75/76/77–116/117, 162/163–200
ПАВЛОВИЋ Ненад: технички уредник (10) *Театрон* 23, 27/28/29, 33/34/35, 47/48/49–66/67/68
ПАУНОВИЋ Маријана: језичка редакција (4) *Театрон* 124/125–129
ПЕЈЧИЋ Александар: члан редакције (2) *Театрон* 198/199–200
ПЕТРОВИЋ Ана: коректор (1) *Театрон* 116/117
ПЕТРОВИЋ Верослава: члан редакције (48) *Театрон* 23–112; коректор (1) *Театрон* 53/54/55
ПРОКИЋ Ненад: члан редакције (13) *Театрон* 118–136/137
ПУТНИК Бранимир: лектор и коректор (5) *Театрон* 162/163–170/171
ПУТНИК Радомир: главни уредник (19) *Театрон* 162/163–200
РАДОВИЋ Вељко: лектор (2) *Театрон* 66/67/68, 72/73/74; коректор (1) *Театрон* 66/67/68
РАДОВИЋ Ратомир: технички уредник (3) *Театрон* 1, 12, 19
РАДУЛОВИЋ Ксенија: главни и одговорни уредник (28) *Театрон* 116/117–160/161
РЕЉИЋ Јелица: коректор (1) *Театрон* 89
РИСТИЋ Душан: ликовно решење насловне корице (1) *Театрон* 88
РИСТИЋ Слободан: лектор (2) *Театрон* 1–2
СИМОНОВИЋ Татјана[9]: дизајн корице (7) *Театрон* 116/117–119/120, 132, 134/135, 138, 140/141; графичко обликовање (13) *Театрон* 121/122, 124/125–129, 132–142
СТАМЕНКОВИЋ Владимир: члан редакције (13) *Театрон* 118–136/137
СТАНКИЋ Светозар: припрема за штампу (30) *Театрон* 89–119/120
СТЕВАНОВИЋ Јелица: члан редакције (2) *Театрон* 198/199–200
СТОЈАНОВИЋ Оља: секретар уредништва (13) 162/163–186/187

[7] Потписиван у импресуму часописа и као Кукуљ Љубомир Татјанин.

[8] Огњенка Милићевић је била члан редакције која је радила на припреми бројеве 142, 143 и 144/145 из 2008. године, али је преминула у јануару 2008, пре њиховог излажења.

[9] Потписивана као Симоновић Татјана Љубомирова.

СТОЈКОВИЋ Кикић Ирина[10]: члан редакције (14) *Театрон* 103–116/117; коректор (1) *Театрон* 107
СУША Ања: члан редакције (27) *Театрон* 118–160/161
ТЕОФИЛОВИЋ Витомир: коректор (1) *Театрон* 24/25/26; лектор (1) *Театрон* 27/28/29
ФИЛИПОВИЋ Зоран[11]: члан редакције (7) *Театрон* 23–39/40/41; главни и одговорни уредник (9) *Театрон* 42/43/44–66/67/68
ХУБАЧ Жељко: коректор (6) *Театрон* 104–106, 108–110; члан редакције (2) *Театрон* 106–107; уредник (3) *Театрон* 108–110

[10] Наведена као Ирина Кикић у бројевима 103–113.

[11] Зоран Филиповић припремао је као главни и одговорни уредник бројеве 63/64/65 и 66/67/68, али није доживео њихово излажење из штампе 1989. године. По његовој смрти Зоран Т. Јовановић преузео је функцију главног и одговорног уредника. У ова два *Театрона* обојица су потписани као главни и одговорни уредници.

ЧОГУРИЋ Ново: ликовно и техничко решење (35) *Театрон* 69/70/71–115
ЧОЛИЋ Биљановски Драгана: члан редакције (21) *Театрон* 81/82/83–105
ЧОЛИЋ Јелена: лектор (9) *Театрон* 3–8/9, 12, 19, 23
ЧУБРИЋ Љиљана: лектор (1) *Театрон* 53/54/55
ШУКУЉЕВИЋ Марковић Ксенија[12]: члан редакције (52) *Театрон* 23–116/117

[12] Наведена као Ксенија Орешковић у бројевима 23 и 24/25/26; и као Ксенија Шукуљевић у бројевима 27/28/29–36/37/38.

Олга Милановић

Синиша Јањић

Миланка Андријашевић

БИБЛИОГРАФИЈА ЧАСОПИСА *ТЕАТРОН* 1–200[1]

А[1]

Аврамовић, Станимир: *Документи*, Изводи из дискусије са годишње Скупштине удружења драмских уметника Србије,1978–1979, мај 1978 / март 1979, бр. 19, стр. 89–90.

Адамовић, Драгослав: *Ко хоће да је мрвица?*, Политика, Београд, 27. 4. 1975. (1. поглавље: Рахела Ферари о себи), 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 51–54.

Адамовић, Драгослав: *Разговор са Сојом Јовановић*, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 16–18.

Аладровић, Павле: *Сцена Народног позоришта у Земуну – једно виђење*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 60–61.

Алексић, Драган: *Милан Рале Николић – професор и драмски писац*, In memoriam, 2000, јун, бр. 111, стр. 111–112.

Алексић, Мија: *Захвална беседа Мије Алексића приликом доделе награде „Добричин прстен“,* 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 8.

Алексић, Мија: *Љуба Тадић*, Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић, 1980, бр. 27/8/9, стр. 110.

Алексић, Мија; Пашић, Феликс*: О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 22–24.

Алексић, Мија; Пашић, Феликс: *Са Мијом Алексићем*, Разговор, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 58–82.

Алибеговић, Јасмина; Рељић, Јелица: *Грађа о Народном позоришту у Београду из Фонда Ристе Одавића*; 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 21–22.

Алибеговић, Јасмина; Рељић, Јелица: *Регеста, Литература*, *Грађа о НП у Београду из Фонда Ристе Одавића,* 125-годишњица Народног позоришта у Београду,

Миланка Андријашевић
midanet@gmail.com

примљено: 29. 11. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

[1] За потребе двестотог броја урађена је библиографија од броја 143, док је за раније бројеве искоришћена већ постојећа библиографија коју су урадиле Миланка Андријашевић и Теодора Кучера, а која је постојала у форми радног документа и била је доступна на Театрослову. Оба дела библиографије су уједначена и сложена према азбучном редоследу.

1994, децембар, бр. 89, стр. 157–166.
Ангеловски, Коле: *Казивање о другу Титу,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 182–184.
Андријашевић, Миланка: Библиографија 1–200, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 21–140.
Андрић, Иво: *Белешка о другу Титу из Андрићеве заоставштине*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 60.
Андрић, Иво: *Конац комедије*, 2000, јун, бр. 111, стр. 39–41. (Приредио за штампу Предраг Палавестра).
Андрић, Иво; Љуба Тадић: *Иво Андрић*, Мирко Милорадовић „Кад човек не уме ништа друго, он ради…", Казивање о Иви Андрићу, Из рукописа књиге „Такав је Андрић" Радована Поповића, 1981, бр. 27/8/9, стр. 105.
Андрић, Иво: *На Дрини ћуприја*, Нови драмски текст, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 5–28. (Превод Драгана Оберст).
Анђелковић, Наташа: *Поступак карневализације и позоришни контекст у „Мајстору и Маргарити" М. Булгакова*, Театрологија, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 57–62.
Анђелковић, Сава: *Бановић Страхиња као драмски лик*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 90–98.
Анић, Ивана: *Човјек кога није било*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 68–69.
Анкета: *Друштвена стварност и београдска позоришта (1991–1995)*, Љубомир Драшкић, Јован Ћирилов, Историја позоришта: преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 49–51.
Анкета: *Позоришни уметници о утицају БИТЕФА*, Слободанка Цаца Алексић, Светозар Цветковић, Љубомир Муци Драшкић, Мирјана Карановић, Дејан Мијач, Бранко Милићевић, Дијана Милошевић, Кокан Младеновић, Бранка Петрић, Ненад Прокић, Зоран Ратковић, Егон Савин, Љубомир Симовић, Ивана Стефановић, Горчин Стојановић, Миодраг Табачки, Ивана Вујић, Соња Вукићевић, Герослав Зарић, Битеф и наша сцена, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 68–85.
Анкета: *Позоришна продукција током деведесетих*, Нови продукциони модели у периоду транзиције, Позориште у Србији 1990–2000 (II), Небојша Брадић, Светозар Цветковић, Дијана Милошевић, Даријан Михајловић, Миливоје Млађеновић, Милан Мања Обрадовић, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 52–63.
Анкета: *Редитељи о драмама Антона Павловича Чехова*, Дејан Мијач, Никита Миливојевић, Љубослав Мајера, Жанко Томић, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 35–40.
Анкета: *Редитељи о драмама Љубомира Симовића*, Љубослав Мајера, Јагош Марковић, Дејан Мијач, Бранко Поповић, Егон Савин, Нова читања драма Љубомира Симовића, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 17–22.
Антал, Атила: *„Естетика одговорности" и рад Андраша Урбана*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 47-52.
Антић, Мирослав: *Заоставштина глумачког пара Капиталине Ерић и Љубомира Богдановића*, Из рада МПУС, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 134–145.
Антић, Мирослав: *Руски позоришни уметници у Србији између два светска рата*, Из рада МПУС, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 143–148.
Антић, Мирослав: *Театрон и његове редакције*, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 11–20.
Антић, Чедомир: *Уметничко, лично, праведно...*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 15–18.
Аноним.: *Интервју са Миодрагом Илићем*, (четири питања, четири одговора), Јубилеји, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 22–24.
Аноним.: *Промоција књиге „Парадокс о редитељу"*, Из рада МПУС, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 121–131.
Аноним.: *Судбина која траје – трибина поводом 50 година забране представе „Кад су цветале тикве"*, Из рада МПУС, 2020, бр. 190/193, стр. 133–147.
Арсењев, Алексеј: *Руска емиграција у Србији*, Театрологија, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 93–95.
Арсић, Аница: *Тело у перформансу*, Истраживања, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр.103–116.

Арсић, Владимир: *Белег*, Нови драмски текст, 2021, пролеће/лето. бр. 194/195, стр. 7–44.
Арсић, Владимир: *Време писаца – време редитеља*, Театрологија, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 85–96.
Арсић, Владимир: *Владимир Стаменковић (1928–2018)*, In memoriam, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 166–167.
Арсић, Владимир: *Драмски песник у позоришту иза капије*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 134–146.
Арсић, Владимир: *Запис и хипотеза*, Из наше позоришне прошлости, 2000, јун, бр. 111, стр. 57–60.
Арсић, Владимир: *„Злочин и казна" Анђеја Вајде*, Театрологија, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 108–116.
Арсић, Владимир: *Зоран Станојевић (1942–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 156/157.
Арсић, Владимир: *Нове обале*, Театрологија, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 79–92.
Арсић, Владимир: *О етици критичког расуђивања*, Театролошке студије, 2001, јун, бр. 115, стр. 62–67.
Арсић, Владимир: *Све се догодило случајно* (Интервју са Шарлом Милоом), Интервјуи, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 147–152.
Афрић Вељко: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 78–82.

Б

Бабић, Драган С. В.: *Фема Нова*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 19–22.
Бабић, Милица: *Костим је део позоришне илузије*, Огледи из сценске ликовности, 2000, јун, бр. 111, стр. 83–91. (Приредила Мирјана Одавић).
Бадију, Алан: *Нови свет, да, али када?*, Тема броја: Шта још можемо да научимо од Брехта?, 2007, октобар, бр. 139, стр. 61–66. (Превела са француског Нада Поповић-Перишић).
Бајац, Сташа: *Летњиковац*, Драма, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 125–150.
Бајић, Мрђан: I ликовни прилози, Театрон/Сцена, 2006, мај, бр. 134/135.
Бајић, Станислав: *Редитељ Мата Милошевић и стилизовани реализам*, Добитнику Добричиног прстена 1994, У част Мати Милошевићу, 1995, март, бр. 90, стр. 55–56. (Приредила Олга Савић).
Бакочевић, Радмила: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Меланија Бугариновић"*, Хроника Музеја, 2000, јун, бр. 111, стр. 97.
Бакочевић, Радмила: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 117–120.
Бандић, Милош: *Све се креће око јулије*, Успомена из 1956, 1985, бр. 50/51/52, стр. 22–29.
Бани, Жорж: *Бол и нежност или мање истакнуто насиље*, Међународна сцена, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 95–97. (Превела са француског Катарина Ћирић-Петровић).
Бани, Жорж: *Остарели глумци и присуство времена*, Тема броја: О старости и спорости, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 19–22. (Превела с француског Ана А. Јовановић).
Бани, Жорж: *Позориште је област живота*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146–147, стр. 19–28.
Банићевић, Петар; Пашић, Феликс: *О Мири Ступици*, (разговор о Мири Ступици), 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 20–22.
Бањац, Мира: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 180–182.
Бањац, Мира: *Љубица Раваси*, In memoriam, 1995, јун, бр. 91, стр. 121–122.
Барачков, Тамара: *Јасан и храбар концепт*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 64–65.
Барачков, Тамара: *Радикалне редитељске поетике из региона*, Савремена сцена: Критике, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 89–93.
Барић, Милан: *Разговор некадашњих чланова Уметничког позоришта у Београду*, одржан у Музеју позоришне уметности Србије, Поводом обележавања 50 година Уметничког позоришта, 24. априла 1989, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 42–43.

Барт, Ролан: *Брехтовска револуција*, Тема броја: Шта још можемо да научимо од Брехта?, 2007, октобар, бр. 139, стр. 19–20. (Превела са француског Нада Поповић-Перишић).
Барт, Ролан: *Задаци Брехтовске критике*, Тема броја: Шта још можемо да научимо од Брехта?, 2007, октобар, бр. 139, стр. 21–24. (Превела са француског Нада Поповић-Перишић).
Батушић, Славко: *Загребачка деценија*, 1975, јул, бр. 3, стр. 9–12.
Батушић, Славко: *Тројица умјетника – Шапчана на хрватској позорници: Михајло Миша Димитријевић, Боривој Рашковић, Љубиша Јовановић*. Сто педесет година позоришног живота у Шапцу 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 115–126.
Батушић, Славко: *Фрајденрајхови плакати*, Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 48–49.
Батушић, Славко: *Хисторијат веза између казалишног Загреба и Београда*, Од првих почетака до послије ослобођења, 1974, децембар, бр. 2, стр. 12–18.
Бауер, Уна: *Сви моји избори су политички (интервју са Жеромом Белом)*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (II)", 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 60–67. (Превела с енглеског Марија Стојановић).
Бахтин, Михаил: *О гротески...*, Естетика позоришта: О гротески, о гротескном, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 80–84. (Темат приредила Огњенка Милићевић), (Превод Иван Шоп).
Бачић, Љубиша: *Соја Јовановић – вечито дете које воли да се игра*, Портрет: Глумци о Сoји Јовановић, 1998, јун, бр. 103, стр. 21–22.
Б-вић, Б.: *„Капетан Пантелијина посла", комедија у три чина*, Драмска баштина, 2000, децембар, бр. 113, стр. 20–70. (Преписао П. Божовић).
Беговић, Милан: *Писмо драмског аутора редитељу*, Писмо упућено Мати Милошевићу. Позоришна преписка 1, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 152.
Бекјарев, Иван: *Промоција књиге Феликса Пашића* „Како смо чекали Годоа кад су цветале тикве", 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 163–168.
Беловић, Мирослав: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 98–102.
Беловић, Мирослав: *Више лица глумице Маје Димитријевић*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1996, март, бр. 94, стр. 11–20.
Беловић, Мирослав: *Звездани бајкописац Љубиша Ђокић (1929–1996)*, Сећања, 1996, децембар, бр. 97, стр. 112–113.
Беловић, Мирослав: *Костимографско сликарство Божане Јовановић*, Хроника, 1996, децембар, бр. 97, стр. 109–111.
Беловић, Мирослав: *Миљеник смеха*, Мија Алексић, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 38–44.
Беловић, Мирослав: *Моје режије у Позоришту „Бошко Буха"*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 20–24.
Беловић, Мирослав: *Невенка Урбанова у Мрожековом „Тангу" на сцени Југословенског драмског позоришта*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 34–39.
Беловић, Мирослав: *Неда Деполо – спона између радија и позоришта*, Сећања, 1996, јун, бр. 95, стр. 31–35.
Беловић, Мирослав: *Обећање Марамбоу*, 2000, март, бр. 110, стр. 23–30.
Беловић, Мирослав: *Од Дантона до Зрињског*, 1975, јул, бр. 3, стр. 25–28.
Беловић, Мирослав: *Петар Пашић – мајстор сценографије*, Сећања, 1996, јун, бр. 95, стр. 36–38.
Беловић, Мирослав: *Писма о непостављеној „Гордани" Лазе Костића*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 45–54.
Беловић, Мирослав: *„Писци националног театра"*, Хроника Музеја, 1996, март, бр. 94, стр. 121–122.
Беловић, Мирослав: *Раскошни таленат Олге Спиридоновић*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1996, март, бр. 94, стр. 5–10.
Беловић, Мирослав: *Слике са изложбе*, 1974, мај, бр. 1, стр. 112–115.

Беловић, Мирослав: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи" Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 108–109.

Беловић, Мирослав: *Сценографска сновиђења Владимира Маренића*, Изговорено на отварању изложбе Владимира Маренића у Зрењанину, октобар 1996, Позоришне слике, 1996, децембар, бр. 97, стр. 121.

Беловић, Мирослав: *Уметност преображавања Рахеле Ферари*, 2. поглавље: Критика о Рахели Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 69–76.

Беложански, Станислав: *Бранко Гавела*, Сјећање Станислава Беложанског на сарадњу са Бранком Гавелом на Хенрику IV, Кроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 115–116.

Бељански-Ристић, Љубица: *Позориште и млади – модел који обећава*, Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 35–40.

Бењамин, Валтер: *Програм за пролетерско дечје позориште,* Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 31–34. (Превела с немачког Јелена Пржуљ).

Берберовић, Миланка: *Зора Давидовић (1923–2018)*, In memoriam, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 168–169.

Бернхард, Томас: *Театармахер*, Драма, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 101–155.

Бечановић Николић, Зорица: *На језицима тад још непознатим или како Шекспир живи 400 година после смрти (1616–2016)*, Јубилеји, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 35–45.

Бечановић Николић, Зорица: *Разговор на трећем месту*, Зоран Милутиновић „Сусрет на трећем месту", Прикази књига, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 87–90.

Бештић, Слободан: *Татјана Лукјанова (1923–2003)*, In memoriam, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 117–118.

Библиографија: *Радови о гротески*, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр. 121–122, стр. 107–108.

Биљановски, Чолић Драгана: *Репертоар српских професионалних позоришта у сезони 1996–1997*; Документи, 1997, децембар, бр. 101, стр. 149–172.

Бијелић, Тамара: *Плес пацова*, Драма, 2008, лето, бр.143, стр. 97–134. (Белешка о аутору).

БИТЕФ: Обликовати лепоту и апсурд, 41. БИТЕФ, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 95–96.

Бјелић, Александра: *Фолклорни мотив вампира у савременој српској драми*, Театрологија, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 113–124.

Бјелић, Мирослав: *Документи*, Изводи из дискусије на годишњој Скупштини удружења драмских уметника Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 18, стр. 86–87.

Благојевић, Марија: *Драмско обликовање „Хасанагинице"*, Театрологија, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 64–72.

Блашковић, Ласло: *Без романа*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 23–28.

Богавац, Милена Миња: „ТЏ или прва тројка", трагедија (не) одрастања, Драма, Савремена сцена, 2003, јун, бр. 123, стр. 123–159.

Богатинчевић, Павле: *Жанка Стокић*, Изложба поводом 100. годишњице њеног рођења, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 125.

Богатинчевић, Павле: *Пера Добриновић у сећањима*, Прилози за биографију, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 46–50.

Богатинчевић, Павле: *Позориште у сећању савременика 1*, Разговор са Феликсом Пашићем, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 119–124.

Богатинчевић, Павле; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 54–60.

Богдановић, Деса: *Народно позориште Титово Ужице 1945-1985*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 62.

Богдановић, Милан: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/5, стр. 66–68.

Богдановски, Русомир: *Ништа без Трифолија*, Савремена драма, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 37–59.

Богићевић, Дејан: *„Мој генерал, твој генерал, његов генерал", комедија*, Савремена драма, 2001, март, бр, 114, стр. 123–149.

Богнер-Шабан, Антонија: *Марко Фотез и београдска сцена*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 79–83.

Богосављевић, Милан: *Документа*, Излагање на VII

конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул, 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 112–113.

Божичковић, Олга: *Портрет Рахеле Ферари*, Политика, Београд, 27. 9. 1959. (3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 97–100.

Божовић, Божидар; Глигоријевић, Јован: *Опера, уметност, човек данас*, Разговор са Јованом Глигоријевићем, 1978, март, бр. 12, стр. 90–92.

Божовић, Весна: *Томас Мор на сцени Народног позоришта у Београду*, Поглед уназад, 1996, јун, бр. 95, стр. 57–62.

Божовић, Весна: *Тумачење „Отела" у светлу Тиљардове књиге „Елизабетанска слика света"*, Театрологија, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 159–163.

Божовић, Зоран: *Удео художественика у прихватању Чеховљеве драме код Срба*, 1979, март, бр. 19, стр. 5–28.

Божовић, Зоран: *Узбудљиво крстарење*, Савремена драма, 2000, март, бр. 110, стр. 143–167.

Божовић, Зоран: *Чехов као драмски писац код Срба*, 1980, бр. 23, стр. 38–61.

Божовић, Ратко: *Интелектуалац у деветом кругу пакла*, Јубилеји, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 25–32.

Бојовић, Игор: *Ненад Ненадовић (1964–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 172.

Бордон, Фурио: *„Последње мене"*, Драма, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 121–156. (Превела с италијанског Александра Јовићевић).

Борозан, Браслав: *Глумац у улози глумца*, 1975, јул, бр. 3, стр. 16–24.

Борозан, Браслав: *Невенка Урбанова*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 18–20.

Борозан, Браслав: *Салко Репак и Милан Вујновић*, In memoriam, Хроника, 1975, децембар, бр. 4, стр. 91–94.

Борозан, Браслав; Мирковић, Милосав; Николић, Милена: Ујес Алојз: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен јануара 1973*, 1975, јул, бр. 3, стр. 78–82.

Борозан, Нада: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 95–98.

Борозан, Нада; Витанов Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 76–78.

Бошкова, Мери: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 144.

Бошковић, Драгана: *Можда сањати*, Политика експрес, 22. мај 1995, Критика за представу „Царев заточник", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, Међународна сцена, 1995, децембар, бр. 93, стр. 39. бр. 138, стр. 133–138.

Бравничар, Матија: *Цанкар и моје опере*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 33–35.

Брадић, Небојша: *Меша Селимовић у позоришту*, Хроника Музеја, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 123–124.

Брадић, Небојша, *Награда „Бранислав Нушић" за најбољу драму године*, Образложење жирија за доделу награде, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 123–124.

Брадић, Небојша: *Нове књиге*, Драган Алексић „Редитељ", Филип Вишњић, Београд 1998, Прикази књига, 1998, децембар, бр. 105, стр. 92.

Браун, Ксенија (види: Вујовић Ксенија): *Ангел Шурев (1932–2004)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 163–164.

Брђанин, Бранко: *Позоришни Робинзони*, Национални театар Републике Српске, 2001, март, бр. 114, стр. 58–60.

Бредли, Џек: *Ако је уторак, мора да смо у Београду*, Улога књижевног менаџера у савременом британском позоришту, Савремена сцена, 2003, јун, бр. 123, стр. 117–122.

Брешан, Иво: *Зашто не бисмо опет сурађивали*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 128.

Брешан, Иво: *Гњида*, Савремена драма, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 47–78.

Брешан, Иво: *Одсуство националистичких критеријума*, Стеријино позорје и дезинтеграција земље, Позориште у Србији 1990–2000 (I), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 21–22.

Брзак, Драгомир: *Колера* (Приредио, студију и коментаре написао Александар Пејчић), Драмска баштина, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 5–19.

Бркић, Ненад: *Перо Ђурђевић (1944–2018)*, In memoriam, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 172–173.
Броз, Јосип, Тито: *Из говора на VII конгресу Народне омладине Југославије, 1963,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 35–36.
Броз, Јосип, Тито: *Из интервјуа „Борби" 12. децембар 1969*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 43–44.
Броз, Јосип, Тито: *Из интервјуа „Вјеснику" октобар 1972,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 44–45.
Броз, Јосип, Тито: *Из интервјуа „Политици", 1974*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 51–52.
Броз, Јосип, Тито: *Из интервјуа часопису „Филмска култура" Бриони, 27. јул 1977,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 53–56.
Броз, Јосип, Тито: *Из поруке поводом Међународне године књиге, 25. октобра 1972,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 45–47.
Броз, Јосип, Тито: *Из поруке учесницима 22. Југословенских позоришних игара, 15. април 1977*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 52–53.
Броз, Јосип, Тито: *Из разговора са делегацијом Првог конгреса књижевника Југославије, 19. новембар 1946*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 25–28.
Броз, Јосип, Тито: *Из разговора са делегатима II конгреса Савеза музичара, 12. мај 1953*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 30–31.
Броз, Јосип, Тито: *Из реферата на VI конгресу Комунистичке партије Југославије, 1952,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 28–30.
Броз, Јосип, Тито: *Из реферата на VII конгресу Комунистичке партије Југославије, 1958,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 31–35.
Броз, Јосип, Тито: *Из реферата на VIII конгресу Савеза комуниста Југославије, 7. децембар 1964,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 37–40.
Броз, Јосип, Тито: *Из реферата са IX конгреса Савеза комуниста Југославије, 1969*, Тито, позориште и филм,1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 40–43.
Броз, Јосип, Тито: *Из реферата на X конгресу Савеза комуниста Југославије, 1974,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 48–51.
Броз, Јосип, Тито: *Из честитке Дубровачким летњим играма поводом 25.годишњице оснивања, Брдо код Крања, 9. мај 1974,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 47–48.
Броз, Јосип, Тито: *У разговору са уредником париског „Монда" А. Фонтеном, јул* 1975, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 52.
Буковала, Јован: *Антропологија позоришта и/или позоришна антропологија*, Театрологија, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 96–104.
Буковала, Јован, Спасић Нинослав: *Продуцент, организатор, менаџер, самостални сарадник у култури*, Организација позоришта, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 92–96.
Булајић, Вељко: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 146–149.
Булајић, Душан: *Сећање на Земунско позориште*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца; Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 60.
Буњевац, Милан: *Антички мит и модерна драма*, Теорија драме, 2020, бр. 190/193, стр. 123–126.
Буњевац, Милан: *Наравоучениje ждероњине дужине*, Теорија драме, 2021, бр. 198/199, стр. 141–146.
Буњевац, Милан: *Преинаке, преокрети...*, Нове позоришне књиге, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 208–214.
Буњевац, Милан: *Хроми хепиенд*, Театрологија, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 175–182.
Буројевић, Весна: *Музеј позоришне уметности у 2021. години*, Из рада МПУС, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 135–138.

В

В. П.: Види под Петровић, Верослава.
Вајда, Анджеј: *Љуба Тадић*, Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 112.
Валентини, Валентина: *Митови данашњице и позоришта-светови*, Тема броја: Нови однос према традицији, 2008, лето, бр. 143, стр. 39–57. (Превео с ита-

лијанског Милан М. Милошевић).
Валентини, Валентина: *О драмским аспектима мултимедијалних инсталација Била Виоле*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (први део), 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 21–29. (Превела с енглеског Даница Илић).
Валентини, Валентина: *Режија у другој половини XX века: апорија и дисконтинуитети*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 27–38. (Превела с италијанског Тина Перић).
Валчић-Булић, Тамара: *Сурова лепота Расиновог позоришта*, Жан Расин „Трагедије", Прикази књига, 2004, септембар, бр. 128, стр. 135–138.
Ванус, Садал: *Жеђ за дијалогом* – порука Садала Ванусa, сиријског драмског писца, Прочитано на прослави Међународног дана позоришта у Музеју позоришне уметности Србије 27. марта 1996, Хроника Музеја, 1996, јун, бр. 95, стр. 84–85.
Василић, Вера; Чолић, Драгана: Попис улога Рахеле Ферари – СНП, Народно позориште Дунавске бановине, Војвођанско народно позориште, Уметничко позориште, ЈДП, Атеље 212, БДП (Београд), стр. 119–122, Филмови и ТВ драме Рахеле Ферари, стр. 123–124, Селективна библиографија о Рахели Ферари, стр. 125–132, Документа, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 119–132.
Васиљева, Ољa, С.: *Мотиви власти и владања у историјским драмама и трагедијама Јована Стерије Поповића и Виљема Шекспира*, Театрологија, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 115–128.
Васиљевић, Драгослав: *Представљање књиге „Милош Хаџић"*, Хроника Музеја, 2000, јун, бр. 111, стр. 94–96.
Васић, Ана: *Тумачења Шекспира у светлу савременог „заокрета ка духовности"*, Истраживања, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 97–126.
Васић, Павле: *Моје везе с позориштем*, Позориште у сећањима савременика, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 101–105.
Васић, Павле: *Сташа Беложански*, Са отварања изложбе у Музеју позоришне уметности СРС, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 115–116.
Васић, Павле: *Хроника једног малог позоришта, Логорско позориште у Аверси*, 1974, мај, бр. 1, стр. 72–75.
Васић, Чедомир: V ликовни прилози, Театрон/Сцена 2006, мај, бр. 134/135.
Вахтангов, Јевгениј: *Гротеска – трагична, комична!*, Естетика позоришта: О гротески, о гротескном, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 80–84. (Превод Огњенка Милићевић).
Вејвода, Иво: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 76/78.
Вејвода, Иво: *Свечаности „Љубиша Јовановић"*, Текст говора на отварању свечаности „Љубиша Јовановић" 23. октобра 1978. у Шапцу, 1979, март, бр. 19, стр. 83–85.
Велимировић, Здравко: *Душан Ристић (1913–1995)*, Душан Ристић и Здравко Велимировић, Народно позориште, 5. март 1971, Записи о Душану Ристићу, In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 107.
Велимировић, Милош: *„Шест београдских композитора" Живојина Здравковића*, Нове књиге, Прикази књига, 1998, јун, бр. 103, стр. 93–94.
Венстен, Андре: *Два предавања Андре Венстена у Београду – „Позоришни музеји у свету и настава позоришне уметности на Француском универзитету"*, 1980, бр. 23, стр. 107–110.
Веселиновић, Бранка: *Соја Јовановић – вечито дете које воли да се игра*, Портрет: Глумци о Соји Јовановић, 1998, јун, бр. 103, стр. 20.
Веселиновић, Млађа: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул. 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 111–112.
Веснић, Радослав М.: „Коштана" у Бугарској, 1976, октобар, бр. 7, стр. 92–93.
Веснић, Радослав М.: *Сећање на Милутина Бојића*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 60–66.
Вечански, Саша: *Варавина опција*, Савремена драма, 1998, септембар, бр. 104, стр. 136–158.
Видмар, Јосип: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 60–62.
Виле, Франц: *Успех „Скакаваца" у Висбадену*, Међународна сцена, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 123–126.
Витанов, Ристо: *„Електра" је нарицала на ромском*, Необјављени интервју са Горданом Косановић, 1989,

септембар, бр. 66/67/68, стр. 111–114.

Витанов, Ристо: *Истрајност критичких судова*, Владимир Стаменковић „Краљевство експеримента", Нова књига, Београд, 1987, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 135.

Витанов, Ристо: *Књига – темељац за претпостављену историју југословенске режије*, Јосип Лешић „Историја југословенске модерне режије 1861–1941, Стеријино позорје и Дневник, Нови Сад, 1986, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 132–133.

Витанов, Ристо: *Књижевно уобличавање српске драме*, Васо Милинчевић „Српска драма до Нушића", Рад, библиотека Дом и школа, Београд, 1985, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 131–132.

Витанов, Ристо: *Мир и стварност трајања глумца*, Боривоје Глишић „Жива уметност глуме", МПУС, Београд, 1987, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 134–135.

Витанов, Ристо: *Приказ позоришног годишњака СР Србије „Позориште 1975"*, МПУС, Беоаград, 1975, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 114–115.

Витанов, Ристо: *Приказ књиге*, Владо Мађаревић „Отворене игре – драме и сцене дубровачког фестивала", Просвјета, Загреб, 1978, Хроника,1980, бр. 23, стр. 106.

Витанов, Ристо: *Приказ књиге „Позориште 1977 – годишњак позоришта уже Србије и САП Косово за 1977"*, МПУС, Београд, 1979, Хроника, 1980, бр. 23, стр. 106–107.

Витанов, Ристо: *Повратак митском полазишту*, Велимир Лукић „Тебанска куга, Нечајев и остали", БИГЗ, Београд, 1988, Приказ, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 135–136.

Витанов, Ристо: *Режија као индивидуални чин*, Радослав Лазић „Трактат о режији", Cekade, Загреб, 1987, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 136.

Витанов, Ристо: *Часна истрајност*, Рајко Радојковић „Народно позориште Ниш 1944–1987", МПУС, Београд, 1988, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 136–137.

Витанов, Ристо: *Трајност глумачког присуства*, Уз последње улоге Рахеле Ферари, 2. поглавље: Критика о Рахели Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 87–90.

Витанов, Ристо: *Упитаност човека пред модерном драмом*, Јован Христић „Студије о драми", Народна књига, Београд, 1986, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 133–134.

Витанов, Ристо: *Усамљени пратилац*, Гордан Михић „Срећна нова 1949. и друге драме", БИГЗ, Београд, 1987, Приказ, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 137–138.

Витанов, Ристо; Богатинчевић, Павле: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 54–60.

Витанов, Ристо; Борозан, Нада: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 76–78.

Витанов, Ристо; Вукотић-Плаовић, Дара: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 64–68.

Витанов, Ристо; Драшкић, Љубомир: *Феномен извођача глумачких радова*, Разговор, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 42–54.

Витанов, Ристо; Ђоковић, Дивна: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 68–71.

Витанов, Ристо; Јеринић, Бранислав Цига: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 86–90.

Витанов, Ристо; Лазаревић, Миодраг: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 78–82.

Витанов, Ристо; Милисављевић, Мирко: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 62-64.

Витанов, Ристо; Милошевић, Мата: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 52–54.

Витанов, Ристо; Никачевић, Светолик: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 60–62.

Витанов, Ристо; Никшић, Снежана: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 94–95.

Витанов, Ристо; Пузић, Милан: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 74-76.

Витанов, Ристо; Симић, Никола: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 90–94.

Витанов, Ристо; Симић, Славко: *Невенка Урбанова у*

сећању партнера, 1985, бр. 50/51/52, стр. 68–71.
Витанов, Ристо; Хрешчак-Беблер, Вера: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 82–86.
Витанов, Ристо; Шкриљар, Нада: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 71–74.
Витезовић, Милован: *Мистерија*, (драмска расправа са судбином), Савремена драма, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 5–32.
Вићентијевић, Гордана; Стевановић, Јелица: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1945/1946*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, јун, бр. 111, стр. 44–56.
Вићентијевић, Гордана; Стевановић, Јелица: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1947–48,* Из Архива Народног позоришта у Београду, 2001, јун, бр. 115, стр. 34–50.
Влајчић, Милан: *Мухарем Первић (1934–2011)*, In memoriam, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 180–181.
Влајчић, Милан: *Хиљаду чуда*, Карло Булић „Авантура као живот", Хроника Музеја и огледи, 2003, јун, бр. 123, стр. 73–74. (Припремио Феликс Пашић).
Влајчић, Милан: *Шта је њима Хекуба*, „Глумци говоре" Феликса Пашића, Прикази књига, 2004, децембар, бр. 129, стр. 95–96.
Влатковић, Драгољуб: Библиографија о „Коштани" 1900–1944, 1976, октобар, бр. 7, стр. 39–46.
Влатковић, Драгољуб: *Дучићева „Лаура" и Нушићева „Министарка"*, Из позоришне прошлости, 1995, јун, бр. 91, стр. 103–106.
Влатковић, Драгољуб: *Иво Андрић као позоришни критичар*, Нови прилози за историју, 1996, јун, бр. 95, стр. 49–51.
Влатковић, Драгољуб: *„Косовски бој и Косово" и Нушићев преводилачки рад са грчког и албанског језика*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 31–33.
Влатковић, Драгољуб: *„Коштана" на сцени 1900–1914*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 10–20.
Влатковић, Драгољуб: *„Коштана" на сцени 1918–1944*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 21–34.
Влатковић, Драгољуб: *Почеци Сарајевског позоришта*, Одломак из веће студије Драгољуба Влатковића „Историја Сарајевског позоришта" 1982, Из позоришне историје, 1996, децембар, бр. 97, стр. 65–72.
Влатковић, Драгољуб: *Хронологија извођења „Коштане" 1900–1944*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 35–38.
Внук, Гордана: *Еуроказ као мјесто казалишне одговорности*, Тема броја: Битеф и ново, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 23–28.
Војиновић, Бранислав: *Позориште и људи*, Поводом стогодишњице рођења др Бранислава Војиновића (1892–1951), 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 179–180.
Војиновић, Бранислав: *Шекспир на београдској позорници*, Из рукописа 1936, 1994, март, бр. 87, стр. 151–152.
Војиновић, Станиша: *Александар Арнаутовић као позоришни критичар*, Театрологија, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 55–63.
Војиновић, Страхиња: *Реализам Стеријиних комедија*, Театролошке студије, 1997, јун, бр. 99, стр. 5–29.
Војнов, Димитрије: „Велика бела завера", Драма, Савремена сцена, 2004, април, бр. 126/127, стр. 179–213.
Војновић, Брана: *Документи*, Изводи из дискусије са годишње Скупштине Удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 88.
Волк, Маја: *Сартр и позориште*, Театролошке студије, 2001, јун, бр. 115, стр. 68–76.
Волк, Петар: П. В.
Волк, Петар: *Време*, Уводна напомена, 1980, бр. 23, стр. 3–4.
Волк, Петар: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул, 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 106–107.
Волк, Петар: *Документи*, Изводи из дискусије са годишње Скупштине удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 92.
Волк, Петар: *Дуговања*, уводна напомена, 1975, јул, бр. 3, стр. 3.
Волк, Петар: *Земунска сцена – између одушевљења и разочарења*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца, Земунска позоришна баштина, 1994, септембар, бр. 88, стр. 53–54.
Волк, Петар: *Изненађење*, Уводна напомена, 1979, март, бр. 19, стр. 3–4.
Волк, Петар: *Истина*, Уводна напомена, Боривоје Стојковић „Историја српског позоришта од средњег

века до модерног доба (драма и опера)", 1977, децембар, бр. 10/11, стр. 3–4.
Волк, Петар: *Јубилеји*, Уводна напомена, 1976, септембар, бр. 6, стр. 3.
Волк, Петар: *„Лили" Александра Пантелића*, Белешке уз драму, 2001, јун, бр. 115, стр.179.
Волк, Петар: *Наши сусрети*, Позоришни сусрети „Јоаким Вујић", 1989, јун, бр. 63/64/65, стр. V–VI.
Волк, Петар: *Позориште и традиција*, Уводна напомена, 1977, март, бр. 8/9, стр. 6–13.
Волк, Петар: *Преображења*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 3–4.
Волк, Петар: *Признање*, Уводна напомена, 1975, децембар, бр. 4, стр. 3.
Волк, Петар: *Приказ књиге „Драма и позорница" Николе Батушића*, Стеријино позорје, Нови Сад, 1975, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 107–108.
Волк, Петар: *Приказ књиге „Повјест драмског театра" Силвио д'Амико*, Накладни завод Матице Хрватске, Загреб 1972, Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 127.
Волк, Петар П. В.: *Приказ књиге „Позориште и друштво" Гојка Милетића*, Београдски издавачко-графички завод, 1973, Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 126–127.
Волк, Петар: *Приказ књиге „Позоришна критика" Јована Поповића*, Стеријино позорје, Нови Сад, 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 126–127.
Волк, Петар (П. В.): *Приказ књиге „Путовање са Дундом Маројем" Марка Фотеза*, Дубровачке љетње игре, Дубровник 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 127.
Волк, Петар: *Приказ књиге „Словеначко гледалишче Цанкарјеве добе" Душана Моравеца*, Цанкаријева заложба, Љубљана, 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 123–124.
Волк, Петар: *Приказ књиге „У позоришту" Душана Поповића*, Раднички универзитет „Радивој Ћирпанов", Нови Сад, 1973, Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 125.
Волк, Петар: *Разлози*, Уводна напомена, 1974, мај, бр. 1, стр. 3.
Волк, Петар: *Разлози* (уводник из првог броја), 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 7–8.
Волк, Петар: *Раша Плаовић: Од Курте-Мурте до Хаџи-Томе*, 1976, октобар, бр. 7. стр. 94–98.
Волк, Петар: *Стево Жигон или како даље заједно*, Позоришни портрети, 1996, децембар, бр. 97, стр. 5–38.
Волк, Петар: *„С.О.С. Спасите наше душе" Милоша М. Радовића*, Белешке уз драму, 2001, јун, бр. 115, стр. 164.
Волк, Петар: *Суочавања*, Уводна напомена, 1974, децембар, бр. 2, стр. 3.
Волк, Петар: *„Театрон" и позориште*, Поводом двадесетогодишњице Театрона (1974–1994), 1994, септембар, бр. 88, стр. 5–8.
Волк, Петар: *Трагања за савременим изразом на сцени у Шапцу* – Мандат, стр. 98, Гимнастика за два цванцика, стр. 103, Пивара, стр. 106, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 87–114.
Волк, Петар: *Трајање*, Уводна напомена, 1976, март, бр. 5, стр. 3–4.
Волк, Петар: *Трајање 50 година Музеја позоришне уметности Србије*, Јубилеј, 2000, децембар, бр. 113, стр. 5–7.
Волк, Петар: *Треће коло „Драмске баштине"*, Разговор о драмама објављеним у трећем колу библиотеке „Драмска баштина" који је одржан на трибини Позоришног музеја, 7. октобра 1996, Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 98–99.
Волк, Петар: *Уз прво читање „Бомбе од сладоледа у хотелу Сахер" Дејана Медаковића*, Поговор, 1997, јун, бр. 99, стр. 159–160.
Волк, Петар: *Четири моје године*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 24–44.
Волк, Петар; Каталинић, Блаженка: *Блаженка Каталинић*, (разговор са Блаженком Каталинић поводом 30 година Југословенског драмског позоришта, 1980, бр. 23, стр. 13–15.
Волк, Петар; Милошевић, М.: *Мата Милошевић*, Разговор са Матом Милошевићем поводом 30 година Југословенског драмског позоришта, 1980, бр. 23, стр. 5–12.
Волк, Петар; Плеша, Бранко: *Бранко Плеша*, Разговор са Бранком Плешом поводом 30. година Југословенског драмског позоришта, 1980, бр. 23, стр. 16–27.

Вранеш, Стеван: *Сведобро*, Савремена драма, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 5–30.
Врбавац, Јасмина: *„Чудо у Шаргану" или симулација Бога*, Нова читања драма Љубомира Симовића, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 37–52.
Врсајков, Љубица: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Меланија Бугариновић"*, Хроника Музеја, 2000, јун, бр. 111, стр. 99–100.
Врцељ, Далибор: *Кинеска драма*, Цао Ју, „Олуја", 2003, новембар, 124/125, стр. 111–112. (Превела са кинеског Мирјана Павловић).
Вујановић, Ана: *Интернет театар: критички увод*, Позориште и Ново медији II, Естетика позоришта, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 67–76. (Темат приредила Ања Суша).
Вујановић, Ана: *Једна, друга, трећа н-та Плешућа тела*, Функција тела у савременом позоришту, Естетика позоришта, 2004, април, 126/127, стр. 115–124.
Вујановић, Ана: *Критички дијалог*, Прикази књига, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 117–120.
Вујановић, Ана: *Нови поглед на перформанс*, Јон Мекензи „Изведи или сноси последице", ЦДУ Загреб 2006, Прикази књига, 2008, мај, бр. 142, стр. 169–171. (Превела с енглеског Влатка Валентић).
Вујановић, Ана: *Полиције и политике изведбе*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 21–25.
Вујановић, Ана: *Сцена као екран: случај оперррa...*, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 17–24.
Вујановић Ана: *Community specific teatar Arpáda Schilinga и групе Krètakör: „да ли је ово уопште театар?*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 68–74.
Вујић, Ивана: *Трагови салонских ципела у снегу*, Мира Траиловић: сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 16–19.
Вујовић, Видоје: *Креативна побуна*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 8–9.
Вујовић, Ксенија: *О опери из другог угла*, Недељко Грба, „Бисери оперске ризнице", Прикази књига 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 112–113.
Вујовић, Ксенија: *Руски лирски театар*, Опере „Евгеније Оњегин" и „Пикова дама" П. И. Чајковског, Театролошке студије, 2001, март, бр. 114, стр. 86–90.
Вујошевић, Филип: *ХалФлајф*, Драма, Савремена драма, 2005, децембар, бр. 133, стр. 127–153.
Вукадиновић, Зора: *Сећање једне „Коштане"*, Софија Вукадиновић, 1979, март, бр. 19, стр. 69–72.
Вукобратовић, Михаило: *Михаило Бата Паскаљевић (1923–2004)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 159-160.
Вуковић, Синиша: *Душкова чаробна кутија*, Душан Ристић (1913–1995), In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 105–106.
Вукојчић, Мирјана: *Марија Црнобори (1918–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 166–167.
Вукојчић, Мирјана: *Мирослав-Миња Дедић (1921–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 164–165.
Вукојчић, Мирјана: *Мој професор Мата Милошевић*, Позоришни портрети, 1997, јун, бр. 99, стр. 66–70.
Вукојчић, Мирјана: *Никола Симић (1934–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 168–169.
Вукојчић, Мирјана: *Олга Савић (1934–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 167.
Вукотић, Ђорђе: *Рајко Радојковић*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 54.
Вукотић, Плаовић, Дара; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 64–68.
Вучелић, Милорад: *Приказ књиге „О позоришту" В. С. Мејерхољда*, Избор, превод и предговор Огњенка Милићевић, Нолит, Београд, 1976, Хроника, 1976, октобар, бр. 7, стр. 111–112.
Вучелић, Милорад: *Приказ књиге „Промена" Бора Драшковића*, Свјетлост, Сарајево, 1975, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 112–113.
Вученов, Димитрије: *Судбина Цанкаревих драма у критици*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 5–6.
Вучковић, Славица: *Године 1981–1985. између догме и досаде*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 83–87.
Вучковић, Славица: *Милена Зупанчић*, Узбудљив по-

четак, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 98.
Вучковић, Славица: *На сваког доба ползу*, Стефан Стефановић, Јубилеј писца једне драме, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, децембар, бр. 133, стр. 27–32.
Вучковић, Славица: *Напокон Бернхард и ... излазност*, О старости и спорости, Тема броја, 2007, децембар, бр. 140/141, стр. 37–42.
Вучковић, Славица: *Позив на битку*, Рецензија патриотског репертоара из осамдесетих, Предисторија: националне теме у осамдесетим, Позориште у Србији 1990–2000 (I), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 12–16.
Вучковић, Славица: *Торино није само „Фиат"*, Међународна сцена, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 87–88.

Г

Гаврић, Горан: *Акропољ: позориште рата пре позоришта*, Театрологија, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 58–78.
Гаврић, Горан: *Аутоматони у кинетичком позоришту Шарманка*, Театрологија, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 100–107.
Гаврић, Горан: *Безвременски карактер позоришних лутака*, Театрологија, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 99–108.
Гаврић, Горан: *Живот и смрт Марине Абрамовић на позоришној сцени*, Театрологија, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 65–79.
Гаврић, Горан: *Музејски театар и интегрисање музејског у позоришни простор*, Истраживања, 2020, бр. 190/193, стр. 103–116.
Гаврић, Горан: *Позоришне лутке Паула Клеа*, Театрологија, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 105–116.
Гаврић, Горан: *Театарски простор и његове границе: од Софокла до Есхила до савременог позоришта*, (Theatar Space and its Boundaries: From Sophocles and Aeschylus to Comtemporary Theater), Теорија драме, 2022, бр. 198/199, стр. 125–140.
Гајић, Миодраг: *Добар човек из Миличинице*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 167–169.
Гајица, Илија: *На почетку и на крају* (драма о Паји Јовановићу), Савремена драма, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 7–29.
Гајица, Илија: *Проклетници*, Нови драмски текст, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 5–57.
Гаковић, Мирјана: *Фран Новаковић на босанско-херцеговачким позоришним сценама*, 1974, децембар, бр. 1, стр. 77–80.
Гаковић, Мирјана: *Фран Новаковић на сцени Народног позоришта,* 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 79–84.
Гаталица, Александар: *„Чиода са две главе", монодрама у два чина, са два лика и три гласа са магнетофонске траке*, Савремена драма, 2000, децембар, бр. 113, стр. 153–162.
Гаталица, Александар: *Ново лице Аристофана*, Аристофан „Мир", Прикази књига, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 157–158. (Преводилац и инсценатор Гордан Маричић).
Гауси, Тамара: *Локална уметност, универзалне истине*, Стеријино позорје 2007, Савремена сцена: прикази, 2007, октобар, бр. 139, стр. 76–80.
Гебелс, Хајнер: *Привлачи нас оно што не видимо*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (први део), 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 37–42. (Превела с енглеског Даница Илић).
Георгијев, Ангелина: *Злочиначки свет без реда*, „Samlešemenestadoh", режија Виктор Бодо, Будимпешта, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 99–100.
Геролд, Ласло: *Цанкар на мађарском језику*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 27–29.
Гинтер, Ханс: *Прилог теорији гротескног*, О гротески, о гротескном, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 104–106. (Превела Дринка Гојковић).
Глигић, Радмила: *Сећање на Годоа,* Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору су учествовали В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д.

Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 5–9.

Глигић, Радмила: *Сећање на Годоа,* Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–10.

Глигић, Радмила: *Сећање на Годоа,* Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.

Глигић, Радмила; Урбанова, Невенка: *Два разговора са Невенком Урбановом 1964*, 1976, март, бр. 5, стр. 91–91.

Глигоријевић, Јован; Божовић, Божидар: *Опера, уметност, човек данас*, Разговор са уметником водио Божидар Божовић, критичар, 1978, март, бр. 12, стр. 90–92.

Глигорић, Велибор: *Дуго путовање у ноћ*, 1975, децембар, бр. 7, стр. 5–9.

Глигорић, Велибор: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 64.

Глигорић, Велибор: *Оригиналност и самосвојност глуме Рахеле Ферари*, 2. поглавље: Критика о Рахели Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 65–68.

Глишић, Бора: *Спомен на шест улога... у славу Мире Ступице*, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 28–32.

Глишић, Боривоје: *„Ана Карењина"*, Четири дела МХТ-а (2), 6. поглавље: Уметничка интернационала – гостовања славних позоришта, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 155.

Глишић, Боривоје: *Ануј „Коломба"*, Соја Јовановић (1), Љиљана Крстић, Љуба Тадић, Олга Ивановић, Олга Станисављевић, Владимир Жедрински, Петар Вељковић, Данка Павловић, Душан Јакшић, Бранко Ђорђевић, Михајло Паскаљевић, Михајло Викторовић, Властимир Стојиљковић, Никола Милић, Брана Анђелић; 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 67.

Глишић, Боривоје: *Блаженка Каталинић, Миливоје Живановић – Стриндберг „Отац"*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 63–65.

Глишић, Боривоје: *Бода Марковић „Ехолајка надреализма" и „Разговори Лукијана из Самостане"*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме,1987, август, бр. 56/57/58, стр. 83–84.

Глишић, Боривоје: *Бојић и Плаовић – два велика мајстора српске речи: поетско позориште*, Раша Плаовић (2), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 50–51.

Глишић, Боривоје: *Вељa Живојиновић – Massuka*, Простудирани тон и лепота говора; 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 28–29.

Глишић, Боривоје: *Виктор Старчић – Ирена Колесар и Зоран Ристановић причају „Кинеску бајку"*, режија Мире Траиловић, музика Василија Мокрањца, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 85.

Глишић, Боривоје: *Врховни смисао глуме овог времена*, „Дон Карлос", Томислав Танхофер, Марија Црнобори, Бранко Плеша, Марјан Ловрић, Олга Спиридоновић, Зоран Ристановић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 96–97.

Глишић, Боривоје: *Глума. Време. Идеја*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 12–15.

Глишић, Боривоје: *Глума као интелектуални поетски симбол*, Трио: Мира Ступица – Марија Црнобори – Бранко Плеша, квартет: Рахела Ферари – Олга Спиридоновић – Јован Милићевић – Стево Жигон; 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 97–98.

Глишић, Боривоје: *Десница, Танхофер „Љетве Јаковљеве"*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 66.

Глишић, Боривоје: *Дечије позориште „Бошко Буха“*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 84.

Глишић, Боривоје: *Дијалог са Леоновим* (не помамна тројка – већ велелепне сребрне кочије стићи ће до циља) Достојевски, Огњенка Милићевић (2); 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 75.

Глишић, Боривоје: *„Добри војник Швејк“*, Миленко Маричић (2) Ратко Сарић, Мирјана Ђачић, Љуба Дидић, Жарко Јоковић, Еуген Вербер, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 78.

Глишић, Боривоје: *„Добри човек из Сечуана“*, Соја Јовановић (2); Оливера Марковић, Властимир Стојиљковић, Владимир Жедрински, Данка Павловић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 68–69.

Глишић, Боривоје: *др Марко Фотез – Миодраг Науновић као Молијеров Скапен, Бранко Ђорђевић као Аргант, Јован Јеремић у улози које је играо сам Молијер*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 71–72.

Глишић, Боривоје: *„Заточеници из Алтоне“ Жан-Пол Сартра*, Нада Грегурић, Миливоје Живановић, Стева Жигон; Мата Милошевић (4), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 93–94.

Глишић, Боривоје: *Изјава љубави позоришту*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 33–34.

Глишић, Боривоје: *„Јулије Цезар“, два апсолутно сјајна монолога: Раша Плаовић и Љубиша Јовановић*, Раша Плаовић (4), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 52–54.

Глишић, Боривоје: *Кафка као полифона могућност глуме*, Сима Јанићијевић, Предраг Лаковић, Босиљка Боци, Мара Трифуновић-Финци; Јован Путник (2), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 87.

Глишић, Боривоје: *Као Серафина*, Невенка Урбанова (1), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдског глумишта, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 56–57.

Глишић, Боривоје: *Ко је убица?*, Агата Кристи „Мишоловка“, Предраг Динуловић (2); Бранка Митић, Мирјана Коџић, Ђуза Стојиљковић, Жика Миленковић, Вера Илић-Ђукић, Миња Татић, Љуба Дидић, Бата Паскаљевић, Душан Станић, Владанка Ђорђевић, Варткес Баронијан, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 70–71.

Глишић, Боривоје: *Коста Спаић – Сценски смисао Ранка Маринковића*, Виктор Старчић, Карло Булић, Рудолф Сабљић, Невенка Микулић, Бранко Плеша, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме – 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 65–66.

Глишић, Боривоје: *Луиђи Пиранделo, Ксенија Јовановић*, Јован Путник (1); Алекса Челебоновић, Крум Стојанов, Евка Микулић, Слободан Перовић, Милорад Волић, Иван Ђурђевић, Данка Павловић, Воки Костић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 85–86.

Глишић, Боривоје: *Љуба Тадић*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 52–56.

Глишић, Боривоје: *Љуба Тадић – својства астрално урођена из којих настаје – израста – велики глумац*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 32–33.

Глишић, Боривоје: *Људи без вида*, Јосип Кулунџић; Марица Поповић, Ирена Јовановић, Дара Вукотић, Павле Богатинчевић, Мирко Милисављевић, Васа Пантелић; 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме – 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 60–61.

Глишић, Боривоје: *„Магбет“... и време*, 1. поглавље:

Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 15–17.
Глишић, Боривоје: *„Магбет“ у спољњем сјају*, Мата Милошевић (3), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 92–93.
Глишић, Боривоје: *Мала позоришна „Људска комедија“, реч, песма, игра, покрет*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 23–24.
Глишић, Боривоје: *Марија Црнобори четврта Федра*, Томислав Танхофер, Блаженка Каталинић, Маријан Ловрић, Олга Спиридоновић, Олга Јевтић, Стево Жигон, Босиљка Боци, Дубравка Перић, Неда Бркић, Миленко Шербан, Мира Глишић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме – 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 54–56.
Глишић, Боривоје: *Марин Држић – CDL Манде*, Александар Огњановић, Гордана Ковачевић, Бранко Јовановић, Ана Красојевић, Владимир Медар, 2. поглавље: Позоришне свечаности, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 37–38.
Глишић, Боривоје: *„Медеја“ Даре Милошевић*, др Хуго Клајн, Божидар Дрнић као блистави Јасон, Теодора Арсеновић, Драган Оцокољић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме,1987, август, бр. 56/57/58, стр. 58–60.
Глишић, Боривоје: *Медијевална помпа – или сатира феудализма?*, Бранко Гавела (1), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 100–102.
Глишић, Боривоје: *Мија Алексић као Жевакин*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 81–82.
Глишић, Милан: *Милан Ајваз као Аркулин Аркулинович*, Вук Вучо, Ана Несторовић, Бранка Веселиновић, Капиталина Ерић, Маја Чучковић, Љуба Богдановић, Марко Тодоровић, Растко Тадић, Стефан Миња, Јован Јовичић; 2. поглавље: Позориште свечаности, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 38–39.
Глишић, Боривоје: *Миленко Мисаиловић Драма – романса*, Вука Марковић, Миодраг Лазаревић, Оливера Марковић, Северин Бијелић, Милена Дапчевић, Предраг Тасовац, Бранислав Јеринић, Павле Минчић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 79.
Глишић, Боривоје: *Мића Дедић „Силазак Орфеја“*, Оливера Марковић, Љиљана Крстић, Раде Марковић, Босиљка Боци, Татјана Лукјанова, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 76.
Глишић, Боривоје: *Мирослав Беловић – Шон О'Кејси „Плуг и звезде“*, Милан Ајваз, Рахела Ферари, Ирена Колесар, Мија Алексић, Оља Грастић, Стојан Аранђеловић, Миодраг Радовановић, Јован Милићевић, Урош Гловацки, Славко Симић, Млађа Веселиновић, Миленко Шербан, Мира Глишић, Вељко Марић, Соња Хлебшова, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 72–73.
Глишић, Боривоје: *Млади играју Стеријину трагедију*, Мирослав Беловић, Миодраг Радовановић, Пола Вуловић, Бисерка Јањић, Душан Јанићијевић, Бранко Вујовић, Урош Гловацки, Раде Поповић, Аленка Спаић, Татјана Бељакова, Миша Поповић, Морис Леви, Дарко Татић, Ташко Начић, 2. поглавље: Позоришне свечаности, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 46–47.
Глишић, Боривоје: *Модерно надграђивање – и проширивање – Система*, „Иркутска прича“, Огњенка Милићевић (1), Маја Чучковић, Славка Јеринић, Мирослава Бобић, Вука Дунђеровић, Милан Пузић, Антоније Пејић, Бранислав Јеринић, Драгомир Бојанић, Богић Бошковић, Растко Тадић, Момчило Животић, Рафаил Блам, Слободан Јевтић, Мира Тасовац, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 74.
Глишић, Боривоје: *Музика говора. Уметност слушања*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 27–28.
Глишић, Боривоје: *Наш први театролог Гаврило Стефановић Венцловић „Вештина представљања*

– *мудрост слушања*", 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 10.

Глишић, Боривоје: *Негација и комплементарности у компоновању представе*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 20–23.

Глишић, Боривоје: *Нова „Господа Глембајеви"*, Раша Плаовић (3), Бела Крлежа, Раша Плаовић, Љубиша Јовановић, Владета Драгутиновић, Божидар Дрнић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 51–52.

Глишић, Боривоје: *Одломци о пранагону глуме... и о језику (уметнички нагони боље – и праведније – подељени неголи... декартовски бон сенс*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, 56/57/58, стр. 8–9.

Глишић, Боривоје: *Оливера Марковић, Бранко Ђорђевић, Драго Жерве: „Каролина Ријечка"*, Влада Вукмировић, Михајло Паскаљевић, Михајло Викторовић, Предраг Лаковић, Јован Николић, Антоније Пејић, Никола Милић, Борис Смоје, Миливоје Томић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 80–81.

Глишић, Боривоје: *Ослобођена жена – и излет у небо*, Радмила Радовановић: нови лик жене; Миљенко Маричић (1), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 77–78.

Глишић, Боривоје: *Пантомима и монодрама: Два рода древна, вечита, увек нова.... и будућа*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 25–26.

Глишић, Боривоје: *Писмо о Земунском фестивалу*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 26–27.

Глишић, Боривоје: *Питања из Нушића – Љубинка Бобић*, „Госпођа министарка" у Народном позоришту, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 88–89.

Глишић, Боривоје: *Позив на игру*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 11.

Глишић, Боривоје: *Позоришни облици у доба кад је човек закорачио на Месец*, 1. поглавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 18–20.

Глишић, Боривоје: *Раша Плаовић као Кир-Јања*, Душан Ристић, Бранко Гавела, Милица Бабић-Јовановић, Јовиша Војновић, Северин Бијелић, 2. поглавље: Позоришне свечаности, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 44–46.

Глишић, Боривоје: *Реципрочно рефлектовање сјаја две улоге*, Невенка Урбанова (2); Невенка Урбанова, Милан Пузић, Браслав Борозан, Лепосава Петровић, Љубиша Јовановић, Божидар Дрнић, Душан Ристић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 57–58.

Глишић, Боривоје: *„Ромео и Ђулијета"*, Ирена Колесар, Олга Спиридоновић, Бранко Плеша, Стојан Дечермић; Мата Милошевић (2), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 91–92.

Глишић, Боривоје: *Са младима*; Раша Плаовић (5), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 54.

Глишић, Боривоје: *Сава Северова, Љубиша Јовановић, „Цар Едип"*, Хуго Клајн, Раша Плаовић, Северин Бијелић, Станко Буханац, Миомир Денић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 61–63.

Глишић, Боривоје: *Сартр „Иза затворених врата"*, Карло Булић, Марија Црнобори, Олга Спиридоновић, Бранко Плеша, Мира Траиловић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 98–99.

Глишић, Боривоје: *Спомен на шест улога – у славу Мире Ступице: моћ и тајна стварања глумом*, 1. пог-

лавље: Пролегомена за неостварени трактат о глуми, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 29–32.

Глишић, Боривоје: *Стеријин јубилеј*, Виктор Старчић, Милан Ајваз, Јожа Рутић, Мата Милошевић, Миленко Шербан, Соња Шербан, Страхиња Петровић, Рахела Ферари, Невенка Микулић, Капиталина Ерић, 2. поглавље Позоришне свечаности, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 42–43.

Глишић, Боривоје: *Теодора Арсеновић*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 49.

Глишић, Боривоје: *У славу карисима Јоакима Вујића – српског Тесписа*, 2. поглавље: Позоришне свечаности, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 40–41.

Глишић, Боривоје: *„Цар Давид"*, Раша Плаовић (1); Енрико Јосиф, Душан Ристић, Мира Ступица, Вука Дунђеровић, Дара Вукотић-Плаовић, Милена Дапчевић, Божидар Дрнић, Предраг Тасовац, Мирослав Петровић, Бранислав Јеринић, Петар Банићевић, Растко Тадић, Антоније Перић, Јелка Вујић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 49–50.

Глишић, Боривоје: *Чкаља*, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 82–83.

Глишић, Боривоје: *Шекспир „Укрођена горопад"*, Предраг Динуловић (1); Оливера Марковић, Раде Марковић, др Милан Богдановић, Стојан Ћелић, 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 69–70.

Глишић, Боривоје: *„... Шест лица траже писца"*, Ана Паранос, Нада Ризнић, Босиљка Боци, Виктор Старчић, Стојан Дечермић; Мата Милошевић (5), 3. поглавље: Педесете године – златно доба београдске глуме, Жива уметност глуме, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 95–96.

Гловацки, Урош: *Бата Јанићијевић – мој кум*, Позоришна сећања, 1998, јун, бр. 103, стр. 63–66.

Гловацки, Урош: *Вики (Виктор Старчић)*, Позоришна сећања, 1998, септембар, бр. 104, стр. 93–97.

Гловацки, Урош: *Професор Мата Милошевић*, Из наше позоришне прошлости, 1998, децембар, бр. 105, стр. 82–86.

Глуховић, Милија: *Предалеке обале: Гибралтарски мореуз и стање ванредних мера у драми Ован и кит Ахмеда Газалија*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 48–58.

Гоби Фехер, Ђула: *Ласло Геролд (1940–2016)*, In memoriam, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 166–168.

Говедарица, Балша: *Реч поводом 40. годишњег јубилеја*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 9.

Говедић, Наташа: *Хоће ли нас истина избавити?*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 26–33.

Гојић, Јелена, Ђ.: *Драматизација идеологије*, Теорија драме, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 93–99.

Гонцић, Светислав: *Соја Јовановић – вечито дете које воли да се игра*, Глумци о Соји Јовановић, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 20.

Гордић-Петковић, Владислава: *Журнал и Шанел: женска културна револуција у „Покондиреној тикви"*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 59–62.

Гордић-Петковић, Владислава: *Огледало и призма*, Зорица Бечановић-Николић „Шекспир иза огледала", Прикази књига, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 161–162.

Гордић-Петковић, Владислава: *Особен случај заљубљеништва*, Хроника Музеја, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 143–144.

Гошић, Драгољуб: *Редитељска књига „Коштане" из 1947*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 66–70.

Граочанкић, Драгослав: *Велимир Лукић (1936–1997) – наш друг у маштању и мачевању*, In memoriam, 1997, септембар, бр. 100, стр. 185.

Грастић, Оља: *Само глума*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година после-

ратног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 8.

Григоровић, Борислав: *Вече посвећено отварању изложбе Ериха Декера и промоција каталога „Ерих Декер"*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 108–110.

Григоровић, Борислав: *Вука Дунђеровић (1925–1999)*, In memoriam, 1999, септембар, бр. 108, стр. 130–131.

Григоровић, Борислав: *Звонко Јовчић (1929–1994)*, In memoriam, 1994, децембар, бр. 89, стр. 180–181.

Григоровић, Борислав: *Маг сценског покрета*, Сећања на Душана Ристића, 1996, март, бр. 94, стр. 111–112.

Григоровић, Борислав: *Сећање на Јоланду Ђачић*, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 113–114.

Григоровић, Борислав: *Славка Јеринић (1931–1997),* In memoriam, 1997, јун, бр. 99, стр. 119–120.

Грол, Милан: *Le theatre a Paris*; 1. свеска – Novembre 1900 – mars 1901, стр. 5–12; 2. свеска – Avril–juin 1901, стр. 12–18; 3. свеска – Octobre 1901 – mars 1902, Bruxelles 1902, стр. 18–43; 4. свеска – Decembre 1910, стр. 34–37; 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 5–37.

Грол, Милан: *Француско позориште у Србији*, Из старих рукописа, 1997, децембар, бр. 101, стр. 51–53. (Превела са француског Јелица Рељић).

Грол, Милан: *Француско позориште у Србији*, Из рукописа, 1999, септембар, бр. 108, стр. 61–63. (Превела са француског Јелица Рељић).

Гротовски, Јежи: *Перформер*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146–147, стр. 15–18. (С енглеског превела Јелена Ковачевић).

Грујић, Драгана: *Позориште с почетка XX века*, Хроника Музеја, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 157–158.

Грујић, Оливера: *О Земунском позоришту*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 61.

Грујичић, Петар: *Женска завера*, „Родољупци" 150 година касније, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 25–28.

Грујичић, Петар: *Не(по)стајање*, Савремена драма, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 7–26.

Грујичић, Петар: *Пандемија монолога*, Ковид 19, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 69–76.

Грујичић, Петар: *Представа за уживање*, Радио Б92, 22. мај 1995, Критика за представу „Царев заточник", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 38.

Грујичић, Петар: *Тренутни пропуст или злослутна појава?*, Проблеми репертоарске политике, Позориште у Србији, 1990–2000 (II), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 64–68.

Грујичић, Петар: *Узбудљива представа*, Радио Б92, фебруар 1995, Критика за представу „Ромео и Јулија", Прича о историји Позоришта„Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 36–37.

Грујичић, Петар: *Феномен деменције у комедијама Душана Ковачевића*, Хроника Музеја и огледи, 2004, април, бр. 126/127, стр. 71–76.

Грушановић, Златко: *Концепт хероја у друштву и српској драми крајем 20. века*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187. стр. 108–117.

Грушановић, Златко: *Разговори о педагошком раду Хуга Клајна*, (Conversation About Pedagogical Work of Hugo Klajn), Театрологија, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 100–112.

Гусев, В. Е.: *Фолклорни театар*, Руски драмски театар до револуције, Иностранa позоришна традиција, 1999, септембар, бр. 108, стр. 110–115. (Превела са руског Маријана Петровић).

Д

Д. Ч. Ј. (Душан Ч. Јовановић): Види под Јовановић, Душан Ч.

Д. Н. – С. Ј.: *Редитељи антиподи Дејан Мијач – Љубиша Ристић*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 74–79.

Д. Н.: *Данило Бата Стојковић – Монах сцене, власник глуме*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 99–100.

Д. Н.: *Париско пролеће*, Фестивал независног стваралаштва у Île de France и источној Европи, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 160.

Дабижић, Миодраг А.: *Прве позоришне представе у пограничном Земуну*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 15–16.
Давид, Филип: *Извештај о мисији*, Нове књиге, Прикази књига, 2002, април, бр. 118, стр. 116–117.
Дајч, Едуард: *Књижевни рад др Владана Ђорђевића*, Из позоришне прошлости, 1995, јун, бр. 91, стр. 102.
Данојлић, Милован: *Звездани тренутак Невенке Урбанове*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 50–51.
Данон, Оскар: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 71–74.
Дарди, Андреа: *Пучини, човек позоришта*, Поводом изложбе у МПУС аутора Ксеније Вујовић, Хроника Музеја и огледи, 2003, јун, бр. 123, стр. 47–50.
Дедијер, Владимир: *Љуба Тадић*, Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 112.
Дединац, Милан: *Забелешке о репертоару*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 13–14.
Дединац, Милан: *Нека поређења*, Добитнику „Добричиног прстена" 1994, 1995, март, бр. 90, стр. 62–63. (Приредила Олга Савић).
Дедић, Ивана; Јеличић, Маја: *Маркетинг позоришта овде и сада*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 32.
Дедић, Миња: *Лекција из режије*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 7.
Дедић, Миња: *Сећање на Годоа*, Четврти разговор „Генерална проба", скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.
Декер, Ерих: *Вече посвећено отварању изложбе Ериха Декера и промоција каталога „Ерих Декер"*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 110.
ДеЛахунта, Скот: *Софтвер за представу*, Скот ДеЛахунта у разговору с Barriedale Operahouse, Позориште и нови медији (1), Естетика позоришта, 2003, јун, бр. 123, стр. 79–86. (С енглеског превела Марија Стојановић).
Делач, Наташа: *Основне одлике два главна периода у раду Мухарема Первића као позоришног критичара*, Огледи, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 31–44.
Демић, Мирко: *Победници, победници*, Нови драмски текст, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 5–46.
Денеш, Ото: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 122–126.
Денић, Миомир: *О сцени Народног позоришта у Земуну*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 56.
Деполо, Неда: *Књижевно дело Иве Андрића у медију радија*, Изговорено на вечери у МПУС посвећеној успомени на Иву Андрића, децембра 1992, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 176–178.
Деполо, Милена: *Мира Сантини (1947–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 163.
Дерида, Жак: *Неправовремени афоризам*, Теорија, 2005, децембар, бр. 133, стр. 53–64. (Превео са француског Сања Тодоровић).
Деспотовић, Јован: *Насликани цртежи Владимира Маренића*, Актуелности, 1998, децембар, бр. 105. стр. 62.
Димитријевић, Бранислав: *Битеф или Октобарски салон? Не, хвала? Да, молим?*, Тема броја: Битеф и ново, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 35–38.
Димитријевић, Бранко: *Милан Оклопчић (1948–2007)*, In memoriam, 2007, октобар, бр. 139, стр. 158–160.
Димитријевић, Бранко: *Невесело воскресеније Стеријино*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 29–32.
Димитријевић, Војин: *Два господина у временима сасвим очајним*, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 7–10.
Димитријевић, Војин: *Serbian Truth или Досадни Арсеније Гавриловић*, „Родољупци" 150 година касније, Ис-

торија позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 17–24.

Димитријевић, Војин: *Serbian Truth или Досадни Арсеније Гавриловић*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 33–44.

Димитријевић, Коста: *Антибиографија Љубинке Бобић*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 85–107.

Димитријевић, Коста: *Велики маг поетске речи – Босиљка Боци*, In memoriam, 1998, март, бр. 102, стр. 85–91.

Димитријевић, Коста: *Два глумца епохе*, Разговори са Миливојем Живановићем и Рашом Плаовићем, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 5–44.

Димитријевић, Коста, Живановић, Миливоје: *Два глумца епохе*, Разговори са Миливојем Живановићем, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 5–28.

Димитријевић, Олга: *Последњи перформанс*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 110–111.

Димитријевић, Олга: *Провокативна форма*, Савремена сцена – Критике, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 72–73.

Димитријевић, Олга: *Различити редитељски приступи класици*, Савремена сцена: Критике, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 105–110.

Димитријевић, Олга: *Рецепција као друштвени феномен*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 55–57.

Димитријевић, Олга: *Сопствени врт*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144-145, стр. 76–77.

Димитријевић, Олга: *Спори ритам равнице*, „Банат", ЈДП, Савремена сцена/прикази, 2007, октобар, бр. 139, стр. 67–69.

Димитријевић, Олга: *Теме, тезе и флоскуле*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 103–106.

Димитријевић, Олга: *Трансфер непријатности*, „Блуз за месију", БДП, Савремена сцена/прикази 2007, март, бр. 138, стр. 97–100.

Димић, Ивана: *Милорад Мандић (1961–2016)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 176.

Димић, Мома: *Између замишљеног и дочараног*, Читајући књигу Капиталине Ерић „Од Сибира до Цветног трга", Хроника Музеја и огледи, 2004, септембар, бр. 128, стр. 51–54.

Динуловић, Предраг: *Сећање на Годоа,* Други разговор Ситуација, Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, С. Ћелић, Д. Павловић, С. Јовановић, П. Динуловић, С. Лукић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, М. Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.

Динуловић, Предраг: *Сећање на Годоа*, Трећи разговор Пробе, Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.

Динуловић, Предраг: *Сећање на Годоа,* Четврти разговор Генерална проба, Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму радио-Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978. март, бр. 12, стр. 21–27.

Динуловић, Радивоје: *Сценографија и костимографија на Стеријином позорју од 1956. до 2004. године*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 112–121.

Динчић, Биљана: *Модерна енглеска драма до другог светског рата*, 1980, бр. 23, стр. 62–79.

Дојчиновић Нешић, Биљана: *То код мене увек мора бити мико фо: женска реалност као конструкција у Стеријиним комедијама*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, бр. 134/135, стр. 45–50.

Долгова, Милка: *Позоришна документација у СР Македонији*, Уводни реферат са Јавног скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1975, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 99.

Домазет-Даничић, Сања: *„Четири грације", трагикомедија у једанаест слика*, Савремена драма, 1998, бр. 105, стр. 126–141.

Донева, Вукосава: *Казивање о другу Титу*, Тито, позо-

риште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 153.
Дорић, Радослав: *„Горко путовање у ништа илити морам написати Родољупце", комад о Стерији*, Савремена драма, 1996, јун, бр. 95, стр. 115–152.
Дорић, Радослав Златан: *Градимир Граца Мирковић (1933–1998)*, In memoriam 1999, март, бр. 106, стр. 113–114.
Дорић, Радослав Златан: *Јата чаробних драма*, Александар Обреновић и позориште, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 126.
Дорић, Радослав: *„Јелена Анжујска", псеудоисторијска позоришна игра у шест слика*, Савремена драма, 1997, март, бр. 98, стр. 148–177.
Дорић, Радослав Златан: *„Нови живот господина Молијера", сетна комедија са благим укусом позоришта*, Савремена драма, 1998, јун, бр. 103, стр. 158–175.
Дорић, Радослав Златан: *У врху наше драматургије*, О драмским делима Александра Обреновића, Белешка уз драме, 1998, март, бр. 102, стр. 176–178.
Дравић, Милена: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 152.
Дравић, Милена: *Љуба Тадић*, Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 116.
Драгићевић Шешић, Милена: *Отварање нових светова*, Драган Клаић: Сећање (1950–2011), 2011, јесен/зима, бр. 156/157. стр. 63–67.
Драгићевић-Шешић, Милена: *Подстицај уметничкој пракси*, Дарко Лукић „Продукција и маркетинг сценских умјетности", Прикази књига, 2007, март, бр. 138, стр. 113–116.
Драговић, Симон: *Позоришни рад др Владана Ђорђевића*, Из позоришне прошлости, 1995, јун, бр. 91, стр. 99–101.
Драговић, Симон: *Са помена Браниславу Нушићу*, Слово изговорено на помену Браниславу Нушићу, 2000, март, бр. 110, стр. 78–79.
Драговић, Љиљана: *Данило Лазовић (1951–2006)*, In memoriam, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 101–102.
Драговић, Љиљана: *Прва дама наше костимографије*, Деведесет година од рођења Милице Бабић (1909–1999), Годишњице, 1999, септембар, бр. 108, стр. 100–101.
Драговић, Љиљана: *Прва дама наше костимографије* (поводом сто година од рођења Милице Бабић), Есеји, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 53–54.
Драговић, Љиљана: *Славица Лалицки (1937–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 108.
Драгутиновић, Владета: *Аутобиографија*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 40–43.
Драгутиновић, Владета: *Откуд, како и зашто*, На радију један непознати Нушић и то на француском, Из старих рукописа, 1998, јун, бр. 103, стр. 78–79.
Драгутиновић, Владета: *Породични портрети наших старих глумачких великана*, Пера Добриновић, Милорад Гавриловић, Сава Тодоровић, Илија Станојевић, Михајло Исајловић, Димитрије Гинић, Љуба Станојевић, Добрица Милутиновић, Милан Марковић-Баћа, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 44–68.
Драгутиновић, Љиљана; Пашић, Феликс: *Глумци говоре*, Разговор са уметницом водио Феликс Пашић, Атеље 212, 1981, бр. 33/34/35, стр. 82–83.
Драгутиновић Маричић, Ивана: *Дејан Миладиновић (1948–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 172–173.
Драшкић, Љубомир: *Нема разлике*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 11.
Драшкић, Љубомир; Витанов, Ристо: *Феномен извођача глумачких радова*, Зоран Радмиловић, Разговор, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 42–54.
Драшковић, Боро: *Мата Милошевић, отменост позива*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 130–138.
Драшковић, Боро: *Михаило Миша Јанкетић – Глумац с тајном*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 102.
Драшковић, Боро: *Представа: зашто?*, Позориште и политика, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 57–70.
Драшковић, Боро: Почетак позоришта, 1981, бр. 33/4/5, стр. 18–21.
Драшковић, Боро: *Уз универзалног Кота, нашег савременика*, Јан Кот (1914–2001) и савремено пољско позориште, Савремена сцена, 2002, април, бр. 118, стр. 135–142.
Драшковић, Боро: *Хамлет заточеник* (450 година

од рођења Виљема Шекспира), Јубилеји, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 70–74.

Дунђин, Јован: *Позоришна документација у САП Војводини*, Уводни реферат са Јавног скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1975, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 96–99.

Душанић, Дуња: *Пројекат Карденио*, Огледи, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 93–96.

Душанић, Дуња: *What's the Deal?*, Огледи, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 57–64.

Душановић, Милорад: *Пера Добриновић у сећањима*, Прилози за биографију, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 45–49.

Ђ

Ђаја, Александар: *Александар Хрњаковић (1942–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 162–163.

Ђаја, Александар: *Десимир Деско Станојевић (1950–2020)*, In memoriam, бр. 190/193, стр. 167–169.

Ђаја, Александар: *Миладин Шеварлић:„Црни Петар"*, Белешка уз драме, 1998, јун, стр. 156–157.

Ђаја, Александар: *Михаило Бата Паскаљевић (1923–2004)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 159–160.

Ђелошевић, Уна: *Поклону се у зубе не гледа*, Погледи, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 123–126.

Ђелошевић, Уна: *„Проклета авлија" између два архетипа*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 99–101.

Ђокић, Љубиша: *Песме са друге обале Љубиша Ђокић (1929–1996)*, Сећања, 1996, децембар, бр. 97, стр. 114–116.

Ђоковић, Дивна; Витанов Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, Разговор о Невенки Урбановој, 1985, бр. 50/51/52, стр. 68–71.

Ђоковић, Милан: *„Љубав"*, драма, 2001, јун, бр. 115, стр. 5–16.

Ђоковић, Милан: *Верна слика Нушићевог духа*, Поводом Сабраних дела Бранислава Нушића, издање Јежа, Београд, 1966, 2001, јун, бр. 115, стр. 18–19.

Ђоковић, Милан: *Давни драги ликови*: 1.) Слово Евгенији Пинтеровић и Божи Николићу, стр. 69–70; 2.) Божа Николић – од авантуристе до уметника, стр. 71; 3.) Господар смеха Чича Илија, стр. 71–73; 4.) У почаст Александра Златковића, 73–74; 5.) У славу Зоре Златковић, стр. 74–75; 6.) Пола века глуме Франа Новаковића, стр. 75; 7.) Племенита личност чика Франа, стр. 76; 8.) 45 година комике Марка Маринковића, стр. 76–77; Глумачки портрети, 1995, јун, бр. 91, стр. 69–77.

Ђоковић, Милан: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 158–160.

Ђоковић, Милан: *Мира с Бојаном*, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 34–38.

Ђоковић, Милан: *Нека запажања о приказивању Нушићевих комедија*, Поводом гостовања позоришта НР Србије у Београду, 2001, јун, 115, стр. 20–22.

Ђоковић, Милан: *Неке реминисценције о Бојану Ступици*, Давни драги ликови, 1995, септембар, бр. 92, стр. 83–87.

Ђоковић, Милан: *Нушић и Стерија*, Читано на Симпозијуму о Нушићу, 15. октобра 1964, 2001, јун, бр. 115, стр. 16–17.

Ђоковић, Милан: *Нушићева отпорност*, Двадесет година од смрти великог југословенског комедиографа, 2001, јун, бр. 115, стр. 23–24.

Ђоковић, Милан: *О зборнику „Бојан Ступица 1910–1970"*, Рецензија, 2001, јун, бр. 115, стр. 32–33.

Ђоковић, Милан: *Рецензија рукописа Боривоја С. Стојковића „Великани српске позорнице"*, 2001, јун, бр. 115, стр. 26–28.

Ђоковић, Милан: *Рецензија рукописа Олга Милановић „Београдска сценографија и костимографија до 1941"*, 2001, јун, бр. 115, стр. 29–31.

Ђоковић, Милан: *Реч на отварању изложбе „Иво Војновић у Београду" у Музеју позоришне уметности Србије*, 2001, јун, 115, стр. 25.

Ђоковић, Милан: *Сећање на Жанку Стокић*, Давни драги ликови, 1996, март, бр. 94, стр. 95–102.

Ђоковић, Милан: *Три глумачка великана*, Радомир Раша Плаовић, стр. 78–84, Миливоје Живановић, стр. 84–85, Љубиша Јовановић, стр. 86–92, Глумачки портрети, 1995, јун, бр. 91, стр. 78–92.

Ђоковић, Милан; Николић, Милена: Разговор са Ми-

ланом Ђоковићем о раду са Љубишом Јовановићем водила Милена Николић, маја 1975, 1975, јул, бр. 3. стр. 83–86.

Ђорђев, Бојан: *Теорија као пракса као политика*, Тема броја: Ново политичко позориште (II), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 44–54.

Ђорђевић, Александар: *Радојковић у Нишком позоришту*, Рајко Радојковић, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 50.

Ђорђевић, Бојан: *Српска историја на дубровачкој позорници XVII века*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 27–30.

Ђорђевић, Вишња: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 126–127.

Ђорђевић, Бранивој: *Уз обележавање 150 година позоришног живота у Шапцу – Сећање на период између два рата*, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 133–136.

Ђорђевић, Ђорђе: *Крв глумачка, душа девојачка*, Невенка Урбанова, 1985, бр. 50/51/52, стр. 22–29.

Ђорђевић, Љуба: *Позориште и школа Прилози уметника, сарадника и гледалаца*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 62–63.

Ђуканов, Милан: *Неке недоумице из биографије Тоше Јовановића*, Из позоришне историје, 1995, септембар, бр. 92, стр. 48–50.

Ђукић, Миодраг: *Апотеоза*, Есеј, 1997, март, бр. 98, стр. 27–28.

Ђукић, Миодраг: *„Баштиник", драма у два чина са прологом и епилогом*, Савремена драма, 1999, децембар, бр. 109, стр. 134–161.

Ђукић, Миодраг: *Бојићеве драме на нашим сценама*, Поводом 100-годишњице рођења Милутина Бојића, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 124–125.

Ђукић, Миодраг: *Вече посвећено отварању изложбе Ериха Декера и промоција каталога „Ерих Декер"*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 106.

Ђукић, Миодраг: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Нина Кирсанова"*, Хроника Музеја, 1999, децембар, бр. 109, стр. 71.

Ђукић, Миодраг: *Видео-благо Музеја*, Реч директора Музеја позоришне уметности Србије на отварању Мултимедијалног центра Библиотеке града Београда, 16. септембра 1995, Хроника Музеја, 1995, децембар, бр. 93, стр. 114.

Ђукић, Миодраг: *Дело за више живота*, Уводна беседа директора Музеја позоришне уметности Србије на промоцији књиге „Беловић", у издању Музеја, одржане 9. октобра 1995, Хроника Музеја, 1995, децембар, бр. 93, стр. 113.

Ђукић, Миодраг: *Захвалност Нушићу*, Хроника Музеја, 1999, март, бр. 106, стр. 110–111.

Ђукић, Миодраг: *Издавачка сезона М.П.У*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 128.

Ђукић, Миодраг: *Косовска трагедија и позориште*, Реч на отварању изложбе Мотив косовског боја у српском театру у Смедереву, априла 1990, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 123–124.

Ђукић, Миодраг: *Мали театар*, Беседа директора Музеја позоришне уметности Србије приликом отварања Малог театра МПУС-а, одржана 11. новембра 1996, Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 96.

Ђукић, Миодраг: *Одговор из Београда Радосаву Стојановићу*, Актуелности, 1999, јун, бр. 106, стр. 62.

Ђукић, Миодраг: *Прилог разговору о трансформацији позоришта*, Актуелно, 1998, јун, бр. 103, стр. 38–40.

Ђукић, Миодраг: *Радомир Раша Плаовић*, Обележавање годишњице рођења Раше Плаовића, Отварање нове сезоне у Музеју позоришне уметности, Из Хронике Театрона, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 173–174.

Ђукић, Миодраг: Српска војничка позоришта на Земун-фесту, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 125.

Ђукић, Миодраг: *Театар, најплеменитије искуство*, Актуелности, 1998, децембар, бр. 105, стр. 56.

Ђукић, Миодраг: *Уводна реч директора Музеја позоришне уметности Србије*, Пре разговора Позориште у сећањима савременика, 12. септембра 1991, 1991, децембар, 75/76/77, стр. 99.

Ђукић, Миодраг: *Уз стоти број Театрона*, 1997, септембар, бр. 100, стр. 5.

Ђукић, Славољуб: *Промоција књиге Феликса Пашића „Како смо чекали Годоа кад су цветале тикве"*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 163–168.

Ђурђевић, Владимир: *„Балада о Пишоњи и Жуги"*,

Драма, 2007, март, бр. 138, стр. 147–191.

Ђурђевић, Ђорђе: *„Говор песме" Ратомира Ралета Дамјановића*, Музеј позоришне уметности Србије, 1997, Песма књиге, Прикази књига, 1998, јун, бр. 103, стр. 98.

Ђурђевић, Ђорђе: *На пропланцима театарског времеплова или незаборављене слике и прилике Српског народног позоришта и неких његових јунакиња и јунака*, Сећања, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 113–120.

Ђурђевић, Ђорђе: *О књизи Светозара Радоњића Раса „Театар у времену"*, Прометеј и Стеријино позорје, Нови Сад, 1996, Прикази књига, Четири нове књиге, 1997, март, бр. 98, стр. 107–108.

Ђурђевић, Ђорђе: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 17–19.

Ђурђевић, Ђорђе: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи" Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 112.

Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (2)"*, Поднаслови: Пролегомена, Давнашње вертепско позориште код Срба, Отац српског позоришта, Последњи велики романтичар глумац, Емануило Јанковић – један од претеча позоришта код Срба, Јоаким Вујић у Новом Сад, 1838, Кратак, срећан живот „Театра на Ђумруку", О траедокомедији Мануила Козачинског, Краљ говорне речи, Гласовити драматске музе љубимац, „Весељем восхиштени" љубитељи театра у Вршцу 1793, Позоришни летопис, 1996, септембар, бр. 96, стр. 47–58.

Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (3)"*, Поднаслови: Пролегомена, Незаменљива велика вела, Претече и следбеници или периоди у развоју српске драмске књижевности, Позориште – будилник свију народних врлина, Прва Јоакимова представа 1813. године, Земља за њим плаче а небо му се радује, На пола пута из отоманске у европску цивилизацију, Тамо где је потребна снага и истина – ту сам..., Летеће дилетантско позориште из Новог Сада, Стеријини заљубљавање одљубљених, Као орао међу пилићима, Позоришни летопис, 1996, децембар, бр. 97, стр. 73–86.

Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (4)"*, Поднаслови: Пролегомена, Наше мезимче из српске Атине или оснивање и прве године Српског народног позоришта у Новом Саду, Умире Бора..., „Увече смо с дудом у стомаку играли краљеве" или робовање и величина позива путујућих глумаца, Сећање на великог Шајлока, Глумац и његов писац, Драмски аматеризам, некад и сад, Била је живи живот, истинска уметност, За театар почео сам звонити наново, или Јован Ђорђевић као један од најзначајнијих српских управника позоришта, Бачвански је сјајно оправдао све наше наде, Тужиоци, судије, браниоци, или наша позоришна критика друге половине прошлог века – 1. део, Велика и када не изговори ни једну реч, или Невенка Урбанова која може да одигра све, Позоришни летопис, 1997, март, бр. 98, стр. 42–57.

Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (5)"*, Поднаслови: Пролегомена, Први српски редитељи у прошлом веку – 1. део, Позоришни редитељи крајем прошлог века у Београду – 2. део, Прекретнички глумац, Школа и уточиште свега што је добро или Јован Ђорђевић као спиритус мовенс Народног позоришта у Београду, Златно хумористичко зрно или године глумачке среће и чемера Миодрага Петровића-Чкаље, Стерија, усамљен у свом времену, Лица и маске чича Илије Станојевића, Нушић остварује смех у таласима..., Глумац и позоришна критика или како прећи с једне обале на другу, Бојан Ступица или жива легенда нашег театарског поднебља, Позоришни летопис, 1997, јун, бр. 99, стр. 88–102.

Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта*, Поднаслови: Пролегомена, Праскозорје позоришта код Срба, Као љупке мелодије старих часовника, или реч-две о Кости Трифковићу, Почетак и крај „Књажевско сербског театра", Спомен на Перу Добриновића, Непуни сценски век „Коштане", Негдашње улично позориште код Срба, Пролећа и јесени глуме Милке Гргурове, Драматичар романтичарски надахнут, Ишао у корак с временом, Позоришни летопис,

1996, јун, бр. 95, стр. 39–48.
Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (6)“*, Позоришни летопис, 1997, септембар, бр. 100, стр. 85– 89.
Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (7)“*, Позоришни летопис, 1997, децембар, бр. 101, стр. 39–50.
Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (8)“*, Позоришни летопис, 1998, март, бр. 102, стр. 69–78.
Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (9)“*, Позоришни летопис, 1998, јун, бр. 103, стр. 50–62.
Ђурђевић, Ђорђе: *„Трагом српске драме и позоришта (10)“*, Позоришни летопис, 1998, септембар, бр. 104, стр. 77–91.
Ђурђевић, Ђорђе: *У преданој служби театра* – Градимир Мирковић, Портрети, 1999, септембар, бр. 108, стр. 83–91.
Ђурђевић, Рајко: *„Маршал“, драма*, Савремена драма, 1995, септембар, бр. 92, стр. 135–176.
Ђурђевић, Рајко: *Ослобађање од мртвог театра*, Беседа писца Маршала приликом промоције Театрона 92, 25. септембра 1995, Хроника Музеја, 1995, децембар, бр. 93, стр. 120–121.
Ђурђевић, Рајко: *Са помена Браниславу Нушићу*, Парастос Нушићу – Молитва за Србију, 2000, март, бр. 110, стр. 77–78.
Ђурђевић-Димић, Гордана: *Били смо звезде у успону*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 147.
Ђурић Ђура, Владимир: *„Ин / Оут“, унутрашњеспољашња драма*, 1996, март, бр. 94, стр. 175–190.
Ђурић Ђура, Владимир: *Царство дечије маште*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 31.
Ђурић Ђура, Владимир: *Позоришна слика Србије почетком миленијума*, Актуелности, 2001, јун, бр. 115, стр. 120–121.
Ђурић, Владимир: *Историјски, духовни и поетички контекст утопијског мишљења код српских драматичара између два рата*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 53–62.
Ђурић, Владимир: *Шетња дивљом страном*, Оглед о Дионису, Есеј Театрона, 1997, децембар, бр. 101, стр. 18–19.
Ђурић-Клајн, Стана: *Сценска музика на сцени Народног позоришта у Београду 1968–1914*, Поводом изложбе у Музеју позоришне уметности СРС, Хроника, 1976, октобар, бр. 7, стр. 112–113.
Ђуричић, Александра: *Бергов и Бихнеров „Воцек“ – врхунац опере XX века*, Музички театар, 1997, март, бр. 98, стр. 100–104.
Ђуричић, Александра: *Драмска структура оперског либрета у ренесанси и бароку*, Театрологија, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 117–125.
Ђуричић, Александра: *Мира Ступица – 60 година стваралаштва, 1941–2001*, Хроника Музеја и огледи, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 101–103.
Ђуричић, Александра: *Нове форме у опери XX века*, Театрологија, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 51–56.
Ђуричић, Александра: *„Откривамо тајне балета“ Милице Зајцев*, Прометеј и Стеријино позорје, Нови Сад, 1996, Прикази књига, 1998, јун, бр. 103, стр. 95–96.
Ђуричић, Александра: *Путовање кроз време*, Две премијере на сцени Народног позоришта у Београду, Хроника савременог позоришног живота – опера, 1998, децембар, бр. 105, стр. 124–125.
Ђуричић, Александра: *Утицај симболистичке драме на развој оперског либрета у XX веку*, Линија Метерлинк–Вајлд–Хофманстал, Оперска уметност, 1997, децембар, бр. 101, стр. 31–36.
Ђуричић, Младен: *Како је студент медицине постао „отац српске драме“*, Театрологија, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 126–131.
Ђуричић, Младен: *Туђина у језику*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 102–107.
Ђурковић, Димитрије: *Позоришни послови Миодрага Табачког*, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 129–130.
Ђурковић, Димитрије: *Управник – домаћин позоришта*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 57–58.
Ђурковић, Миша: *Стерија и идеја либералног национализма: лик Гавриловића у комедији „Родољупци“*, Те-

атрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 51–58.

Ђуровић, Божидар: *Милан Лане Гутовић (1946–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 168–169.

Ђуровић, Јелена: *Изазов и нове иницијативе*, Нови продукциони модели у периоду транзиције, Позориште у Србији 1990–2000 (II), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 44–51.

Е

Едгар, Дејвид: *Дрчни нови клинци*, Савремена сцена, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 123–128. (Превела с енглеског Ана Поповић).

Едиториал: (Огњенка Милићевић, Александра Јовићевић, Ања Суша, Иван Меденица, Слободан Обрадовић, Милош Лолић), 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 7–8.

Едиториал: Едиторс (Ксенија Радуловић, Огњенка Милићевић, Александра Јовићевић, Ања Суша, Иван Меденица, Слободан Обрадовић, Милош Лолић), 2007, октобар, бр. 139, стр. 7–8. (Превела Ивана Чорбић).

Ејдус, Предраг: *Жарко Цвејић, сто година од рођења*, Изложба МПУС, аутор Олга Марковић), Хроника Музеја, 2008, мај, бр. 142, стр. 173–174.

Енциклопедија 1968 (избор појмова): 2008, мај, бр.142, стр. 23–25. (Тема: 1968. – мит и/или стварност), (Превео с италијанског Милан М. Милошевић).

Ерић, Добрица: *Ивана пева у Калипољу*, Романса росе и месечине Ивани Жигон, Поезија, 1998, децембар, бр. 105, стр. 96.

Ерић, Капиталина: *Вече посвећено отварању изложбе Ериха Декера и промоција каталога* „Ерих Декер", Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 106–107.

Ерић, Капиталина: *Мавид Поповић (1909–1994)*, Сећања, 1994, септембар, бр. 88, стр. 166.

Ерић, Капиталина: *Моје дружење са Рахелом Ферари*, Позориште у сећању савременика, 1994, септембар, бр. 88, стр. 85–86.

Ерић, Капиталина: *Разговор некадашњих чланова Уметничког позоришта у Београду*, Одржан у Музеју позоришне уметности Србије, поводом обележавања 50 година уметничког позоришта, 24, априла 1989, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 41–42.

Ерцег, Мира: *Сен Очева*, рад на представи „Смерт Уроша Петаго", Стефан Стефановић – јубилеј писца једне драме, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, децембар, бр. 133, стр. 13–26.

Есперт, Нуриа: *Судбински сусрет*, Мира Траиловић: сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 11. (Превела са шпанског Александра Манчић).

Еурипид: *Ипсипила*, Две Еврипидове трагедије, 1998, септембар, бр. 104, стр. 5–36. (Превод, реконструкција, предговор, коментари: Едуард Дајч).

Еурипид: *Тројанке*, Две Еврипидове трагедије, 1998, септембар, бр. 104, стр. 37–46. (Превела: Луција Царевић, редакција превода: Сања Живановић).

Ефрос, Анатолиј: *Професија – редитељ*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 45–54. (Превео с руског Љубомир Богдановић).

Ж

Живановић, Миливоје: *Борина жица*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 99.

Живановић, Миливоје, Коста Димитријевић: *Два глумца епохе*, Разговори са Миливојем Живановићем, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 5–28.

Живановић, Сања: *Двоструко значајна књига*, Петар Марјановић „Црњански и позориште", Прометеј, Нови Сад, Купола, Београд и Академија уметности, Нови Сад, 1995, Прикази књига, Две нове књиге, 1996, март, бр. 94, стр. 113–115.

Живановић, Сања: *Драматургија чудесног у бајковитим лутка-играма Стевана Пешића – „Гуска на месецу", „Бор висок до неба", „Чудесни виноград"*, Театрологија, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 101–112.

Живановић, Сања: *Јохан Волганг Гете – Карл Густав Јунг и прилог анализи „Фауста"*, 250 година од рођења J. B. Гетеа, 2001, март, бр. 114, стр. 7–11.

Живановић, Сања: *Стремљење ка објективности*, Петар Марјановић „Новосадска позоришна режија 1945–1974", Академија уметности, Позоришни музеј Војводине, Нови сад, 1991, Приказ, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 139–141.
Живановић, Сања: *Узбудљиво сведочанство*, Хроника Музеја, 2008, лето, бр. 143, стр. 149–150.
Живковић, Ана: *Авангарда у пољској двадесетих година*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 55–60.
Живковић, Милан: *Петрит Имами (1945–2019)*, In memoriam, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 174–175.
Живојиновић, Бата: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 156.
Живојиновић, Бранимир: *Библиографија радова Велимира Живојиновића у позоришту и драми*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 46–50.
Живојиновић, Бранимир: *Гете о позоришту и глумцима*, 2001, март, бр. 114, стр. 5–6. (250 година од рођења J. B. Гетеа).
Живојиновић, Велимир: *На раду у београдском Народном позоришту*, Аутобиографски записи, Преглед режија Велимира Живојиновића, 1974, децембар, бр. 2, стр. 40–45. (Редакција: Бранимир Живојиновић).
Живојиновић, Слободан: *Истргнуте странице аутобиографије*, Народно позориште у Шапцу, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 153–156.
Жигић, Татјана: *Поводом „Позоришта у мојој школи"*, Хроника Музеја, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 147–148.
Жигон, Стево: *До краја је остао велико дете*, Отварање изложбе „Позоришно дело Милана Ајваза (1897–1980)", Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 103–104.
Жигон, Стево: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јула 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 88–92.
Жигон, Стево: *Милан Дединац*, Разговор о Милану Дединцу вођен 18. и 22. маја у гардероби Стеве Жигона у Југословенском драмском позоришту, Разговор забележио М. Н., Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 116–117.
Жижек, Славој: *Нико не мора да буде зао*, Тема: 1968, Мит и/или стварност, 2008, мај, бр. 142, стр. 79–82. (Превела с енглеског Ивана Чорбић).
Жуковски, Анатолиј: *Мој живот*, Из балетске уметности, 1995, март, бр. 90, стр. 79–96.
Журић, Вуле: *Ст(е)рија*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 191–198.

З

З. J. M. (Зорица Јевремовић-Мунитић): Види под Јевремовић-Мунитић, Зорица.
Зајц, Светолик: *Позоришна секција певачког друштва „Занатлија" у Шапцу*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 137–138.
Зајцев, Милица: *Април је месец балета...*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1998, јун, бр. 103, стр. 129–136.
Зајцев, Милица: *Балетске премијере, смотре, гостовања*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 2001, март, бр. 114, стр. 116–122.
Зајцев, Милица: *Битеф и савремена игра*, Битеф: контекст и аспекти, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 47–58.
Зајцев, Милица: *Брзина није увек предност*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 2001, јун, бр. 115, стр. 134–141.
Зајцев Милица: *Верујем у суд младих*, Разговор са Наталијом Вагаповом, театрологом из Москве, Интервју, 1999, децембар, бр. 109, стр. 75–78.
Зајцев, Милица: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Нина Кирсанова"*, Хроника Музеја, 1999, децембар, бр. 109, стр. 71–72.
Зајцев, Дарић, Милица: *Гостовање иностраних балетских уметника у Београду (1953–1973)*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 99–104.
Зајцев, Милица: *Гостовања иностраних уметника и ансамбла у Београду (1973–1993) (1)*, Балетска уметност, 1997, децембар, бр. 101, стр. 25–30.
Зајцев, Милица: *Гостовања иностраних балетских*

уметника и ансамбала у Београду (1973–1993) (2), Балетска уметност, 1998, март, бр. 102, стр. 56–59.

Зајцев, Милица: *Гостовања иностраних балетских уметника и ансамбала у Београду (1973–1993) (3)*, Балетска уметност, 1998, јун, бр. 103, стр. 41-49.

Зајцев, Милица: *Добро дошли, драги гости*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1998, март, бр.102, стр. 115–119.

Зајцев, Милица: *Достојно обележен светски дан игре*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1997, јун, бр. 99, стр. 140–144.

Зајцев, Милица: *Игра нас је одржала*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1999, септембар, бр. 108, стр. 143.

Зајцев, Милица: *„Играч кога је створио чаробњак из Оза"*, Јелена Шантић, „Душан Трнинић", Народно позориште, Београд 1997, Прикази књига, 1998, септембар, бр. 104, стр. 99–100.

Зајцев, Милица: *Игром против томахавки*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1999, јун, бр. 107, стр. 133–137.

Зајцев, Милица: *Изостале професионалне балетске премијере*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1997, септембар, бр. 100, стр. 120–125.

Зајцев, Милица: *Има ту нечег...*, Хроника савременог позоришног живота, 1996, јун, бр. 95, стр. 86–96.

Зајцев, Милица: *Интерпретације у Парлићевим балетима на музику домаћих композитора*, Балетска уметност, 1999, септембар, бр. 108, стр. 123–129.

Зајцев, Милица: *Ипак се креће, хроника догађаја у уметничкој игри за сезону 1994–1995,* Хроника савременог позоришног живота, 1995, септембар, бр. 92, стр. 125–133.

Зајцев, Милица: *„Кинеска прича", Димитрија Парлића*, Балетска уметност, 1995, јун, бр. 91, стр. 107–112.

Зајцев, Милица: *Кореографије Владимира Логунова*, Балетска уметност, 1997, јун, бр. 99, стр. 74–77.

Зајцев, Милица: *Кореографије Димитрија Парлића на музику домаћих композитора – без фолклорних*, Из балетске уметности, 1996, март, бр. 94, стр. 103–107.

Зајцев, Милица: *Кореографско стваралаштво Димитрија Парлића на музику југословенских композитора*, Уводно излагање на Симпозијуму 12. Балетског бијенала у Љубљани, 27. јуна 1989, резиме студије под истим насловом, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 47–51.

Зајцев, Милица: *Милица Јовановић (1932–2007)*, In memoriam, 2007, октобар, бр. 139, стр. 162–163.

Зајцев, Милица: *Мимарт Годови*, Уз десетогодишњицу рада Театра покрета Мимарт, Хроника савременог позоришног живота, 1994, децембар, бр. 89, стр. 191–195.

Зајцев, Милица: *Позитивна играчка енергија*, Хроника савременог позоришног живота – игра 2000, август, бр. 112, стр. 121–125.

Зајцев, Милица: *Позориште није зло*, Хроника савременог позоришног живота – игра 2000, децембар, бр. 113, стр. 143–148.

Зајцев, Милица: *Поклонити поверење младима*, Хроника савременог позоришног живота – игра 1998, септембар, бр. 104, стр. 133–135.

Зајцев, Милица: *Последња премијера београдског Балета за време Другог светског рата (Чињенице и сећања)*, Балетска уметност, 1998, септембар, бр. 104, стр. 71–74.

Зајцев-Дарић, Милица: *Преглед репертоара Београдског балета (1945–1975)*, 1978, март, бр. 12, стр. 85–89.

Зајцев, Милица: *Предност – алтернативи*, Поднаслови: Обнова „Жизеле" у Новом Саду, „Пет и Пулар" прва београдска балетска премијера, Кореодрама Марије Кртолице, Плесни ехо Шекспира, Пантомима и балет, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1996, децембар, бр. 97, стр. 122–126.

Зајцев, Милица: *Ритам, енергија, покрет*, Хроника савременог позоришног живота – Одјеци 29. БИТЕФ-а, Музичко-балетски осврт, 1995, децембар, бр. 93, стр. 143–145.

Зајцев Милица: *Савремене теме у кореографијама Вере Костић*, Из историје београдског балета, 1994, јун, бр. 87, стр. 111–112.

Зајцев, Милица: *Семинари, премијере, смотре*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1999, март, бр. 106, стр. 128–135.

Зајцев, Милица: *Скромна продукција – различити домети*, Поднаслови: Кресников политички балет

„Ернст Јингер“, Плесне контемплације Сабуро Тешигаваре, Небески играчи из Аргентине, Одјеци тишине Вита Тауфера, Ритам дисања, Корак уназад београдског балета, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1997, март, бр. 98, стр. 115–119.

Зајцев, Милица: *Скромна продукција: „Краљева јесен“, „Жар птица“, „Љубав- Чаробница“ и „Шехерезада“*, Хроника савременог позоришног живота, 1994, септембар, бр. 88, стр. 179–182.

Зајцев, Милица: *Сјајна играчка енергија*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1997, децембар, бр. 101, стр. 97–101.

Зајцев, Милица: *Страни гости и једна наша балетска премијера*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 2000, март, бр. 110, стр. 132–137.

Зајцев, Милица: *Тамара Полонска, балерина, педагог и кореограф*, In memoriam, 1998, децембар, бр.105, стр. 102–103.

Зајцев, Милица: *Традиција и уметност (1)*, Преглед репертоара балетског ансамбла Народног позоришта у Београду 1976–1998. године, Балетска уметност, 1998, децембар, бр. 105, стр. 64–69.

Зајцев, Милица: *Традиција и уметност (2)*, Преглед репертоара балетског ансамбла Народног позоришта у Београду 1976–1998. године, Балетска уметност, 1999, март, бр. 106, стр. 99–106.

Зајцев, Милица: *У ишчекивању новог јутра...*, Алтернативна играчка сцена у Београду; Балетска сцена, 1994, септембар, бр. 88, стр. 119–122.

Зајцев, Милица: *У сусрет Међународном дану игре*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 2000, јун, бр. 111, стр. 135–140.

Зајцев, Милица: *Фестивали, гостовања, јубилеји*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1998, децембар, бр. 105, стр. 116–123.

Зајцев, Милица: *Фестивали, јубилеји, прве премијере*, Хроника савременог позоришног живота – игра, 1999, децембар, бр. 109, стр. 117–123.

Зајцев, Милица: *Фолклорне инспирације у кореографијама Димитрија Парлића*, Балетска уметност, 1995, септембар, бр. 92, стр. 96–100.

Здравковић, Живојин: *Сећање на Магу Магазиновић*, Хроника, 1996, март, бр. 94, стр. 124–125.

Здравковић, Милован: *Народно позориште – сцена Земун*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 107–113.

Здравковић, Мирјана: *Драгоцено сведочанство – Милица Зајцев „Игра што живот значи“*, МПУС, 1994, поводом 125-годишњице Народног позоришта у Београду, Прикази књига, 1994, септембар, бр. 88, стр. 174–175.

Здравковић, Мирјана: *Пионирски подухват – Милица Јовановић „Балет Народног позоришта“*, 91. том, Првих седамдесет година, Прикази књига, 1994, септембар, бр. 88, стр. 175–176.

Здравковић, Мирјана: *Нове књиге, „Нина Кирсанова – примабалерина, кореограф и педагог“ мр Ксеније Шукуљевић-Марковић*, МПУС, јун 1999, Прикази књига, 1999, септембар, бр. 108, стр. 121–122.

Здравковић, Мирјана: *Нове књиге, Београд као део света*, Милица Зајцев: Свет у Београду, Музеј позоришне уметности Србије, Београд, 1998, Прикази књига, 1998, септембар, бр. 104, стр. 98–99.

Зец, Петар: *Вечно је само оно што је записано*, Разговор с поводом, 1997, септембар, бр. 100, стр. 76–84. (Разговарала Весна Крчмар).

Зечевић, Ана: *Две трагедије Лазе Костића*, Театрологија, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 109–118.

Зечевић, Ана, М.: *Позориште – размена енергије творца и тумача*, Нове позоришне књиге, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 162–164.

Зидарић, Крешимир: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 204.

Зојкић, Ђорђе: *Документи,* Изводи из дискусије с годишње Скупштине удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 91–92.

Зупанц, Јелица: *Човек за сва доба*, Драмско доба Слободана Селенића, Прикази књига, 2005, децембар, бр. 133, стр. 89–92.

Зупанц, Миодраг: *„Једи леба да би био добар“, драма у два дела и деветнаест слика*, Савремена драма, 1999, март, бр. 106, стр. 136–161.

И

И. Ф. (Иван Флод): Види под Флод, Иван.

Иберсфелд, Ан: *Савремена француска драма*, Савремена сцена, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 172–178. (Превела са француског Ана Вучковић).

Иванић, Душан: *Јован Радуловић (1951–2018)*, In memoriam, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 164–165.

Иванић, Душан: *О позоришној периодици*, Нове позоришне књиге, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 158.

Ивановић, Олга: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1945/46*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, јун, бр. 111, стр. 44–56.

Ивковић-Маренић, Славија: *Јелена Димитријевна Пољакова (1884–1972), примабалерина, педагог и кореограф Народног позоришта у Београду*, Незаборавна школа балета, Хроника, 1995, септембар, бр. 92, стр. 111–112.

Игњатов Поповић, Ивана: *Гомбровичево „Венчање" и човек*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 147–154.

Игњатов Поповић, Ивана: *Демистификација владара*, Баштина, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 39–46. (Биографија Ранка Младеновића).

Игњатов Поповић, Ивана: *Ранко Младеновић у трагањима за каприсима људске душе*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 85–92.

Игњатовић, Донка: *Сећања, стрепње, снови*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха", 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 29–30.

Иго, Виктор: *О гротескном у драми*, О гротески о гротескном, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 84–88. (Превела Милица Царцарачевић).

Икономова, Вера: *Београдска опера у новим организационим условима*, Проблеми организације позоришта, 1994, јун, бр. 87, стр. 163–168.

Икономова, Вера: *Програми представа, публицитет и реклама*, Позоришна пракса, 1995, март, бр. 90, стр. 103–110.

Икономова, Вера: Ruth Tonjse Singers in the Marketplace (Clarendon Press, Oxford, 1993), Непреведене књиге, 1996, март, бр. 94, стр. 117–120.

Илић, Бранислава: *Шта жена жену у Србији пита док Стерију чита*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 63–72.

Илић, Добривој: *„Политичар", сценски диптих о једном сну*, Савремена драма, 1996, септембар, бр. 96, стр. 115–144.

Илић, Добривој: *„Стериана", шалозбиљно позорје у два оделења са прологом, предисловијем и епилогом*, Савремена драма, 1996, септембар, бр. 96, стр. 145–177.

Илић, Добривоје: *Енергија у слаповима*, Радио Београд 1, 7. фебруар 1995, Критика за представу „Ромео и Јулија", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха", 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 37.

Илић, Миодраг Мија: *Арлекин воли људе*, Прикази књига, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 152–156.

Илић, Миодраг Мија: *Арлекинова последња авантура*, Нови драмски текст, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 7–44.

Илић, Миодраг Мија: *Ја у позоришту – позориште у мени*, Мемоари, 2021, бр. 194/195, стр. 123–206.

Илић, Миодраг Мија: *Казанова против Дон Жуана*, Савремена драма, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 39–57.

Илић, Миодраг: *Невенка наше младости*, 1985, бр. 50/521/52, стр. 42–43.

Илић, Миодраг Мија: *50 година драмског стваралаштва*, Јубилеји, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 21.

Илић, Миодраг Мија: *Ремек-дело тоталитарног духа или о невидљивом магу свих забрана*, Подсећања; 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 135–137.

Илић, Миодраг Мија: *Трагедија комике или морална доследност*, (150 година од рођења Бранислава Нушића), Јубилеји, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 63–69.

Илић, Саша: *„Родољупци" на Тргу хероја*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и

150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 73–80.
Инкрет, Андреј: *Свети Сава*, Стеријино позорје и дезинтеграција земље, Позориште у Србији (1990–2000) (I), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 17–19.
Иричанин, Томислав: *Антрополошка драмска форма: Молијер*, Наставак из Театрона бр. 103, Есеј Театрона, 2001, јун, бр. 115, стр. 82–89.
Иричанин, Томислав: *Антрополошка драмска форма: Шекспир*, Из рукописа Драма као метафора, Театролошке студије, 1998, јун, бр. 103, стр. 25–32.
Иричанин, Томислав: *Драма као метафора*, Есеј Театрона, 1996, јун, бр. 95, стр. 18–27.
Иричанин, Томислав: *Драма као метафора 2*, Поднаслови: Савремена теорија драме, Метафоричка драмска форма, Есеј Театрона, 1997, јун, бр. 99, стр. 36–53.
Иричанин, Томислав: *Нормативно-догматска драмска форма: Корнеј и Расин*, Теорија драме, 2020, бр. 190/193, стр. 127–132.
Иричанин, Томислав: *Субјективно-универзална драмска форма: романтизам*, Теорија драме, 2021, бр. 194/195, стр. 117–122.
Ирмер, Томас: *Којој школи припадаш?*, Тема броја: Глумац је мртав, живео глумац!, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 26–30. (Превела с енглеског Сташа Бајац).
Исаковић, Ана: *Ангажовани театар као изговор*, Тема броја: Ново политичко позориште (II), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 39–43.

J

J. Ћ. (Јован Ћирилов): Види под Ћирилов, Јован.
Јагош Марковић, Горан Шушљик: *Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995*, 1995, децембар, бр. 93, стр. 5–20.
Јаковљевић Алтшулер, Анатолиј: *Глумац Василиј Далматинов (1845–1912),* Поглавља: Васја-Мотка, Пензенски продуцент и глумац, Тељатев и Миловидов, Хљестаков, Корнет Отлетајев, Кречински, Сталне заблуде, Симболички елемент, Редитељ и педагог, Игра и живот, Далматинов је родом из Далмације, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 53–65.
Јаковљевић, Бранислав: *Ручни радови*: *Естетско наслеђе „68“*, Тема: 1968: мит и/или стварност, 2008, бр. 142, стр. 26–39.
Јаковљевић, Бранислав: *Услов за равноправну дебату*, („Увод у студије перформанса“ Александре Јовићевић и Ане Вујановић), Прикази књига 2007, октобар, бр. 139, стр. 147–149.
Јаковљевић, Милица-Мир-Јам: *Један оригиналан таленат*, Невенка Урбанова, 1985, бр. 50/51/52, стр. 44–45.
Јакшић, Александра: *Наше светло у Паризу*, Из рада МПУС, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 197–198.
Јанић, Синиша: *Душан Дуца Цветковић (1892–1978)*, In memoriam, Хроника, 1978, март, бр. 12, стр. 114–115.
Јанић, Синиша: *Културно-педагошка функција Музеја позоришне уметности*, Извод из реферата одржаног на тринаестом интернационалном конгресу СИБМАС-а, септембар 1978, Хроника, 1979, март, бр. 19, стр. 94–95.
Јанић, Синиша: *Ниш и његово позориште у аутобиографији Владимира Владе Петровића*, Нишко позориште 1887–1944, 1981, бр. 30/1/2, стр. 135–147.
Јанић, Синиша: *Нишко позориште 1887–1915*, Нишко позориште 1887–1944, 1981, бр. 30/1/2, стр. 9–74.
Јанић, Синиша: *Нишко позориште 1887–1944*, 1981, бр. 30/1/2, стр. 148–156.
Јанић, Синиша: *Позориште југословенских народа и народности (1944–1978)*, Поводом изложбе у Дортмунду, СР Немачка, Хроника, 7. јун – 5. јул; 1978,1979, март, бр. 19, стр. 97–98.
Јанић, Синиша: *Развој позоришне документације у свету*, Уводни реферат са Јавног скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1975, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 103–104.
Јанић, Синиша: *Сава Северова на београдској сцени*, 1980, бр. 23, стр. 92–101.
Јанић, Синиша: *Сима Лукин Лазић, глумац и писац*, Писма путујућих позоришта 1883–1885, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 15–39.
Јанић, Синиша: *Српско војничко позориште у Лазуазу, Тунис, Африка*, *2. април, 1917 – 23. октобар 1918*, 1974, мај; бр. 1, стр. 30–50.

Јанић, Синиша: *Српско позориште 1857–1868*, Глумци и театри у светлу мало познатих извора, Хроника, 1975, децембар, бр. 4, стр. 36–48.
Јанић, Синиша: *Театар пред историјом*, Библиографија написа о Нишком позоришту 1890–1944, 1977, март, бр. 8/9, стр. 3–5.
Јанић, Томислав: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1985*, Казивање, 1986, октобар, бр, 53/54/55, стр. 56–60.
Јанковић, Бојана: *Борба против освете*, („Хамлет" В. Шекспира), Хроника савременог позоришта, 2005, децембар, бр. 133, стр. 71–74.
Јанковић, Бојана: *Брендирање Позорја*, Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 73–78.
Јанковић, Бојана: *Говори тихо и носи пса са собом*, Међународна сцена, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 117–120.
Јанковић, Бојана: *Европским лифтом до британског политичког позоришта*, Међународна сцена, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 75–80.
Јанковић, Бојана: *Игре идентитета*, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 87–89.
Јанковић, Бојана: *Изазови британског политичког театра*, Међународна сцена, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 68.
Јанковић, Бојана: *Немачка лекција*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 61–65.
Јанковић, Бојана: *Одговорност (обичног) појединца*, („Пред пензију", ЈДП, Сцена „Бојан Ступица"), Савремена сцена: прикази, 2007, март, бр. 138, стр. 89–92.
Јанковић, Бојана: *Покварени времеплов* („Цар Едип" Народно позориште, редитељ Вида Огњеновић), Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 75–78.
Јанковић, Бојана: *Old school или no school?*, „Веселе жене виндзорске", Народно позориште, Савремена сцена: приказ, 2007, октобар, бр. 139, стр. 70–72.
Јанковић, Бојана: *Пројекат Европа*, Међународна сцена, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 89–94.
Јанковић, Бојана: *Рекапитулација мита*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр. 143, стр. 65–68.
Јанковић, Бојана: *Сама*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр. 143, стр. 59–61.
Јанковић, Бојана: *Само добра намера*, Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 79–81.
Јанковић, Бојана: *Тест времена* („Улога моје породице у светској револуцији", Атеље 212), Савремена сцена: критике, 2008, мај, бр. 142, стр. 108–110.
Јанковић, Бојана: *Уметност или маркетиншки трик?*, Међународна сцена, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 123–126.
Јанковић, Бојана: *Фашизам у нама*, („Италијанска ноћ" Едена фон Хорвата), Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 69–72.
Јанковић, Бојана: *„Халфлајф", „Поморанџина кора", „Драги тата"*, Савремена сцена: прикази, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 63–68.
Јанковић, Бојана: *Хамбуршка школа*, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 83–86.
Јанковић, Владета: *О позоришним критикама Јована Христића*, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 21–24.
Јанковић, Зоран: *Злата Петковић (1954–2012)*, In memoriam, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 162–163.
Јанковић, Марија: *Бити неко други (игра)*, Хроника савременог позоришног живота: 35. Битеф, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 94–95.
Јањушевић, Бојана: *Укрштени погледи балканских писаца*, Фестивал савремене драматургије југоисточне Европе у Греноблу, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 45–46.
Јауковић, Милена: *„Лабудово језеро" на сцени Народног позоришта у Београду*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 141–145.
Јауковић, Милена: *Балетски подухвати (игра)*, Хроника савременог позоришног живота, 2002, април, бр. 118, стр. 108–112.
Јауковић, Милена: *Збуњујуће својство кореографске визије*, Савремена сцена: Критике, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 114–116.

Јауковић, Милена: *Игра за Дантеа*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 118–119.
Јауковић, Милена: *Изван стереотипа*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 1567157, стр. 120–122.
Јауковић, Милена: *Изневерено савезништво*, Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 68–70.
Јауковић, Милена: *Мистериозност Дон Жуана*, Савремена сцена: Критике, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 96–98.
Јауковић, Милена: *Надмоћ над одраслима (балет)*, Хроника савременог позоришног живота, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 188–190.
Јауковић, Милена: *Нешто ипак недостаје*, Савремена сцена – Критике, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 63–64.
Јауковић, Милена: *Оптимизам сећања* (Балет „Ромео и Јулија"), Хроника савременог позоришног живота, 2003, новембар, 124/125, стр. 95–98.
Јауковић, Милена: *Прва мајска ноћ* („Фауст"), Хроника савременог позоришног живота 2003, фебруар, 121/122, стр. 123–126.
Јауковић, Милена: *Прича – и природа плеса*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 72–74.
Јауковић, Милена: *Проклета авлија – премијера у Народном позоришту*, Савремена сцена: Критике, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 93–95.
Јауковић, Милена: *Различити стилови*, Савремена сцена – Критике, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 80–84.
Јауковић, Милена: *Ход по струнама*, Савремена сцена – Критике, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 93–94.
Јауковић, Милена: *Шик који то није*, Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 71–72.
Јевремовић-Мунитић, Зорица: *Приказ књиге „Драме" Андреја Хинга*, (Народна књига, Београд, 1975), Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 45–46.
Јевремовић-Мунитић, Зорица – З. Ј. М.: *Приказ књиге „Драме" Душана Јовановића*, (Народна књига, Београд, 1975), Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 46–47.
Јевремовић-Мунитић, Зорица: *Приказ књиге „Есеји о драми" Мирјане Миочиновић*, (Вук Караџић, Београд, 1975), Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 112.
Јевтић, Милан: *Први век позоришног живота у Шапцу: Време између два рата*, стр. 45; *Опера и оперета*, стр. 63; *Позоришни репертоар*, стр. 66; Сто педесет година позоришног живота у Шапцу 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 5–86.
Јевтић, Милан: *Реч на отварању изложбе – уместо In memoriam Милан Јевтић (1924– 1990*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 179–180.
Јевтић, Милош: *Портрет драмског писца: књижевник Миладин Шеварлић гост Другог програма Радио Београда*, Портрет драмског писца, 2000, децембар, бр. 113, стр. 99–111.
Јевтић, Милош: *Рахела Ферари*, 1979, март, бр. 19, стр. 59–66. (Разговор с Рахелом Ферари водио Милош Јевтић).
Јевтић, Милош: *Рахела Ферари*, 1. поглавље: Рахела Ферафи о себи, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 11–24.
Јевтић, Милош; Клајн, Хуго: *Разговор*, 1975, децембар, бр. 4, стр. 73–80.
Јевтић, Милош; Урбанова, Невенка: *Два разговора са Невенком Урбановом 1975–1976*, март, бр. 5, стр. 92–98.
Јевтић, Милош; Шербан, Миленко: *Миленко Шербан 1907–1979*, Разговор, 1980, бр. 23, стр. 28-33.
Јевтовић, Владимир: *Глумачка техника*, Из историје глуме, 1994, јун, бр. 87, стр. 160–162.
Јевтовић, Владимир: *Експлозија књиге „Commedia dell arte" Душана Ръака*, Хроника Музеја, 1995, децембар, бр. 93, стр. 115.
Јевтовић, Владимир: *Зашто је Гротовски био значајан?*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 36–41.
Јевтовић, Владимир: *Позориште – место сусрета глумаца и гледалаца*, Театролошки списи, 1996, март, бр. 94, стр. 65–72.
Јевтовић, Владимир: Претходни живот Предрага Ејдуса (Прилог за портрет глумца), Јеличић, Маја, Дедић, Ивана: *Маркетинг позоришта овде и сада*, При-

ча о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 32.

Јевтовић, Владимир: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 16–17.

Јевтовић, Владимир: *Тајна глуме*, Театролошке студије, 1998, децембар, бр. 105, стр. 45–46.

Јеремић, Буда: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 191–196.

Јеремић, Маша – Маша Стокић: *Марко Живић (1972–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 174–175.

Јеремић, Маша: *Нешто треће*, Политика, 25. октобар 1994, Критика за представу „Мачор у чизмама“, Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 34–35.

Јеремић, Маша: *Позориште бајки*; Прича о историји Позоришта Бошко Буха, 1951–1996; Говоре Србољуб Станковић, Миња Дедић, Оља Грастић, Видоје Вујовић, Арсеније Јовановић, Љубомир Драшкић, Зорица Јовановић, Дејан Мијач, Предраг Панић, Слободан Нинковић, Милан Караџић, Јагош Марковић и Горан Шушљик, 1995, децембар, бр. 93, стр. 5–19.

Јеремић, Маша: *Сусрет са позоришним критичарима*, Актуелни тренутак нашег позоришног живота, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 112–115.

Јеринић, Бранислав: *Сећање на Ташка Начића*, In memoriam, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 131.

Јеринић, Бранислав Цига; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, Разговор, 1985, бр. 50/51/52, стр. 86–90.

Јерковић, Зоран: *Стваралац Петар Теслић*, Баштина, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 17–20.

Јеротић, Владета; Пашић, Феликс: *Борино пусто ерот/ур/ско*, Разговор, 1976, октобар, бр. 7, стр. 52–56.

Јесенко, Примож: *Видети себе на сцени: идеал који није баналан*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 34–40.

Јестровић, Силвија: *Играти као азилант: хипераутентичност и њени парадокси*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 29–40.

Јованов, Светислав: *Мотив утопије у модерној српској драми*, Огледи, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 85–92.

Јованов, Светислав: *Позориште из тоталног угла*, Прикази књига, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 163–164.

Јованов, Светислав: *Припитомљавање сцене*, Награђене драматизације и адаптације на Стеријином позорју, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 18–24.

Јовановић, Арсеније: *Душан Ристић (1913–1995)*, In memoriam, Арса Јовановић и Душан Ристић, Записи о Душану Ристићу, 1995, децембар, бр. 93, стр. 107.

Јовановић, Арсеније: *Подмлађивање позоришта*, Прича о историји Позоришта„Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 9–10.

Јовановић, Владимир: *Ани Радошевић – сто година од рођења*, Јубилеји, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 31–40.

Јовановић, Владимир: *Београдска опера на европској оперској сцени од 1954. до 1969. године,* 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 71–89.

Јовановић, Владимир: *Библиографија*, Објављени текстови о гостовањима београдске Опере на европској сцени 1954–1969. године), 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 90–102.

Јовановић, Владимир: *Бисерка Цвејић (1938–2021)*, In memoriam, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 225–225.

Јовановић, Владимир: *Бисерка Цвејић* (Деведесет година живота Бисерке Цвејић), Јубилеји, 2014, пролеће/лето, бр. 166-167, стр. 63–68.

Јовановић, Владимир: *Великан оперске сцене*, Поводом седамдесетог рођендана Душана Поповића,

Оперска уметност, 1997, децембар, бр. 101, стр. 37–38.
Јовановић, Владимир: *Душан Миладиновић (1924–2007)*, In memoriam, 2008, мај, бр. 142, стр. 176–177.
Јовановић, Владимир: *Жељко Лучић*, Портрет уметника, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 117–122.
Јовановић, Владимир: *Један век Опере Народног позоришта у Београду*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 114–127.
Јовановић, Владимир: *Кореографија и режија у опери (Ани Радошевић)*, Из историје београдског Балета, 1994, јун, бр. 87, стр. 103–106.
Јовановић, Владимир: *Миливој Петровић (1938–2008)*, In memoriam, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 155–156.
Јовановић, Владимир: *Младен Сабљић – 100 година од рођења*, Театрологија, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 92–99.
Јовановић, Владимир: *Модеран сценографски рукопис, Миомир Денић (Београд, 22. јануар 1913 – Београд, 8. мај 1996)*, In memoriam, 1996, јун, бр. 95, стр. 77.
Јовановић, Владимир: *Никола Митић (1938–2019)*, In memoriam, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 168–169.
Јовановић, Владимир: *Никола Цвејић – поводом сто година рођења*, Хроника, 1996, децембар, бр. 97, стр. 106–107.
Јовановић, Владимир: *Седам деценија од рођења и десет година од одласка у незаборав Гордане Јевтовић Минов*, Театрологија, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 78–84.
Јовановић, Душан Ч.: *Ако срећа уопште постоји*, Добитнику „Добричиног прстена", У част Мати Милошевићу, 1995, март, бр. 90, стр. 64. (Приредила Олга Савић).
Јовановић, Душан Ч.: *Баш као у бунару*, Поговор, 1996, март, бр. 94, стр. 173–174.
Јовановић, Душан Ч.: *Битеф и његов двојник*, Мухарем Первић „Воља за променом", БИТЕФ 1967–1980, МПУС, Београд, 1995, Прикази књига, 1996, јун, бр. 95, стр. 82–83.
Јовановић, Душан Ч.: *Галерија иза кулиса*, Мирослав Беловић „Талијине песме", А–Ш Дело, Београд, 1991, Прикази књига, 1994, септембар, бр. 88, стр. 177–178.
Јовановић, Душан Ч. – (Надин, Душан) Д. Н.: *„Дани комедије" Светозарево, 1978*, Хроника, 1978, март, бр. 12, стр. 111–112.
Јовановић, Душан Ч. – Д. Ч. Ј.: *Др Марко Фотез (1915–1976)*, In memoriam, Хроника, 1977, март, бр. 8/9, стр. 118–119.
Јовановић, Душан Ч.: *За нову ср(б)ску драму*, Исидора Бјелица и Небојша Пајкић „Нове српске драме", Орбис, Београд, 1994, Прикази књига, 1994, септембар, бр. 88, стр. 178.
Јовановић, Душан Ч.: *Једна несвакидашња драма*, Поговор, 1995, септембар, бр. 92, стр. 177–178.
Јовановић, Душан Ч. – Надин Душан: *Јожа Рутић (1910–1977)*, In memoriam, Хроника, 1978, март, бр. 12, стр. 107–108.
Јовановић, Душан Ч.: *Кроника Завода за књижевност и театрологију Југославенске академије знаности и умјетности*, Загреб, сијечањ-липањ 1975, 1975, децембар, бр. 4, стр. 99.
Јовановић, Душан Ч.: *Миливоје Живановић (1900–1976)*, In memoriam, Хроника, 1977, март, бр. 8/9, стр. 117–118.
Јовановић, Душан Ч.: *О књизи Вере Црвенчанин „Динуловићи"*, МПУС, Београд, 1997, Прикази књига, 1997, март, бр. 98, стр. 109–110.
Јовановић, Душан Ч.: *Промоција књиге „Динуловићи" Вере Црвенчанин*, Хроника Музеја, 1997, септембар, бр. 100, стр. 97–99.
Јовановић, Душан Ч.: *Промоција „Театрона" бр. 98*; Хроника Музеја, 1997, септембар, бр. 100, стр. 94–96.
Јовановић, Душан Ч.: *Рађање модерне књижевности: драма, редакција и избор Мирјана Миочиновић* (Нолит, Београд, 1975), 1975, децембар, бр. 4, стр. 96–97.
Јовановић, Душан Ч.: *Сећање на једног „Дон Жуана"*; Жан-Батист Поклен Молијер: „Дон Жуан или камени мост", Прикази књига, 1994, децембар, бр. 89, стр. 176–177. (Превео Данило Киш).
Јовановић, Душан Ч. – Д. Ч. Ј.: *Слободан Ђурић (1944–1976)*, In memoriam, Хроника, 1977, март, бр. 8/9, стр. 119–120.
Јовановић, Душан Ч.: *Стеван Сремац – старо читање*, Драматуршке белешке, 1996, децембар, бр. 97, стр. 87–89.

Јовановић, Душан Ч.: *Треће коло „Драмске баштине“*, Разговор о драмама објављеним у трећем колу библиотеке „Драмска баштина“ који је одржан на трибини Позоришног музеја, 7. октобра 1996, Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 97–98, 101.

Јовановић, Душан Ч.: *Цанкар на сцени 1900–1976*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 42– 44.

Јовановић, Жељко: *Душан Голумбовски (1941–2016)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 166–167.

Јовановић, Жељко: *Јанош Тот (1961–2013)*, In memoriam, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 170–171.

Јовановић, Жељко: *Сусрет с позоришним критичарима*, Актуелни тренутак нашег позоришног живота, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 112–113.

Јовановић, Жељко: *Чисти занос*, Наша борба, 14. фебруар 1995, Критика за представу „Ромео и Јулија“, Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 36.

Јовановић, Зоран Т.: *Александар Огњановић (1921–1997) мајстор редитељског заната*, In memoriam, 1997, март, бр. 98, стр. 105–106.

Јовановић, Зоран Т.: *Александар Радовановић „Преглед историје Народног позоришта у Београду 1868–1993“*, Прикази књига, 1995, март, бр. 90, стр. 123–124.

Јовановић, Зоран Т.: *„Бележница“ Михаила Ковачевића*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 71–78.

Јовановић, Зоран Т.: *Беседа Милорада Поповића Шапчанина*, Из наше позоришне прошлости, 2000, август, бр. 112, стр. 87–88.

Јовановић, Зоран Т.: *„Вео среће“ Жоржа Клеменсоа и његов преводилац*, Драматуршко наслеђе, 1997, јун, бр. 99, стр. 103–104.

Јовановић, Зоран, Т.: *Вера Црвенчанин Куленовић (1920–2013)*, In memoriam, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 158–159.

Јовановић, Зоран Т.: *Вече посвећено Миловану Глишићу*, Хроника Музеја позоришне уметности, 1997, децембар, бр. 101, 75–78.

Јовановић, Зоран, Т.: *Два покушаја формирања путујућих позоришта Бранислава Нушића* (затурене позоришне архивалије (III)), Театрологија, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 97–101.

Јовановић, Зоран Т.: *Драгољуб Влатковић (1924–1999)*, In memoriam, 2000, март, бр. 110, стр. 118–122.

Јовановић, Зоран, Т.: *Драгомир Јанковић о путујућим дружинама: Затурене позоришне архивалије (II)*, Театрологија, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 51–55.

Јовановић, Зоран Т.: *Душан Михаиловић (1932–2001)*, In memoriam, 2001, март, бр. 114, стр.103–105.

Јовановић, Зоран, Т.: *Душан Почек (1932–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 172–174.

Јовановић, Зоран Т.: *Душан Стојовић (1911–1999)*, In memoriam, 1999, септембар, бр. 108, стр. 134–135.

Јовановић, Зоран Т.: *Жанка Стокић у светлу архивских записа*, Документи, 1996, јун, бр. 95, стр. 69–72.

Јовановић, Зоран Т.: *Заборављени позоришни посленик Родољуб Константиновић*, Позоришна документација, 2000, март, бр. 110, стр. 60–61.

Јовановић, Зоран, Т.: *Заборављени позориштник Драгомир М. Јанковић*, Јубилеји, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 37–42.

Јовановић, Зоран, Т.: *Зашто и како је Раша Плаовић драматизовао Његошев „Горски вијенац“?*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 93–100.

Јовановић, Зоран, Т.: *Зоран Ранкић (1935–2019)*, In memoriam, 2020, бр. 190/193, стр. 164–166.

Јовановић, Зоран, Т.: *Исказ сведока и учесника*, Нове позоришне књиге, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 154–156.

Јовановић, Зоран Т.: *Јован Путник (1914–1983)*, Петнаест година од смрти, Јован Путник – театролошки радови, 1998, децембар, бр. 105, стр. 39–40.

Јовановић, Зоран Т.: *„Капетан-Пантелијина посла“ Тодора Љ. Поповића*, Драмска баштина, 2000. децембар, бр. 113, стр. 9–19.

Јовановић, Зоран, Т.: *Контроверзна личност глумца Александра Радовића*, (Controversial Personality of Actor Aleksandar Radović), Театрологија, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 61–70.

Јовановић, Зоран Т.: *Љубиша Ружић (1918–1999)*, In memoriam, 1999, јун, бр. 107, стр. 124–125.

Јовановић, Зоран Т.: *Милош Цветић – глумац, редитељ и драмски писац*, Поводом 150-годишњице рођења и 90-годишњице смрти, Из старих рукописа, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 68–70.
Јовановић, Зоран Т.: *Мирко Петковић (1935–1998)*, In memoriam, 1998, децембар, бр. 105, стр. 100–101.
Јовановић, Зоран Т.: *Мирко Симић (1914–1997)*, Сећање на Мирка Симића, In memoriam, 1997, децембар, бр, 101, стр. 68–69.
Јовановић, Зоран Т.: *Михаило Ковачевић у Шапцу*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 139–142.
Јовановић, Зоран Т.: *Недовршени послови младог истраживача Милице Марковић,* Проблеми позоришне критике, 1996, март, бр. 94, стр. 94.
Јовановић, Зоран, Т.: *О „глумачком савезу" Димитрија Нишлића*, Театрологија, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 49–53.
Јовановић, Зоран Т.: *Писма Д. Дујшина, Ј. Косора и М. Крлеже др Бранославу Војиновићу*, Позоришна преписка, 1994, септембар, бр. 88, стр. 153–156.
Јовановић, Зоран Т.: *Позоришна традиција Земуна*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 9.
Јовановић, Зоран Т.: *Позориште у сећањима савременика 2*, Разговор са др Слободаном А. Јовановићем, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 125–134.
Јовановић, Зоран, Т.: *Позориште у служби здравственог просвећивања*, Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 39–50.
Јовановић, Зоран Т.: *Промоција књиге Феликса Пашића „Како смо чекали Годоа кад су цветале тикве"*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 163–168.
Јовановић, Зоран, Т.: *Ратни управници Народног позоришта у Београду (1941–1945)*, Јубилеј Народног позоришта (1868–2018), 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 67–72.
Јовановић, Зоран Т.: *Раша Плаовић – Зашто сам драматизовао „Горски вијенац"*, Напомена приређивача, Из рукописа, 1995, март, бр. 90, стр. 114–115.
Јовановић, Зоран Т.: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 14.
Јовановић, Зоран Т.: *Свестрани позоришни стваралац Миленко Мисаиловић*, Поводом 50 година стваралаштва, Портрети, 1998, март, бр. 102, стр. 17–21.
Јовановић, Зоран Т.: *Сећање на професора Станислава Бајића*, Уводна реч на вечери посвећеној успомени на Станислава Бајића у МПУ Србије, 20. децембра 1989, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 117–118.
Јовановић, Зоран, Т.: *Скица за портрет Александра Цветковића*, Театрологија, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 59–79.
Јовановић, Зоран Т.: *Спомен на Милана Ђоковића (1908–1993)*, Глумачки портрети, 1995, јун, бр. 91, стр. 93–94.
Јовановић, Зоран Т.: *Судбина позоришног комада „Канцеларијско време" Чеде Поповића*, Из наше позоришне историје, 1997, септембар, бр. 100, стр. 90–93.
Јовановић, Зоран Т.: *Тајна Шалајићеве глумачке радионице*, Јубилеји, 1996, децембар, бр. 97, стр. 93–95.
Јовановић, Зоран Т.: *Треће коло „Драмске баштине"*, Разговор о драмама објављеним у трећем колу библиотеке „Драмска баштина" који је одржан на трибини Позоришног музеја, 7. октобра 1996; Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 98–99.
Јовановић, Зоран Т.: *Уз Гролове париске позоришне белешке*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 38–40.
Јовановић, Зоран Т.: *Управник три међуратна позоришта*, Поводом стогодишњице рођења др Бранислава Војиновића (1892–1951), 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 183–185.
Јовановић, Зоран, Т.: *Фрагменти глумачке судбине Јована Танића*, Театрологија, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 100–122.
Јовановић, Зоран Т.: *Фрагменти о позоришном стваралаштву Петра С. Петровића*, Поводом стогодишњице рођења, Годишњице, 1999, септембар, бр. 108, стр. 94–99.
Јовановић, Зоран, Т.: *Четрнаесто коло „Драмске баштине" у знаку Драгомира Брзака*, Нове позоришне

књиге, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 153–156.
Јовановић, Зоран, Т.: *Читајући „Увод у монодраму" Николаја Јевреинова*, Прикази књига, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 148–151.
Јовановић, Зорица: *Шансе за игру*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 12–13.
Јовановић, Ксенија: *Белешке о једној глумачкој породици*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 73–77.
Јовановић, Ксенија: *Вече посвећено Ксенији Јовановић, глумици*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 95.
Јовановић, Ксенија: *Време за жетву*, Реч приликом пријема Награде „Раша Плаовић", Хроника, 1996, март, бр. 94, стр. 126.
Јовановић, Љубиша: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 88–89.
Јовановић, Мика: *Сузана Шуваковић Савић (1969–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 174.
Јовановић, Милица: *Александар Израиловски (1953–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 105.
Јовановић, Милица: *Ана Радошевић (1915–2004)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 106–107.
Јовановић, Милица: *Балет Народног позоришта између два светска рата*, 1976, март, бр. 5, стр. 56–74.
Јовановић, Милица: *Господин диригент (Богдан Бабић)*, Хроника Музеја и огледи, 2004, децембар, бр. 129, стр. 51–52.
Јовановић, Милица: *Градимир Хаџи-Славковић (1925–2003)*, In memoriam, 2003, јун, бр. 123, стр. 115–116.
Јовановић, Милица: *Душан Трнинић (1928–2004)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 161–162.
Јовановић, Милица: *Душка Томић (1941–2002)*, In memoriam, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 199–200.
Јовановић, Милица: *Измаштани језик*, Компанија Ју Стромгрен, Хроника савременог позоришта, 2004, децембар, бр. 129, стр. 93–94.
Јовановић, Милица: *„Краљица Марго"*, Савремена сцена: прикази, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 83–84.
Јовановић, Милица: *Љиљана Дуловић (1937–2003)*, In memoriam, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 119–120.
Јовановић, Милица: *Стил као императив*, Пахита и Франческа да Римини, Савремена сцена: прикази, 2007, март, бр. 138, стр. 105–106.
Јовановић, Милица: *Судбина уметника*, Хроника савременог позоришта, 2004, април, бр. 126/127, стр. 141–142.
Јовановић, Милица: *Тајне успеха великог достигнућа*, „Ко то тамо пева", Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 93–96.
Јовановић, Рашко В.: *„Аида" на сцени београдске опере*, Савремена сцена: Критике, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 103–106.
Јовановић, Рашко В.: *Александар Обреновић (1928–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 101–102.
Јовановић, Рашко В.: *„Андре Шеније" четврти пут на нашој оперској сцени*, Критике, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 61–64.
Јовановић, Рашко В.: *Богојављање – 63 године од смрти, 130 од рођења*, Реч на парастосу Бранославу Нушићу, у Београду, 19. јануара 2001, Годишњица, 2001, март, бр. 114, стр. 98–99.
Јовановић, Рашко В.: *Вече посвећено Ксенији Јовановић, глумици*, Хроника Музеј, 2000, март, бр. 110, стр. 93–94.
Јовановић, Рашко В.: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Нина Кирсанова"*, Хроника Музеја, 1999, децембар, бр. 109, стр. 72–74.
Јовановић, Рашко В.: *Гордана Јевтовић-Минов (1947–2007)*, In memoriam, 2007, октобар, бр. 139, стр. 160–162.
Јовановић, Рашко В.: *„Дон Ђовани" за 21. век*, Критике, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 93–96.
Јовановић, Рашко В.: *Душан Ђоковић (1945–2018)*, In memoriam, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 170/171.
Јовановић, Рашко В.: *Етапе развоја београдских и српских позоришта после 1944. године*, Покушај ретроспекције развоја извођачког стила. 1974, мај, бр. 1, стр. 76–85.
Јовановић, Рашко В.: *Карађорђе у драмском виђењу Ивана Студена*, Карађорђе у драми, 1995, септембар,

бр. 92, стр. 17–22.
Јовановић, Рашко В.: *Комад с певањем – најуспешнији драмски жанр у српском позоришту*, Театролошке студије, 1997, септембар, бр. 100, стр. 30–36.
Јовановић, Рашко В.: *„Коштана" Петра Коњовића после више од пола века, поново на сцени*, Критике, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 45–52.
Јовановић, Рашко В.: *Критичарска опажања Милана Јовановића на почетку рада Народног позоришта у Београду*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 59–64.
Јовановић, Рашко В.: *Милутин Чекић: следбеник рајнхартовске школе*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 51–57.
Јовановић, Рашко В.: *Мирјана Коџић (1928–2004)*, In memoriam, 2004, септембар, бр. 128, стр. 139–142.
Јовановић, Рашко В.: *„Моћ судбине" на сцени београдске Опере*, Критике, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 41–45.
Јовановић, Рашко В.: *Нушићев „Босанско-Херцеговачки" драмски триптих*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 15–30.
Јовановић, Рашко В.: *Нушићев комички театар данас*, Театролошке студије, 1997, децембар, бр. 101, стр. 5–17.
Јовановић, Рашко В.: *Обнова оперске сцене у Нишу*, Савремена сцена: Критике, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 91–94.
Јовановић, Рашко В.: *Од Хумористичког до Позоришта на Теразијама*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, јун, бр. 91, стр. 21–39.
Јовановић, Рашко В.: *Позоришне везе Београда и Земуна у 19. веку*, Земунска позоришна традиција,1994, септембар, бр. 88, стр. 23–26.
Јовановић, Рашко В.: *После тридесет и више година*, Критике, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 47–50.
Јовановић, Рашко В.: *Прво извођење нове домаће опере*, Критике, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 44–46.
Јовановић, Рашко В.: *Промоција петог кола „Драмске баштине"*, Хроника Музеја, 1998, децембар, бр. 105, стр. 106–107.
Јовановић, Рашко В.: *Представљање седмог кола Драмске баштине*, Хроника Музеја, 2001, март, бр. 114, стр. 95–97.
Јовановић, Рашко В.: *Премијера музичке драме о славној певачици у сукобу са полицијом*, Савремена сцена: Критике, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 87–90.
Јовановић, Рашко В.: *Премијера опере о тријумфу хришћанства*, Савремена сцена: Критике, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 97–100.
Јовановић, Рашко В.: *Премијерна обнова „Италијанке у Алжиру"*, Критике, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 53–54.
Јовановић, Рашко В.: *Премијерна обнова „Травијате"*, Савремена сцена: Критике, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 89–92.
Јовановић, Рашко В.: *Промоција 100. броја часописа „Театрон"*, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 113–114.
Јовановић, Рашко В.: *Пучинијев „Ђани Скики" на сцени београдске опере*, Критике, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 46–48.
Јовановић, Рашко В.: *Светозар Марковић и позориште*, 1975, децембар, бр. 4, стр. 49–54.
Јовановић, Рашко В.: *Сетна комедија или сусрет ривала*, (Биографија Миодрага Илића), Савремена драма, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 58–62.
Јовановић, Рашко В.: *Слободан – Бода Марковић (1935–2006)*, In memoriam, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 99–100.
Јовановић, Рашко В.: *Снага Сервантесовог генија*, Јубилеји, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 46–50.
Јовановић, Рашко В.: *„Сутон" Стевана К. Христића на сцени опере и театра „Мадленианум" у Земуну*, Критике, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 65–68.
Јовановић, Рашко В.: *Цанкар на београдској сцени*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 19–24.
Јовановић, Слободан А.: *Владета Драгутиновић*, In memoriam, Сећања и размишљања, Хроника, 1975, децембар, бр. 4, стр. 94–96.
Јовановић, Слободан А.: *Из Записа*, Из наше позоришне прошлости, 1998, децембар, бр. 105, стр. 70–73.
Јовановић, Слободан А.: *Једна топла књига успомена* – Светолик Никачевић „Срећни дани", издање

МПУС, 1989, Приказ, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 133.

Јовановић, Слободан А.: *Париски позоришни дневник, 1939–1940*, Из рукописа, 1994, септембар, бр. 88, стр. 143–152.

Јовановић, Слободан А.: *Позоришни дневник (1941–1942)*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 135–143.

Јовановић, Слободан А.: *Позориште у сећањима савременика*, Разговор са Зораном Т. Јовановићем, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 125–134.

Јовановић, Слободан А.: *Сећања и размишљања*, Пет ликова београдског Народног позоришта Милан Предић, стр. 41–42; др Бранислав Војиновић, стр. 42–45; Миомир Вељковић, стр. 45–46; Сећање на Душана Раденковића, стр. 46–47; Велимир Живојиновић, стр. 47–58; 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 41–59.

Јовановић, Слободан А.: *СИБМАС, Једанаести међународни конгрес музеја и библиотека сценских уметности*, Хроника, 1974, децембар, бр. 1, стр. 117–118.

Јовановић, Слободан А. – С. А. Ј.: *СИБМАС*, Документи Десетог конгреса међународне секције библиотека и музеја сценских уметности, Брисел, 1972, Приказ, Хроника, 1975, децембар, бр. 4, стр. 98–99.

Јовановић, Соја: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 102–103.

Јовановић, Соја: *Сећање на „Годоа"*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, С. Ћелић, Д. Павловић, С. Јовановић, П. Динуловић, С. Лукић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, М. Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.

Јовановић, Соја: *Сећање на „Годоа",* Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р, Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д. Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 509.

Јовановић Марамбо, Војислав М.: *„Наш зет", комад у три слике*, 2000, март, бр. 110, стр. 5–22. (У преради Мирослава Беловића).

Јовановић Марамбо, Војислав М.: *Писмо Рахели Ферари, Београд, 15. 4. 1967*, (3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари), 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 105–106.

Јовановић-Богатинчевић, Светлана: *Јелена Димитријевна Пољакова (1884–1972), примабалерина, педагог и кореограф у Народног позоришта у Београду*, *Чудесни часови у Косовској*, Хроника, 1995, септембар, бр. 92, стр. 114.

Јовановић-Николић, Милена: *Божа Николић и прво албанско професионално позориште*, Како је основано прво албанско професионално позориште у Тирани 1945, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 83–85.

Јовановић-Николић, Милена: *У славу и на част Позоришта и Глумца*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 131–132.

Јовановић-Николић, Милена: Види под Николић, Милена Јованчевић, др Станко: *Почетак и развој позоришних активности и позоришног живота у Ужицу до 1941. године*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 22–26.

Јованчевић, Станко: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1985*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 55–56.

Јовићевић, Александра: *Баук Брехта*, Шта још можемо да научимо од Брехта?, 2007, октобар, бр. 139, стр. 9–18.

Јовићевић, Александра: *Дала сам своје тело уметности: Према могућој историји представљања тела на сцени*, Функција тела у савременом позоришту, Естетика позоришта, 2004, април, бр. 126/127, стр. 97–114.

Јовићевић, Александра: *Естетика или неестетика*, Тема броја: Пострединељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 9–26.

Јовићевић, Александра: *Милошевић и његови савременици*, Драмско стваралаштво деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 (II), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 19–32.

Јовићевић, Александра: *Музеј наших опажања (интервју са Хајнером Гебелсом)*, Тема броја: Пострединељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 9–26.

тељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 50–59. (Превела с енглеског Даница Илић).
Јовићевић, Александра: *Мулти-култи Битеф*, Битеф: контекст и аспекти, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 39–46.
Јовићевић, Александра: Нове књиге: „Најкраће драме на свету" Јована Ћирилова, Прикази књига, 1999, децембар, бр. 109, стр. 101–103.
Јовићевић, Александра: *Он се никада више неће вратити*, Драган Клаић: Сећање (1950–2011). 2011, јесен/зима, бр. 156-157, стр. 55–62.
Јовићевић, Александра: *Опроштајни (псећи) валцер Леонида Андрејева*, Хроника савременог позоришта, 2004, септембар, бр. 128, стр. 97–106.
Јовићевић, Александра: *Постдрамско казалиште*, Hans Thies Lehman, Прикази књига, 2005, децембар, бр. 133, стр. 85–88.
Јовићевић, Александра: *Тренутак срећног самозаборава*, Друштвена стварност и београдска позоришта 1991–2000 (I), Позориште у Србији 1990–2000 (I), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 42–49.
Јовићевић, Александра: *Увод у тему броја*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (први део), 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 9–10.
Јовичић, Владимир: *Записи о Станковићевој драматургији*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 47–51.
Јовичић, Ненад: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 134–138.
Јојић, Јован: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1986*, Казивање, октобар, бр. 53/54/55, стр. 63–64.
Јоковић, Живомир: *Сећања на сцену Народног позоришта у Земуну*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 54.
Јоковић, Живомир; Лазић, Радослав: *Јубилеј позоришта лутака „Пинокио"*, Разговор са управником, уметничким директором и редитељем Живомиром Јоковићем, поводом четврт столећа делатности Позоришта лутака „Пинокио", 1972–1997. у Земуну, Разговор с поводом, 1997, јун, бр. 99, стр. 85–87.
Јосимовић, Радослав: *Ролан и позориште*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 87–89.
Јосиф, Енрико: *Слово о књизи Слободана Турлакова „Летопис музичког живота Београда 1840–1941"*, Промоција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 133.
Јоцић, Љубиша: *Адаптација драме „Парадоксална жаба или бурлеска једног топа"*, (за радио), Баштина, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 5–12.
Јуришић, Шиман: *Петар Коњовић у Хрватској*, Из наше позоришне прошлости, 2001, јун, бр. 115, стр. 54–56.
Јуришић, Шимун: *Казалишна критика Иве Лахмана*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 71/77.
Јуришић, Шимун: *Нико Бартуловић у Сплитском народном казалишту за Далмацију (1921–1927)*, 1978, март, бр. 12, стр. 54–61.
Јуришић, Шимун: *Саблазан у Сплиту 1921. године*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 17–18.
Јуришић, Шимун: *Приказ књиге „Повјест хрватскога казалишта" Николе Батушића*, Школска књига, Загреб, 1978, Хроника, 1980, бр. 23, стр. 105–106.
Јуткевич, Сергеј: *Ејзенштајн, уметник позоришта*, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 67–70.

К

К. О. Ксенија Орешковић: Види под Шукуљевић-Марковић Ксенија.
Кајго, Јелена: *Богатство светске плесне сцене*, Пети београдски фестивал игре, Савремена сцена: критике, 2008, мај, бр.142, стр. 114–119.
Кајго, Јелена: *Занимљива плесна конструкција „Осмех ума"*, СНП, Нови Сад, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, 140/41, стр. 93–94.
Кајго, Јелена: *Мањак креативности*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр 143, стр. 77–78.
Кајго, Јелена: *Плесна сцена: разноврсно и занимљиво*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр. 143, стр. 79–81.
Кајго, Јелена: *Повратак себи*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 74–75.

Kajго, Јелена: *Плес у америчком модернизму*, Прикази књига, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 119–120.
Kajго, Јелена: *Нове плесне продукције*, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 97–100.
Kajго, Јелена: *Шарено и помпезно*, „Дон Кихот", Народно позориште, Савремена сцена:прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 91–93.
Камбасковић, Данијела: *Лице и наличје трагедије – Женски ликови код Јуџина О'Нила између слободе и принуде, себе и других, конфликта и недоумице*, Театролошке студије, 2000, август, бр. 112, стр. 89–104.
Карајић, Зоран: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1985*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 64–65.
Караџић, Милан: *Вечити оптимиста*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 16–17.
Каришик, Милутин: Документа, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул; 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 96–98.
Карп, Штефани: *„Да се мртви чују"*, О драмском делу Елфриде Јелинек, добитнице Нобелове награде за књижевност 2004, Савремена сцена, 2004, децембар, бр. 129, стр. 105–112.
Кастлеман, Ребека: *Окретање од огледала*, Три, Плесна трупа Батшева, Израел, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 97–98. (Превела са енглеског Даница Илић).
Каталинић, Блаженка; Волк, Петар: *Блаженка Каталинић*, Разговор с Блаженком Каталинић водио Петар Волк, поводом 30 година Југословенског драмског позоришта, 1980, бр. 23, стр. 13–15.
Кауп-Хаслер, Вероника: *We are Living in a Soap Society*, Разговор с Биљаном Србљановић, Савремена сцена, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 215–218. (Превела с немачког Матилда Трифуновић).
Кргић, Перо: *Стеријино позорје 1956*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 5.
Кикић, Ирина: Види под Стојковић Кикић, Ирина.
Клаић, Драган: *Незнатан утицај: основни разлози*, Битеф и наша сцена, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 59–61.
Клаић, Драган: *Позорје на крају или на почетку пута?*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 80–82.
Клаић, Драган: *Продукциони модели: репертоарска позоришта, трупе и продукцијске куће*, Драган Клаић: Сећање (1950–2011), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 70–84. (Превела с енглеског Даница Илић).
Клајн, Хуго: *Изјава о Љуби Тадићу* Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 108.
Клајн, Хуго; Николић, Милена; Ујес, Алојз: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен 13. фебруара 1973*, 1975, јул, бр. 3, стр. 60–66.
Клајн, Хуго; Јевтић, Милош: *Разговор*, 1975, децембар, бр. 4, стр. 73–80.
Клеменц, Иван: *Хвала Огњенки Милићевић*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 148.
Клеменц, Мајда: *Позоришна документација у СР Словенији*, Уводни реферат са Јавног скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1975, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 95–96.
Кнежевић, Бранкица: *Вишња Ђорђевић (1938–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 170–171.
Кнежевић, Бранкица: *Владимир Логунов (1942–2022)*, In memoriam, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 218–219.
Кнежевић, Бранкица: *Душанка Душка Сифниос (1933–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 168–169.
Кнежевић, Бранкица: *„Жизела" – чиста лепота белог балета*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 146–150.
Кнежевић, Бранкица: *Игра у телу – тело у игри*, Истраживања, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 105–112.
Кнежевић, Бранкица: *Јованка Бјегојевић (1931–2015)*, In memoriam, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 158-159.
Кнежевић, Бранкица: *Још сам ту* (Разговор са балетском уметницом Љубинком Добријевић, Биографија Љубинке Добријевић), Балетска уметност, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 132–136.

Кнежевић, Бранкица: *Катарина Обрадовић Милутиновић (1928–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 166–167.
Кнежевић, Бранкица: *Лидија Пилипенко (1938–2020)*, In memoriam, 2020, бр. 190/193, стр. 172–173.
Кнежевић, Бранкица: *Милорад Мишковић (1928–2013)*, In memoriam, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 166–167.
Кнежевић, Бранкица: *Мирјана Здравковић (1937–2021),* In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 162–163.
Кнежевић, Бранкица: *Мушки играч и феминизација класичног балета*, (Male Dancer and Feminization of Classical Ballet), Балет, 2022, пролеће/лето, бр.198/199, стр. 113–124.
Кнежевић, Бранкица: *Поетика класичног балета*, Балетска уметност, 2020, бр. 190/193, стр. 117–122.
Кнежевић, Бранкица: *Чедомир Чеда Драгићевић (1929–2013)*, In memoriam, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 162–163.
Кнежевић, Мишка: *Еуђенио Барба – Један театар*, Интервју, 1999, децембар, бр. 109, стр. 79–80.
Кнежевић, Радован: *Функција језика у драми „Код вечите славине" Момчила Настасијевића*, Језичке анализе, 1996, септембар, бр. 96, стр. 40–46.
Ковачевић, Даша: *Ослобађајући смех*, (Биографија Русомира Богдановског), Савремена драма, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 60–61.
Ковачевић, Даша: *Победничка машта*, Политика, 22. мај 1995, Критика за представу „Царев заточник", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995,1995, децембра, бр. 93, стр. 39.
Ковачевић, Душан: *Бора Тодоровић (1929–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 164–165.
Ковачевић, Душан: *Драган Николић (1943–2016)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 164.
Ковачевић, Живорад: *Поздравна реч поводом 25. годишњице Атељеа 212*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 4.
Ковачевић, Јелена: *Аспекти театралности у драмама Милутина Бојића*, Театролошки списи, 1996, март, бр. 94, стр. 49–64.
Ковачевић, Јелена: *А. П. Чехов на сценама Србије*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 45–50.
Ковачевић, Јелена: *Властимир Власта Велисављевић (1926–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 148–149.
Ковачевић, Јелена: *Куда је отишла Цветана?*, Театрологија, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 63–73.
Ковачевић, Јелена: *Миодраг Радовановић (1929–2019)*, In memoriam, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 166–167.
Ковачевић, Јелена: *Наследник Гротовског*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 60–65.
Ковачевић, Јелена: *Пера Добриновић*, Изложба у МПУС аутора Олге Марковић, Хроника Музеја и огледи, 2004, април, бр. 126/127, стр. 55–56.
Ковачевић, Јелена: *Преглед репертоара београдских позоришта у периоду ваздушне интервенције НАТО пакта у Југославији*, Хроника савременог позоришног живота – репертоари, 1999, децембар, бр. 109, стр. 109–116.
Ковачевић, Јелена, П.: *Стваралачки подстицаји Марте Фрајнд*, Театрологија, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 119–122.
Ковачевић, Јелена: *Синапсе друштва које мисли*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 9–12.
Ковачевић, Јелена: *„Фауст" на сценама Србије*, Хроника савременог позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 111–116.
Ковачевић, Момчило: *Драгољуб Милосављевић Гула (1923–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 103–104.
Ковачевић, Момчило: *Ђорђе Лебовић (1928–2004)*, In memoriam, 2004, децембар, бр. 129, стр. 100–102.
Ковачевић, Момчило: *Манеж – ЈДП – Манеж*, Театрологија, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 136–140.
Ковачевић, Момчило: *Нове драме – Покондирене супруге и Симфонија лица и наличја*, Белешке уз драме, 2000, децембар, бр. 113, стр. 180.
Ковачевић, Момчило: *Новица Савић (1943–2004)*, In memoriam, 2004, децембар, бр. 129, стр. 103–104.

Ковачевић, Момчило: *Пинтер на нашим сценама*, Савремена сцена, 2005, децембар, бр. 133, стр. 123–126.
Ковачевић, Момчило: *Соња Савић (1961–2008)*, In memoriam, 2008, лето, бр. 143, стр. 158–159.
Ковачевић, Синиша: *Вирус*, Савремена драма, 1997, септембар, бр. 100, стр. 142–157.
Ковачевић, Синиша: *„Марко Краљевић", комад са певањем и сечењем*, Савремена драма, 1996, децембар, бр. 97, стр. 160–178.
Ковачевић, Синиша: *„Рави", позоришна драма у тридесет четири слике*, Савремена драма, 1996, децембар, бр. 97, стр. 139–158.
Ковачевић, Синиша: *Хотел Европа*, Савремена драма, 1997, септембар, бр. 100, стр. 126–141.
Ковачевић, Синиша; Крчмар, Весна: *Најдража ми је ипак „Српска драма"*, Интервју, 1996, децембар, бр. 97, стр. 133–138.
Ковачек, Божидар: Ч*удесни Емануил Јанковић*, „Трговци" Карла Голдонија у преводу Емануила Јанковића, О давним временима, 1995, септембар, бр. 92, стр. 38–45.
Ковени, Мајкл: *Песник смртоносних нијанси – Харолд Пинтер*, Савремена сцена, 2005, децембар, бр. 133, стр. 109–116. (Превела с енглеског Ивана Чорбић).
Ковијанић, Гаврило: *Нови подаци о друштву српског театра*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 32–35.
Колаковић, Слободан: *Сећање на Ђурђинку Марковић*, In memoriam, 1997, јун, бр. 99, стр. 114–116.
Коларевић, Драган: *Неуништиви позоришни дух*, Ненад Ј. Ристић – „Џумбусана у Централу", Центар за културу, Смедеревска Паланка, 1995. Прикази књига, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 103–104.
Константиновић, Александар: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 206.
Константиновић, Изабела: *Позориште Виктора Игоа*, Хроника Музеја и огледи, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 67–76.
Константиновић, Родољуб: *Два извештаја Министарства за науку и културу Народне Републике Србије о позоришном животу 1950*, Позоришна документација, 2000, март, бр. 110, стр. 43–59. (Приредио Зоран Т. Јовановић).
Константиновић, Милица: *„Грош и по", драма*, Савремена сцена, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 151–173.
Копривица, Божо: *Мило Мирановић (1937–2003)*, In memoriam, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 121–122.
Кораксић, Предраг: II ликовни прилози, Театрон/Сцена, 2006, мај, бр. 134/135.
Косиер, Берислав: *Театар као штит од поживотињења,* Отварање изложбе „Позориште на Голом отоку 1949–1954", Отварање нове сезоне у Музеју. 125-годишњица Народног позоришта у Београду, Хроника, 1994, децембар, бр. 89, стр. 172–173.
Костић, Вера: *Сећање на детињство*, Промоција књиге „Сенке које сјаје" Вере Костић, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 110.
Костић, Вера: *Јелена Димитријевна Пољакова 1884–1972, примабалерина, педагог и кореограф Народног позоришта у Београду*, Драга и поштована госпођо Пољаков, Хроника, 1995, септембар, бр. 92, стр. 110–111.
Костић, Веселин: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 14–16.
Костић, Војислав: *Зурле, два гоча и тарабук*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 106.
Костић, Стојадин: *Партизанско позориште у ослобођеном Ужицу 1941,* Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 27–31.
Костић, Предраг: *Функција образовног жаргона и конструката стварности у драматургији Едена фон Хорвата*, 1979, март, бр. 19, стр. 55–58.
Костјуков, Константин: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Нина Кирсанова"*, Хроника Музеја, 1999, децембар, бр. 109, стр. 71.
Кот, Јан: *Авангарда и постмодернизам, али где је ту позориште?*, Јан Кот (1914–2001) и савремено пољско позориште, Савремена сцена, 2002, април, бр. 118, стр. 127–134.
Котевска, Ана: *„Јер ја, то је неко други"*, Поетско-му-

зичке Исидоре Жебељан и Матијаса Пинчера, Хроника Музеја и огледи, 2004, септембар, бр. 128, стр. 55–66.
Котов, Јурij амбасадор Русије: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Нина Кирсанова“*, Хроника Музеја, 1999, децембар, бр. 109, стр. 71.
Коџић, Мирјана: *До Јагодине и натраг*, Позориште у сећањима савременика, 1994, јун, бр. 87, стр. 113–125.
Коџић, Мирјана: *Живот на земунској сцени*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 58–59.
Коџић, Мирјана: *Између две игре*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, јун, бр. 91, стр. 50–65.
Коџић, Мирјана: *Луjо Давичо*, Сећања, 2001, март, бр. 114, стр. 47–52.
Коџић, Мирјана: *Мој професор Јосип Кулунџић*, 1978, март, бр. 12, стр. 72–84.
Коџић, Мирјана: *Павле Минчић, глумац апсурда*, Глумачки портрети, 1997, март, бр. 98, стр. 36–41.
Коџић, Мирјана: *Право на себе*, 1980, бр. 23, стр. 84–91.
Коџић, Мирјана: *Разговор некадашњих чланова Уметничког позоришта у Београду*, одржан у Музеју позоришне уметности Србије, поводом обележавања 50 година уметничког позоришта, 24. априла 1989, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 42–43.
Коџић, Мирјана: *Сусретања са Александром Огњановићем*, Позориште у сећању савременика, 1994, септембар, бр. 88, стр. 87–99.
Коџић, Мирјана: *Сусрети с Петром Коњовићем*, 1979, март, бр. 19, стр. 44–54.
Коџић, Мирјана: *Сценограф и сликар Миленко Шербан*, Позоришни портрети, 1997, јун, бр. 99, стр. 58–65.
Коџић, Мирјана: У Мањеж и из Мањежа, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 108–124.
Крављанац, Бранислав: *Душан Родић (1928–1997)*, In memoriam, 1997, јун, бр. 99, стр. 117–118.
Крављача, Урош: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 160–166.
Крајачић, Гордана: *Живан Сарамандић (1939–2012)*, In memoriam, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 156–157.
Крајачић, Гордана: *Светомир Настасијевић*, Браћа Настасијевићи и српска култура, 1994, септембар, бр. 88, стр. 83–84.
Краљ, Петар: *О стилу, О успоменама, О приватности, О другом браку, О несигурности*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 84–86.
Краус, Ирена: *Из перспективе детета*, Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 12–14.
Кржанић Тепавац, Диана: *Позориште – место комуникације с младима и светом*, Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 41–44.
Криловић, Бранка: *Баш је царски*, Дневник ТВ Београд, 15. мај 1995, Критика за представу „Царев заточник“, Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 40.
Кристу, Мари Франсоаз: *Изложба о Жедринском*, у Националној библиотеци у Паризу Bibliotheque Nationale, Departement des Arts du Spectacle, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 127.
Крлежа, Бела: *Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 110.
Крлежа, Бела: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 103.
Крлежа, Мирослав: *Кумровачки ноктурно*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 13–23.
Крунић, Душан: *Писмо позоришног критичара глумцу*, Писмо упућено Мати Милошевићу, Позоришна преписка 2, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 153.
Крчмар, Весна: *Александровац своме ствараоцу*, (Бусини дани), Фестивали, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 48–50.
Крчмар, Весна: *Бесмртне Фејдоове комедије*, Нове позоришне књиге, 2020, бр. 190/193, стр. 151–155.
Крчмар, Весна: *Воја Солдатовић (1945–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 153–155.
Крчмар, Весна: *Даринка Дара Чаленић (1934–2021)*, In memoriam, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 236–239.
Крчмар, Весна: *Душица Пејовић (1955–2013)*, In memoriam, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 168–169.

Крчмар, Весна: *Жанка Стокић у причи Ружице Сокић*, Театрологија, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 129–132.

Крчмар, Весна: *Заокружен метод педагогије глуме*, Нове позоришне књиге, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 151–153.

Крчмар, Весна: *Златица Поповић (1947–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр.172–173.

Крчмар, Весна: *Иван Хајтл (1918–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 109–110.

Крчмар, Весна: *Импресивна и узбудљива представа*, („Горски вијенац" у Народном позоришту), Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 101–106.

Крчмар, Весна: *Ксенија Мартинов Павловић (1948–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 170–171.

Крчмар, Весна: *Милена Шијачки Булатовић (1936–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 162–164.

Крчмар, Весна: *Монографија о Јованки Бјегојевић*, Нове позоришне књиге, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 199–203.

Крчмар, Весна: *О Маги Магазиновић у форми зборника*, Нове позоришне књиге, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 154–159.

Крчмар, Весна: *Подсећање на велику глумицу Марицу Поповић*, Јубилеј Народног позоришта (1868–2018), 2019, пролеће/лето, 2019, бр. 186/187, стр. 73–77.

Крчмар, Весна: *Позориште и интегративна културна политика на примеру Град театра – КПГТ*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 133–137.

Крчмар, Весна: *Почеци рада позоришта „Промена"*, Театрологија, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 82–85.

Крчмар, Весна: *Представљање књиге „Милош Хаџић"*, Хроника Музеја, 2000, јун, бр. 111, стр. 92–94.

Крчмар, Весна: *Продати душу демону глуме*, Театрологија, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 80–92.

Крчмар, Весна: *Професија у облику појмовника*, Нове позоришне књиге, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 147–150.

Крчмар, Весна: *Раде Којадиновић (1928–2016)*, In memoriam, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 169–171.

Крчмар, Весна: *Разговор с драмским уметником Иваном Томашевићем*, Разговор с поводом,1998, март, бр. 102, стр. 79–82.

Крчмар, Весна: *Родослов текстова о новим драмама*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 138–143.

Крчмар, Весна: *Ружица Сокић (1934–2013)*, In memoriam, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 172–174.

Крчмар, Весна: *Сава Анђелковић, „Дидаскалије" (од Стерије до савремене српске и јужнословенске драме)*, Нове позоришне књиге, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 204–207.

Крчмар, Весна: *Свеобухватна студија о Ранку Младеновићу*, Прикази књига, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 143–147.

Крчмар, Весна: *Сећање на Десу Дугалић (1897–1972)*, (Memory of Desa Dugalić (1897–1972), Театрологија, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 71–99.

Крчмар, Весна: *Тајна глумачког трајања*, Театрологија, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 77–91.

Крчмар, Весна: *Узорна монографија о модерној игри Маге Магазиновић*, Нове позоришне књиге, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 160–162.

Крчмар, Весна: *Чаробњак сцене*, (Виктор Старчић), Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 64–73.

Крчмар, Весна; Ковачевић, Синиша: *Најдража ми је ипак „Српска драма"*, Интервју, 1996, децембар, бр. 97, стр. 133–138.

Кузмић, Александра: *Маратонци трче почасни круг (колики је мој део?)*, Огледи, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 77–88.

Кузмић, Александра: *Неколико речи о Десничиној драми „Љубав Јаковљеве" и њеној рецепцији по праизведби 16.02.1961. у Југословенском драмском позоришту*, Театрологија, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 56-64.

Кујунџић, Миодраг; Мијач, Дејан: *У тем позоришту у Сомбору*, Интервју са Дејаном Мијачем о представама

„Женидба и удадба“,„Раванград 1900“ и„Хомо воланс“, вођен септембра 1994. у Новом Саду, Разговори, 1997, март, бр. 98, стр. 5–13.

Кукић, Весна: *Универзални дух Стеријине класике*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 81-88.

Куленовић, Тахир: *Бруно Брун*, Из наше позоришне прошлости, 1999, јун, бр. 107, стр. 121–123.

Куленовић, Тахир: *Јаков Срејовић*, Из наше позоришне прошлости, 1998, децембар, бр. 105, стр. 74–75.

Кулић, Милена: *„Дундо Мароје“: један студентски задатак*, Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 95–102.

Кулић, Милена: *Елементи средњовековне позоришне уметности на фресци „Свети Нестор убија Лија“*, Театрологија, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 54–60.

Кулић, Милена: *Марко Фотез и ревитализација дубровачке књижевне баштине*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 83–89.

Кулић, Милена: *Раде Драинац као позоришни критичар*, Театрологија, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 102–108.

Кулунџић, Јосип: Други људи, Последњи идеалиста (Амајлија), Последњи хедониста (Амајлија II), Вечни идол, Intermezzo из „Необарбара“, Пацијенти младога Кирилова, Како ће са Земље нестати злато; Драме Јосипа Кулунџића, 2000, август, бр. 112, стр. 5–53.

Кулунџић, Марија: *Наш заборављени Тодор*, Из наше позоришне прошлости, 1997, децембар, бр. 101, стр. 62–63.

Кулунџић, Марија: *Сећања на мог брата Јосипа Кулунџића*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 21–22.

Кулунџић, Миодраг: „Љубиша Силовити“, Милена Јовановић-Николић и Мирјана Гаковић „Љубиша Јовановић“, Зборник, МПУС 1995, Прикази књига, 1995, септембар, бр. 92, стр. 105–106.

Курент, Андреј: *Документа,* Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул, 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 109.

Курузовић, Тома: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 19–21.

Кусовац, Никола: *Вече посвећено Владимиру Жедринском*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 97–99.

Л

Лазаревић, Миодраг; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 78–82.

Лазин, Милош: *Откуд успех Биљане Србљановић?*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 25–44.

Лазић, Анета; Милетић, Саша: *Кратки квиз – ехо*, Позориште и нови медији 1, Естетика позоришта, 2003, јун, бр. 123, стр. 87–90.

Лазић, Живорад: *„Душан Силни бежи од куге“, драма у два чина*, Савремена драма, 1995, март, бр. 90, стр. 151–188.

Лазић, Љиљана: *Папирни театар*, Велики свет на малој сцени, Хроника Музеја и огледи, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 39–50.

Лазић, Радослав: *Глумац о позоришту и о глумцима*, Михаило Ковачевић, „Позориште и глумци“, Прометеј, Нови Сад, 1994, Прикази књига, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 173. (Приредио др Зоран Т. Јовановић).

Лазић, Радослав: *Нове књиге – Владимир Јовановић, „Европска сведочанства о београдској Опери“*, Прикази књига, 1999, септембар, бр. 108, стр. 117–118.

Лазић, Радослав: *Нушић је увек савремен*, Необјављени разговор с глумцем Павлом Богатинчевићем (1905–1994) прваком Београдског драмског позоришта, Из наше позоришне прошлости, 1998, децембар, бр. 105, стр. 87–91.

Лазић, Радослав: *О феномену уметничке игре*, (интервју са Мирјаном Здравковић), Интервју, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 163–166.

Лазић, Радослав: *Позориште Мате Милошевића*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 10–12.

Лазић, Радослав: *Разговор са Александром Обреновићем*, Разговори, 2001, јун, бр. 115, стр. 107–116.

Лазић, Радослав: *Разговор са редитељем Живомиром Јоковићем, управником и оснивачем Позоришта лутака „Пинокио“*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 27–28.

Лазић, Радослав: *Редитељска поетика Соје Јовановић*, Соја Јовановић, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 12–14.

Лазић, Радослав: *Resume – Mon Théâtre de Mata Milosevic*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 139.

Лазић, Радослав: *Сећање на Рашу Плаовића, разговор са професором Хугом Клајном*, Интервју, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 123–134.

Лазић, Радослав: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи“ Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 111.

Лазић, Радослав: *Текстови о Јовану Путнику*, Путникова пролегомена за естетику режије, 1999, март, бр.106, стр. 42–44.

Лазић, Радослав: *Уметност неокласичног балета*, (интервју са Милорадом Мишковићем), Интервју, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 149–152.

Лазић, Радослав; Драшкић, Љубомир: *Разговор са редитељем Љубомиром Драшкићем о режији у Атељеу 212*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 91–98.

Лазић, Радослав; Јоковић, Живомир: *Јубилеј позоришта лутака „Пинокио“*, Разговор са управником, уметничким директором и редитељем Живомиром Јоковићем, поводом четврт столећа делатности Позоришта лутака „Пинокио“, 1972–1997. у Земуну Разговор с поводом, 1997, јун, бр. 99, стр. 85–87.

Лазић-Милетић, Анета: *Брехт у дискотеци*, Тема броја: Шта смо научили од Брехта?, 2007, март, бр. 138, стр. 39–44.

Лалић, Иван М.: *„Трећи светски рат“, балканска сапунска опера*, Савремена драма, 1996, јун, бр. 95, стр. 155–176.

Латиновић, Милош: *„Маске Вавилонске“, трагична сторија у три чина*, Савремена драма, 2000, август, бр. 112, стр. 151–178.

Латиновић, Милош: *Нова књига – „Обманути Ерос“ Светислава Јованова*, Прикази књига, 2000, јун, бр. 111, стр. 123–124.

Лауренчић, Јозо: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 110.

Лаци, Цигој: *Документа,* Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул, 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 110–111.

Лашић, Љиљана: *Радмила Савићевић (1926–2001)*, In memoriam, 2002, април, бр. 118, стр. 120–121.

Леман, Ханс-Тис: *Кратка запажања о новом (театру)*, Тема броја: Битеф и ново, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 21–22. (Превео с енглеског Зоран Пауновић).

Леман, Ханс-Тис: *Од трагедије до перформанса*, Тема броја: Нови однос према традицији, 2008, лето, бр. 143, стр. 30–38. (Превела с енглеског Даница Илић).

Леман, Ханс-Тис: *Фабулоз-но*, Шта смо научили од Брехта, Шта још можемо да научимо од Брехта?, 2007, октобар, бр. 139, стр. 49–60. Тема (Превела с немачког Дринка Гојковић).

Лесковац, Милена: *Растанак од старог живота*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, бр. 129, стр. 11–20.

Лешић, Јосип: *Позоришна документација у СР Босни и Херцеговини*, Уводни реферат са Јавног скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1975, 1979, јул, бр. 3, стр. 99–100.

Лешић, Јосип: *Путујуће позориште Фотија Ж. Иличића у Босни и Херцеговини 1873–1909*, 1974, мај, бр. 1, стр. 51–71.

Лешић, Јосип: *Сарајевске године Душана Раденковића*, 1976, март, бр. 5, стр. 50–55.

Личен, Бранко: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 166.

Личне карте трупа: Позориште алтернативе деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 II, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 74–89. Историја позоришта/преиспитивања.

Лоер, Деа: *Невиност*, Драма, 2007, октобар, бр. 139, стр. 103–146. (Превела с немачког Дринка Гојковић).

Лолић, Милош: *Видео је убио театарску звезду*, Темат броја, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 25–30.

Лолић, Милош: *Рушење навика*, Транскрипт разговора с уметницима о Бертолту Брехту, Ђурђија Цве-

тић, Владица Милосављевић, Јелена Илић, Виолета Митровић, Ана Томовић, Никита Миливојевић, Ивана Вујић, Борис Лијешевић, Светозар Цветковић, Тема броја, 2007, март, бр. 138, стр. 23–38.
Лондон, Тод: *Стања америчке драме*, Савремена сцена, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 143–148. (Превела с енглеског Ана Поповић).
Лончаревић, Душан: *Песник сцене, Невенка Урбанова*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 46–-48.
Лоц, Волфрам: *Адреса свемир – неколико порука*, Драма, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 91–128. (Белешка о писцу).
Лукан, Блаж: *Од стандарда ка иновацијама*, Савремено словеначко позориште, Савремена сцена, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 210–220.
Лукан, Блаж: *Словеначка драмска дела награђена на Стеријином позорју*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 10–13. (Превео са словеначког Милан Ђорђевић).
Лукач, Ђерђ: *Натурализам на сцени*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 14–32. (Превод са мађарског Сава Бабић).
Лукић, Велимир; Пашић, Феликс: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор са Велимиром Лукићем водио Феликс Пашић, 1976, март, бр. 5, стр. 15–19.
Лукић, Света: Грађа за портрет, 1981, бр. 27/8/9, стр. 70–83.
Лукић, Света: *Сећање на* Годоа, Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.
Лукјанова, Татјана: *Невенка Урбанова – за цео живот*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 40–41.
Лукјанова, Татјана: *Сећање на Ирену и Бранка Јовановића*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 78.
Лукјанова, Татјана: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 103–104.
Лукјанова, Татјана: *Олга Ивановић (1921–2001)*, In memoriam, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 117.
Лучић, Војо: *Љубомир Убавкић Пендула (1931–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 174–175.

Љ

Љубинковић, Ненад: *Приказ књиге „Иво Војновић" Рашка В. Јовановића*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 12, стр. 125–126.
Љуштановић, Јован: *Биљана Србљановић: Плес на жици*, Тема броја: Ново политичко позориште (II), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 9–14.

М

М. О. Олга Милановић: Види под Милановић, Олга.
Мађарев, Милан: *Луда верује у живот*, (разговор са Томијем Јанежичем), Хроника Музеја и огледи, 2004, април, бр. 126/127, стр. 89–96.
Мајсторовић, Миливоје: *Јабука*, Савремена драма, 1995, децембар, бр. 93, стр. 148–160.
Мајсторовић, Миливоје: *Једнодневна вишегодишња фарса*, Савремена драма, 1995, децембар, бр. 93, стр. 161–185.
Мајсторовић, Стеван: *Сећање на Годоа*, Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.
Макавејев, Душан, Попов, Раша: *Нови човек на Цветном тргу*, Драмска баштина, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 5–47.
Максимовић, Зоран: *Димитрије Ђурковић 1925–2021*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 150–152.
Малетић, Дубравка: *Скица за портрет ентузијасте*, Смиља Мандукић, In memoriam, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 187–194.
Малетић, Ђорђе: *Посмртна слава кнеза Мијаила М. Обреновића III*, Баштина, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 7–33.

Малешевић-Туто, Јован: *Весела и невесела страна глумачког позива*, Позоришне анегдоте. Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 176–178.

Малешевић-Туто, Јован: *Дани у позоришту у Шапцу сентиментално присећање*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 157–161.

Малити, Романа: Словачко позориште данас, Савремена сцена, 2005, октобар, бр. 132, стр. 115–120. Превела са словачког Жужана Чижикова.

Малић, Горан: *Тихи човек из Нове Искре*, Скица за фотопортрет Ристе Одавића, 125- годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 19–20.

Малић, Горан: *Фотографије у позоришту, кроз време*, Позоришна фотографије у Србији до 1914. г., аутора Мирјане Одавић, Хроника Музеја и огледи, 2004, септембар, бр. 128, стр. 43–50.

Ман, Томас: *Оглед о позоришту*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 32–45. Превела с немачког Олга Биненфелд.

Манас, Бранко: *Епидаурус*, Позоришне песме, 1997, децембар, бр. 101, стр. 79.

Мандић, Дара: *Пера Добриновић у сећањима*, Прилози за биографију, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 45–46.

Мандић, Тијана: *Табу на нежност*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 89–96.

Манов, Паулина: *Срба Милин (1941–2016)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, br.174/175, стр. 165.

Манојловић, Љубиша: *Бора Глишић у Позоришном музеју, 6, јула 1989,* На комеморативном скупу посвећеном Бори Глишићу, Своја сећања на Бору саопштио је и Љубиша Манојловић, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 109–111.

Маренић, Владимир: *Владимир Ребезов, сликар и сценограф*, Портрети, 1994, септембар, бр. 88, стр. 157–158.

Маренић, Владимир: *Драматургија костимографије Миленка Мисаиловића*, Нови Сад, Стеријино позорје и Дневник, 1990, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 121–122.

Маренић, Владимир: *Живојин Марковић, сценограф и сликар*, Портрети, 1994, јун, бр. 87, стр. 169–170.

Маренић, Владимир: *Зора Давидовић, костим и слика*, Отварање нове сезоне у Музеју позоришне уметности Србије, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, Хроника, 1994, децембар, бр. 89, стр. 167–169.

Маренић, Владимир: *Мајстор сценских простора – Миомир Денић Београд, 22. јануар 1913 – Београд, 8. мај 1996*, In memoriam, 1996, јун, бр. 95, стр. 75–77.

Маренић, Владимир: *100 година од рођења Станислава Беложанског*, Хроника Музеја, 2000, децембар, бр. 113, стр. 96–98.

Маренић, Владимир: *Тешко је било проценити и оценити*, Сценографија на 42. Позорју, Хроника савременог позоришног живота – сценографија, 1997, децембар, бр. 101, стр. 102–103.

Маренић, Владимир: *Увео је модеран ликовни израз на сцену*, Сећања на Душана Ристића, 1996, март, бр. 94, стр. 112.

Маренић, Владимир: *Успешна сарадња са редитељем Рајком Радојковићем*, Рајко Радојковић, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 51–52.

Маренић, Владимир; Мирковић, Градимир: *Сценографије Бориса Чершкова*, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 127–128.

Маринис, Марко де: *Глумац је мртав, живели глумци!*, Тема броја: Глумац је мртав, живео глумац!, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 9–17. (Превео с француског Марко Дрча).

Маринис, Марко де: *Гротовски и његово наслеђе – утицаји, преношење, неспоразуми*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 9–14. (Превео с италијанског Бранко Поповић).

Маринис, Марко де: *Истраживање ритуала у раду Гротовског*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 42–59. (Превео с италијанског Бранко Поповић).

Мариновић, Миломир: *Приказ часописа „Theater Heute"*, Хановер, Хроника, 1976, 1977, март, бр. 8/9, стр. 126–127.

Маричић, Гордан: *Опструкција љубави*, Савремена драма, 1998, децембар, бр. 105, стр. 143–154.

Маричић, Гордан: *Правим путем до Византије*, Венеција Котас „Позориште у Византији“, Прикази књига, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 131–133.
Маричић, Гордан: *Седморица: јуче, данас. Сутра?*, Историја позоришта/преиспитивања, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 15–20.
Маричић, Гордан: *Стеван Сремац на српским позоришним сценама*, Изложба у МПУС аутора Александре Милошевић, Хроника Музеја и огледи, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 37–38.
Маричић, Миленко: З*ашто је пропала представа*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 104–105.
Маричић, Миленко; Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу са Миленком Маричићем водила Милена Николић, априла 1975*, 1975, јул, бр. 3, стр. 83–86.
Марјановић, Петар: *Васа Пантелић – педесет година на сцени*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 63–70.
Марјановић, Петар: *Егон Савин у четири чина*, Белешке из личног дневника, Есеји, 2008, мај, бр. 142, стр. 89–93.
Марјановић, Петар: *Мата Милошевић о другима*, Поводом сто година од рођења Мате Милошевића, Хроника Музеја и огледи, 2002, април, бр. 118, стр. 75–78.
Марјановић, Петар: *Мотиви позоришта у делима Код Хипербореја ца и Ембахаде Црњанског*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 35–44.
Марјановић, Петар: *Неостварив митски сан у драми савремене осећајности*, Нова читања драма Љубомира Симовића, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 23–36.
Марјановић, Петар: *Књига љубави и отпора*, „Шака соли“ Мире Ступице, Прикази књига, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 110–112.
Марјановић, Петар: *Позориште у СР Југославији*, Историја театра, 1995, јун, бр. 91, стр. 5–24.
Марјановић, Петар: *Рахела Ферари*, 2. поглавље: Критика о Рахели Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 61–64.
Марјановић, Петар: *Стеван Шалајић (1929–2002)*, In memoriam, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 205–206.
Марјановић, Петар: *Театарски валери у Стеријином драмском делу*, Поводом Стеријиног присуства на репертоару Српског народног позоришта у периоду од 1861. до 1868. године, 1974, мај, бр. 1, стр. 10–19.
Марјановић, Петар: *Текстови о Јовану Путнику*, Редитељ Јован Путник и његов рад у Драми Српског народног позоришта у Новом Саду 1952–1965, 1999, март, бр. 106, стр. 44–50.
Марјановић, Петар: *Хуго Клајн као позоришни критичар*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 71–76.
Марковић Ж. Слободан: *Вече посвећено Милована Глишићу*, Хроника Музеја позоришне уметности, 1997, децембар, бр. 101, стр. 72–78.
Марковић-Милутиновић, Иванка: *Јелена Димитријевна Пољакова (1884–1972) примабалерина, педагог и кореограф,* Сећања на часове балета, Хроника, 1995, септембар, бр. 92, стр. 112–113.
Марковић, Бода: *Добро темпирана стварност*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 64–65.
Марковић, Бода: *Мамац за силазак у дубину игре*, Белешка уз драму, 2000, март, бр. 110, стр. 180.
Марковић, Василије: *Позориште у окупираном Београду 1941–1944*, Из позоришне историје, 1996, март, бр. 94, стр. 73–85.
Марковић, Василије: *Стеван Миња (1926–1999)*, In memoriam, 1999, септембар, бр. 108, стр. 132–133.
Марковић, Весна, О.: *Жарко Ружић (1926–2015)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 170–171.
Марковић, Весна, О.: *Два плача*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 118–125.
Марковић, Горан: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 106.
Марковић, Горан: *Оливера Марковић (1925–2011)*, In memoriam, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 176–177.
Марковић, Горан: *Раде Марковић (1921–2010)*, In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 158–159.
Марковић, Нико: *Витомир Богић на Цетињу*, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 112–113.
Марковић, Јагош: *Игра и чаролија,* Прича о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–

1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 17–18.

Марковић, Јагош: *Предраг Тасовац (1922–2010)*, In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 157.

Марковић, Милан: *Зелена кућа*, Драма, Савремена сцена, 2004, септембар, бр. 128, стр. 151–181.

Марковић, Милена: *Бог нас погледао – Шине,* Драма, Савремена сцена, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 227–246.

Марковић, Милена: *„Брод за лутке" – целовечерња драма*, Драма, Савремена сцена, 2004, децембар, бр. 129, стр. 113–139.

Марковић, Милица: *Позоришна критика у условљености медија изражавања*, О значењу и смислу позоришне критике, Проблеми позоришне критике, 1996, март. бр. 94, стр. 86–89.

Марковић, Милица: *Стеријино схватање позоришне критике,* Проблеми позоришне критике, 1996, март, бр. 94, стр. 90–93.

Марковић, Олга: *Белешка уз запис Владете Драгутиновића*, Из старих рукописа, 1998, јун, бр. 103, стр. 80.

Марковић, Олга: *Вече посвећено Миловану Глишићу*, Хроника Музеја позоришне уметности, 1997, децембар, бр. 101, стр. 72–73.

Марковић, Олга: *Гостовање Београдског балета на Међународном музичком фестивалу у Франкфурту на Мајни*, Балетска уметност, 1997, септембар, бр. 100, стр. 72–75.

Марковић, Олга: *Из заоставштине Владете Драгутиновића*, Из наше позоришне прошлости, 1999, децембар, бр. 109, стр. 56–60.

Марковић, Олга: *Колекције позоришних плаката у служби Музеја позоришне уметности*, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 87–94.

Марковић, Олга: *Милан Јовановић – Морски (1834–1895) – живот и рад*, Нове позоришне књиге, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 157–160.

Марковић, Олга: *Парадоксалне драме Ранка Младеновића*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 81–86.

Марковић, Олга: *Позоришна дива*, (Невенка Урбанова, говор Предрага Ејдуса на отварању изложбе), Хроника Музеја, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 149–147.

Марковић, Олга: *Позоришне изложбе и посетиоци*, Сазнања и перспективе, Музеолошке студије, 1999, март. бр. 106, стр. 52–58.

Марковић, Олга: *Представљање седмог кола „Драмске баштине"*, Хроника Музеја, 2001, март, бр. 114, стр. 91.

Марковић, Олга: *Промоција петог кола „Драмске баштине"*, Хроника Музеја позоришне уметности, 1998, децембар, бр. 105, стр. 104.

Марковић, Олга: *СИБМАС. Седамнаести међународни конгрес музеја и библиотека сценских уметности*, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 124–125.

Марковић, Олга: *Српска војничка и заробљеничка позоришта у Првом светском рату*, Из рада МПУС, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 159–162.

Марковић, Олга: *Српско народно позориште у Београду у периоду немачке окупације 1941–1944*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, 84/85/86, стр. 132–140.

Марковић, Олга: *Сукоб у Опери – Христић и Предић*, Из наше позоришне прошлости, 1999, март, бр. 106, стр. 86–95.

Марковић, Олга: *ТЕАТРОН 1–55; Библиографија*, Регистар имена из наслова и поднаслова, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 138–153.

Марковић, Олга: *Уметност дириговања II*, Оперетски опус Богдана Бабића у Савременом позоришту, Хроника Музеја и огледи, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 104–109.

Марковић, Олга: *Уметност дириговања Богдан Бабић и Народно позориште*, Из наше позоришне прошлости, 2000, децембар, бр.113, стр. 71–89.

Марковић, Олга и Д. Кучера и А. Милошевић: *Библиографија Театрона 1–100*, 1997, септембар, бр. 100, стр. 160–184.

Марковић, Олга; Петровић Верослава; Радовановић-Арежина, Анђелка: *Репертоар 1945–1985*, Позоришни плакати Гостовања/Изводи из критике/Библиографија представа; Гостовања у иностранству; Фестивали и манифестације; Награде и признања; Библиографија; Индекс дела; Индекс писаца; Индекс редитеља; Индекс сценографа; Индекс костимографа; Индекс извођача. Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, год.

XIII, стр. 66–224.

Марковић, Олга; Петровић Верослава; Филиповић, Зоран: *Улоге у позориштима,* Селективна библиографија представа; Филм; Селективна библиографија о Мији Алексићу, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 88–123.

Марковић, Олга; Петровић, Верослава, Филиповић, Зоран: *Репертоар*, Гостовања у иностранству; индекс дела; индекс редитеља; индекс писаца; индекс сценографа; индекс костимографа; индекс композитора; индекс извођача. Атеље 212, 1981, бр. 33/4/5, стр. 10–252.

Марковић, Олга; Петровић, Верослава; Филиповић, Зоран: *Улоге у позориштима,* Реч критике и селективна библиографија представа, режија у позоришту, улоге на филму, селективна библиографија о Зорану Радмиловићу, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 80–110.

Марковић, Олга; Петровић, Верослава: *Мотив косовског боја у српском театру*, Поводом 600-годишњице косовског боја, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 71–76.

Марковић, Олга; Петровић, Верослава: *Реч критике*, Љуба Тадић, 1981, бр. 27/8/9. стр. 139–149.

Марковић, Олга; Чолић, Драгана: *Александар Черепов и Руско драмско позориште за народ*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 53–57.

Марковић, Оливера: *Сећање на Земунско позориште*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 60.

Марковић, Оливера: *Казивање о другу Титу,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 132.

Марковић, Предраг, Ј.: *„Госпођа министарка": извештај о сутону српског грађанства,* „Госпођа министарка" – 75 година на нашим сценама, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, септембар, бр. 128, стр. 11–14.

Марковић, Предраг, Ј.: *Историјска позадина „Родољубаца" – утицај велике историје на приватну повесницу*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 97–102.

Марковић, Предраг, Ј.: *Утицај велике историје на приватну повесницу*, „Родољупци", 150 година касније, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 43–46.

Марковић, Раде: *Вече посвећено Ксенији Јовановић, глумици*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 91–92.

Марковић, Раде: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 103, 104, 107.

Марковић, Раде: *Документи*, Изводи из дискусије са годишње Скупштине удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 92.

Марковић, Раде: *Сећање на Годоа*, Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору су учествовали В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д. Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 5–9.

Марковић, Раде: *Сећање на Годоа*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.

Марковић, Раде: *Сећање на Годоа*, Пети разговор Представа у сликарском атељеу. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Д. Павловић, М. Поповић, Б. Паскаљевић, 1978, март, бр. 12, стр. 27–32.

Марковић, Раде: *Сећање на Годоа*, Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.

Марковић, Раде: *Сећање на Годоа*, Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С.

Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.

Марковић, Раде: *Отварање изложбе „Позоришно дело Милана Ајваза 1897–1980“*, Величанствени Ајваз на крају своје каријере, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 104–105.

Марковић, Слободан Ж.: *Вече посвећено Миловану Глишићу*, Хроника Музеја, 1997, децембар, бр. 101, стр. 73–75.

Марковић, Татјана: *Прве српске опере између истока и запада*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 9–16.

Маројевић, Игор: *Ко с народом...*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 103–108.

Маројевић, Игор: *„Мементо мори“ Трг хероја Т. Бернхард*, Прикази књига, 2004, децембар, бр. 129, стр. 97–98.

Мароти, Феручо: *Пустоловина „Постојаног принца“*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 33–35. (Превела с италијанског Елизабет Васиљевић).

Матвејевић, Предраг: *Изјава о Љуби Тадићу*, Анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 116.

Матић, Душан: *Сећање на Годоа*, Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору су учествовали В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д. Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 5–9.

Матић, Душан: *Сећање на Годоа*, Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.

Машић, Слободан: *Битеф на плакату*, Хроника Музеја, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 145–146.

Медаковић, Дејан: *„Бомба од сладоледа у хотелу Сахер“, драмолет у два чина и четири слике*; Савремена драма, 1997, јун, бр. 99, стр. 145–158.

Меденица, Иван: *Без измирења савремена редитељска тумачења Есхилове „Орестије“*, Огледи, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 50.

Меденица, Иван: *Битеф као криво огледало*, Хроника Музеја, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 155–156.

Меденица, Иван: *Змај-жена*, Огњенка Милићевић 1927–2008, 2008, мај, бр. 142, стр. 13–15.

Меденица, Иван: *Ка деликатној равнотежи изведбеног и знаковног*, Прикази књига, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 133–146.

Меденица, Иван: *Криза је добра*, (интервју са Фалком Рихтером), Међународна сцена, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 114–118.

Меденица, Иван: *Критички третман Оца нације*, Савремена сцена, 2005, октобар, бр. 132, стр. 121–124.

Меденица, Иван: *Мизантроп у маркетиншкој агенцији*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 58–60.

Меденица, Иван: *Наслеђе 68. и 77. у савременом немачком театру*, Тема: 1968. Мит и/или стварност, 2008, мај, бр. 142, стр. 52–57.

Меденица, Иван: *Некорисно али нужно,* (Форум европског театра), Међународна сцена, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 85–92.

Меденица, Иван: *Нова лица Авињона*, Међународна сцена, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 117–122.

Меденица, Иван: *Нови видови политичког у позоришту „случај у екс-Ју“*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 9–20.

Меденица, Иван: *Ново у Шаубине*, Међународна сцена, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 127–136.

Меденица, Иван: *О позоришној старости и спорости или могућна хуманистичка алтернатива савременом насиљу брзине и младости*, О старости и спорости, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 9–18.

Меденица, Иван: *Откривање новог није обавеза*, (разговор који је са селекторима Битефа, Јованом Ћириловом иАњом Сушом, водио Иван Меденица), Тема броја: Битеф и ново, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 9–20.

Меденица, Иван: *Премио Европа: криза и перспективе*, Међународна сцена, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 95–100.

Меденица, Иван: *Рационалност и страст позори-*

шне критике, Прикази књига, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 151–152.
Меденица, Иван: *Реконструкција као модел редитељске интерпретације драмске класике I*, Режија драмске класике у савременом позоришту: проблеми, модели и примери I, Естетика позоришта, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 129–147.
Меденица, Иван: *Реконструкција као модел редитељске интерпретације драмске класике II*, Режија драмске класике у савременом позоришту: проблеми, модели и примери II, Естетика позоришта, 2002, април, бр. 118, стр. 79–99.
Меденица, Иван: *Реконструкција као модел редитељске интерпретације драмске класике III*, Режија драмске класике у савременом позоришту: Проблеми, модели и примери III, Естетика позоришта 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 135–155.
Меденица, Иван: *Сваки стил може да буде предрасуда*, Разговор с Томијем Јанежичем, Шта смо научили од Брехта, 2007, бр. 138, стр. 15–22.
Меденица, Иван: *Селекторова игра истине*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 161–163.
Меденица, Иван: *Српске и друге драме*, Драмско стваралаштво деведесетих, Позориште у Србији, 1990–2000 II, Историја позоришта/преиспитивања 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 7–18.
Меденица, Иван: *Снег све покрива*, Међународна сцена, 2008, лето, бр. 143, стр. 94–96.
Меденица, Иван: *Стара Европа и нове форме или савремена немачка режија на 58. Авињонском фестивалу*, Савремена сцена, 2004, септембар, бр. 128, стр. 143–150.
Меденица, Иван: *Summary*, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 174–175.
Меденица, Иван: *Summary*, 2004, децембар, бр. 129, стр. 140–142. (Превела на енглески Ивана Чорбић).
Меденица, Иван: *Summary*, 2004, септембар, бр. 128, стр. 182–184. (Превела на енглески Ивана Чорбић).
Меденица, Иван: *Summary*, 2005, децембар, бр. 133, стр. 155–157.
Меденица, Иван: *Summary*, 2005, октобар, бр. 132, стр. 156–158. (Превела на енглески Ивана Чорбић).
Меденица, Иван: *Summary*, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 163–164.
Меденица, Иван: *Сусрет с позоришним критичарима*, Актуелни тренутак нашег позоришног живота, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 113–115.
Меденица, Иван: *Tres chic*, Лудус, 5. новембар 1994, Критика за представу „Мачор у чизмама" – Хроника критика за сезону 1994–1995 Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 34.
Меденица, Иван: У огледалу псећег живота, Савремена сцена: критике, 2008, мај, бр. 142, стр. 98–101.
Меденица, Иван: Уводник, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 4.
Меденица, Иван: Уводник, 2002, април, бр. 118, стр. 4.
Меденица, Иван: Уводник, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2003, јун, бр. 123, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2004, април, бр. 126/127, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2004, септембар, бр. 128, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2004, децембар, бр. 129, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2005, октобар, бр. 132, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2005, децембар, бр. 133, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 5–6. Театрон/Сцена
Меденица, Иван: Уводник, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 5–6.
Меденица, Иван: Уводник, 2007, бр. 138, стр. 5–6.
Меденица, Иван: *Уметничка револуција једног „матрице"*, Међународна сцена, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 121–124.
Меденица, Иван: *Успешан нови приступ*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/

преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 35-38.
Меденица, Иван: *Учитавање, ишчитавање, читање*, Нова читања драма Љубомира Симовића, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 7–16.
Меденица, Иван: *Хајдемо из овог блата*, Орестија Toneelgroep из Амстердама и Национално позориште из Гента, Међународна сцена, 2007, март, бр. 138, стр. 141–146.
Меденица, Иван: *Циркус историје разговор са Соњом Вукићевић*, Позориште алтернативе деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 II, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 90–93.
Мејерхољд, В. Е.: *Гротеска*, О гротески, о гротескном, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр.121/122, стр. 88–90. (Превод Огњенка Милићевић).
Мејерхољд, В. Е.: *Сценологија и режија*, О гротески, о гротескном, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 90–93. (Превод Огњенка Милићевић).
Менке-Пајцмајер, Јерг: *Једна је Црвена звезда*, Драма, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 109–117. (Белешка о аутору).
Мечкић, Лазар: *Јован Кнежевић и српско позориште*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 3–14.
Мечкић, Лазар: *Новобечејци и српско позориште*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 84–100.
Мечкић, Лазар: *Писма Александра А. Поповића Јовану Ђорђевићу*, 1862. године – 1989. септембар, бр. 66/67/68/, стр. 101–109.
Мијач, Дејан; Кујунџић, Миодраг: *У тем позоришту у Сомбору*, Интервју са Дејаном Мијачем о представама Женидба и удадба, Раванград 1900 и Хомо воланс, вођен септембра 1994. у Новом Саду, Разговори, 1997, март, бр. 98, стр. 5–13.
Мијач, Дејан: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 104.
Мијач, Дејан: *Видео и позориште*, Анкета, Четири питања за Дејана Мијача, 2006, октобар, стр. 136/137, стр. 31–32.
Мијач, Дејан: *Инспирација игром*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 13–14.
Мијач, Дејан: *Јован Стерија Поповић 1806–1856–2006*, Изложба МПУС аутора Олга Марковић и Ксеније Радуловић и аутора поставке: арх. Ивана Куцине у Галерији САНУ, Хроника Музеја и огледи, 2007, март, стр. 53–54.
Мијач, Дејан: *Родољупци су антиграђани*, „Родољупци" 150 година касније, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 7–10.
Мијач, Дејан: *Свети тренутак ничега*, Савремена сцена, 2004, април, бр. 126/127, стр. 175–178.
Мијовић, Јелена: *„Тата да ли си био у рату" Мирка Цветановића и „До последњег даха", Јоване Дејана Радојевића*, Белешке уз драме, 2000, јун, бр. 111, стр. 179–180.
Мијовић, Јелена: *Трг хероја, откривање*, Савремена сцена: прикази, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 51–58.
Мијовић, Јелена: *Маринко Маџгаљ (1978–2016)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 168–169.
Мијовић, Јована: *Анализа ритмичког аранжмана сценског извођења Чеховљевог „Вишњика" у инсценацијама Ђорђа Стрелера и Питера Брука*, Театрологија, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 116–122.
Миладиновић, Дејан: *Развој оперске режије у Србији*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 77–84.
Миладиновић, Дејан: *Sic itum ad astra* др Е. Хецел, 1978, март, бр. 12, стр. 62–71.
Миладиновић, Душан: *Реч на отварању изложбе „Владимир Жедрински"*, Хроника 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 126–127.
Милановић, Ана: *Одређење позоришне лутке*, Театрологија, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 83–88.
Милановић, Олга: *100 година од рођења Станислава Беложанског*, Хроника Музеја, 2000, децембар, бр. 113, стр. 91–96.
Милановић, Олга: *125-годишњица прве позоришне школе у Београду и удео Алексе Бачванског у њеном раду*, Из позоришне прошлости, 1995, јун, бр. 91, стр. 95–98.
Милановић, Олга: *Београдске режије Ракитина*, Сценско ликовни аспект, Хроника Музеја и огледи,

2003, новембар, бр. 124/125, стр. 61–66.
Милановић, Олга: *Вече посвећено Владимиру Жедринском*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 99–105.
Милановић, Олга: *Владимир Павлович Загородњук (1887–1976)*, In memoriam, Хроника, 1977, март, бр. 8/9, стр. 120–121.
Милановић, Олга: *Др Олга Милановић – континуитет*, Разговор с поводом, 1998, децембар, бр. 105, стр. 41–44.
Милановић, Олга: *„Драматургија сценског простора" др Миленка Мисаиловића Нови Сад, Стеријино позорје, 1988*, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 119–120.
Милановић, Олга: *Драмска примадона*, (Аугуста Вела Нигринова), Хроника Музеја, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 150–151.
Милановић, Олга: *„Душан Ристић – сликар у позоришту"*, О монографији Мирјане Одавић, Прикази књига, 1998, март, бр. 102, стр. 83–84.
Милановић, Олга: *Exposition du 3e centenaire de la mort de Moliere*, Осврт на изложбу приређену у Музеју декоративне уметности у Паризу поводом 300. годишњице од Молијерове смрти, Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 126.
Милановић, Олга: *Етапе развоја Музеја позоришне уметности СР Србије*, Осврт на 25 година деловања, 1978, март, бр. 12, стр. 33–43.
Милановић, Олга: *Живорад Настасијевић (Горњи Милановац, 1893 – Београд, 1966),* Браћа Настасијевићи и српска култура, 1994, септембар, бр. 88, стр. 79–81.
Милановић, Олга: *Између традиције и модерне*, Миомир Денић (Београд, 22. јануар 1913 – Београд, 8. мај 1996), In memoriam, 1996, јун, бр. 95, стр. 73–74.
Милановић, Олга: *Медаље*, Из музејских збирки, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 116–117.
Милановић, Олга: *Милена Јовановић-Николић (Шабац, 20. 08. 1909 – Београд, 30. 07. 1998)*, In memoriam, 1998, септембар, бр. 104, стр. 103–104.
Милановић, Олга: *Милица Бабић – пионир позоришне костимографије у Србији*, поводом 25-годишњице смрти, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 51–52.
Милановић, Олга: *Михаил Исаиловић, редитељ Народног позоришта у Београду између два рата*, 1989. септембар, бр. 66/67/68, стр. 62–70.
Милановић, Олга: *Музеј и Театрон*, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 9–10.
Милановић, Олга: *Народно позориште у Београду и везе са атељеима за позоришне декорације*, 1980, бр. 23, стр. 34–37.
Милановић, Олга: *Осврт на сценографију у Атељеу 212*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 26–37.
Милановић, Олга: *Отварање изложбе 150 година Театра на Ђумруку*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 113–117.
Милановић, Олга: *Пет година од смрти Миомира Денића (1913–1996)*, Хроника Музеја и огледи, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 98–100.
Милановић, Олга: *Приказ књиге „Le decor de theatre dans le monde depuis 1960" / „Позоришни декор у свету од 1960"*, Editions Meddens, Bruxelles, Хроника, 1973, 1974, мај, бр. 1, стр. 125–126.
Милановић, Олга: Приказ књиге Stage Design Throughout the World 1970–1975. The Arts Books, New York, 1976, 1976, март, бр. 5, стр. 110–111.
Милановић, Олга: *Реч о Душану Ристићу*, In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 10–110.
Милановић, Олга: *Руцовићево друго позориште, Београд 1909. године*, Хроника Музеја и огледи, 2007, март, бр. 138, стр. 61–76.
Милановић, Олга: *СИБМАС XII конгрес Међународног удружења позоришних библиотека и музеја*, Беч – Аустрија, 5–10. септембра 1976. г., Хроника, 1977, март, бр. 8/9, стр. 127–128.
Милановић, Олга: *СИБМАС XIII конгрес Међународног удружења позоришних библиотека и музеја*, Барселона – Шпанија, 18–23. септембар 1978, Хроника, 1979, март, бр. 19, стр. 93–94.
Милановић, Олга: *Синиша Јанић Божевац (Божевац, 8. 7. 1926 – Београд, 27. 12. 1993)*, In memoriam, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 174.
Милановић, Олга: *Стогодишњица смрти Софије Ђорђевић (1880–1908)*, Есеји, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 45–53.
Милановић, Олга: *Театер на Ђумруку – Театер београдски 1841–1842*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр.

111–112.

Милановић, Олга: *Улоге Невенке Урбанове*, Селективна библиографија о Невенки Урбановој, 1985, бр. 50/51/52, год. XII, стр. 124–155.

Милановић, Олга: *Цртежи Душана Ристића*, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 179–180.

Милановић, Славко: Ксенија Зечевић (1956–2006), In memoriam, 2007, март, бр. 138, стр. 128–130.

Милановић, Славко: *Лековито позориште Тонија Кушнера*, Есеји, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 52.

Миленковић, Бранко Цига: *То што је она радила – нема цену*, Експрес недељна ревија, Београд, 14. 9. 1986; 3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари. Рахела Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 107–108.

Миленковић, Иван: *Култура убрзања и субверзија спорости*, О старости и спорости, Тема броја, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 51–56.

Миленковић, Радослав: *Бранко Плеша (1926–2001)*, In memoriam, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 116.

Милетић, Саша; Лазић, Анета: *Кратки квиз – ехо*, Позориште и нови медији 1, Естетика позоришта, 2003, јун, бр. 123, стр. 87–90.

Миливојевић-Мађарев, Марина: *Плес на живом песку*, Драматуршки дневник: Рад на представи „Псећи валцер" Леонида Андрејева у режији Дејана Мијача, Хроника савременог позоришта, 2004, септембар, бр. 128, стр. 107–114.

Миливојевић-Мађарев, Марина: *„Тарелкинова смрт" у Југословенском драмском позоришту*, Режија драмске класике у савременом позоришту: Проблеми, модели и примери III, Естетика позоришта, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 166–179.

Миливојевић, Марина: *Ја сам О.К., ти си О.К.*, Време радозналости, Радио Београд 1, 24. октобар 1994, Критика за представу „Мачор у чизмама" – Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 33.

Миливојевић, Марина: *Царев заточник, Време радозналости*, Радио Београд, 22. мај 1995, Критика за представу „Царев заточник" – Хроника критика за сезону 1994–1995, 1995 Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 40.

Миливојевић, Марина: *„Шпајз", љубавна драма с џемом и мармеладом*, Савремена драма, 1999, јун, бр. 107, стр. 157–179.

Миливојевић, Никита: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 105–106.

Миливојевић, Никита: *Сећање на прву љубав*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 149.

Милин, Бошко: *Две нове драме „Пацоловац"*, Белешке о драмама 2000, август, бр. 112, стр. 179.

Милин, Бошко: *Ране драме Јосипа Кулунџића*, Драме Јосипа Кулунџића, 2000, август, бр. 112, стр. 54–70.

Милин, Бошко: *Умеће читања Чехова*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 33–34.

Милин, Бошко: *Игра са несталим светом*, Прикази књига, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 129–130.

Милинчевић, Васо: *Белешке о раном Нушићу*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 9–14.

Милинчевић, Васо: *Друго коло библиотеке „Драмска баштина",* Милорад Поповић Шапчанин „Душан Силни" / „Госпођица као сељанка" / „Трнова круна", Мита Поповић „Крвави прсто", Светислав Ђурђевић „Лажна исправа", Издања МПУС, Београд, 1995, Прикази књига. Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 98–102.

Милинчевић, Васо: *„Сербскиј вожд Георгиј Петрович иначе наречениј Црнић" Јоакима Вујића*, Карађорђе у драми, 1995, септембар, бр. 92, стр. 13–16.

Милинчевић, Васо: Треће коло „Драмске баштине"; Разговор о драмама објављеним у трећем колу библиотеке Драмска баштина који је одржан на трибини Позоришног музеја, 7. октобра 1996; Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 101–104.

Милинчевић, Васо: *Рецитал Михаила Исаиловића у Капетан-Мишином здању*, 1906, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 110.

Милинчевић, Васо: *Покушај Матије Бана и Драгути-*

на Ј. Илића да усвоје руске сцене, 1978, март, бр. 12, стр. 50–53.
Милинчевић, Васо: *Покушај посрбе Молијеровог Тартифа,* Уз стогодишњицу смрти Косте Трифковића, 1975, децембар, бр. 4, стр. 55–59.
Милинчевић, Васо: *Театар Петра Петровића Пеције*, Уз двадесетогодишњицу смрти, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 104-106.
Милисављевић, Мирко; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 62–64.
Милић, Новица: *„Родољупци" и њихови говори*, Театрон /Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 109–120.
Милић, Новица: *Театар и метафизика*, Естетика позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 63–68.
Милићевић, Јован: Пашић, Феликс: *О Мири Ступици*, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 16–10.
Милићевић, Огњенка: *Гротеска као наличје ствари*, О гротески, о гротескном, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 77–80.
Милићевић, Огњенка: *Данило-Бата Стојковић (1934–2002*), In memoriam, 2002, април, бр. 118, стр. 122–123.
Милићевић, Огњенка: *Занемарени Брехт*, Шта смо научили од Брехта, 2007, март, бр. 138, стр. 7–14.
Милићевић, Огњенка: *Зоран Ратковић (1937–2002)*, In memoriam, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 203-204.
Милићевић, Огњенка: *Језик тела у драмском театру XX века: методи обуке*, Функција тела у савременом позоришту 2, Естетика позоришта, 2004, септембар, бр. 128, стр. 67–76.
Милићевић, Огњенка: *Љиљана Крстић (1919–2001)*, In memoriam, 2001, јун, бр. 115, стр. 122–128.
Милићевић, Огњенка: *Мира Траиловић: скица за портрет*, Мира Траиловић: сећања Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 5–10.
Милићевић, Огњенка: *Отето од заборава*, Хроника Музеја и огледи, 2005, октобар, бр. 132, стр. 49–62.
Милићевић, Огњенка: *Позориште младих – младост позоришта*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 136–146.
Милићевић, Огњенка: *Проблем жанра у Чехова*, Естетика позоришта, 2004, децембар, бр. 129, стр. 69–78.
Милићевић, Огњенка: *Пролегомена за креативно памћење, Лидија Мансвјетова,* 125- годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 66–70.
Милићевић, Огњенка: *Рат као драмско лице „Тамна је ноћ" и рођење сцене Култ*, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 24–30.
Милићевић, Огњенка: *Реч је о танкоћутности, реч прочитана на комеморативној вечери проф. Станиславу Бајићу у Музеју позоришне уметности, 20. децембра 1989*, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 115–116.
Милићевић, Огњенка: *Светозар Цветковић*, Урођена одмереност, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 104.
Милићевић, Огњенка: *Смрт Тарелкина или континуитет зла*, Режија драмске класике у савременом позоришту: Проблеми, модели и примери III, Естетика позоришта, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 156–165.
Милићевић, Огњенка: *Станиславски и Мејерхолд (1898–1905)*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 5–11.
Милићевић, Огњенка: *Утицај са задршком*, Битеф и наша сцена, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр.116/117, стр. 62–64.
Милићевић, Огњенка: *Хуго Клајн – критичар ван позоришта*, Историја театра, 1995, септембар, бр. 92, стр. 5–12.
Милићевић, Огњенка: *Замке „Млетачког трговца"*, Хроника савременог позоришта, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 99–109.
Милићевић, Огњенка: *Ирена Јовановић*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 71–72.
Миличин, Илија: *Цанкар на македонској сцени*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 25–26.
Милошевић, Александра: *Глумачке породице II: Миљковићи, Тодоровићи и Златковићи*, Из рада МПУС, 2020, бр. 190/193, стр. 148–150.
Миловановић, Ана: *Луткарска режија у позоришту за децу*, Театрологија, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 85–91.

Миловановић, Ана: *Однос глумачки анимиране лутке и глумца у драмском стваралаштву за децу*, Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 83–88.

Миловановић, Ивана: *Милица Зајцев (1934–2021)*, In memoriam, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 232–233.

Миловановић, Олга: *Позоришне визије Стеве Тодоровића,* Музеолошке студије, 1997, септембар, бр. 100, стр. 37–44.

Миловановић, Спасоје Ж.: *„Где је нестао човек звани Гил", комедија из времена*, Савремена драма, 1999, септембар, бр. 108, стр. 163–179.

Миловић, Милан: *Јован Докић – седми управник Народног позоришта у Београду*, Реаговања, 1995, март, бр. 90, стр. 121–122.

Миловић, Милан: *Позоришна алхемичарка*, Поновни сусрет са Сојом Јовановић, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 18–19.

Милорадовић, Мирко: *Ел Греко Љубе Тадића*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 102–103.

Милорадовић, Мирко: *„Супруге", комедија у два чина*, Савремена драма, 2000, децембар, бр. 113, стр. 163–179.

Милорадовић, Мирко: *Милосав Буца Мирковић (1932–2013)*, In memoriam, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 172–174.

Милосављевић, Александар: *Анатомија нашег зла*, Белешка о драми „Једи леба да би био добар" Миодрага Зупанца, Белешка уз драму, 1999, март, бр. 106, стр. 162.

Милосављевић, Александар: *Белешка о драми Живорада Лазића „Душан Силни бежи од куге"*, Савремена драма, 1995, март, бр. 90, стр. 189–190.

Милосављевић, Александар: *Белешка о драмском писцу Ивану Панићу*, Савремена драма, 1995, јун, бр. 91, стр. 201–202.

Милосављевић, Александар: *Белешка о „Епистолама"*, Драгана Бошковић „Епистоле", роман једног спавача, Прикази књига, 1994, децембар, бр. 89, стр. 177–178.

Милосављевић, Александар: БИТЕФ је готов – сезона је почела, Хроника савременог позоришног живота, 1994, децембар, бр. 89, стр. 185–191.

Милосављевић, Александар: *Богданка Савић (1939–1998)*, In memoriam, 1998, март, бр. 102, стр. 98.

Милосављевић, Александар: *Борка Павићевић (1947–2019)*, In memoriam, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 168–170.

Милосављевић, Александар: *Бранислав Нушић, комедиограф за сва времена свечаност у МПУ*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 159–161.

Милосављевић, Александар: *Ведрог духа и благог осмеха*, Доротеа Кучера (24. 07. 1931 – 24. 05. 1998), In memoriam, 1999, март, бр. 106, стр. 117.

Милосављевић, Александар: *Глумац за сва времена – Драгана Чолић Јован Милићевић Музеј позоришне уметности Србије, 1993,* Прикази књига, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 172–173.

Милосављевић, Александар: *Добривоје Илић (1942–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 170–171.

Милосављевић, Александар: *Допутовали „Шопаловићи",* Поднаслови – Владимир Секулић „Конте Зановић" Град театар Будва, ЈУ ФЕСТ, 29-ти БИТЕФ, Небојша Ромчевић „Terra incognita", Љубомир Симовић „Путујуће позориште Шопаловић", Мигел де Сервантес „Театар чудеса (Љубоморне међуигре)", Паратеатар на концерту Ролингстонса; Хроника савременог позоришног живота – драма, 1995, децембар, бр. 93, стр. 122–142.

Милосављевић, Александар: *Зафир Хаџиманов (1943–2021)*, In memoriam, 2021, бр. 196/197, јесен/зима, стр. 144–145.

Милосављевић, Александар: *Игор Вук Торбица (1987–2020)*, In memoriam, 2021, бр. 194/195, пролеће/лето, стр. 218–219.

Милосављевић, Александар: *Изабраници судбине*, белешка о драми Синише Ковачевића „Марко Краљевић", Поговор, 1996, децембар, бр. 97, стр. 179.

Милосављевић, Александар: *Извештај селектора 40. Стеријиног позорја*, Хроника савременог позоришног живота, 1995, јун, бр. 91, стр. 123–147.

Милосављевић, Александар: *Издавачка сезона МПУС*, прикази књига: „Репертоар НП у Београду 1868–1914", „Путујуће позоришне дружине у Срба до 1944", „Јата чаробних звезда", „Раскршће", „После

позоришта", „НП у Смедереву 1950–1956", „Борис Чершков – сценограф у лабораторији режије 1952–1992", „Менаџмент у позоришту", 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 128–130.

Милосављевић, Александар: *Између живота и позоришта*, Белешка о драми „Ратко и Јулијана" Жељка Хубача, Белешка уз драму, 1999, март, бр. 106, стр. 180.

Милосављевић, Александар: *Између класика и савременика*, 125. сезона Народног позоришта, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 181–182.

Милосављевић, Александар: *Између професионализма и аматеризма*, Актуелно, 1998, март, бр. 102, стр. 43–44.

Милосављевић, Александар: *Јован Ћирилов (1931–2014)*, In memoriam, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 160–161.

Милосављевић, Александар: *Крај сезоне и летњи фестивали*, Поднаслови: Крај још једне позоришне сезоне, „Ревизор" Н. В. Гоголь, „Родољупци" Ј. С. Поповић, „Макбет, оно", „Складиште" Д. Киш, „Новела од љубави" Стеван Копривица, „Декамерон – дан раније" А. Гловацки, „Радован Трећи" Д. Ковачевић, „Бановић Страхиња" Б. М. Михиз. Хроника савременог позоришног живота – драма, 1996, септембар, бр. 96, стр. 100–114.

Милосављевић, Александар: *Крај сезоне: Антикомунисти узвраћају ударац*, Башта једног детињства; Позориште као скеч; Глумачка представа; Између Ероса и Танатоса; Резиме 40. Стеријиног позорја. Хроника савременог позоришног живота, 1995, септембар, бр. 92, стр. 116–124.

Милосављевић, Александар: *Кроз буку и бес*, Политика, 14. фебруар 1995, Критика за представу Ромео и Јулија – Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 35–36.

Милосављевић, Александар: *Међу глумцима, а о њима – Милосав Мирковић: У албум глумцима*, Стеријино позорје и Прометеј, Нови Сад, 1994. и *Нушић наш насушни – Нушићеви глумци и глумице*, Дом културе, Смедерево, 1994; Прикази књига, 1994, јун, бр. 87, стр. 186–187.

Милосављевић, Александар: *Милена Дравић (1940–2018)*, In memoriam, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 172–173.

Милосављевић, Александар: *Милија Вуковић (1947–2020)*, In memoriam, 2020, бр. 190/193, стр. 174/175.

Милосављевић, Александар: *Милица Кљаић Радаковић (1928–2012)*, In memoriam, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 164–165.

Милосављевић, Александар: *Мира Фурлан (1955–2021)*, In memoriam, 2021, бр. 194/195, пролеће/лето, стр. 243–245.

Милосављевић, Александар: *Мирјана Марковановић (1954–2009)*, In memoriam, 2009, бр. 148/149, јесен/зима, стр. 152–153.

Милосављевић, Александар: *На маргинама историје*, белешка о драми Радослава Дорића „Јелена Анжујска", Поговор, 1997, март, бр. 98, стр. 178–179.

Милосављевић, Александар: *На таласима Радио Фантазије* – Или шта се могло догодити у емисији „Хиљаду миља далеко од циља" – белешка о драми „Ин / Оут" Владимира Ђурића Ђуре; Поговор – 1996, март, бр. 94, стр. 191–192.

Милосављевић, Александар члан жирија: *Награда „Бранислав Нушић" за најбољу драму године*, Образложење жирија за доделу награде, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 123–124.

Милосављевић, Александар: *Наш Чехов у Атини*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 41–44.

Милосављевић, Александар: *Нове књиге Горњи бездан звука Неде Деполо*, Приредио Ђорђе Малавразић, Радио-телевизија Србије, Београд, 1999, Прикази књига, 1999, децембар, бр. 109, стр. 99–101.

Милосављевић, Александар: *О нашем позоришту и критици, сада и овде*, Актуелности, 1998, септембар, бр. 104, стр. 68–70.

Милосављевић, Александар: *Од стрипа до трагедије – и назад*, Хроника савременог позоришног живота. Драмски театар, 1995, март, бр. 90, стр. 129–148.

Милосављевић, Александар: *Питање одважности и истинског покрића*, О неким аспектима судбине дела награђених за савремени драмски текст на Стеријином позорју на домаћим сценама, 2005, јун, бр.

130/131, стр. 14–17.

Милосављевић, Александар: *Пожар у Југословенском драмском позоришту*, Актуелности, 1997, децембар, бр. 101, стр. 22–23.

Милосављевић, Александар: *Позоришни видео фест Земун '93*, 125. сезона Народног позоришта, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 182–183.

Милосављевић, Александар: *Позориште упркос кризи – Историја и мит*, „Корени зла", „Гардеробер", „Лажни цар", „За децу и осетљиве", Епилог. Хроника савременог позоришног живота, 1994, септембар, бр. 88, стр. 183–188.

Милосављевић, Александар: *Посвећеник театра Јиржи Гротовски (1933–1999)*, In memoriam, 1999, септембар, бр. 108, стр. 136–137.

Милосављевић, Александар: *Прва београдска и југословенска изложба уметника из Украјине МПУС*, 24. фебруар 1994, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 183–184.

Милосављевић, Александар: *Прича о Каролини Нојбер – или драма о немоћи театра*, белешка о драми Небојше Ромчевића „Каролина Нојбер", Поговор, 1997, јун, бр. 99, стр. 179–180.

Милосављевић, Александар: *Птице поново међу нама*, Белешка о драми „Опструкција љубави" Гордана Маричића, 1998, децембар, стр. 155–156.

Милосављевић, Александар: *Радмила Радовановић Андрић (1934–2018)*, In memoriam, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 174–175.

Милосављевић, Александар: *Реч поводом 40. годишњег јубилеја*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 10–12.

Милосављевић, Александар: *Светла тачка мрачне декаде*, Сомборско Народно позориште деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 52–60.

Милосављевић, Александар: *Сезона у замаху*, Хроника савременог позоришног живота – драма,1998, март, бр. 102, стр. 99–114.

Милосављевић, Александар: *Сетна демистификација театра*, Белешка о драми „Нови живот господина Молијера" Радослава Златана Дорића, 1998, јун, бр. 103, стр. 176–177.

Милосављевић, Александар: *Соја Јовановић-биографија редитеља*, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 5–7.

Милосављевић, Александар: *Српски витез и српски Макијавели – Лик Карађорђа у истоименој драми Миладина Шеварлића*, Карађорђе у драми, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 55–58.

Милосављевић, Александар: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи" Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 108.

Милосављевић, Александар: *Стеван-Баја Гардиновачки (1936–2011)*, In memoriam, 2011, бр. 156/157, стр. 178–179.

Милосављевић, Александар: *Стерија по други пут међу Србима или како су настали „Родољупци"*, Белешка о драми „Горко путовање у ништа" Радослава Дорића, Поговор, 1996, јун, бр. 95, стр. 153.

Милосављевић, Александар: *Сусрет са позоришним критичарима*, Актуелни тренутак нашег позоришног живота, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 111–115.

Милосављевић, Александар: *Образложење одлуке жирија за доделу Награде за животно дело „Добричин прстен" Властимиру Ђузи Стојиљковићу*, Хроника Музеја и огледи, 2002, април, бр. 118, стр. 73–74.

Милосављевић, Александар: *Трагом минулог времена Народног позоришта у Титовом Ужицу*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 32–39.

Милосављевић, Александар: *У вртлогу балканске „сапунске опере"*, Белешка о драми „Трећи светски рат" Ивана М. Лалића, 1996, јун, бр. 95, стр. 177.

Милосављевић, Александар: *Увек и заувек у позоришту*, Олга Спиридоновић, Сећања, 1994, јун, бр. 87, стр. 179.

Милосављевић, Александар: *Уводник*, Театрон/Сцена, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 5–6.

Милосављевић, Александар: *Узбуђење пред крај сезоне*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1996, јун, бр. 95, стр. 97–113.

Милосављевић, Александар: *Фарсични црв у вишегодишњој јабуци*, О две награђене драме Миливоја

Мајсторовића, Савремена драма, 1995, децембар, бр. 93, стр. 186–187.
Милосављевић, Александар: *Чекајући ветар*, Белешка о драми Жељка Хубача „Ближи земљи", Поговор, 1997, март, бр. 98, стр. 145–147.
Милосављевић, Александар: *Чекајући нову драму*, Хроника савременог позоришног живота, 1996, март, бр. 94, стр. 127–144.
Милосављевић, Александар: *Чекајући праве одговоре*, Српска драма и позориште 90-их; Есеј Театрона, 1997, септембар, бр. 100, стр. 7–17.
Милосављевић, Александар: *Чкаља националe* Драгана Чолић-Биљановски *Чкаља*, монографија. Прикази књига, 1995, јун, бр. 91, стр. 120.
Милошевић, Александра: *Поповићи – позоришна династија*, Изложба о породици Поповић, Из рада МПУС, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 151–154.
Милошевић, Александра: *„Завераници" Александра Обреновића*, Белешка уз драму, 2001, март, бр. 114, стр. 180.
Милошевић, Александра: *„Једног дана, можда", сањање кроз 21 слику*, Савремена драма, 1997, децембар, бр. 101, стр. 121–147.
Милошевић, Александра: *„Мој генерал, твој генерал, његов генерал"* Дејана Богичевића, Белешке уз драму, 2001, март, бр. 114, стр. 150.
Милошевић, Александра: *„Солитер", мистерија у једном швунгу*, Белешке о драмама, 1999, децембар, бр. 109, стр. 179–180.
Милошевић, Александра: *Библиографија издања Музеја позоришне уметности Србије*, Музеолошке студије, 1999, јун, бр. 107, стр. 138–142.
Милошевић, Александра: *Две нове драме – „Маске вавилонске" Милоша Латиновића*, Белешке о драмама, 2000, август, бр. 112, стр. 179–180.
Милошевић, Александра: *Издавачка делатност Музеја позоришне уметности Србије*, Музеолошке студије, 1999, март, бр. 106, стр. 71–80.
Милошевић, Александра: *Историја позоришта од Великог Бечкерека, преко Петровграда до Зрењанина*, Из рада МПУС, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 141–142.
Милошевић, Александра: *Никола Милић (1924–2000)*, In memoriam, 2000, март, бр. 110, стр. 123–125.
Милошевић, Александра: *Петар Краљ – улоге у позоришту и на радију*, Из рада МПУС, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 143–146.
Милошевић, Александра: *Позориште „Мата Милошевић" ФДУ (2000–2002)*, Из рада МПУС, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 147–150.
Милошевић, Александра: *Путујућа позоришта у Србији од друге половине 19. века до 1945.*, Из рада МПУС, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 141–142.
Милошевић, Александра: *Стваралачка личност*, (Еуген Вербер), Нове позоришне књиге, 2015, пролеће/лето, бр. 170-171, стр. 160–162.
Милошевић, Александра: *Сто година Народног позоришта у Скопљу*, Хроника Музеја, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 141–142.
Милошевић, Александра: *Хуманитарне представе*, Хроника Музеја, 2009, бр. 150/151, пролеће/лето, стр. 121–122.
Милошевић, Дијана: *Преношење пламена*, Савремена сцена – Критике, 2011, бр. 154/155, пролеће/лето, стр. 85–88.
Милошевић, Мата: *Бановинска позоришта*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 46–47.
Милошевић, Мата: *Београд и његова позоришта*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 68–69.
Милошевић, Мата: *Време на сцени*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 52–53.
Милошевић, Мата: *Глумачки врх*, Љуба Тадић, 1981 бр. 27/8/9, стр. 84–86.
Милошевић, Мата: *Говор поводом двадесетпетогодишњице Југословенског драмског позоришта*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 114.
Милошевић, Мата: *Дечаштво у Молеровој улици*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 15–33.
Милошевић, Мата: *Започети дневник*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 117–127.
Милошевић, Мата: *Зашто Пера Добриновић*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 93.
Милошевић, Мата: *Зора и Александар Златковић*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 95–96.
Милошевић, Мата: *Изложбе енглеске сценографије у Београду 1949*, Моје позориште, 1984, мај, бр.

42/43/44, стр. 54.
Милошевић, Мата: *Илија Станојевић*, У сећању Мате Милошевића, Хроника, 1974, децембар, бр. 12, стр. 113–114.
Милошевић, Мата: *Како је настао Миливојев и наш „Јегор“*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 99–102.
Милошевић, Мата: *Колективни удео у раду на режији и глуми*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 11–12.
Милошевић, Мата: *Корени Академског позоришта*, 1979, март, бр. 19, стр. 29–32.
Милошевић, Мата: *Корени Академског позоришта*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 47–50.
Милошевић, Мата: *Крлежа на београдској сцени*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 78–79.
Милошевић, Мата: *Луј Жуве*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 59–60.
Милошевић, Мата: *Милорад Гавриловић*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 96–98.
Милошевић, Мата: *Моје дружење са Шекспиром*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 72–73.
Милошевић, Мата: *На измаку позоришне сезоне у Лондону 1959*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 67–68.
Милошевић, Мата: *На истој сцени*, 1975, јул, бр. 3, стр. 13–15.
Милошевић, Мата: *Незаборавни Смрдић и Шербулић*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 102–105.
Милошевић, Мата: *Неуморни стваралац Бојан Ступица*, 1977, март, бр. 8/9, стр. 67–70.
Милошевић, Мата: *Неуморни стваралац Бојан Ступица*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 87–89.
Милошевић, Мата: *Нушић на сцени*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 75.
Милошевић, Мата: *Нушићево позориште комике*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 75–78.
Милошевић, Мата: *О Љубиши Јовановићу*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 105–107.
Милошевић, Мата: *О Мири Ступици*, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 12–14.
Милошевић, Мата: *Оданост позоришту*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 34–35.
Милошевић, Мата: *Оно што сам видео*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 60–63.
Милошевић, Мата: *Оскудна сећања*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 109–113.
Милошевић, Мата: *Пера Добриновић у сећањима*, Прилози за биографију, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 46–50.
Милошевић, Мата: *По завршетку позоришне сезоне 1934–1935. у Паризу*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 58–59.
Милошевић, Мата: *Поводом стогодишњице рођења К. С. Станиславског*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 72.
Милошевић, Мата: *Позоришна критика*, стр. 56–58; Мој незаборавни професор, стр. 58; Сећања на Исаиловића, стр. 58–59; Реминисценција на Ракитина, стр. 59; Како сам и зашто поставио Ожалошћену породицу, стр. 59–61; Моје дружење са Шекспиром, стр. 61–62; Стерија на савременој сцени, стр. 62. Добитнику „Добричиног прстена“ 1994. приредила Олга Савић – 1995, март, бр. 90, стр. 56–62.
Милошевић, Мата: *Позоришна критика*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 50–51.
Милошевић, Мата: *Позоришна стручна литература*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 55–56.
Милошевић, Мата: *Позориште у будућности*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 127.
Милошевић, Мата: *Порука Југословенским позориштима*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 14.
Милошевић, Мата: *Post scriptum о позоришној критици*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 52.
Милошевић, Мата: *Развитак наставе глуме*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 115–116.
Милошевић, Мата: *Сећање на Гавелу*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 85–87.
Милошевић, Мата: *Сећање на драгог сарадника Миленка Шербана*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 107–109.
Милошевић, Мата: *Сећање на Илију Станојевића*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 93–95.
Милошевић, Мата: *Сећање на Исаиловића*, Моје по-

зориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 81–83.
Милошевић, Мата: *Сећање на Крлежу*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 79–80.
Милошевић, Мата: *Сећање на Перу Добриновића*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 89–92.
Милошевић, Мата: *Сећање на Ракитина*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 83–85.
Милошевић, Мата: *Сећање на стари Мањеж*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 35–38.
Милошевић, Мата: *Слободиште*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 70–71.
Милошевић, Мата: *Смех у Мањежу*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 39–46.
Милошевић, Мата: *Стеријини „Родољупци" на сцени*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 74.
Милошевић, Мата: *Четири Шекспира, 1959*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 65–66.
Милошевић, Мата: *Шекспир у Стратфорду*, Моје позориште, 1984, мај, бр. 42/43/44, стр. 63–64.
Милошевић, Мата, Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 52–54. (Разговор о Невенки Урбановој са Матом Милошевићем водио Ристо Витанов).
Милошевић, Мата; Волк, Петар: *Мата Милошевић*, Разговор поводом 30. годишњице Југословенског драмског позоришта, 1980, бр, 23, стр. 5–12.
Милошевић, Мата; Мирковић, Милосав; Ујес, Алојз; Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен 7. марта 1973*, 1975, јул, бр. 3, стр. 73–77.
Милошевић, Оливера: *Са стварношћу нисам никада превише рачунао*, Разговор са Драганом Живадиновим, Савремено словеначко позориште, Савремена сцена, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 221–226.
Милошевић, Петар: *Папагај у Рондели и Сентандрејско јеванђеље*, Јубилеји, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 89–92.
Милошевић, Предраг: *Отварање изложбе посвећене Меланији Бугариновић*, у Музеју позоришне уметности Србије, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 130–131.
Милутиновић, Зоран: *Разговор с мртвима*, Прикази књига/Предлог за превод, 2002, октобар, 2002, бр. 119/120, стр. 195–198.
Миљанић, Радован: *Андреј Маричић (1959–2011)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 141–143.
Миљковић, Александар А.: *Нова књига – Јован Шуица „У оперској ложи"*, Музеј позоришне уметности Србије, Београд 1998, Прикази књига, 1999, март, бр. 106, стр. 107–109.
Миљковић, Борис: *Видео и позориште*, Анкета, Четири питања за Бориса Миљковића, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 33–34.
Миљковић, Сима; Поповић, Жорж: *Архитекта Јосиф Букавац и његово дело*, Позоришна архитектура, 1997, март, бр. 98, стр. 61–66.
Минчић, Павле: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 174–176.
Миочиновић, Мирјана: *Немам ту шта да тражим интервју*, Лични став, Позориште у Србији 1990-2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 39–41.
Мирјановић, В.: *Приказ зборника „Поезија и сцена"*, Театар поезије, Београд, 1974, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 107.
Мирковић, Градимир; Маренић, Владимир: *Сценографије Бориса Чершкова*, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 127–128.
Мирковић, Градимир: *Величајни поход самоуправљања на позориште седамдесетих година, субјективни спуст низ наречену објективну низбрдицу*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, септембар, бр. 92, стр. 28–34.
Мирковић, Градимир: *Двоструки профил – фрагменти о театру*, Поднаслови: Похвала фрагменту; 1. Свети профил или мали колачи једног обожаваоца – Прапочетак, Ненаписана историја, Похвала просечности, Тајна, Похвала несавршенству, Уметност или умешност?, Судбина, Посвећени театар, Позориште и политика?, Шта глумац мора да поседује?, Глумчева средства, Похвала путујућем глумцу, Похвала провинцијском глумцу, Редитељ и глумац, Редитељ, О мизансцену, Драма/драмски писац, О драматизацији, Како позоришни писци саветују глумце, Ситни колачи, О критици и критичарима, Критичар – редитељ; 2. И тамни профил или доручак једног злобника – Хипокрутоси/хистриони/глумци/

глума/глумарење/глумаштво/глуматање/глумарлук/глумарчење, Скитнице, просјаци, књижевници и остала фукара...,Узгајивачи магле, Локални редитељи, Хакери, Ситна салата, Виђења о управницима / директорима драме, О драматурзима, Завршни ударац, Епитаф; Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1996, март, бр. 94, стр. 21–45.

Мирковић, Градимир: *Из мајсторске радионице Владимира Маренића*, 1975, децембар, бр. 4, стр. 81–87.

Мирковић, Градимир: *Рајко Радојковић, редитељ*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 46–50.

Мирковић, Градимир: *Са маргина „Нечисте крви"*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 100-103.

Мирковић, Милосав-Буца: *Иван Хајтл „Фалстаф из Сакула"*, Портрети, 2001, март, бр. 114, стр. 53–57.

Мирковић, Милосав-Буца: *Јосиф Татић (1946–2013)*, In memoriam, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 160–161.

Мирковић, Милосав-Буца: *Нове књиге – Глумац, хиљаду судбина*, Стево Жигон: „Жигон – једна судбина", Инфотек, Београд 1998, Прикази књига, 1998, децембар, бр. 105, стр. 92–93.

Мирковић, Милосав-Буца: *Поздравна реч на отварању изложбе Љубинке Бобић,* Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 180–181.

Мирковић, Милосав-Буца: *Предраг Лаковић – харлекин без маске*, Есеј о глумцу, 2001, јун, бр. 115, стр. 90–95.

Мирковић, Милосав-Буца: *Сећање на детињство*, Промоција књиге „Сенке које сјаје" Вере Костић, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 109–110.

Мирковић, Милосав-Буца: *У албум – Цанету Фирауновићу*, Педесет година стваралаштва Цанета Фирауновића, Отварање нове сезоне Музеја, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, Хроника, 1994, децембар, бр. 89, стр. 169.

Мирковић, Милосав: *Биографска белешка*, Љуба Тадић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 48–50.

Мирковић, Милосав: *Бојан наше епохе*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 20–23.

Мирковић, Милосав: *Бора Тодоровић – комедијен београдски*, Бора Шнајдер и Бора Бели; Позоришни портрети, 1997, јун, бр. 99, стр. 54–57.

Мирковић, Милосав: *Велика везиља Мира Глишић*, Позоришни портрети, 1997, септембар, бр. 100, стр. 70–71.

Мирковић, Милосав: *Властимир Стојиљковић, песник свих наших сцена*, Есеј Театрона, 1998, децембар, бр. 105, стр. 52–55.

Мирковић, Милосав: *Глумац од главе до пете*, Мија Алексић, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 25–35.

Мирковић, Милосав: *Глумац посебне способности*, Зоран Радмиловић, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 28–32.

Мирковић, Милосав: *Глумци у недоглед*, Позоришне песме, 1997, децембар, бр. 101, стр. 80.

Мирковић, Милосав: *Дени Дидро: филозоф, „лакрдијаш" и још понешто*, Јубилеји, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 93–96.

Мирковић, Милосав: *Драме Слободана Селенића*, Драме, БИГЗ, Београд, 1990, Прикази књига, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 169–170.

Мирковић, Милосав: *Јелисавета Саблић – велика мала Лота*, Глумачки портрети, 1996, јун, бр. 95, стр. 28-30.

Мирковић, Милосав: *Када умире глумац Пепи Лаковићу*, In memoriam, 1997, децембар, бр. 101, стр. 65.

Мирковић, Милосав: *Како сам престао да будем управник ЈДП-а*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, септембар, бр. 92, стр. 23–27.

Мирковић, Милосав: *Љубиша Јовановић*, 1975, јул, бр. 3, стр. 5.

Мирковић, Милосав: *Магична палица Соје Јовановић*, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 14–16.

Мирковић, Милосав: *Матош о београдским глумцима*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 65.

Мирковић, Милосав: *Митке Бориса Ковача*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 151–152.

Мирковић, Милосав: *Михајло Викторовић, свестрани маг комичне драме*, In memoriam, 1998, децембар, бр. 105, стр. 97–99.

Мирковић, Милосав: *Нушићева Рахела*, Дело, Београд, март 1965, година 11, бр. 3; 3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 101–104.

Мирковић, Милосав: *Од фарсе до апотеозе*, Белешка о драми Синише Ковачевића „Рави", Поговор, 1996, децембар, бр. 97, стр. 159.

Мирковић, Милосав: *Одлука жирија о додели награде Добрица Милутиновић Рахели Ферари*, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 5–6.

Мирковић, Милосав: *„Позоришне илузије" Петра Волка*, МПУ Србије, Београд, 1993, Реч на промоцији Позоришних илузија 6. децембар 1993, Прикази књига, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 170–171.

Мирковић, Милосав: *Предраг Ејдус – вихор преображавања*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1996, март, бр. 94. стр. 46–48.

Мирковић, Милосав: *Приказ књиге „Портрети глуме" Велибора Глигорића*, Хронике, 1974, мај, бр. 1, стр. 124–125.

Мирковић, Милосав: *Сазвежђе Рахеле Ферари*, 2. поглавље: Критика о Рахели Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 77–82.

Мирковић, Милосав: *Сећање на шабачког великана*, Љубиша Јовановић – витез глуме, До кореографије, Љубав за сваки лик, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 143–146.

Мирковић, Милосав: *Славко Симић, и глумац и уметник*, Портрети, 1994, септембар, бр. 88, стр. 159–162.

Мирковић, Милосав: *Студенти глуме*, Позоришне песме 1997, децембар, бр. 101, стр. 80.

Мирковић, Милосав: *Три глумачка великана*, Фрагменти о Љуби Тадићу, Раде Марковић – Јоаким нашег времена, Бранислав Јеринић – храст нашег глумишта. Глумачки портрети, 1995, септембар, бр. 92, стр. 71–82.

Мирковић, Милосав: *Три песме – „Наш позоришни музеј", „Сви наши Хамлети" и „Путујући глумци, балада безимених"*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 58.

Мирковић, Милосав: *У албум драмским уметницима*, Поезија, 1998, септембар, бр. 104, стр. 101–102.

Мирковић, Милосав: *У албум Жики Миленковићу*, Позоришни портрети, 1997, јун, бр. 99, стр. 73.

Мирковић, Милосав: *У албум Маји Димитријевић*, In memoriam, 1997, децембар, бр. 101, стр. 64.

Мирковић, Милосав: *У албум Мији Алексићу*, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 176.

Мирковић, Милосав: *„Чарапа девојке са три срца" читајући и слушајући фарсе Александра Поповића*, Поводом доделе награде Александру Поповићу, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 145–149.

Мирковић, Милосав: *Четврт столећа легендарне представе Весели дани или Тарелкинова смрт Сухово-Кобилина у режији Бранка Плеше*, Театролошке студије, 1999, март, бр. 106, стр. 5–9.

Мирковић, Милосав; Милошевић, Мата, Ујес, Алојз, Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен 7. марта 1973*, 1975, јул, бр. 3, стр. 73–77.

Мирковић, Милосав; Милошевић, Мата; Ујес, Алојз, Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен јануара 1973*, 1975, јул, бр. 3, стр. 78–82.

Мисаиловић, Миленко: *Отварање нове зграде Народног позоришта у Титовом Ужицу*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 49–50.

Мисаиловић, Миленко: *Публикација и изложба као истраживачки изазов*, Драгана Чолић Биљановски „Позоришни живот на Голом отоку 1949–1954", Прикази књига, 1994, децембар, бр. 89, стр. 178–179.

Мисаиловић, Миленко: *Драматургија у сценографијама Миомира Денића*, Један прилог естетици наше савремене сценографије, 1974, мај, бр. 1, стр. 97–105.

Мисаиловић, Миленко: *Драматуршка разматрања о језику и сценском говору*, Театролошке студије, 1997, септембар, бр. 100, стр. 18–29.

Мисаиловић, Миленко: *„Дромена" Драгослава Антонијевића*, Нове књиге, Прикази књига, 1998, јун, бр. 103, стр. 86–93.

Мисаиловић, Миленко: *Завршна реч Миленка Мисаиловића*, Миленко Мисаиловић – поводом 50 година стваралаштва, Портрети, 1998, март, бр. 102, стр. 40.

Мисаиловић, Миленко: *Књига са осмехом*, Текстови Владимира Јевтовића и Миленка Мисаиловића казани су на промоцији књиге Душана Рњака у Позориш-

ном музеју, 16. октобра 1995, Хроника Музеја, 1995, децембар, бр. 93, стр. 116–117.

Мисаиловић, Миленко: Методологија позоришног критичара Боре Глишића; 125- годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 87, стр. 45–52.

Мисаиловић, Миленко: О књизи Еуђениа Барбе и Николе Севарезеа „Речник позоришне антропологије – тајна уметност глумца", ФДУ – Институт за позориште, филм, радио и телевизију, Београд, 1996, Прикази књига, 1997, март, бр. 98, стр. 110–114.

Мисаиловић, Миленко: *Позориште у Гетеовој универзалности*, 250 година од рођења J. B. Гетеа, 2001, март, бр. 114, стр. 12–40.

Мисаиловић, Миленко: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 21–23.

Мисаиловић, Миленко: *Трагична поетика простора у „Коштани"*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 80–83.

Мисаиловић, Миленко: *Трипут глумац постати*, Поводом стогодишњице рођења глумца Михаила Ковачевића (Београд, 1891 – Париз, 1961), отворена је изложба у МПУ Србије, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 125–126.

Мисаиловић, Миленко: *Уџбеник сценске реторике Мавида Поповића*, О књизи Миливоја Поповића – Мавида „Лепота казане речи – уџбеник дикције, рецитације и реторике", ДИК Књижевне новине – Енциклопедија, Београд, 1996, Прикази књига, 1997, јун, бр. 99, стр. 111–113.

Мисаиловић, Миленко: *Установљавање комичке кривице као категорије у Нушићевим комедијама*, Нацрт за феноменологију и теорију комичке кривице, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 5–8.

Мисирача, Марко: *Мирко Бабић (1948–2021)*, In memoriam, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 227–229.

Мисирача, Марко: *Прваци крагујевачке сцене и српске глуме*, Из рада МПУС, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 155–158.

Митић, Ана: *Текст као „Интерактивни медијум": Културолошки аспекти превођења позоришних дела на јужнословенском простору у првој половини 19. века*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 69–76.

Митровић, Мирослав: *Мија и радио*, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 46–50.

Михаиловић, Душан: *Представљање седмог кола „Драмске баштине"*, Хроника Музеја, 2001, март, бр. 114, стр. 91–93.

Михаиловић, Душан: *Промоција петог кола „Драмске баштине"*, Хроника Музеја, 1998, децембар, бр. 105, стр. 104–106.

Михаиловић, Душан: *Три драме Миленка Мисаиловића*, Миленко Мисаиловић – поводом 50 година стваралаштва, Портрети, 1998, март, бр. 102, стр. 31–39.

Михаиловић, Душан: *27 Шекспирових ликова*, 1975, јул, бр. 3, стр. 33–50.

Михаиловић, Душан: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Говоре: Зоран Т. Јовановић, Веселин Костић, Владимир Јевтовић, Ђорђе Ђурђевић, Тома Курузовић, Миленко Мисаиловић, Душан Михаиловић, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 14–26.

Михаиловић, Душан: *Свестрани позоришни стваралац Душан Михаиловић*, Ауторизовани текст дискусије о делу Душана Михаиловића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 27. маја 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембра, бр. 96, стр. 23–26.

Михаиловић, Милан Цаци: *Марина Кољубајев (1950–2004)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 165–166.

Михаиловић, Милан Цаци: *Татјана Бељакова (1934–2022)*, In memoriam, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 220–222.

Михаиловић, Миливоје: *Александар Златковић о себи*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 51–61.

Михајловић, Борислав Михиз; Пашић, Феликс: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор са Бориславом Михајловићем Михизом водио Феликс

Пашић, 1976, март, бр. 5, стр. 19–26.
Михајловић, Борислав: *Рахела Ферари као Аскиња у „Јегору Буличову“*, Нин, Београд, јун 1951. године; 3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 93-96.
Михајловић, Петар: *Само не у Швајцарску*, Драма, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 89–116.
Михалцик, Петер: Успех „Скакаваца“ у Висбадену, Међународна сцена, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 123–126.
Мишић, Милутин: *Редитељски портрет Бориславa Григоровића*, Разговор о редитељевом опусу, одржаном у Музеју позоришне уметности Србије, 10. јуна 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, септембар, бр. 96, стр. 10.
Мишчевић, Живојин: *Томанија и Ђорђе Ђуричко*, Сећања, 1994. јун, бр. 87, стр. 176–177.
Младеновић, Кокан: *Док село гори, баба се чешља*, Стеријино позорје и дезинтеграција земље, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 22–23.
Младеновић, Миливоје: *Драган Инић (1949–2008)*, In memoriam, 2008, мај, бр. 142, стр. 178.
Младеновић, Ранко: *Силазак с престола*, Баштина, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 8–38.
Млађеновић, Миливоје: *Велимир Веља Суботић (1925–2013)*, In memoriam, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 162–163.
Млађеновић, Миливоје: *Доминација праизведби ауторских пројеката*, Фестивали, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 77-86.
Млађеновић, Миливоје: *Есејистичко у позоришној критици Јована Христића*, Театрологија, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 84–92.
Млађеновић, Миливоје: *Лик Лазе Костића у драмским делима Радослава Дорића*, Театрологија, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 94–102.
Млађеновић, Миливоје: *Од усменог до драмског*, Прикази књига, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 141–142.
Млађеновић, Миливоје: *Порекло комичног у драма за децу Александра Поповића*, Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 15–23.
Млађеновић, Миливоје: *Потврда уметничког идентитета*, Сомборско Народно позориште на Позорју, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 88–97.
Млађеновић, Миливоје: *Принц из бајке – технолошки вишак,* Театрологија, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 109–114.
Млађеновић, Миливоје: *Публика не мари за критичаре*, Хроника Музеја, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 149–150.
Млађеновић, Миливоје: *Рапсодијско и постдрамско у драмским делима о Лази Костићу*, Театрологија, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 70–77.
Молнар-Талајић, Љиљана: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 120-122.
Моравец, Душан: *Љубљанске године Веле Нигринове*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 25–31.
Моравец, Душан: *Полемика – Крпанова кобила*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 7–9.
Моравец, Душан: *Стане Север у Цанкаревим драмама*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 39–41.
Моравец, Душан: *Сусрети са Словенијом и са драмама Ивана Цанкара*, 1975, јул, бр. 3, стр. 51–53.
Моравец, Душан: *Цанкар у Трсту*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 30–32.
Мосусова, Надежда: В*ече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Меланија Бугариновић“*, Хроника Музеја, 2000, јун, бр. 111, стр. 97–99.
Мосусова, Надежда: „Коштана“ у опери, 1976, октобар, бр. 7, стр. 89–91.
Мосусова, Надежда: *Историја Камерне опере Мадленианум*, Нове позоришне књиге, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 157–159.
Мркић-Поповић, Љиљана: *Миленко Маричић (1928–2002)*, In memoriam, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 141–142.
Мујовић, Вјера: *Донка Шпичек (1933–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 172–173.
Мунитић, Гертруда: *Казивање о другу Титу,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 149–152.
Мунитић, Ранко: *Сребро из времеплова*, Практична

жена, Београд, 7. март 1987, 3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 109–110.

Мурусидзе, Цисана*: Вече посвећено отварању изложбе Ериха Декера и промоција каталога „Ерих Декер“*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 107–108.

Н

Надин Душан: Види под Јовановић, Душан Ч.

Надин, Душан: *БИТЕФ и његове последице*, 30. БИТЕФ, 1996, децембар, бр. 97, стр. 127–132.

Надин, Душан: *Нека стара и нова струјања у репертоарима београдских позоришта*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1997, март, бр. 98, стр. 120–126.

Насев, Сашко: *Сведочанства и сећања*, Нове позоришне књиге“, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 148–151.

Невенић-Грабовац, Даринка: *Наш велики хеленист*, Хроника, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 155–157.

Недељковић, Драган: *Промоција књиге „Са Чајковским“ Слободана Турлакова*, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 115–118.

Недељковић, Драган: *„Јелена Анжујска – краљица српска“, историјска драма у три чина Буде Миленковића*, Текст изговорен на промоцији драме „Јелена Анжујска“ одржаној 15. јануара 1995. у Музеју позоришне уметности Србије, Хроника Музеја, 1996, март, бр. 94, стр. 123.

Недић, Марко: *Театролошке критике Радомира Путника*, Нове позоришне књиге, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 143–146.

Недић, Марко: *Театролошки огледи, студије и критике Радомира Путника*, Нове позоришне књиге, 2016, јесен/зима, бр. 176/177. стр. 150–153.

Недовић, Обрад: *Почетак рада Народног позоришта у Титовом Ужицу*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 40–41.

Неимаревић, Ивана: *Наша опера у Бечу*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 41.

Несторовић, Зорица: *Милош Црњански, драмски писац, 120 година од рођења Милоша Црњанског*, Јубилеји, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 63–73.

Нидермајер, Корнелија: *Став без кажипрста*, Пријем дела Биљане Србљановић на немачком говорном подручју, Драмско стваралаштво деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 (II), Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 33–36. (Превела с немачког Матилда Трифуновић).

Ниезолек, Гжегож: *Ритам индивидуације*, О старости и спорости, Тема броја, 2007, децембар, бр. 31–36. (Превела с пољског Драгица Јовановић).

Никачевић, Светолик; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 60–62.

Николајевић, Радивоје – Р. Н.: *Приказ „Revue d'histoire du Théâtre“*, тромесечна публикација француског Друштва за историју позоришта у Паризу, година 1973 (4), година 1974 (1, 2, 3), Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 127–128.

Николајевић, Радивоје: *Приказ билтена „Theatre research“* Међународне федерације за позоришна истраживања, Хроника, 1973, св. 13, бр. 1, 1974, мај, бр. 1, стр. 130.

Николајевић, Радивоје: *Приказ књиге Scineszarckpek Garay Bela*, Глумачки портрети, Нови Сад, 1971, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 125.

Николајевић, Радивоје: *Приказ публикације „Revue d'histoire du Théâtre“* француског Друштва за историју позоришта у Паризу, 1973 (1, 2, 3), Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 129–130.

Николић, Александра: *Ксенија Јовановић (1928–2012)*, In memoriam, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 160–161.

Николић, Даринка: *Јелица Бјели (1922–2009)*, In memoriam, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 157–158.

Николић, Даринка: *Уводник*, Театрон/Сцена, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 5–6.

Николић, Милена – Јовановић-Николић, Милена: *Уводна реч за разговор у Јајцу о раду на историји партизанских позоришта*, Хроника, 1980, бр. 23, стр.

102–104.
Николић, Милена: *Заборављени песник, драмски писац и глумац Жарко Лазаревић (1885–1915)*, 1976, март, бр. 5, стр. 75–80.
Николић, Милена: *Приказ књиге „Трагање театром" Светозара Радоњића Раса*, часопис „Позориште", Тузла, 1975, Хроника, 1975, децембар, бр. 4, стр. 97.
Николић, Милена; Борозан, Браслав; Мирковић, Милосав; Ујес, Алојз: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен јануара 1973, 1975, јул, бр. 3, стр. 78–82.
Николић, Милена; Ђоковић, Милан: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен маја 1975, 1975, јул, бр. 3, стр. 87–90.
Николић, Милена; Клајн, Хуго; Ујес, Алојз: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен са др Хугом Клајном 13. фебруара 1973, 1975, јул, бр. 3, стр. 60–68.
Николић, Милена; Маричић, Миленко: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен априла 1975, 1975, јул, бр. 3, стр. 83–86.
Николић, Милена; Милошевић, Мата, Мирковић, Милосав; Ујес, Алојз: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен 7. марта 1973, 1975, јул, бр. 3, стр. 73–77.
Николић, Милена; Плаовић, Раша: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен 22. јануара 1973, 1975, јул, бр. 3, стр. 69–72.
Николић, Милорад Т.: *Почеци педагошке активности у српском позоришту*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 19–24.
Николић, Милош: *Мале комедије*, Савремена драма, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 7–30.
Никшић, Снежана; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању* партнера, 1985, бр. 50/51/52, стр. 95–95.
Нинковић, Слободан: *Срећне околности*, Прича о Позоришту „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 15–16.
Новак, Слободан: *Прилог нашој казалишној узајамности*, 1979, март, бр. 19, стр. 67–68.
Новак, Јелена: *Вера у аутентичност*, Оперски ритуали мале националне културе, Е-маил преписка са Исидором Жебељан, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 39–46.
Новак, Јелена: *Економија оперске трауме*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 47–54.
Новак, Јелена: *Опера као масовна медијска уметност*, Позориште и нови медији II, Естетика позоришта, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 77–82.
Новак, Јелена: *Операција Данте: Спектакл немогуће синхронизације*, Међународна сцена, 2008, лето, бр. 143, стр. 87–93.
Новак, Јелена: *Оперска кућа је одавно мртва*, Разговор са Филипом Гласом, Есеји, 2008, мај, бр. 142, стр. 83-88.
Новак, Јелена: *Певајући род, перформативност гласа и вокално прерушавање у „Домовини" Лори Андерсон*, Међународна сцена, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 81–84.
Новак, Јелена: *Спектакл анатомије*, Прикази књига, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 123–125.
Новак, Јелена: *Статус опере данас*, Прикази књига/Предлог за превод, 2004, април, бр. 126/127, стр. 149–152.
Новак, Јелена: *Тело, глас, опера*, Есеји, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 57–64.
Новак, Јелена: *Увод*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 7–8.
Новак, Новак: *Први јунак малог екрана*, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 51–56.
Новак, Слободан П.: *Загреб и загребачка казалишна цензура*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 14–16.
Новак, Слободан: *Позоришна документација у СР Хрватској*, Уводни реферат са Јавног Скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1975, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 93–95.
Новак, Соња: *Приказ књиге „Премијера" Мухарема Первића*, Нолит, Београд, 1978, Хроника, 1980, бр. 23, стр. 104–106.
Новаковић, Александар: *Жене на власти у српској драми (1734–1990)*, Театрологија, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 73–81.
Новаковић, Александар: *Пољаци и Руси у драмама Ђорђа Лебовића („Небески одред") и Александра Обреновића („Сродство по оружју")*, Театрологија, 2020, бр.

190/193, стр. 89–94.

Новаковић, Милан: *Путем традиционалног позоришта*, (Путујуће позориште у Индији), Театрологија, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 80–84.

Новаковић, Слободан: *Глумац са посебним третманом (или: Љуба Тадић – 25 година пред филмском камером)*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 123–138.

Новаковић, Слободан: *Прве комичне улоге Зорана Радмиловића на београдској сцени*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 34–39.

Норис, Дејвид, А.: *„Голубњача" Јована Радуловића*, Тумачења, 2015,, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 47–62. (Превео с енглеског Лазар Мацура).

Нушић, Бранислав: *Три писма Бранислава Ђ. Нушића Милану Гролу*, Позоришна преписка, 1994, март, бр. 87, стр. 153–156.

О

Обрадовић, Слободан: *Антиутопија*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 66–67.

Обрадовић, Слободан: *Анђели у Авганистану*, (две драме Тонија Кушнера), Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 59–62.

Обрадовић, Слободан: *Архаично осавремењивање*, Савремена сцена – Критике, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 55–57.

Обрадовић, Слободан: *Грмљавина банкрота*, Савремена сцена – Критике, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 65–67.

Обрадовић, Слободан: *Гротовски – календар догађаја 2009*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 66–70.

Обрадовић, Слободан: *Класика и друге страсти*, 38. БИТЕФ, Хроника савременог позоришта, 2004, децембар, бр. 129, стр. 83–90.

Обрадовић, Слободан: *Кругови*, Стеријино позорје 2006, Савремена сцена: прикази, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 73–76.

Обрадовић, Слободан: *Маја и ми*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 61–63.

Обрадовић, Слободан: *Мајка нације*, „Чикаго", Позориште на Теразијама, Савремена сцена: прикази, 2007, март, бр. 138, стр. 93–96.

Обрадовић, Слободан: *Нека свира ствар*, „Јадници" Madlenianum, редитељ Небојша Брадић, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/141, стр. 83–86.

Обрадовић, Слободан: *Отворене провокације*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 143, стр. 69–71.

Обрадовић, Слободан: *Откривање публике*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 107–109.

Обрадовић, Слободан: *Преведени*, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/лето, 2009, бр. 146/147, стр. 92–93.

Обрадовић, Слободан: *Привилегија гледаоца*, Савремена сцена – Критике, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 79–83.

Обрадовић, Слободан: *Приморани на суровост*, „Краљ Лир" В. Шекспира, Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 73–76.

Обрадовић, Слободан: *Репертоар и храброст*, Савремена сцена: Критике, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 94–100.

Обрадовић, Слободан: *Сарајево и Вансарајева*, „Ћеиф", БДП, Савремена сцена: критике, 2008, мај, бр. 142, стр. 95–97.

Обрадовић, Слободан: *Секс, дрога и недостатак укуса*, „Дон Жуан из Сохоа", Атеље 212, Савремена сцена: прикази, 2007, октобар, бр. 139, стр. 73–75.

Обрадовић, Слободан: *Театар прагматичности*, Савремена сцена Литваније, Међународна сцена, 2007, март, бр. 138, стр. 133–138.

Обрадовић, Слободан: *Увек на губитку*, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 90–91.

Обрадовић, Слободан: *Укруг, укруг, играмо валцер ја и мој друг*, Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 82–84.

Обрадовић, Слободан: *Хеда Тесман*, „Хеда Габлер", Шаубине, Берлин, Међународна сцена, 2008, мај, бр. 142, стр. 129–131.

Обрадовић, Слободан: *Цитирање позоришта*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 100–102.
Обрадовић, Слободан: *Шта је с тобом Бенџамине?*, „Дипломац", Хроника савременог позоришта, 2004, септембар, бр. 128, стр. 125–130.
Обреновић, Александар: *„Офир", десет слика и доста прилика*, Савремена драма, 1998. март, бр. 102, стр. 120–149.
Обреновић, Александар: *„Апсолутно", једночинка*, Савремена драма, 1998, март, бр. 102, стр. 155–157.
Обреновић, Александар: *„Заверанти", шест лица у шест слика*, Савремена драма, 2001, март, бр. 114, стр. 151–179.
Обреновић, Александар: *„Кокица", једночинка*, Савремена драма, 1998, март, бр. 102, стр. 158–161.
Обреновић, Александар: *Крпице сећања*, Сећања на рад Боре Стојковића са позоришним аматерима VI мушке и III женске гимназије и позоришту В рејона у Београду од јесени 1945. до лета 1947. и још понечем, Из наше позоришне прошлости, 1999, септембар, бр. 108, стр. 64–66.
Обреновић, Александар: *„Незаменљив орган", једночинка*, Савремена драма, 1998, март, бр. 102, стр. 162–165.
Обреновић, Александар: *Писмо најомиљенијој глумици*, In memoriam, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 174–175.
Обреновић, Александар: *Писмо Пепију Лаковићу*, In memoriam, 1997, децембар, бр. 101, стр. 66–67.
Обреновић, Александар: *„Роршахова мрља", једночинка*, Савремена драма, 1998, март, бр. 102, стр. 172–175.
Обреновић, Александар: *„Седми април", једночинка*, Савремена драма, 1998, март, бр. 102, стр. 150–154.
Обреновић, Александар: *„Цркнута винска мушица", једночинка*, Савремена драма, 1998, март, бр. 102, стр. 166–171.
Огњановић, Александар: *Једна младост у окупираној Србији*, Позориште у сећањима савременика, 1994, март, бр. 87, стр. 127–150.
Огњановић, Александар: *Моје поратне позоришне године, Јагодина–Београд–Цетиње*, Позориште у сећањима савременика, 1995. септембар, бр. 92, стр. 51–70.
Огњановић, Александар: *У родном граду туђинац* (Ријека, Нови Сад, Шабац), Позориште у сећањима савременика, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 78–94.
Огњеновић, Вида: *Борис Комненић (1957–2021)*, In memoriam, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 234–235.
Огњеновић, Вида: *Дејан Мијач (1934–2022)*, In memoriam, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 172.
Огњеновић, Вида: *Добро темперовани резиме*, Изложба „Путујуће позориште Љубомира Симовића" аутора Олге Марковић, Хроника Музеја и огледи, 2005, октобар, бр. 132, стр. 31–33.
Огњеновић, Вида: *Ђорђе Јелисић (1925–2016)*, In memoriam, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 174–175.
Огњеновић, Вида: *Ђурђија Цветић (1942–2015)*, In memoriam, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 156–157.
Огњеновић, Вида: *Како сам режирала своје драмске текстове*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 71–73.
Огњеновић, Вида: *Михаило Миша Јанкетић (1938–2019)*, In memoriam, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 172–173.
Огњеновић, Вида: *Петар Банићевић (1930–2006)*, In memoriam, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 115–116.
Огњеновић, Вида: *Предраг Ејдус (1947–2018)*, In memoriam, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 170–171.
Одавић Ј. Риста: *Техничка средства за драмску илузију*, Из старих рукописа, 1997, децембар, бр. 101, стр. 54–61.
Одавић, Ангелина: *Биографија Ристе Одавића*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 9–18.
Одавић, Мирјана: *Актер скривене историје народног позоришта – Филип Стојановић, инспектор и технички шеф Народног позоришта у Београду*, Из наше позоришне историје, 1997, јун, бр. 99, стр. 105–110.
Одавић, Мирјана: *Биљана Драговић (1940–2013)*, In memoriam, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 166–167.
Одавић, Мирјана: *Биљана Драговић (1940–2013)*,

Театрологија, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 132–140.

Одавић, Мирјана: *Божана Јовановић (1932–2020)*, In memoriam, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 240-242.

Одавић, Мирјана: *Вече посвећено Владимиру Жедринском*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 96–97.

Одавић, Мирјана: *Вече посвећено отварању изложбе Ериха Декера и промоција каталога* „Ерих Декер", Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 106.

Одавић, Мирјана: *Драган Зарић (15. 11. 1942 – 2. 2. 2000)*, In memoriam, 2000, јун, бр. 111, стр. 113–115.

Одавић, Мирјана: *Ерих Декер (1920–2001)*, In memoriam, 2001, март, бр. 114, стр. 101–102.

Одавић, Мирјана: *Из позоришног албума Сомбора*, Из рада МПУС, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 132–136.

Одавић, Мирјана: *Мирослав Чангаловић (1921–1999)*, In memoriam, 1999, децембар, бр. 109, стр. 104–108.

Одавић, Мирјана: *Неда Спасојевић – глумица са тајном*, Из рада МПУС, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 139-141.

Одавић, Мирјана: *Облици употребе фотографије у пракси Музеја позоришне уметности*, Музеолошке студије, 1997, децембар, бр. 101, стр. 20–21.

Одавић, Мирјана: *Одељење фотографија Музеја позоришне уметности Србије*, Музеолошке студије, 1997, септембар, бр. 100, стр. 45–53.

Одавић, Мирјана: *Плодови љубави*, Нове позоришне књиге, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 157–160.

Одавић, Мирјана: *Позоришна фотографија и њени аутори заступљени у Музеју позоришне уметности Србије*, Хроника Музеја, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 157–174.

Одавић, Мирјана: *Станислава Сташа Пешић – краљица шарма*, Из рада МПУС, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 149–150.

Одавић, Мирјана: *100 година од рођења Станислава Беложанског*, Хроника Музеја, 2000, децембар, бр. 113, стр. 91.

Одавић, Мирјана: *Трагом једног необјављеног рукописа*, Ерих Декер, „Сценска уметност", Огледи из сценске ликовности, 1999, децембар, бр.109, стр. 83–98.

Одавић, Риста: *Писма Ристи Одавићу*, Грађа о Народном позоришту у Београду из Фонда Ристе Одавића, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 23–136.

Одавић, Риста: *Прилози „Народној енциклопедији" Станоја Станојевића*, Грађа о Народном позоришту у Београду из Фонда Ристе Одавића, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 137–156.

Одавић, Риста J.: *Техничка средства за драмску илузију*, Из старих рукописа, 1997, децембар, бр. 101, стр. 54-61. (Приредила: Јелица Рељић).

Одавић, Риста J.: *Француски репертоар на сцени Народног позоришта у Београду*, Из старих рукописа, 1998, јун, бр. 103, стр. 67–77. (Превела с француског и приредила: Јелица Рељић).

Ојданић, Мирјана: *Анархистичка суштина карактера комедије*, Нове позоришне књиге, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 155–157.

Ојданић, Мирјана: *Где су биле звезде када се рађала звезда*, (Милена Дравић), Нове позоришне књиге, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 151–156.

Ојданић, Мирјана: *Живорад Жак Кукић (1933–2019)*, In memoriam, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 174-176.

Ојданић, Мирјана: *Како се воли Београд*, Нове позоришне књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 158–162.

Ојданић, Мирјана: *Ко год да победи, сви смо изгубили*, (аутор Иво Брешан), Савремена драма, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 79–81.

Ојданић, Мирјана: *Ситна словца Земунаца*, Нове позоришне књиге, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 158–160.

Ојданић, Мирјана: *Смрзнућеш се у том италијанском телу*, (Биографија Арманда Насимента Розе), Савремена страна драма, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 58–62.

Ојданић, Мирјана: *У сусрету са собом*, (биографија Илије Гајице), Савремена драма, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 30–34.

Олби, Едвард: *Два корака напред– два назад*, Светски дан позоришта, 27. март, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 123.

Орешковић, Ксенија: Види под Шукуљевић-Марковић, Ксенија.
Остојић, Биљана: *Глумац карактера данашњице*, (Бора Тодоровић), Из рада МПУС, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 132–133.
Остојић, Биљана: *Јубилеј Крушевачког позоришта*, Из рада МПУС, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 127–130.
Остојић, Биљана: *Кир Јања на сцени Народног позоришта*, Из рада МПУС, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 145–148.
Остојић, Биљана: *Миливоје Штуловић*, Из рада МПУС, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 131–132.
Остојић, Биљана: *Михаило Јанкетић позоришна посвета*, Из рада МПУС, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 161–162.
Остојић, Биљана: *Неинституционална (приватна) позоришта – четири београдска*, Из рада МПУС, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 141–145.
Остојић, Биљана: *Разговор са Мирком Демићем*, (Биографија Мирка Демића), Нови драмски текст, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 52–56.
Остојић, Биљана: *Родио се глумац*, (Властимир Ђуза Стојиљковић), Из рада МПУС, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, бр. 123–131.
Остојић, Биљана: *180 година Српског театра Крагујевац*, Из рада МПУС, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 151–152.
Оташевић, Мира и Душан: III ликовни прилози, Театрон/Сцена, 2006, мај, бр. 134/135.

П

П. В. Петар Волк: Види под Волк, Петар.
Павелкић, Радослав: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2-4. јул, 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 110.
Павис, Патрис: *Сјај и беда тумачења класичних дела*, Тема броја: Нови однос према традицији, 2008, лето, бр. 143, стр. 9–29. (Превела са француског Славица Милетић)
Павићевић, Борка: *Приказ књиге „Сурово позориште" Мирјане Миочиновић*, Просвета, Београд, 1976, Хроника, 1976, октобар, бр. 7, стр. 107–109.
Павићевић, Борка: *Први дан прошлости – Амаркорд*, Атеље 212, 1981, бр. 33/4/5, стр. 22–23.
Павићевић, Борка: *Раде Шербеџија – А био је принц глуме*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 103.
Павловић, Данка: *Сећање на Годоа*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.
Павловић, Данка: *Сећање на Годоа*, Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.
Павловић, Данка: *Сећање на Годоа,* Пети разговор Представа у сликарском атељеу. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Д. Павловић, М. Поповић, Б. Паскаљевић, 1978, март, бр. 12, стр. 27–32.
Павловић, Миодраг, Пашић, Феликс: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март, бр. 5, стр. 9–14.
Пагаруша, Нецмија: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 196–200.
Пајин, Душан: *Маске и сенке – драма и плес*, Прикази књига, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 85–86.
Пајкић, Небојша: *Приказ књиге „Хасанагиница" Љубомира Симовића*, Стеријино позорје, Нови Сад, 1976, Хроника, 1976, октобар, бр. 7, стр. 110–111.
Палавестра, Предраг: *Андрићев драмски покушај*, Одломак из коментара, 2000, јун, бр. 111, стр. 42–43.
Пандур, Томаж: *Кад свила пуца под додирима страха и лепоте*, Изложба Close-up – Крупни план, Ангелине Атлагић, аутор изложбе и каталога Александра Милошевић, Хроника Музеја, 2007, октобар, бр. 139, стр.

153–154.

Панић, Иван: *Бол-Болен*, Савремена драма, 1995, јун, бр. 91, стр. 179–200.

Панић, Иван: *Сократов тестамент*, Савремена драма, 1995, јун, бр. 91, стр. 149–178.

Панић, Иван: *Узбудљиво „Узбудљиво крстарење"*, Белешка уз драму, 2000, март, бр. 110, стр. 168.

Панић, Предраг: *Све може*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995,1995, децембар, бр. 93, стр. 14–15.

Пантелић, Александар: *„Лили", четири сцене*, Савремена драма, 2001, јун, бр. 115, стр. 165–178.

Пантелић, Васа: *Сећање на учитеља и колегу Рашу*, Обележавање годишњице рођења Раше Плаовића, Отварање нове сезоне у Музеју, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, Хроника, 1994, децембар, бр. 89, стр. 174–175.

Пантовић, Оливера: *„Топчидерска катастрофа", историјска драма*, Драма, Савремена сцена, 2002, април, бр. 118, стр. 153–187.

Панчић, Теофил: *Ружичић форевер: поетика бурмутице*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 121–124.

Пап, Тимеа: *Водич за аутостопере кроз савремену мађарску позоришну галаксију*, Међународна сцена, 2007, октобар, бр. 139, стр. 95–102. (Превела с енглеског Ивана Чорбић).

Папке, Кристијан: *Зашто говорити о границама?*, Конкурс, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 165–168. (Превела Сања Катарић).

Паскаљевић, Бата: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 103.

Паскаљевић, Бата: *Промоција књиге Феликса Пашића „Како смо чекали Годоа кад су цветале тикве"*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 163–168.

Паскаљевић, Бата: *Сећање на Годоа,* Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору су учествовали В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д. Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 5–9.

Паскаљевић, Бата: *Сећање на Годоа*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.

Паскаљевић, Бата: *Сећање на Годоа,* Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.

Паскаљевић, Бата: *Сећање на Годоа*, Пети разговор Представа у сликарском атељеу. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Д. Павловић, М. Поповић, Б. Паскаљевић, 1978, март, бр. 12, стр. 27–32.

Паскаљевић, Бата: *Соја Јовановић – вечито дете које воли да се игра*, Глумци о Соји Јовановић, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 19–20.

Паскаљевић, Горан: *Изјава о Љуби Тадићу*, Анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 114.

Пауновић, Зоран: *Колачи и пиво, шешир и гитара, злочин и казна*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 125–130.

Пауновић, Синиша: *Драгутин Петровић*, In memoriam, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 118–119.

Пауновић, Синиша: *Милан Предић у службеној и пословној кореспонденцији*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 92–96.

Пауновић, Синиша: *Момчило Милошевић*, In memoriam, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 108–110.

Пауновић, Синиша: *Роман моје улоге*, Нада Ризнић, Дара Милошевић, 1977, март, бр. 8/9, стр. 84–88.

Пашић, Зорица: *Базен без воде*, Хроника позоришних збивања, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/

лето, бр. 146/147, стр. 101–110.
Пашић, Зорица: *Весели времеплов*, Хроника позоришних збивања, Савремена сцена: прикази, 2007, октобар, бр. 139, стр. 85–94.
Пашић, Зорица: *Није све као што изгледа*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр. 143, стр. 82–86.
Пашић, Зорица: *Петар Краљ (1941–2011)*, In memoriam, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 182–183.
Пашић, Зорица: *После забаве*, Хроника позоришних збивања, Савремена сцена: критике, 2008, мај, бр. 142, стр. 120–128.
Пашић, Зорица: *Прича из вилинске шуме*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 78–84.
Пашић, Зорица: *Путовање у сећање*, Са Јелицом Бјели, глумицом Српског народног позоришта, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 122–126.
Пашић, Зорица: *У лову на бубашвабе*, Хроника позоришних збивања, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 101–108.
Пашић, Феликс: *Василије Поповић (1926–2007)*, In memoriam, 2007, октобар, бр. 139, стр. 156–158.
Пашић, Феликс: *Владимир Маренић (1921–2010)*, In memoriam, 2010, бр. 150/151, пролеће/лето, стр. 126–129.
Пашић, Феликс: *Владислав Лалицки (1935–2008)*, In memoriam, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 152–154.
Пашић, Феликс: *Где је мачор?*, Вечерње новости, 7. новембар 1994, Критика за представу „Мачор у чизмама", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 33–34.
Пашић, Феликс: *Глума је несвршени животни посао – Павле Богатинчевић*, Сећања, 1994, септембар, бр.88, стр. 163–165.
Пашић, Феликс: *Глума није морала да се купује*, Разговор са Богданом Диклићем, Хроника Музеја и огледи, 2004, децембар, бр. 129, стр. 53–62.
Пашић, Феликс: *Глумац разних дарова – Љубиша Бајa Бачић (1922–1999*), In memoriam, 1999, јун, бр. 107, стр. 126–129.
Пашић, Феликс: *Године, Зоран Радмиловић*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 112–117.
Пашић, Феликс: *Године, Мија Алексић*, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 124–138.
Пашић, Феликс: *Да није позоришта не знам шта бих*, Разговор са Драганом Мићановићем, Хроника Музеја и огледи, 2005, децембар, бр. 133, стр. 37–48.
Пашић, Феликс: *Добрица Милутиновић, прилози за биографију*, Сећање на глумца, 2000, март, бр. 110, стр. 63–68.
Пашић, Феликс: *Др Ерих Хецл, редитељ*, Есеји, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 71–82.
Пашић, Феликс: *Зорка Колаковић (1921–2008)*, In memoriam, 2008, лето, бр. 143, стр. 152–153.
Пашић, Феликс: *Имала сам срећу са студентима*, Из разговора са Огњенком Милићевић (1927–2008), 2008, мај, бр. 142, стр. 16–22.
Пашић, Феликс: *Испунио сам свој живот, Бранислав-Цига Јеринић*, In memoriam, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 103–114.
Пашић, Феликс: *Историја и коментари*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 2001, март, бр. 114, стр. 111–115.
Пашић, Феликс: *Ја сам скептични оптимиста*, Разговор са Дејаном Мијачем, у Музеју, 14.октобра 2002, Хроника Музеја и огледи, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 57–66.
Пашић, Феликс: *Лето, и дани после*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 2000, децембар, бр. 113, стр. 134–142.
Пашић, Феликс: *Мери Подхраски, глумица*, Есеји, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 54–60.
Пашић, Феликс: *Милан Ајваз, прилози за биографију*, Сећање на глумца, Мира Ступица, Радован Лагунџин, Мирослав Беловић, Марија Црнобори, Јован Ћирилов, Милена Дравић, Петар Марјановић, Петар Словенски, Бранка Петрић, Стево Жигон, Миодраг Радовановић, Маја Димитријевић, Предраг Бајчетић, Никола Симић, Славко Симић, Бранко Плеша, Гвозден Јованић, Бранко Цвејић, Љуба Тадић, Михаило Јанкетић, Марко Ајваз, Дејан Мијач, Воја Мирић писмо, Милена Дравић, 2000, јун, бр. 110, стр. 68–82.
Пашић, Феликс: *Миленко Заблаћански (1955–2008)*, In

memoriam, 2008, мај, бр. 142, стр.179–180.

Пашић, Феликс: *Миливоје Живановић, прилози за биографију*, Сећање на глумца, Петар Волк, Др Слободан А. Јовановић, Петар Словенски, Мирослав Беловић, Стево Жигон, Данило Стојковић, Јован Ћирилов, Дејан Мијач, Славко Симић, Јован Милићевић, Бранко Плеша, Дуда Шпилер, Марија Црнобори, Бранко Ивошевић, Љуба Тадић, Стојан Дечермић, 1999, децембар, бр. 109, стр. 61–70.

Пашић, Феликс: *Миодраг Петровић Чкаља (1924–2003)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 154–156.

Пашић, Феликс: *Не жалим за оним што је прошло*, Разговор с Јованом Ћириловим, 2004, април, бр. 126/127, стр. 77–88.

Пашић, Феликс: *Нисам срео срећну глумицу*, Разговор са Предрагом Манојловићем, Хроника Музеја и огледи, 2004, септембар, бр. 128, стр. 29–42.

Пашић, Феликс: *Пера Добриновић у сећањима*, Прилози за биографију: Смрт, погреб, Мали, пупав, Добриновић писан првом успоменом, Највећи међу великима, Пера, Добрица, Ликови из успомена, Карактер, Художественик, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 45–50.

Пашић, Феликс: *Писање као мука*, Разговор са Биљаном Србљановић, Разговор у Музеју 3. фебруара 2003, Хроника Музеја и огледи, 2003, јун, бр. 123, стр. 61–72.

Пашић, Феликс: *Позоришни критичар, једна каријера*, Разговор са Владимиром Стаменковићем у Музеју, 3. марта 2003, Хроника Музеја и огледи, 2003, јун, бр. 123, стр. 51–60.

Пашић, Феликс: *Привиди нас унесрећују*, Разговор са Ненадом Прокићем, Хроника Музеја и огледи, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 49–60.

Пашић, Феликс: *Приказ књиге „Синоћње премијере" Васје Предана*, Књижница Местнега гледалишча љубљанскега, Љубљана, 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 123–125.

Пашић, Феликс: *Приказ књиге „Уметнички развој Српског Народног позоришта 1861–1868" Петра Марјановића*, Српско народно позориште, Нови Сад, 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 122.

Пашић, Феликс: *Прича о Бановић Страхињи – Михајловић Борислав Михиз*, In memoriam, 1998, март, бр. 102, стр. 95–97.

Пашић, Феликс: *Пролећна трпеза или од свега помало*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 2000, јун, бр. 111, стр. 125–134.

Пашић, Феликс: *Промоција књиге Феликса Пашића „Како смо чекали Годоа кад су цветале тикве"*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 163–168.

Пашић, Феликс: *Разговор са Павлом Богатинчевићем*, Позориште у сећању савременика, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 119–124.

Пашић, Феликс: *Редитељи су срећни људи*, Разговор са Никитом Миливојевићем, Хроника Музеја и огледи, 2005, октобар, бр. 132, стр. 34–48.

Пашић, Феликс: *Са Властимиром Стојиљковићем, добитником „Добричиног прстена"*, Хроника Музеја и огледи, 2002, април, бр. 118, стр. 61–72.

Пашић, Феликс: *Са Ђурђијом Цветић*, Разговор, Хроника Музеја и огледи, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 108-117.

Пашић, Феликс: *Са Михаилом Јанкетићем*, Разговор, Хроника Музеја и огледи, 2001, јун, бр. 115, стр. 99–106.

Пашић, Феликс: *Са Петром Краљем*, Разговор, 2000, март, бр. 110, стр. 83–88.

Пашић, Феликс: *Са Светланом Бојковић*, Разговор, 2000, јун, бр. 111, стр. 101–107.

Пашић, Феликс: *Са Рахелом Ферари*, 1. поглавље: Рахела Ферари о себи, 1990, новембар, 69/70/71, стр. 25–44.

Пашић, Феликс: *Са Ружицом Сокић*, Разговор, 2000, децембар, бр. 113, стр. 113–118.

Пашић, Феликс: *Сви моји људи из завичаја*, Разговор са Душаном Ковачевићем, Хроника Музеја и огледи, 2004, април, бр. 126/127, стр. 57–70.

Пашић, Феликс: *Сећање на детињство*, Промоција књиге „Сенке које сјаје" Вере Костић, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 108–109.

Пашић, Феликс: *Славко Симић (1924–2007)*, In memoriam, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 169–171.

Пашић, Феликс: *Слободан Перовић, прилози за биографију*, Сећање на глумца, Весна Танасковић, кћи,

Милица Перовић, супруга, Михајло Бата Паскаљевић, Бора Тодоровић, Јован Ћирилов, Војислав Костић, Драган Николић, Петар Краљ, Ксенија Јовановић, Љубомир Драшкић, Слободан Стојановић, Здравко Шотра, Живојин Павловић, Дејан Мијач, Раде Марковић, Љиљана Николић, сестра од стрица, Рената Улмански, Ружица Сокић, Љиљана Николић, 1999, бр. 108, септембар, стр. 74–82.

Пашић, Феликс: *Слободан Селенић, критичар домаће драме*, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 25–34.

Пашић, Феликс: *Сморно пролеће*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 2001, јун, бр. 115, стр. 129–133.

Пашић, Феликс: *Срећан наслов*, Прикази књига, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 121–122.

Пашић, Феликс: *Старити у позоришту – Са Ренатом Улмански и Властимиром-Ђузом Стојиљковићем*, О старости и спорости, Тема броја, 2007, децембар, бр. 140/141, стр. 23–28.

Пашић, Феликс: *Учесник и сведок: Мира Траиловић*, Сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 22–31.

Пашић, Феликс: *Фестивали, фестивали*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 2000, август, бр. 112, стр. 111–120.

Пашић, Феликс, Алексић, Мија: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 22–24.

Пашић, Феликс, Алексић, Мија: *Са Мијом Алексићем*, Разговор, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 58–82.

Пашић, Феликс, Банићевић, Петар: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 20–22.

Пашић, Феликс, Драгутиновић, Љиљана: *Глумци говоре*, Разговор, Атеље 212, 1981, бр. 33/4/5, стр. 82–83.

Пашић, Феликс, Јеротић, Владета: *Борино пусто ерот/ур/ско*, Разговор, 1976, октобар, бр. 7, стр. 52–56.

Пашић, Феликс, Лукић, Велимир: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март, бр. 5, стр. 15–19.

Пашић, Феликс, Милићевић, Јован: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 16–20.

Пашић, Феликс, Михајловић Михиз, Борислав: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март, бр. 5, стр. 19–26.

Пашић, Феликс, Павловић, Миодраг: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976. март, бр. 5, стр. 9–14.

Пашић, Феликс, Поповић, Александар: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март. бр. 5, стр. 26–31.

Пашић, Феликс, Радмиловић, Зоран: *Са Зораном Радмиловићем*, Разговор, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 66–79.

Пашић, Феликс, Ступица, Мира: *Са Миром Ступицом*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 50–94.

Пашић, Феликс, Тадић, Љуба: *Жамор престаје – излазим на сцену*, Разговор са Љубом Тадићем на Трибини Музеја позоришне уметности Србије, 11. марта 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, јун, бр. 95, стр. 5–13.

Пашић, Феликс, Тадић, Љуба: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 24–25.

Пашић, Феликс, Тадић, Љуба: *Са Љубом Тадићем*, Разговор, 1981, бр. 27/8/9, стр. 14–45.

Пашић, Феликс, Траиловић, Мира: *Мира Траиловић*, Разговор, 1981, бр. 33/4/5, стр. 58–65.

Пашић, Феликс, Ћопић, Бранко: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март, бр. 5, стр. 5–9.

Пашић, Феликс, Урбанова, Невенка: *Са Невенком Урбановом*, Разговор са Невенком Урбановом, 1985, бр. 50/51/52, год. XII, стр. 98–122.

Пашић, Феликс, Шоваговић, Фабијан: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 26.

Пејаковић, Јосип: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 146–148.

Пејовић, Александар: *Душан Радић и његова нештампана једночинка* „Ох! Ах! Их!", Драмска баштина, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 203–206.

Пејовић, Александар: *Нове књиге*, Момчило-Ћира Животић „Чаробњаци сцене", Прикази књига, 2001, март, бр. 114, стр. 106–107.

Пејовић, Александар: Тајна у рукопису „Драмска заоставштина" Душана Васиљева, Из наше позоришне историје, 1998, јун, бр. 103, стр. 81–85.

Пејовић, Милена: *Баш као и у животу*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 66–67.

Пејовић, Роксанда: *Одакова опера „Дорица плеше" и њен одјек у Београду*, О музичком театру, 1995, септембар, бр. 92, стр. 88–92.

Пејчић, Александар: *Драгомир Брзак: скрајнути комедиограф*, (Биографија Александра Пејчића), Драмска баштина, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 27–32.

Пејчић, Александар: *Игра у колу историје*, Нове позоришне књиге, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 147–149.

Пејчић, Александар: *Одбрана клсичне драматургије*, Нове позоришне књиге, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 151–153.

Пејчић, Александар: *Рукопис једночинке „Колера"*, Драмска баштина, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 2–26.

Пејчић, Наташа: *Владислав Каћански (1950–2006)*, In memoriam, 2007, март, бр. 138, стр. 120–122.

Пенчић, Сава: *Сећање на Радојковића Рајко Радојковић*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 50–51.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Богати завршетак позоришне сезоне*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1997, јун, бр. 99, стр. 121–139.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Гласило позоришних сусрета „Јоаким Вујић"*, 1989, јун, бр. 63/64/65, стр. 158–160.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Две нове даме Синише Ковачевића*, Поговор, 1997, септембар,

Пенчић Пољански, Дејан: *Иво Брешан у Србији*, Савремена драма, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163. стр. 82–88.

Пенчић-Пољански, Дејан: *„Мани свађу, сине"*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1999, март, бр. 106, стр. 118–127.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Наравно, из личног угла*, Округли сто Стеријиног позорја, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 105–111.

Пенчић-Пољански, Дејан: *О БИТЕФУ и још понечем*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1997, децембар, бр. 101, стр. 81–96.

Пенчић-Пољански, Дејан: *О књизи Зоре Вукадиновић „Родино позориште"*, МПУС, Београд, 1996, Прикази књига – Четири нове књиге, 1997, март, бр. 98, стр. 108–109.

Пенчић-Пољански, Дејан: *О 32. БИТЕФУ и премијерама*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1998, бр. 105, стр. 109–115.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Одлазак мајстора – Србољуб Станковић (1921–2000)*, Мала монографија – In memoriam, 2000, децембар, бр. 113, стр. 119–133.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Позоришне награде у сезони 1996–1997*, Документи, 1997, децембар, бр. 101, стр. 173–178.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Позоришни сусрети „Јоаким Вујић"* – репертоар: 1. сусрети – Зајечар, 2–11. мај 1965, стр. 81–83, 2. сусрети – Крагујевац, 15–26. мај 1966, стр. 83–86, 3. сусрети – Ниш, 14–28. октобар 1967, стр. 86–89, 4. сусрети – Т. Ужице, 5–26. мај 1968, стр. 89–92, 5. сусрети – Шабац, 9–20. новембар 1969, стр. 92–95, 6. сусрети – Лесковац, 18–28. април 1970, стр. 95–97, 7. сусрети – Приштина, 6–16. мај 1971, стр. 98–100, 8. сусрети – Зајечар, 14–24. мај 1972, стр. 100–103, 9. сусрети – Крагујевац, 15–25. мај 1973, стр. 103–106, 10. сусрети – Ниш, 22. мај – 2. јун 1974, стр. 106–109, 11. сусрети – Т. Ужице, 22. мај – 3. јун 1975. стр. 110–112, 12. сусрети – Шабац, 26. мај – 6. јун 1976, стр. 113–116, 13. сусрети – Лесковац, 26. мај – 3. јун 1977, стр. 116–119, 14. сусрети – Ниш, 1–11. јун 1978, стр. 119–122, 15. сусрети – Зајечар, 14–24. мај 1979, стр. 122–125, 16. сусрети – Крагујевац, 27. мај – 6. јун 1980, стр. 126–128, 17. сусрети – Т. Ужице, 21. мај – 2. јун 1981, стр. 129–132, 18. сусрети – Пирот, 11–22. мај 1982, стр. 132–135, 19. сусрети – Шабац, 6–15. јун 1983, стр. 136–138, 20. сусрети – Зајечар, 9–19. мај 1984, стр. 138–141, 21. сусрети – Крагујевац, 10–22. мај 1985, стр. 142–145, 22. сусрети – Лесковац, 6–16. мај 1986, стр. 145–148, 23. сусрети –- Зајечар, 6–16. мај 1987, стр. 149–151, 24. сусрети – Приштина, 7–18. мај 1988, стр. 151–154, 25. сусрети – Ниш, 8–17. мај 1989. стр. 154–157, 1989, јун, бр. 63/64/65, стр. 81–157.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Позоришни сусрети „Јоаким Вујић" – хроника*: 1. сусрети – Зајечар, 2–11. мај 1965, стр. 1–2, 2. сусрети – Крагујевац, 15–26. мај 196., стр. 2–4, 3. сусрети – Ниш, 14–28. октобар 1967, стр.

4–6, 4. сусрети – Т. Ужице, 5–16. мај 1968, стр. 6–8, 5. сусрети – Шабац, 9–20. новембар 1969, стр. 8–10, 6. сусрети – Лесковац, 18–28. април 1970, стр. 10–11, 7. сусрети – Приштина, 6–16. мај 1971, стр. 12–13, 8. сусрети – Зајечар, 14–24. мај 1972, стр. 14–15, 9. сусрети – Крагујевац, 15–25. мај 1973, стр. 16–18, 10. сусрети – Ниш, 22. мај – 2. јун 1974, стр. 18–20, 11. сусрети – Т. Ужице, 22. мај – 3. јун 1975, стр. 20–22, 12. сусрети – Шабац, 26. мај – 6. јун 1976, стр. 22–28, 13. сусрети – Лесковац, 26. мај – 3. јун 1977, стр. 29–32, 14. сусрети – Ниш, 1–11. јун 1978, стр. 33–36, 15. сусрети – Зајечар, 14–24. мај 1979, стр. 37–41, 16. сусрети – Крагујевац, 27. мај – 6. јун 1980, стр. 41–45, 17. сусрети – Т. Ужице, 21. мај – 2. јун 1981, стр. 46–50, 18. сусрети – Пирот, 11–22. мај 1982, стр. 50–53, 19. сусрети – Шабац, 6–15. јун 1983, стр. 54–57, 20. сусрети – Зајечар, 9–19. мај 1984, стр. 58–62, 21. сусрети – Крагујевац, 10–22. мај 1985, стр. 63–67, 22. сусрети – Лесковац, 6–16. мај 1986, стр. 68–72, 23. сусрети – Зајечар, 6–16. мај 1987, стр. 73–76, 24. сусрети – Приштина, 7–18. мај 1988, стр. 76–77, 25. сусрети – Ниш, 8–17. мај 1989, стр. 78–80, 1989, јун, бр. 63/64/65, стр. 1–80.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Позоришни сусрети „Јоаким Вујић", Илустрације*, 1989, јун, бр. 63/64/65, стр. 161–178.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Позоришни сусрети „Јоаким Вујић"*, *Индекси*, 1989, јун, бр. 63/64/65, стр. 198–212.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Последњих сто дана позоришне 1996–1997*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1997, септембар, бр. 100, стр. 100–119.

Пенчић-Пољански, Дејан: *Пролеће у српском театру – сасвим лично*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1998, јун, бр. 103, стр. 122–128.

Пенчић-Пољански, Дејан: *У истом стилу а можда и није, будући да сам један од протагониста*, Хроника савременог позоришног живота – драма 1998, септембар, бр. 104, стр. 117–132.

Првић, Мухарем: *Александар Поповић у наставцима*, 2. наставак, Театролошки списи - 1996, јун, бр. 95, стр. 14–17.

Првић, Мухарем: *Други живот Сократов*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 88–90.

Првић, Мухарем: *Зоран Радмиловић – Дон Кихот у улози Тате Ибија*, Театролошки списи - 1996, септембар, бр. 96, стр. 27–36.

Првић, Мухарем: *Комедија безнађа „Чујеш ли, мама, мој вапај"*, Белешка уз драму, 1998, септембар, бр. 104, стр. 180.

Првић, Мухарем: *Комедија за сва времена*, Соја Јовановић, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 7–10.

Првић, Мухарем: *Поводом „Позоришних илузија" Петра Волка*, Прикази књига, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 171–172.

Перић, Јелена: *Београдски јун 1968. у српској драмској књижевности*, Позориште и политика, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 71–82.

Перић, Јелена: *Две Михизове драматизације Ћосићевог „Времена смрти"*, Тумачења, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 63–66.

Перић, Јелена: *Деведесети рођендан Живке министарке*, Театрологија, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 53–57.

Перић, Јелена: *Кад су цветале тикве – драма*, Театрологија, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 125–135.

Перић, Јелена: *Милица Новковић: прва добитница Стеријине награде*, Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 35–38.

Перић, Јелена: *Наша деца и божији људи*, Нове позоришне књиге, 2020, бр. 190/193, стр. 156–157.

Перић, Јелена: *Оснивање Народног позоришта и прва изведена представа у новоотвореном здању*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 65–74.

Перић, Јелена: *Селенићево Ружење народа*, Драматургија, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 123–127.

Перић, Тина: *Грчка трагедија је као поларна звезда*, (интервју са Ромеом Кастелучијем), Међународна сцена, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 85–90.

Перишић, Периша: *Савршени ибзениста или суштина шоизма*, Хроника Музеја и огледи, 2007, март, бр. 138, стр. 55–60.

Перишић, Периша: *Собе сећања – Харолд Пинтер*, Савремена сцена, 2005, децембар, бр. 133, стр. 117–122.

Перишић, Предраг: *Драган Алексић (1941–2016)*, In

memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 164–165.
Перишић, Предраг: *Женско (позоришно) писмо*, Савремена сцена: Критике, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 97–102.
Перишић, Предраг: *Јован Ристић Рица (1939–2013)*, In memoriam, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 164–165.
Перишић, Предраг: *Ноћни лет – драматуршки коментар*, (Биографија Милоша М. Радовића), Нови драмски текст, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 50–52.
Перовић, Предраг С.: *Сцена Народног позоришта у Земуну*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 49–50.
Петернек-Алексић, Тања: *Важно је да се добра деца роде*, Тридесет година позориштанцета „Пуж" аутора Мирјане Одавић, Хроника Музеја, 2007, октобар, бр. 139, стр. 151–152.
Петковић, Братислав: *Властимир Ђуза Стојиљковић (1929–2015)*, In memoriam, бр. 172/173, стр. 160.
Петковић, Дејан: *Авангардне тенденције у драматургији Александра Поповића*, Драматуршке студије, 1997, март, бр. 98, стр. 29–35.
Петковић, Илија: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1985*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 51–53.
Петковић, Мирко: *Присни вандали*, Из позоришне историје, 1995, септембар, бр. 92, стр. 46–47.
Петрић, Бранка: *Марија Милутиновић (1935–2006)*, In memoriam, 2007, март, бр. 138, стр. 123–124.
Петричевић, Марија: *Балетски уметник Милош Ристић*, Балетска уметност, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 89–131.
Петричевић, Марија: *Балетски уметник Милош Ристић (II део)*, Истраживања, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 94–133.
Петричевић, Марија: *Почетак рада Народног позоришта у Београду по завршетку I светског рата на сцени „Касине"*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 75–84.
Петричевић, Марија: *Прво гостовање Народног позоришта из Сарајева у Народном позоришту у Београду*, Театрологија, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 61–69.
Петровић, Верослава: *Аудио-визуелна документација у служби позоришних музеја*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 34–44.
Петровић, Верослава: *Београдски позоришни стваоци у карикатури и анегдоти*, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 183.
Петровић, Верослава: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије „Меланија Бугариновић"*, Хроника Музеја, 2000, јун, бр. 111, стр. 100.
Петровић, Верослава: *Војислав Туриснки*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 69–80.
Петровић, Верослава: *Драгољуб Гошић*, Поводом меморијалне изложбе у Музеју позоришне уметности СРС, 1974, мај бр. 1, стр. 116–122.
Петровић, Верослава: *Збирка рукописа драмских дела архива Музеја позоришне уметности Србије*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 105–126.
Петровић, Верослава: *Корнелија Нинковић Грозано*, Поводом 100. рођења првакиње београдске Опере, Позоришни портрети, 1997, септембар, бр. 100, стр. 60–64.
Петровић, Верослава: *Музичка драма „Ђурађ Бранковић" на сцени Народног позоришта у Београду*, 1980, бр. 23, стр. 80–83.
Петровић, Верослава: *Песник глуме Зоран Ристановић (1924–1974)*, 1978, март, бр. 12, стр. 99–106.
Петровић, Верослава: *Поводом десетогодишњице смрти Богдана Бабића пригодом вечери Богдану Бабићу, диригенту и композитору*, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 129–130.
Петровић, Верослава: *Позоришне представе у хуманитарне сврхе*, Из наше позоришне историје, 1996, јун, бр. 95, стр. 52–56.
Петровић, Верослава – В. П.: *Приказ књиге „Драмски правци XX века" Слободана Селенића*, Уметничка академија у Београду, 1971, 1974, мај бр. 1, стр. 132–132.
Петровић, Верослава: *Приказ књиге „Историјска драма у Срба 1736–1860" Властимира Ерчића*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 126.
Петровић, Верослава: *Приказ књиге „Преписка између*

Јована Ђорђевића и Антонија Хаџића 1859–1895" др Божидара Ковачека, Хроника, 1974, мај бр. 1, стр. 126.
Петровић, Верослава: *Приказ публикације „Театарски гласник"*, Драмски театар, Скопље, Хроника, 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 96.
Петровић, Верослава – В. П.: *Приказ часописа Документи словенскега гледалишкега музеја, DCGM*, летник IX 21, Љубљана, Хроника, 1974, мај бр. 1, стр. 130–131.
Петровић, Верослава: *Реч критике*, Мира Ступица, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 110–136.
Петровић, Верослава, Марковић, Олга: *Мотив косовског боја у српском театру*, Поводом 600-годишњице косовског боја, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 71–76.
Петровић, Верослава, Марковић, Олга: *Реч критике*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 139–149.
Петровић, Верослава, Марковић, Олга, Радовановић Арежина, Анђелка: *Репертоар 1945–1985*, Позоришни плакати, Гостовања/ Изводи из критика/ Библиографија представа, Гостовања у иностранству, Фестивали и манифестације, Награде и признања, Библиографија, Индекс дела, Индекс писаца, Индекс редитеља, Индекс сценографа, Индекс костимографа, Индекс извођача, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 66–224.
Петровић, Верослава, Марковић, Олга, Филиповић, Зоран: *Репертоар, Гостовања у иностранству, Индекс дела, Индекс писаца, Индекс редитеља, Индекс сценографа, Индекс костимографа, Индекс композитора, Индекс извођача*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 104–252.
Петровић, Верослава, Марковић, Олга, Филиповић, Зоран: *Улоге у позориштима*, Реч критике и селективна библиографија представа, Филм, Селективна библиографија о Мији Алексићу, 1983, септембар, бр. 39/40/41, стр. 3–88–123.
Петровић, Верослава, Марковић, Олга, Филиповић, Зоран: *Улоге у позориштима*, Реч критике и селективна библиографија о Зорану Радмиловићу, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 80–110.
Петровић, Живојин: *Позоришни почеци Даворина Јенка*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 36–39.
Петровић, Живојин: *Уз једно гостовање Ленке Хаџић у Београду*, Хроника, 1979, март, бр. 19, стр. 98–100.
Петровић, Дуња: *Валтер се брани*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 97–99.
Петровић, Дуња: *Лажни жуљеви*, Савремена сцена – Критике, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 68–71.
Петровић, Стеван, П.: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи" Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 111–112.
Петровић, Маријана: *Бранислав Крављанац (1928–2002)*, In memoriam, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 139–140.
Петровић, Маријана: *Записи луткара*, Нове позоришне књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 143–145.
Петровић, Маријана: *Компаративни театар као вид примењеног позоришта и инструмент очигледне наставе*, Нове позоришне књиге, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 143–146.
Петровић, Маријана: *Лутке 2016*, Фестивали, 2016, јесен/зима, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 59–64.
Петровић, Маријана: *Много приче, мало радње*, Критике, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 40–43.
Петровић, Маријана: *Проблем нерада у савременом Југословенском луткарском позоришту*, Театролошке студије, 2001, јун, бр. 115, стр. 57–61.
Петровић, Маријана: *Радослав Павелкић (1931–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 160–161.
Петровић, Маријана: *Сергеј Обрасцов на естради*, Театрологија, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 86–93.
Петровић, Маријана: *Сценска магија „Митова Балкана"*, Театрологија, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 126–133.
Петровић, Миодраг Чкаља: *Радивоје Лола Ђукић (1923–1995)*, In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 111–112.
Петровић, Миодраг Чкаља: *Соја Јовановић – вечито дете које воли да се игра*, Глумци о Соји Јовановић, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 20–21.
Петровић, Миомир: *Драматуршка митска матрица*, Театрологија, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 104.

Петровић, Миомир: *Дуго путовање кући*, (поводом драме „Мистерија" Милована Витезовића), Биографија Милована Витезовића, Савремена драма, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 33–36.

Петровић, Никола: *Документа*, *Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије*, Скопље, 2–4. јул 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 103–106.

Петровић, Тања: *Адријана за јубилеј – Франческо Чилев „Адријана Лекуврер"*, Ансамбл Опере Народног позоришта из Београда, диригент Бојан Суђић, редитељ Радослав Златан Дорић, премијера 7. октобра 1995, Хроника савременог позоришног живота – Опера, 1995, децембар, бр. 93, стр. 146–147.

Петровић, Тања: *Волфганг Амадеус Моцарт „Чаробна фрула"*, Хроника савременог позоришног живота, Опера, 1995, март, бр. 90, стр. 149–150.

Петровић, Тања: *Дејан Миладиновић, редитељ*, Интервју, Оперска сцена, 1994, септембар, бр. 88, стр. 123–128.

Петровић, Тања: *Једна занимљива књига*, Слободан Турлаков „Верди у Београду", Прикази књига, 1995, март, бр. 90, стр. 124–125.

Петровић, Тања: *Николај Римски Корсаков „Мајска ноћ"*, Опера СНП, Нови Сад, диригент Михаил Кукушин, БЕМУС, НП у Београду, 9. октобра 1994, Хроника савременог позоришног живота, 1994, децембар, бр. 88, стр. 195–196.

Петровић, Тања: *Слободан Турлаков „Летопис музичког живота у Београду 1840–1941"*, МПУС, 1994, Прикази књига, 1994, септембар, бр. 88, стр. 173–174.

Петровић, Тихомир: *Дечји драмски писац Љубиша Ђокић*, Седамдесет година од уметничког рођења, Годишњице, 1999, септембар, бр. 108, стр. 92–93.

Петровић, Чедомир: *Тамо, где свих времена разлике ћуте*, Девет година од одласка Зорана Радмиловића, Сећања, 1994, децембар, бр. 89, стр. 182–184.

Петровић-Нешић, Гордана: *Један проблем у балету – линија центра*, Балетска уметност, 1995, септембар, бр. 92, стр. 101–102.

Пешевски, Коста: *Смећарник*, Драма, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 117–140.

Пешикан Љуштановић, Љиљана: *Ја ето жалим за саламом*, Тема броја: Ново политичко позориште (II), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 15–18.

Пешикан Љуштановић, Љиљана: *Капитална студија*, Прикази књига, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 153–154.

Пешикан-Љуштановић, Љиљана: *„Крмећи кас" Александра Поповића, фарса као ресемантизација древне приче*, Александар Поповић: нова читања, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, октобар, бр. 132, стр. 13–20.

Пешикан Љуштановић, Љиљана: Од бајке до позоришта, Прикази књига, 2009, пролеће/лето, бр 146/147, стр. 147–148.

Пешикан-Љуштановић, Љиљана: *Слатка мала у транзицијском reality show-у*, Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 81–88.

Пешикан-Љуштановић, Љиљана: *Стерија наш савременик*, Мирослав Мики Радоњић „Стерија у огледалу XX века", Прикази књига, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 91–94.

Пешикан Љуштановић, Љиљана: *У славу владара и у славу театра*, (Биографија Ђорђа Малетића), Баштина, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 34–38.

Пешикан-Љуштановић, Љиљана: *Шта каже Живка министарка?*, „Госпођа министарка" – 75 година на нашим сценама, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, септембар, бр. 128, стр. 15–24.

Пилиповић, Горица: *Аероплани и балони*, Опера „Љубавни напитак", Хроника савременог позоришта, 2004, април, бр. 126/127, стр. 139–140.

Пилиповић, Горица: *Два лица оперског Бемуса*, „Орфеј и Еуридика" и „Хофманове приче", Хроника савременог позоришта, 2005, децембар, бр. 133, стр. 81–84.

Пилиповић, Горица: *Две нове опере или значај тимског рада*, Савремена сцена: Критике, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 111–113.

Пилиповић, Горица: *Diferentia specifica нове Лучије*, Савремена сцена – Критике, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 90–92.

Пилиповић, Горица: *Дон Хозе у првом плану*, Савремена сцена: Критике, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 70–71.

Пилиповић, Горица: *Европљанка Зора Д*, Хроника

савременог позоришта, 2004, децембар, бр. 129, стр. 91–92.
Пилиповић, Горица: *Женско питање*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 115–117.
Пилиповић, Горица: *Заљубљени у Прокофјева*, Савремена сцена – Критике, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 77–79.
Пилиповић, Горица: *Зачудни излет у сценску поезију*, Савремена сцена – Критике, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 112–114.
Пилиповић, Горица: *Како то раде у свету*, Међународна сцена, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 85–86.
Пилиповић, Горица: *Конвенција и инвенција Опера*, Хроника савременог позоришта, 2002, април, бр. 118, стр. 113–115.
Пилиповић, Горица: *Конвенције и шаблони*, „Бал под маскама" Ђ. Вердија, Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 89–90.
Пилиповић, Горица: *Критеријуми времена*, Савремена сцена – Критике, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 66–67.
Пилиповић, Горица: *Лепота стварања*, „Нарцис и Ехо", Опера, Хроника савременог позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 128–130.
Пилиповић, Горица: *Маратонци на европској сцени*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 70-71.
Пилиповић, Горица: *Маштовити брио*, Савремена сцена – Критике, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 74–76.
Пилиповић, Горица: *Музичари – да, дизајнери – не опера*, 35. БИТЕФ, Хроника савременог позоришног живота, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 96–97.
Пилиповић, Горица: *Недовршена креација*, „Дон Ђовани", Народно позориште, Савремена сцена: прикази, 2007, март, бр. 138, стр. 101–104.
Пилиповић, Горица: *Нешто сасвим другачије*, „Слепи миш" Ј. Штрауса, Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 91–92.
Пилиповић, Горица: *Нове камерне опере*, Међународна сцена, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 98-100.
Пилиповић, Горица: *Нови живот српске опере „Тесла", тотална рефлексија*, ЈДП и БЕМУС, Моцарт, лустер лустик, Сава центар, Савремена сцена: прикази, 2007, октобар, бр. 139, стр. 81–84.
Пилиповић, Горица: *Ново читање*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр 143, стр. 74–76.
Пилиповић, Горица: *Опера у поп култури Земља среће*, БЕЛЕФ 2007, Савремена сцена: прикази, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 87–90.
Пилиповић, Горица: *Освежење репертоара*, Савремена сцена – Критике, 2008, лето, бр. 143, стр.72–73.
Пилиповић, Горица: *Орфеј у диско-клубу*, Опера, Хроника савременог позоришног живота, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 191–192.
Пилиповић, Горица: *Оскар Данон (1913–2009)*, In memoriam, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 150–151.
Пилиповић, Горица: *Певајуће тело у покрету*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 68–69.
Пилиповић, Горица: *Половично успело вече*, Савремена сцена – Критике, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 61–62.
Пилиповић, Горица: *Пример успеле сарадње*, Савремена сцена – Критике, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 94–96.
Пилиповић, Горица: *Са старих фотографија*, Савремена сцена – Критике, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 71–73.
Пилиповић, Горица: *Стандардна монументалност „Аида" Сава центар*, Савремена сцена: критике, 2008, мај, бр. 142, стр. 111–113.
Пилиповић, Горица: *Тематика српских опера*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 17–20.
Пилиповић, Горица: *„Тоска", „Кавалерија рустикана", „Ђани Скики", „Травијата"*, Савремена сцена: прикази, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 77–82.
Пилиповић, Горица: *Фатална привлачност*, „Салома", Хроника савременог позоришта, 2003, јун, бр. 123, стр. 105–108.
Пилиповић, Горица: *Упорност се не исплати*, „Фауст", Опера, Хроника савременог позоришног живота, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 127–128.

Пилиповић, Горица: *Храбро истраживање*, „Опера у доба медија" Јелене Новак, Прикази књига, 2007, октобар, бр. 139, стр. 149-150.

Пинговић, Борис: *Вече посвећено Ксенији Јовановић, глумици*, Хроника Музеја, 2000, март., бр. 110, стр. 94–95.

Плавша, Душан: *Никола Цвејић о певачкој и сценској уметности*, Владимир Јовановић „Ниједан дан без певања", Прикази књига, 1995, јун, бр. 91, стр. 119.

Плавша, Душан: *Концептуализам оперске режије*, Театролошке студије, 2001, март, бр. 114, стр. 83–85.

Плаовић, Дара: *Сећање на Земунско позориште*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 60.

Плаовић, Радомир: *Аутобиографски записи*, Јубилеј Раше Плаовића, 1999, јун, бр. 107, стр. 33–59.

Плаовић, Раша: *Глумачки занат*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 5–19.

Плаовић, Радомир Раша: З*ашто сам драматизовао „Горски вијенац"*, Из рукописа, 1990, март, бр. 90, стр. 111–114. (Приредио З. Т. Јовановић).

Плаовић, Раша: *О Крлежиним ликовима*, Уводна реч на вечери посвећеној Крлежиним делима, Из Хронике, 1974, мај, бр. 1, стр. 123–124.

Плаовић, Раша: *Животна исповест Раше Плаовића*, Коста Димитријевић – Два глумца епохе, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 29–44.

Плаовић, Раша: *„Цар Давид", историјска драма у пет чинова и девет слика*, Јубилеј Раше Плаовића, 1999, јун, бр. 107, стр. 5–32.

Плаовић, Раша, Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу*, вођен 22. јануара 1973, 1975, јул, бр. 3, стр. 69–72.

Плеша, Бранко: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи" Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 109–110.

Плеша, Бранко: *Реч поводом отварања изложбе цртежа Душана Ристића*, МПУС, септембра 1993, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 178–179.

Плеша, Бранко, Волк, Петар: *Разговор поводом 30 година Југословенског драмског позоришта*, 1980, бр. 23, стр. 16–27.

Познановић, Раде: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1985*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 62–63.

Позоришни портрети, 1997, септембар, бр. 100, стр. 65–69.

Попа, Васко: Душан Ристић (1913–1995), In memoriam*, Песник и сликар – песма Кир Душан Ристић*, Записи о Душану Ристићу, 1995, децембар, бр. 93, стр. 106.

Попов, Небојша: *Слобода и смех*, Удео Стерије у обликовању српске културе, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 131–142.

Попов, Раша, Макавејев, Душан: *Нови човек на Цветном тргу*, Драмска баштина, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 5–47.

Поповић, Александар: *Баш бунар*, Савремена драма, 1996, март, бр. 94, стр. 145–171.

Поповић, Александар: *Двадесет и два зрна*, Атеље 212, 1981, бр. 33/4/5, стр. 38-42.

Поповић, Александар: *Парадни трчуљак,* (Игра за лутке у два дела), Драма, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 93–108.

Поповић, Александар: *„Шегрт и грејно тело", сценска збрка за литију и опело с напоменом*, Драма, Савремена сцена, 2005, октобар, бр. 132, стр. 125–154.

Поповић, Александар, Пашић, Феликс: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март, бр. 5, стр. 26–31.

Поповић, Бранко: *Белешка о драми*, „Шегрт и грејно тело", Драма, Савремена сцена, 2005, октобар, бр. 132, стр. 155.

Поповић, Бранко: *Марина Абрамовић/Перформанс или позориште без позоришта*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 13–28.

Поповић, Бранко: *Станиславски – Гротовски – Ричардс, једна паратеатарска генеалогија*, Томас Ричардс „Рад са Гротовским на физичким радњама", Прикази књига, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 159–161. (Превела Јелена Ковачевић).

Поповић, Василије: *Сећање на Годоа*, Пети разговор Представа у сликарском атељеу. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програ-

му Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Д. Павловић, М. Поповић, Б. Паскаљевић, 1978, март, бр. 12, стр. 27–32.
Поповић, Василије: *Сећање на Годоа*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10-15. Поповић, Василије: Сећање на Годоа. Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору су учествовали В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д. Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 5–9.
Поповић, Василије: *Сећање на Годоа*, Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.
Поповић, Василије: *Сећање на Годоа,* Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.
Поповић, Вирђинија: *Позоришни аматеризам Румуна у Војводини*, Театрологија, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 93–99.
Поповић, Горица: *Фења Стојановић (1948–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 164–165.
Поповић Васић, Гордана: *Александар-Саша Златовић (1949–2012)*, In memoriam, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 158–159.
Поповић, Душан: *Две велике улоге – Дон Фелипе у „Освајачу" и Никола Зрински у „Генерал и његов лакрдијаш"*, Љубиша Јовановић, 1975, јул, бр. 3, стр. 54–55.
Поповић, Живорад: *Уметнички пут*, 12 писама Љубише Јовановића упућених професору шабачке гимназије Ж. Поповићу, Из заоставштине Ж. П, 1975, јул, бр. 3, стр. 56–59.
Поповић, Жорж: *Београдско позориште у Кнежевој пивари*, Из наше позоришне прошлости, 1999, септембар, бр. 108, стр. 67–71.
Поповић, Жорж: *И модерно и класично позориште у Брегенцу*, Позоришна архитектура, 2001, јун, бр. 115, стр. 96–98.
Поповић, Жорж: *Критике и допуне дела из историје позоришта у Срба*, Из наше позоришне прошлости, 2001, март, бр. 114, стр. 64–82.
Поповић, Жорж: *Театар на Ђумруку*, Из позоришне архитектуре, 2000, март, бр. 110, стр. 69–75.
Поповић, Златица: *Две деценије позоришта „Љубиша Јовановић"*, Јубилеј, 2001, март, бр. 114, стр. 41–46.
Поповић, Златица: *Театар као састајалиште верника уметности*, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 127–130.
Поповић, Зоран: *У мехуру од сапунице, позоришни арсеник и стара бабарога*, Оглед, 1994, септембар, бр. 88, стр. 129–131.
Поповић, Јован: *Јован Стерија Поповић – наш савременик*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 143–146.
Поповић, Љубодраг: *Риста Одавић и Народно позориште у Београду*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 5–8.
Поповић, Мића: *Сећање на Годоа*, Пети разговор Представа у сликарском атељеу. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Д. Павловић, М. Поповић, Б. Паскаљевић, 1978, март, бр. 12, стр. 27–32.
Портман, Александра: *Види, снагу нам даје да бисмо били умјетници кад хоћемо бити тек људи" – Gamllet Слободана Шнајдера на југословенским сценама*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 59- 68.
Пота Кољевић, Мелина: *Дарко Татић (1932–2022)*, In memoriam, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 226–228.
Преглед репертоара београдских позоришта у периоду ваздушне интервенције НАТО у Југославији допу-

на, 2000, март, бр. 110, стр. 89.

Предан, Аља: *Фестивал Борштников сусрет на прекретници*, Есеји, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 55–58.

Предан, Васја: *Јубиларне добре жеље*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 130–131.

Предан, Васја: *Сећање с највећим симпатијама*, Стеријино позорје и дезинтеграција земље, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 19–21.

Предић, Милан: *Савременик*, Необјављени рукопис из заоставштине, Љубиша Јовановић, 1975, јул, бр. 3, стр. 7–8.

Премате, Зорица: *Војислав-Воки Костић (1931–2010)*, In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр.162.

Премеру, Доната: *Међународни фестивал савременог музичког театра*, Међународна сцена, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 127–132.

Премеру, Доната: *Чаробњак хладне ватре*, „Љубичаста ватра" опера, Савремена сцена: прикази 2007, март, бр. 138, стр. 107–112.

Приличко, Петре: *Казивање о другу Титу,* Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 132–133.

Продановић, Милета: Огледало IV ликовни прилози, Театрон/Сцена, 2006, мај, бр. 134/135.

Прокић, Ненад: *Амнезија и вишегласје*, Ирина Кикић, „Дечија драма", Александра Милошевић, „Једног дана можда", Белешка уз драме, 1997, децембар, бр. 101, стр. 148.

Прокић, Ненад: *Заповедник куле сенки*, Филозофи на БИТЕФУ 2003, Хроника савременог позоришта, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 93–94.

Прокић, Ненад: *Кланица илузија*, Предисторија: националне теме у осамдесетим, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 5–6.

Прокић, Ненад: *Крај епохе државности и нова српска драма*, Белешка о драми, Савремена сцена, 2002, април, бр. 118, стр. 188.

Прокић, Ненад: *Слободан Селенић и српска драмска традиција*, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 11–14.

Протић, Милица: *Јованка-Лела Куртовић (1929–2006)*, In memoriam, 2007, март, бр. 138, стр. 127–128.

Протић, Миодраг Б.: *Душан Ристић (1913–1995)*, In memoriam, О „сликарској кући" – Косанчићев венац 19, Нојева барка, Записи о Душану Ристићу, 1995, децембар, бр. 93, стр. 106.

Пузић, Милан: *Владета Драгутиновић*, In memoriam, Хроника, 1976, март, бр, 5. стр. 107–108.

Пузић, Милан, Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, Разговор о Невенки Урбановој, 1985, бр. 50/51/52, стр. 74–76.

Пулетић, Бошко: *Горјана Јањић (1945–2022)*, In memoriam, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 223.

Пулетић, Бошко: *Радован Миљанић (1952–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 173.

Пулетић, Бошко: *Тихомир Арсић (1957–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 166–167.

Пуслојић, Адам: *Арлекинов бескрај, маестру Душану Ристићу*, Хроника, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 176.

Пустианац, Марко: *Ја сам посматрач режије*, Интервју са Тимом Ечелсом (Forced Entertainment), Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (први део), 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 11–20.

Путник, Јован: *Јован Путник – текстови о позоришту 1*, Јован Путник – театролошки радови, 1998, децембар, бр. 105, стр. 5–38.

Путник, Јован: *Јован Путник – текстови о позоришту 2*, Јован Путник – театролошки радови, 1999, март, бр. 106, стр. 10–39.

Путник, Јован: *Краткое животописаније Јоанна Стерије*, Поезија, 1998, децембар, бр. 105, стр. 94–95.

Путник, Јован: *Пролегомена за поетику Борисава Станковића*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 57–65.

Путник, Радомир – Р. П.: *Приказ књиге „Драме" Васила Иљоског*, Народна књига, Београд, Хроника, 1975, 1976, септембар, бр. 6, стр. 47–48.

Путник, Радомир – Р. П.: *Приказ књиге „Други трио" Миодрага Жалице*, Свјетлост, Сарајево, Хроника, 1975, 1976, март, бр. 5, стр. 114.

Путник, Радомир – Р. П.: *Приказ књиге „Сваконоћја" Мирослава Радоњића*, Стражилово, Ириг, 1977, Хроника, 1978, март, бр. 12, стр. 111.

Путник, Радомир – Р. П.: *Приказ књиге „Театар" Радована Ившића*, Центар за културну дјелатност ССО Загреба, Загреб, 1978, Хроника, 1979, март, бр. 19, стр. 95–96.

Путник, Радомир: *Анегдоте о управнику*, Нове позоришне књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/176, стр. 152–153.

Путник, Радомир: *Бошко Милин (1966–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 170–171.

Путник, Радомир: *Братислав Браца Петковић (1948–2021)*, In memoriam, 2021, бр. 194/195, стр. 246–247.

Путник, Радомир: *Варавина опција*, Белешка уз драму, 1998, септембар, бр. 104, стр. 159.

Путник, Радомир: *Владимир Јевтовић (1947–2013)*, In memoriam, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 164–165.

Путник, Радомир: *Дејан Пенчић Пољански (1943–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 166–167.

Путник, Радомир: *Дијалошки дуети*, Нове позоришне књиге, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 165–166.

Путник, Радомир: *Дијалошки обрти*, Нове позоришне књиге", 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 163–164.

Путник, Радомир: *Добродошла књига*, Нове позоришне књиге, 2020, бр. 190/193, стр. 158-159.

Путник, Радомир: *Допринос заједништву*, Нове позоришне књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 141–142.

Путник, Радомир: *Драма живота*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 155–156.

Путник, Радомир: *Драме о савременом животу*, Нове позоришне књиге, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 161–162.

Путник, Радомир: *Ђорђе Ђурђевић (1930–2020)*, In memoriam, 2021, бр. 194/195, стр. 223–224.

Путник, Радомир: *Живот позоришта виђен изнутра*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 149–150.

Путник, Радомир: *Звонимир Костић (1950–2021)*, In memoriam, 2021. јесен/зима, бр. 196/197, стр. 158–159.

Путник, Радомир: *Играти се, а не само играти*, Нове позоришне књиге, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 158–160.

Путник, Радомир: *Историја алтернативе*, Нове позоришне књиге, 2020, бр. 190/193, стр. 160–162.

Путник, Радомир: *Капитално дело*, Нове позоришне књиге, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 159–161.

Путник, Радомир: *Комедиографија пре Стерије*, Нове позоришне књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 146–147.

Путник, Радомир: *Лудизам Александра Поповића – Љубинко и Десанка*, Драматургија, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 128–134.

Путник, Радомир: *Луцидни стваралац*, Нове позоришне књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 156–157.

Путник, Радомир: *Мадленианум – монографија*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 2017, стр. 144–146.

Путник, Радомир: *Макрокосмос кафића*, Нове позоришне књиге, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 163–164.

Путник, Радомир: *Медији и позориште*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 151–152.

Путник, Радомир: *Миленко Мисаиловић (1923–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 168–169.

Путник, Радомир: *Милован Витезовић (1944–2022)*, In memoriam, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 170–171.

Путник, Радомир: *Мирољуб Мики Миловановић (1923–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 168–169.

Путник, Радомир: *Модерно доба*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 153–154.

Путник, Радомир: *Монографија о Нушићу*, Нове позоришне књиге, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 156–158.

Путник, Радомир: *О жанровима*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 157–158.

Путник, Радомир: *О објављивању драма Александра Поповића*, Александар Поповић – нова читања, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, октобар, бр. 132, стр. 21–26.

Путник, Радомир: *Одана позоришту*, Нове позориш-

не књиге, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 154–155.

Путник, Радомир: *Особена глумачка личност*, (Ирена Колесар), Нове позоришне књиге, 2021, бр. 194/195, стр. 214–216.

Путник, Радомир: *Паралеле и укрштаји*, Нове позоришне књиге, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 169–170.

Путник, Радомир: *Петар Марјановић (1934–2020)*, In memoriam, 2021, бр. 194/195, стр. 230–231.

Путник, Радомир: *Пирандело као претеча*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр.180/181, стр. 147–148.

Путник, Радомир: *Поглед на немачку драму*, Нове позоришне књиге, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 151–154.

Путник, Радомир: *Подаци о фестивалу „Јоаким Вујић"*, Нове позоришне књиге, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 154–155.

Путник, Радомир: *Позоришни критичар Милан Грол*, Милан Грол: „Позоришне критике и есеји", Хроника Музеја, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 163–164. (Приредио: др Зоран Т. Јовановић).

Путник, Радомир: *Позоришни мислилац, деведесет година живота Миленка Мисаиловића*, Јубилеји, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 86–90.

Путник, Радомир: *Позоришни теоретичар Миленко Мисаиловић*, Миленко Мисаиловић – поводом 50 година стваралаштва, Портрети, 1998, март, бр. 102, стр. 26–31.

Путник, Радомир: *Позориште Јосифа Нађа*, Нове позоришне књиге, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 167–168.

Путник, Радомир: *Посвећеност позоришту*, Нове позоришне књиге, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 147–148.

Путник, Радомир: *Похвала аутору*, Нове позоришне књиге, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 149–150.

Путник, Радомир: *Приказ књиге „Авангарда умире млада" Борисава Мркшића*, Знање, Загреб, 1978, Хроника, 1979, март, бр. 19, стр. 96–97.

Путник, Радомир: *Приказ књиге „Град опсједнут позориштем" Јосипа Лешића*, Свјетлост, Сарајево, 1969, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 123.

Путник, Радомир: *Приказ књиге „Драме" Колета Чашула*, Народна књига, Београд, 1975, Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 47.

Путник, Радомир: *Приказ књиге „Из позоришног албума Суботице" Иванке Рацков*, Освит, Суботица, 1977, Хроника, 1978, март, бр, 12, стр. 110–111.

Путник, Радомир: *Приказ књиге „Теоријске основе модерног европског и класичног азијског театра" др Твртка Куленовића*, Свјетлост, Сарајево, 1975, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 113–114.

Путник, Радомир: *Радослав Лазић (1939–2017)*, In memoriam, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 174–175.

Путник, Радомир: *Рађање опере у Нишу*, Нове позоришне књиге, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 161–162.

Путник, Радомир: *Реч о „Тројанкама"*, Коментар, Две Еврипидове трагедије, 1998, септембар, бр. 104, стр. 47.

Путник, Радомир: *Сажета историја београдске опере*, Нове позоришне књиге, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 167–168.

Путник, Радомир: *Сведочење о успеху*, Нове позоришне књиге, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 156–157.

Путник, Радомир: *Слободан Ж. Јовановић (1945–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 170-171.

Путник, Радомир: *Слободан Стојановић (1937–2000)*, In memoriam, 2000, март, бр. 110, стр. 126–127.

Путник, Радомир: *Смехотворац*, Нове позоришне књиге, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 159–160.

Путник, Радомир: *Стазе и богазе позоришног Ахасвера*, Промоција књиге „Глумци и редитељи" Ђорђа Ђурђевића, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 110–111.

Путник, Радомир: *Студија достојна хвале*, Нове позоришне књиге, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 155–157.

Путник, Радомир: *Судбине писаца*, Нове позоришне књиге, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 167–168.

Путник, Радомир: *Текстови о Јовану Путнику*, Запис о Јовану Бати Путнику, 1999, март, бр. 106, стр. 40–42.

Путник, Радомир: *Тихомир Пауновић, велики глумац малог позоришта*, In memoriam, 1998, јун, бр. 103, стр. 100–101.
Путник, Радомир: Уз двестоти број, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 5–6.

Р

Р. Н.: Види под Николајевић, Радивоје.
Р. П.: Види под Путник, Радомир.
Радац, Франк, М.: *О међусобној независности средстава позоришног изражавања, Разговор са Хајнером Гебелсом*, Есеји, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 65–74. (Превела са немачког Александра Костић).
Радисављевић, Мирослав: Нишка школа глуме и ауторежије Време модернијег преображаја, Поднаслови – Пројекат ангажмана, стр. 60–62, Режија и редитељи у Синђелићу, 1893–1900, стр. 62–-63, Александар Милојевић, стр. 63–69, Позоришне вечери у хотелу „Европа", 1893–1900, стр. 69–72, Процес проба, стр. 72–81, Неуспела реформа Синђелића на крају 19. века, стр. 81–83, Илија Станојевић у Нишу 1896, стр. 83–84, Два гостовања Михаила Исаиловића у Синђелићу, 1898, 1900, стр. 84–89, Ауторежија, стр. 90–91, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 59–91.
Радисављевић, Мирослав: *У трагању за системом*, *1944–1987*. Народно позориште у Нишу, Поглавља: Периодизација – Партизанско позориште, 1941–1944, Позориште обнове и изградње, 1944–1951, Клајнов систем режије, 1951–1964, Ка светској авангарди, 1964–1972, Између авангарде, традиције и револуције, 1972–1987, 1987, децембар, бр. 59/60/61/62, стр. 5–23.
Радић, Душан: *Ох! Ах! Их!, три бањска уздаха у једном чину*, Драмска баштина,1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 195–201.
Радишић, Ђорђе: *Сире, глумац је стигао!*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 50–51.
Радишић, Ђорђе: *Драмски класици на партизанској сцени*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 81–91.
Радмиловић, Зоран: *Писмо јачем или једнодневна храброст једног глумца*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 12–13.
Радмиловић, Зоран: *Захвална беседа приликом доделе награде „Добричин прстен"*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 7.
Радмиловић, Зоран, Пашић, Феликс: *Глумци говоре*, Разговор са Зораном Радмиловићем, 1981, бр. 33/4/5, стр. 80–81.
Радмиловић, Зоран, Пашић, Феликс: *Са Зораном Радмиловићем*, Разговор, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 66–79.
Радовановић Арежина, Анђелка, Марковић Олга, Петровић, Верослава: Репертоар 1945–1985. позоришни плакати/ Гостовања/ Изводи из критика/ Библиографија представа, Гостовања у иностранству, Фестивали и манифестације, Награде и признања, Библиографија, Индекс дела, Индекс писаца, Индекс сценографа, индекс костимографа, Индекс извођача. Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 66–224.
Радовановић, Александар: *„Неимари српског позоришта" Олге Милановић*, Музеј позоришне уметности Србије, 1997, Прикази књига, 1998, јун, бр. 103, стр. 96–97.
Радовановић, Александар: *Позоришни годишњак 1940–1941*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 1999, јун, бр. 107, стр. 63–99.
Радовановић, Александар: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1944–1945*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, март, бр. 110, стр. 31–42.
Радовановић, Александар: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1945–1946*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, јун, бр. 111, стр. 44.
Радовановић, Александар: *Реконструкција Годишњака Српског народног позоришта у Београду за сезону 1941–1942*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 1999, септембар, бр. 108, стр. 5–60.
Радовановић, Александар: *Реконструкција Годишњака Српског народног позоришта у Београду за сезоне 1942–1943, 1943–1944*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 1999, децембар, бр. 109, стр.

32–53.

Радовановић, Весна: *Алиса у земљи без чуда*, Хроника савременог позоришта, 2004, децембар, бр. 129, стр. 79–82.

Радовановић, Весна: *Без правог чуда*, Хроника савременог позоришног живота 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 86–93.

Радовановић, Весна: *Берлинско позориште кризе*, Међународна сцена, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 74.

Радовановић, Весна: *Доминација домаће драме*, Хроника савременог позоришног живота 2002, април, бр. 118, стр. 100–107.

Радовановић, Весна: *На размеђи векова*, Хроника савременог позоришта, 2004, април, бр. 126/127, стр. 133–138.

Радовановић, Весна: *Награђени комади и они други*, Драма, Хроника савременог позоришног живота, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 180–187.

Радовановић, Весна: *Побуна барбике*, „Нора" на Битефу 2003, Хроника савременог позоришта, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 89–92.

Радовановић, Весна: *Разлози за одабир класике*, Хроника савременог позоришта, 2003, јун, бр. 123, стр. 99–104.

Радовановић, Весна: *Ризик инсценације, „Фауст" I и II, драма,* Хроника савременог позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 117–122.

Радовановић, Весна: *Спајања разлика*, Белеф 2003, Хроника савременог позоришта, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 83–88.

Радовановић, Весна: *Уметност трансформације*, Савремена сцена – Критике, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 84–86.

Радовановић, Стеван: *Земунци – писци и преводиоци драмских текстова*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 17-20.

Радовановић, Миодраг: *Документи,* Изводи из дискусије са годишње скупштине удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 87–88.

Радовановић, Миодраг: *Промоција књиге Феликса Пашића „Како смо чекали Годоа кад су цветале тикве"*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 163–168.

Радовић, Бранка: *Зоран Христић (1938–2019)*, In memoriam, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 171–173.

Радовић, Вељко: *„Реконструкција пролазног облика"*, Нове књиге, Прикази књига, 2002, април, бр. 118, стр. 117–119.

Радовић, Милош, М.: *Анастас – драматуршки коментар*, (Биографија Зорице Симовић), Нови драмски текст, 2020, бр. 190/193, стр. 20–24.

Радовић, Милош, М.: *Арлекинова последња авантура*, (Биографија Миодрага Илића), Нови драмски текст, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 45–52.

Радовић, Милош, М.: *Белег – драматуршки коментар*, (Биографија Владимира Арсића), Нови драмски текст, 2021, пролеће/лето, бр. 194/193, стр. 45–48.

Радовић, Милош, М.: *Драга Машин пуца у краља*, (Биографија Владимира Стојшина), Драмска баштина, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 34–38.

Радовић, Милош, М.: *Драма у шуми*, (Биографија Стевана Вранеша), Савремена драма, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 31–34.

Радовић, Милош, М.: *Игре Васка Попе по Бошку Сувајџићу*, (Биографија Васка Попе); (Биографија Бошка Сувајџића), Нови драмски текст, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 192–194.

Радовић, Милош, М.: *На Дрини ћуприја – драматуршки коментар*, (Биографија Иве Андрића); (Биографија Никите Миливојевића), Нови драмски текст, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 29–36.

Радовић, Милош, М.: *Не(по)стојање Петра Грујичића*, (Биографија Петра Грујичића), Савремена драма, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 27–30.

Радовић, Милош, М.: *Нови човек на Цветном тргу*, (Биографија Душана Макавејева, Раша Попов о себи), Драмска баштина, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 48–56.

Радовић, Милош, М.: *Ноћни лет*, Нови драмски текст, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 5–49.

Радовић, Милош, М.: *„Парадоксална жаба" Љубише Јоцића*, (Биографија Љубише Јоцића), Баштина, 2015, пролеће/лето, бр. 170-171, стр. 13–16.

Радовић, Милош, М.: *Победници, победници – драматуршки коментар*, Нови драмски текст, 2019, про-

леће/лето, бр. 186/187, стр. 47–51.
Радовић, Милош: *Приказ књиге „Драме" Приможа Козака*, Народна књига, Београд, 1975, Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 45.
Радовић, Милош, М.: *„Проклетници" – драматуршки коментар*, (Биографија Илије Гајице), Нови драмски текст, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 58–60.
Радовић, Милош, М.: *С.О.С. – Спасите наше душе*, Савремена драма, 2001, јун, 115, стр. 143–163.
Радојевић, Дејан, С.: *„До последњег даха, Јоване", драма у четири чина*, Савремена драма, 2000, јун, бр. 111, стр. 160-178.
Радојковић, Рајко: *Аутобиографска белешка Рајко Радојковић*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 54–55.
Радојковић, Рајко: *Велимир Живојиновић Масука у Нишу*, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 77–82.
Радојковић, Рајко: *Гостовања Уметничког позоришта*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 93–98.
Радојковић, Рајко: *Даниел Обрадовић*, Портрети, 1994, јун, бр. 87, стр. 171–175.
Радојковић, Рајко: *Душан Животић у Нишу*, Хроника, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 171–175.
Радојковић, Рајко: *Народно позориште у Нишу 1944–1987*, сезона 1944–1945, стр. 25–31, сезона 1945–1946, стр. 31–39, сезона 1946–1947, стр. 39–45, сезона 1947–1948, стр. 45–52, сезона 1948–1949, стр. 53–59, сезона 1949–1950, стр. 60–63, сезона 1950–1951, стр. 64–68, сезона 1951–1952, стр. 69–73, сезона 1952–1953, стр. 74–79, сезона 1953–1954, стр. 80–85, сезона 1954–1955, стр. 86–92, сезона 1955–1956, стр. 92–99, сезона 1956–1957, стр. 99–105, сезона 1957–1958, стр. 105–110, сезона 1958–1959, стр. 110–117, сезона 1959–1960, стр. 117–123, сезона 1960–1961, стр. 123–129, сезона 1961–1962, стр. 130–134, сезона 1962–1963, стр. 135–141, сезона 1963–1964, стр. 141–147, сезона 1964–1965, стр. 148–152, сезона 1965–1966, стр. 153–157, сезона 1966–1967, стр. 157–163, сезона 1967–1968, стр. 163–167, сезона 1968–1969, стр. 168–172, сезона 1969–1970, стр. 173–177, сезона 1970–1971, стр. 177–180 до краја 1970, година 1971, стр. 180–186, година 1972, стр. 186–191, година 1973. стр. 192–196, година 1974, стр. 196–200, година 1975, стр. 201–205, година 1976, стр. 206–211, година 1977, стр. 212–217, година 1978, стр. 218–222, година 1979, стр. 223–227, година 1980, стр. 228–233, година 1981, стр. 233–238, година 1982, стр. 238–243, година 1983, стр. 244–247, година 1984, стр. 248–253, година 1985, стр. 253–258, година 1986, стр. 259–263, година 1987, стр. 264–270, 1987, децембар, бр. 59/62, стр. 25–270.
Радојковић, Рајко: *Народно позориште у Нишу*, Чланови уметничког ансамбла Народног позоришта у Нишу, 1944–1987, 1987, децембар, бр. 59/60/61/62, стр. 273–276.
Радојковић, Рајко: *Некад у Крагујевачком театру*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 99–110.
Радојковић, Рајко: *Нишка сцена, драгоцени извор података о раду Нишког позоришта*, Позоришна периодика, 1995, јун, бр. 91, стр. 113–118.
Радојковић, Рајко: *Разговор некадашњих чланова Уметничког позоришта у Београду одржан у Музеју позоришне уметности Србије, Поводом обележавања педесет година Уметничког позоришта*, 24, априла 1989, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 39, 40, 41, 43.
Радојковић, Рајко: *Уметничко позориште у Београду, 1939–1943*, Поводом педесетогодишњице оснивања Уметничког позоришта, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 5.
Радоњић Рас, Светозар: *За уверљивост глумачког говора*, Театролошке студије, 1998, јун, бр. 103, стр. 33–37.
Радоњић Рас, Светозар: *Нове књиге – Дарко Антовић, „Которско позориште у XIX вијеку CID и Црногорско народно позориште"*, Подгорица, 1998, Прикази књига, 1999, септембар, бр. 108, стр. 116–117.
Радоњић Рас, Светозар: *Приказ књиге „Dramatica Krležiana" Дарка Гашпаревића*, Пролог, Загреб, 1977, Хроника, 1978, март, бр, 12, стр. 108–109.
Радоњић Рас, Светозар: *Приказ књиге „Сарајевско позориште између два рата" Јосипа Лешића*, Светлост, Сарајево, 1976, Хроника, 1977, март, бр. 8/9, стр. 123–125.
Радоњић Рас, Светозар – С. Р. Р.: *МЕСС*, Сарајево, 1978, Хроника, 1978, март, бр. 12, стр. 112–114.
Радоњић Рас, Светозар – С. Р. Р.: *Приказ књиге „Демон жудње" Бранимира Бошњака*, Пролог, Загреб, 1977, Хроника, 1978, март, бр. 12, стр. 109–110.

Радоњић Рас, Светозар: *Текстови о Јовану Путнику*, Путник у Босни, 1999, март, бр. 106, стр. 50–51.

Радоњић Рас, Светозар: *„Херцег Шћепан" Јована Поповића Липовца*, Народна библиотека Радослав Љумовић, Подгорица, 1997, Давно загубљена драма, Прикази књига, 1998, јун, бр. 103, стр. 94–95.Радоњић, Мирослав: *Уметност разговарања Тодора Манојловића*, Хроника Музеја и огледи, 2004, децембар, бр. 129, стр. 63–67.

Радоњић, Мирослав Мики: *О штетности јубилеја*, 2005, јун, бр. 130/131, стр.134–135.

Радосављевић, Ружица А.: Т*рагична судбина глумца Пере Јовановића*, Позоришна преписка, 1994, јун, бр. 87, стр. 157–159.

Радошевић, Ани: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 82–83.

Радошевић, Мирјана: *Анкета о Љуби Тадићу*, Изјаве: Мира Ступица, Хуго Клајн, Бела Крлежа, Мија Алексић, Анджеј Вајда, Владимир Дедијер, Горан Паскаљевић, Предраг Матвејевић, Милена Дравић, Зуко Џумхур, Љуба Тадић, 1981, бр. 27/8/9, стр. 105–117.

Радошевић, Мирјана: *Драгован Јовановић (1937–2012)*, In memoriam, 2012, бр. 158/159, стр. 161–163.

Радуловић, Веселин: *Град театар Будва*, Актуелности, 1999, септембар, бр. 108, стр. 108–109.

Радуловић, Ксенија: *Драмска класика на савременој сцени: „Пикондирена тиква" Јована Ст. Поповића у режији Дејана Мијача*, Режија драмске класике у савременом позоришту: проблеми, модели и примери I, Естетика позоришта, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 119–128.

Радуловић, Ксенија: *Кир Јања – странац у животу*, Огледи, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 45–54.

Радуловић, Ксенија: *Лекција професорке – Огњенка Милићевић (1927–2008)*, 2008, мај, бр. 142, стр. 9–12.

Радуловић, Ксенија: *„Љубав побеђује" и „Где је нестао човек звани Гил"*, Белешке о драмама, 1999, септембар, бр. 108, стр. 180.

Радуловић, Ксенија: *Насупрот театру савременог света*, Међународна сцена, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 111–113.

Радуловић, Ксенија: *Национални расантиман на сцени*, Предисторија: националне теме у осамдесетим, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 7–12.

Радуловић, Ксенија: *Не изневерити себе НАТО бомбардовање 1999*, Позориште и политика 1995–2000, Позориште у Србији 1990–2000 II, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 101–104.

Радуловић, Ксенија: *Прво касу а онда за Београд!*, „Родољупци", 150 година касније, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 29–38.

Радуловић, Ксенија: Summary, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 174–175.

Радуловић, Ксенија: Summary, 2004, септембар, бр. 128, стр. 182–184. (Превела на енглески Ивана Чорбић).

Радуловић, Ксенија: Summary, 2004, децембар, бр. 129, стр. 140–142. (Превела на енглески Ивана Чорбић).

Радуловић, Ксенија: Summary, 2005, октобар, бр. 132, стр. 156–158. (Превела на енглески Ивана Чорбић).

Радуловић, Ксенија: Summary, 2005, децембар, бр. 133, стр. 155–157.

Радуловић, Ксенија: Summary, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 163–164.

Радуловић, Ксенија: *Сусрет са позоришним критичарима*, Актуелни тренутак нашег позоришног живота, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 111–116.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 4.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2002, април, бр. 118, стр. 4.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 5–6.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 5–6.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2003, јун, бр. 123, стр. 5–6.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 5–6.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2004, април, бр. 126/127, стр. 5–6.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2004, септембар, бр. 128, стр. 5–6.

Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2004, децембар, бр. 129, стр. 7–10.
Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2005, октобар, бр. 132, стр. 5–6.
Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2005, децембар, бр. 133, стр. 5–6.
Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 5–6.
Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2006, октобар, бр.136/137, стр. 5–6.
Радуловић, Ксенија: *Уводник*, 2007, март, бр. 138, стр. 5–6.
Радуловић, Ксенија, *Феликс Пашић (1939–2010)*, In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 163–164.
Радуновић, Веселин: *Вида Огњеновић драмски писац*, Есеј Театрона, 1999, март, бр. 106, стр. 83–85.
Разговор о представи Псећи валцер, Поема о усамљености, Александра Јовићевић, Јован Ћирилов, Новица Антић, Дејан Мијач, Бранислав Лечић, Владимир Стаменковић, Иван Меденица, Јасмина Аврамовић, Никола Симић, Тодор Лалицки, Хроника савременог позоришта 2004, септембар, бр. 128, стр. 115–124. (Приредио: Слободан Обрадовић).
Разговор с писцима: *Околности нас неминовно обележе*, (Писци: Маја Пелевић, Милена Богавац и Филип Вујошевић), (Модератори разговора: Весна Радовановић и Ксенија Радуловић), Тема броја: Ново политичко позориште (II), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 29–38.
Раичевић, Зоран: *„Краљ Иби" – Алфред Жари као бесмртни клошмерл*, Хроника Музеја, 1995, децембар, бр. 93, стр. 118–119.
Раичевић, Зоран: *О едицији Драмска баштина*, Прикази књига, 1994, септембар, бр. 88, стр. 176–177.
Рајић, Биљана: *Плес и наука*, Истраживања, 2015, јесен/зима, бр. 172/173. стр. 140.
Рајчевић, Угљеша: *Прилози за биографију Миленка Шербана*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 105–111.
Рајчић, Бисерка: *Јан Кот – хронологија*, Јан Кот (1914–2001) и савремено пољско позориште, Савремена сцена, 2002, април, бр. 118, стр. 124–126.
Рајчић, Бисерка: *Кристијан Лупа или режирај самог себе*, Савремена сцена, 2004, април, бр. 126/127, стр. 167–174.
Рајчић, Бисерка: *Пољска авангардна драма на југословенским сценама*, Прикази књига, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 114–115.
Ракетић, Слободан: *Шездесете – кратка деценија студентских позоришта*, Документи, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 142.
Раловић, Ивана: *Култура сећања: позориште као огледало критике*, Нове позоришне књиге, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 151–154.
Рамбо, Амадеус: *„Родољупци", трећи миленијум*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 11–14.
Ранковић, Милан: *На отварању изложбе о Јоакиму Вујићу*, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 119.
Рапајић, Светозар: *Бити у редитељској радионици*, Прикази књига, 2008, лето, бр. 143, стр. 135–137.
Рапајић, Светозар: *Бранка Митић (1926–2012)*, In memoriam, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 166–168.
Рапајић, Светозар: *Бранко Плеша као Вершињин*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 23–32.
Рапајић, Светозар: *Брехт и како га пронаћи*, Тема броја: Шта смо научили од Брехта?, 2007, март, бр. 138, стр. 47–52.
Рапајић, Светозар: *Молијер и комедија,* Хроника савременог позоришта – балет, 2003, јун, бр. 123, стр. 91–98.
Рапајић, Светозар: *Музичко позориште на Теразијама*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, јун, бр. 91, стр. 40–49.
Рапајић, Светозар: *Разлагање Јована Стерије Поповића*, Прикази књига, 2004, септембар, бр. 128, стр. 131–134.
Рапајић, Светозар: *Режија класике у три става*, Прикази књига, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 157–162.
Рапајић, Светозар: *Сродство по избору*, Списатељи и редитељи Стеријиног позорја, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 47–70.
Рапајић, Светозар: *Студије о „Фаусту" и „Хамлету"*,

Прикази књига, 2005, децембар, бр. 133, стр. 93–98.

Ратковић, Зоран, Шукуљевић, Ксенија: Зоран Ратковић, Разговор, 1981, бр. 33/4/5, стр. 99–103.

Редакција: *Миодраг Поповић Деба 1928–2005, Љиљана Контић 1931–2005, Мирјана Динуловић 1934–2005, Бранко Миленковић Цига 1931–2005, Соња Хлебш 1927–2005*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 112–114.

Рејвенхил, Марк: *„Рез"*, Драма, 2008, мај, бр. 142, стр. 137–166. (Превела с енглеског Марија Стојановић).

Рељић, Јелица: *Позориште на фронту*, Допис Р. А. Рајса, Из наше позоришне прошлости, 2001, март, бр. 114, стр. 61–63.

Рељић, Јелица; Алибеговић, Јасмина: Грађа о НП у Београду из Фонда Ристе Одавића, Напомена приређивача, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 21–22.

Рељић, Јелица; Алибеговић, Јасмина: *Регеста*, стр. 157–164, Литература, стр. 165, Грађа о НП у Београду из Фонда Ристе Одавића, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, децембар, бр. 89, стр. 157–165.

Рембовска, Александра: *Веселије или тужније*, О савременом позоришту у Пољској после смрти Кантора, Гротовског и Кота, Јан Кот (1914–2001) и савремено пољско позориште, Савремена сцена, 2002, април, бр. 118, стр. 143–152. (Превела са пољског Бисерка Рајчић).

Рикало, Милорад: *Ка илузији и наспрам илузије*, „Родољупци" 150 година касније, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 39–42.

Ристић, Душан: *Возовозна бравурозност,* 15. јун 1970, Записи о Душану Ристићу, Душан Ристић (1913–1995), In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 107.

Ристић, Душан: *Зраци неба*, Записи о Душану Ристићу, Душан Ристић (1913–1995), In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 108.

Ристић, Душан: *Поводом Љубише Ружића*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 56–57.

Рихтер, Фалк: *Оковани ледом*, Драма, 2009, пролеће/лето, бр. 146/147, стр. 119–146. (Превела с немачког Јелена Костић-Томовић).

Ришбитер, Хенинг: *Приступи Гетеовом „Фаусту"*, Хроника савременог позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 109–110.

Рњак, Душан: *Наука о позоришту*, Настајање, методе и задаци, 1974, мај, бр. 1, стр. 106–111.

Рњак, Душан: *Омаж Хајнеру Милеру*, In memoriam, 1997, децембар, бр. 101, стр. 70–71.

Рњак, Душан: *Приказ књиге „Облици позорнице – позоришни простори – позоришни декор"*, Прилози о развоју позоришног простора: Издавачи Ролф Баденхаузен и Харалд Цилске, Издавачка кућа Ерих Шмит, Берлин, 1974, страна 217, илустрација 4, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 108–109.

Рњак, Душан: *Прва Позоришна олимпијада у Делфима*, Поднаслови – Настајање позоришног олимпијског духа, Програм овогодишње олимпијаде, Представе – Немачко „Прометејево ослобађање", Руске Аристофанове „Птице", Две представе два грчка редитеља, „Електра" Тадашија Сузукија, Харисонова антиратна драма, Вилсонова постмодерна режија, Наставља се доминација редитеља, Научни скуп о античким драмама и савременим редитељима, Повеља Позоришне олимпијаде, Повеља Позоришног олимпијског комитета, Нове театарске иницијативе. Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 71–77.

Рњак, Душан: *Студије античког театра др Миленка Мисаиловића*, Миленко Мисаиловић – поводом 50 година стваралаштва, Портрети, 1998, бр. 102, стр. 23–26.

Роза, Армандо Насименто: *На путу за Бел Рев*, Савремена страна драма, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 35–57. (Са португалског превела Татјана Манојловић).

Ромчевић, Небојша: *Мала историја српског позоришта*, Петар Марјановић, Позоришни музеј Војводине, Нови Сад, 2005, Прикази књига, 2005, октобар, бр. 132, стр. 97–98.

Ромчевић, Небојша: *Мањак квалитетних радова*, Прикази књига/предлог за превод, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 193–194.

Ромчевић, Небојша: *Освајање слободе или строго контролисана побуна?*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 6–9.

Ромчевић, Небојша: *Раша Плаовић – ново име Мале сцене Народног позоришта у Београду*, Јубилеј Раше Плаовића, 1999, јун, бр. 107, стр. 60.
Ромчевић, Небојша: *„Смерт Уроша петаго" Стефана Стефановића*, Стефан Стефановић: јубилеј писца једне драме, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, децембар, бр. 133, стр. 7–12.
Ромчевић, Небојша: *Стереотип жене код Срба*, „Госпођа министарка" – 75 година на нашим сценама, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, септембар, бр. 128, стр. 7–10.
Ружић, Љубиша: *Моја сећања на Душана Животића*, Хроника, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 177–178.
Ружић, Љубиша: *О Рајку Радојковићу*, Рајко Радојковић, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 45– 46.
Ружић, Љубиша: *Оснивање и активност сцене Народног позоришта у Земуну*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 29–44.
Ружић, Љубиша: *Позориште је лепа играрија*, Разговор са Цанетом Фирауновићем, прваком Драме Народног позоришта „Љубиша Јовановић" у Шапцу, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 170–175.
Руфини, Франко: *Старост у позоришту*, О старости и спорости, Тема броја, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 29–30. (Превела са италијанског Александра Јовићевић).

С

С. А. Ј.: Види под Јовановић, Слободан А.
С. Р. Р.: Види под Радоњић Рас, Светозар.
Саблић, Јелисавета; Ступица, Мира; Пашић, Феликс: Глумци говоре. Разговор, 1981, бр. 33/4/5, стр. 71–73.
Савин, Егон: *Нема чисте љубави*, Александар Поповић, нова читања, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, октобар, бр. 132, стр. 7–12.
Савић, Војислав: *„Чујеш ли, мама, мој вапај", комедија*, Савремена драма, 1998, септембар, бр. 104. стр. 160–179.
Савић, Мирјана: *Нушић на краљевачкој сцени*, Театрологија, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 67–82.
Савић, Олга: *Љуба Тадић (1929–2005)*, In memoriam, 2005, децембар, бр. 133, стр. 99–100.
Савић, Олга: *Опоруке Мате Милошевића*, In memoriam, 1998, март, бр. 102, стр. 92–94.
Савић, Олга: *Писма Томислава Танхофера*, Сећања, 1999, март, бр. 106, стр. 96–98.
Савић, Олга: *Три питања Мати Милошевићу, добитнику „Добричиног прстена"*, 1994, 1995, март, бр. 90, стр. 63–64.
Савић, Олга: приредила Изводи из критика; *У част Мати Милошевићу, добитнику „Добричиног прстена"*, 1994, 1995, март, бр. 90, стр. 65–78.
Савковић, Немања: *Предраг Бајчетић (1934–2018)*, In memoriam, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 174–175.
Савковић, Немања: *Редитељско стваралаштво Предрага Бајчетића*, Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 51–63.
Савковић, Петар: *Три комичара из Шапца*, Скице за портрете: Михаило Николић Зеленко, Божидар Матић, Цане Фирауновић, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 147–150.
Савковић, Петар: *Цане Фирауновић*, Педесет година стваралаштва Цанета Фирауновића; Отварање нове сезоне у Музеју, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, Хроника, 1994, децембар, бр. 89, стр. 169–171.
Сајић, Милета: *Магија позоришта*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 61–62.
Сајко, Ивана: *Мјесто за патњу*, О појави физичке боли на сцени, Естетика позоришта, 2004, април, бр. 126/127, стр. 125–132.
Саки, Анализа: *О режији,* (разговор са Ромеом Кастелучијем) Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (први део), 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 30–36.
Саки, Анализа: *Гледалац-модел и обичан гледалац*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 39–49. (Превео с италијанског Бранко Поповић).
Самарџић, Љубиша: *Казивање о другу Титу*, Тито, по-

зориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 157.
Самарџић, Никола: *У дугом трајању историјског времена*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 147–152.
Сантини, Мира: *Из царства прича*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 25–28.
Сањина, Мира: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 92.
Сањина, Мира: *Реч на отварању изложбе „Пиа и Пино Млакар"*, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 128.
Staffansson, Mats: *Отварање изложбе о Августу Стриндбергу*, Хроника Музеја, 1999, март, бр. 106, стр. 112.
Светина, Иво: *Позориште Пупилије Феркеверк или питање ритуала*, Тема: 1968: мит и/или стварност, 2008, мај, бр. 142, стр. 44–51. (Превео са словеначког Милан Ђорђевић).
Селем, Петар: *Раде Шербеџија – А био је принц глуме...*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 103.
Селенић, Слободан: *Атеље 212 као театар домаће драме*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 24–25.
Селенић, Слободан: *Бранко Плеша – Говорне арабеске*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 101.
Селенић, Слободан: *Мисао и осећајност*, О драми „Савонарола и његови пријатељи" Јована Христића, Историја позоришта/преиспитивања, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 39–42.
Симентић, Миодраг: *Нови однос према култури*, Прилози уметника, сарадника и гледалаца. Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 51–53.
Симић, Мирко: *Позориште у Панчеву*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, септембар, бр. 92, стр. 35–37.
Симић, Мирко: *Панчевачко позориште*, Из наше позоришне прошлости, 1998, децембар, бр. 105, стр. 76–81.
Симић, Мирко: *Милутин Јасний (1912–1994)*, In memoriam, 1995, март, бр. 90, стр. 127–128.
Симић, Никола: *Глумци су стигли, сире,* Отварање изложбе „Позоришно дело Милана Ајваза 1897–1980", Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 106–107.
Симић, Никола; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 90–94.
Симић, Славко: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр.184–186.
Симић, Славко: Антологијски градоначелник у Гогољевом „Ревизору", Отварање изложбе „Лили" „Позоришно дело Милана Ајваза 1897–1980", Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 105–106.
Симић, Славко; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, Разговор о Невенки Урбановој, 1985, бр. 50/51/52, стр. 68.
Симовић, Живомир: *Допринос Матице српске развоју драмског стваралаштва у првом столећу њеног постојања*, Из историје српске драме, 1994, септембар, бр. 88, стр. 139–142.
Симовић, Живомир: *Питање постојања драмског рода у српској књижевности феудалног доба*, Из историје српске драме, 1994, септембар, бр. 88, стр. 135–137.
Симовић, Живомир: *Радио драма у виду „слушне глуме"*, Великани Народног позоришта као сарадници Радио Београда, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 143–144.
Симовић, Зорица: *Анастас*, Нови драмски текст, 2020, бр. 190/193, стр. 7–19.
Симовић, Љубомир: *Медаља у спомен ступања на престо кнеза Милана Обреновића 1872*, Јубилеј Народног позоришта (1868–2018), 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 78–82.
Симовић, Љубомир: „Бој на Косову", драма, Савремена сцена, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 149–184.
Симовић, Љубомир: *Живо огледало или Народ за сто крајцара*, „Родољупци" 150 година касније, Историја позоришта/преиспитивања, 2003, јун, бр. 123, стр. 11–16.
Симовић, Љубомир: *Јован Христић (1933–2002)*, In memoriam, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 207–209.
Симовић, Љубомир: *Реч на промоцији зборника Народно позориште Титово Ужице, 1945–1985*, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 128–129.

Симовић, Љубомир: Увод у читање новог Боја на Косову, Драма, Савремена сцена, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 185–189.
Симовић-Драгићевић, Зорица: Приказ књиге „Коштана на сцени 1900–1975" Драгољуба Влатковића, Музеј позоришне уметности СР Србије, Београд, 1979. Хроника, 1979, март, бр. 19, стр. 95.
Симоновић Алфиревић, Сања: *Перформанс као чин комуникације*, Истраживања, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 127–144.
Симоновић, Лазар: *Кондензовано памћење*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 159.
Симоновић, Срђан: *„Амерички сан" у драми*, Пре и после Косе, Прикази књига, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 133–136.
Симоновић, Срђан: *Рушди на позорници*, Предлог за превод, Прикази књига, 2003, јун, бр. 123, стр. 112–114.
Симоновић, Срђан: *Хроника жудње и усамљености*, Тенеси Вилијамс „Комади", Прикази књига, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 113–116.
Сирз, Алекс: *Дуг који обогаљује и смањена жеља за животом: уметност, комерцијала и In-yer-face театар*, Савремена сцена, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 129–138. (Превео с енглеског Периша Перишић).
Скочајић, Никола: *Приватно/јавно и друге дихотомије*, Савремена сцена: Критике, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 101–104.
Скргин, Жорж: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 84–88.
Словенски, Петар: *Из моје бележнице*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 17–19.
Слотердајк, Петер: *Мобилизација планете из духа самоинтензивирања*, О старости и спорости, Тема броја, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 43–50. (Превела с немачког Дринка Гојковић).
Снел, Гуидо: *Стапање чињеница и маште*, Драган Клаић: Сећање (1950–2011), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 68–69. (Превела с енглеског Даница Илић).
Сокић, Ружица: *Феномен који се зове Александар Поповић*, Александар Поповић: нова читања, Историја позоришта/преиспитивања, 2005, октобар, бр. 132, стр. 27–30.
Сокић, Ружица; Пашић, Феликс: *Глумци говоре*, Разговор, 1981, бр. 33/34/35, стр. 78–79.
Спаић, Коста: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 202–204.
Спасић, Нинослав, Буковала Јован: *Продуцент, организатор, менаџер, самостални сарадник у култури*, Организација позоришта, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 92–96.
Спасојевић, Душан: *„Одумирање", драма у тринаест слика*, 2006, октобар, 136/137, стр. 139-162.
Спиридоновић, Олга: *Разговор некадашњих чланова Уметничког позоришта у Београду*, одржан у Музеју позоришне уметности Србије, поводом обележавања педесет година Уметничког позоришта, 24. априла 1989, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 41.
Србљановић, Биљана: *„Супемаркет", soap опера*, Савремена сцена, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 179–214.
Сремац, Стеван: *„Поп Ћира и поп Спира", драматизација Радослав Миленковић*, 2000, јун, бр. 111, стр. 5–38.
Сретеновић, Дејан: *Интимни табло*, Битеф 2006, Савремена сцена: прикази, 2007, март, бр. 138, стр. 87–88.
Стаматовић, Ивана: *Коштана као нова Кармен pro et contra*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 21–28.
Стаменковић, Владимир: *Мењање мапе*, Нин, 23. јун 1995, Критика за представу „Царев заточник", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 41.
Стаменковић, Владимир: *Песма мртвим љубавницима*, Нин, 17. фебруар 1995, Критика за представу „Ромео и Јулија", Хроника критика за сезону 1994–1995, Прича о историји Позоришта„Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 37–38.
Стаменковић, Владимир: *Позориште као органон*

сазнања, Редитељска поетика Роберта Чулија, Хроника Музеја и огледи, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 118–134.

Стаменковић, Владимир: *Право питање*, БИТЕФ под санкцијама, Позориште у Србији 1990–2000. I , Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 33–34.

Станисављевић, Миодраг: *Епика и драма*, 1976, март, бр. 5, стр. 100–106.

Станисављевић, Миодраг: *Приказ књиге „Мера за меру" Огњена Лакићевића*, Август Цесарец, Загреб, 1975, 1976, октобар, бр. 7, стр. 109–110.

Станиславски, К. С.: *Редитељска књига за Три сестре А. П. Чехова*, Режија драмске класике у савременом позоришту: проблеми, модели и примери I, Естетика позоришта, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 149–171. (Редитељску књигу превела с руског Варвара Межински-Антић).

Станић, Стеван: *Дубина обичности*, Нин, Београд, 16. новембар, 1986, Разговор поводом награде „Добричин прстен", 1. поглавље: Рахела Ферари о себи, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 55–58.

Станић, Тихомир: *Љубомир Муци Драшкић (1937–2004)*, In memoriam, 2004, април, бр. 126/127, стр. 157–158.

Станишић, Драган: *Ко се плаши Џека Керуака?*, Савремена драма, 2000, март, бр. 110, стр. 169–179.

Станковић, Србољуб: *Како се прави позориште*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха" 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 5–6.

Станковић, Србољуб: *Бранислав Крављанац у свету лутака*, Луткарство, 2000, март, бр. 110, стр. 80–81.

Станојевић, Павле: *Преписка Г. проф. Слободану Турлакову, Београд, Влајковићева б/В*, Актуелно, 1999, март, бр. 106, стр. 81–82.

Станојевић, Предраг: *Српски преводи Голдонијевих комедија у XVIII и XIX веку*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 31–34.

Старешинић, Стане: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул 1974, 1977, бр. 8/9, стр. 108–109.

Старчић, Виктор: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 111–117.

Стевановић, Јелица: *Александар Радовановић (1931–2008)*, In memoriam, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 129.

Стевановић, Јелица: *Богдан Боца Михајловић*, In memoriam, 2000, јун, бр. 111, стр. 116–117.

Стевановић, Јелица: *Борис Андрусевић, Уместо In memoriam*, In memoriam, 2000, јун, бр. 111, стр. 118–119.

Стевановић, Јелица: *Борислав Григоровић (1928–2010)*, In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 160–161.

Стевановић, Јелица: *Василије-Васа Пантелић (1922–2008)*, In memoriam, 2008, лето, бр. 143, стр. 156–157.

Стевановић, Јелица: *Глумачка заклетва*, Из наше позоришне прошлости, 1999, септембар, бр. 108, стр. 72–73.

Стевановић, Јелица: *Глумица за све улоге*, Хроника Музеја, 2008, бр. 144–145, јесен/зима, стр. 127–128.

Стевановић, Јелица: *Господин глуме*, (Милош Жутић), Из рада МПУС, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 141-142.

Стевановић, Јелица: *Даворин Јенко у Народном позоришту у Београду*, Театрологија, 2015, јесен/зима, 172/173, стр. 74–82.

Стевановић, Јелица: *Даница Данка Томковић (1939–2017)*, In memoriam, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 172–173.

Стевановић, Јелица: *Даринка-Дара Плаовић (1919–2007)*, In memoriam, 2007, октобар, бр. 139, стр. 164–165.

Стевановић, Јелица: *Живка Бараћ-Хубач (1933–2007)*, In memoriam, 2007, октобар, бр. 139, стр. 165–166.

Стевановић, Јелица: *Један век опере*, Из рада МПУС, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, бр. 207–210.

Стевановић, Јелица: *Један век Ростановог „Сирана" на сцени нашег националног театра*, Театрологија, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 69–83.

Стевановић, Јелица: *Једна изложба, два доживљаја*, Из рада МПУС, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 137–138.

Стевановић, Јелица*: Мајка Храброст нашег театра*, Хроника Музеја, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр.

143–144.
Стевановић, Јелица: *Мида Стевановић (1939–2008)*, In memoriam, 2008, лето, бр. 143, стр. 154–155.
Стевановић, Јелица: *Нашем венценосцу у част*, Нове позоришне књиге, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 153–155.
Стевановић, Јелица: *Огњанка Хет (1922–2007)*, In memoriam, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 167–168.
Стевановић, Јелица: *Олга Марковић (1950–2020)*, In memoriam, 2020, бр. 190/193, стр. 170–171.
Стевановић, Јелица: *Павле Минчић (1931–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 174–176.
Стевановић, Јелица: *Радослав Златан Дорић (1940–2010)*, In memoriam, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 130–131.
Стевановић, Јелица: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1944–1945*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, март, бр. 110, стр. 31–42.
Стевановић, Јелица; Вићентијевић, Гордана: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1945/46*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, јун, бр. 111, стр. 44–56.
Стевановић, Јелица: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1946–1947*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2000, бр. 112, август, стр. 71–81.
Стевановић, Јелица; Вићентијевић, Гордана: *Реконструкција Годишњака Народног позоришта у Београду за сезону 1947/48*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 2001, јун, бр. 115, стр. 34–50.
Стевановић, Јелица: *Реконструкција Годишњака Српског народног позоришта у Београду за сезону 1941–1942*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 1999, септембар, бр. 108, стр. 5–60.
Стевановић, Јелица: *Реконструкција Годишњака Српског народног позоришта у Београду за сезоне 1942–1943, 1943–1944*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 1999, децембар, бр. 109, стр. 32–53.
Стевановић, Јелица: *Чаробница класичног и модерног*, Оливера Марковић, Хроника Музеја, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 152–153.
Стефанов, Даниела: *Игра је Универзум, Иванка Лукатели, балетски педагог*, Значење игре и игра као професија, Балетска уметност, 1998, септембар, бр. 104, стр. 75–76.
Стефанова, Калина: *Као да нам се и бог смеје*, „Госпођа министарка" – 75 година на нашим сценама, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, септембар, бр. 128, стр. 25–28. (Превела са бугарског Јасмина Јовановић).
Стефанова, Калина: *Малта – будући позоришни Клондајк*, Међународна сцена, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 133–138. (Превела са бугарског Јасмина Јовановић).
Стефановић, Зорица: *С дубоким поштовањем Рајко Радојковић*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 53–54.
Стефановић, Ивана: *Битефовски Бемус*, Тема броја: Битеф и ново, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 29–34.
Стефановић, Ивана: *Песник на конкурсу код композитора или како композитор чита*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 153–158.
Стефановић, Митар: *Протекла деценија рада сцене у Земуну*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 45–48.
Стефановић-Раваси, Славољуб: *Милутин Јаснић (1912–1994)*, In memoriam, 1995, септембар, бр. 92, стр. 107–108.
Стјепановић, Љиљана: *Љиљана Шљапић (1940–2019)*, In memoriam, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 170.
Стјуарт, Елен: *Краљица позоришта*, Мира Траиловић: сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 12. (Превео са енглеског Иван Меденица).
Стојадиновић, Рајко: *Крагујевачки круг*, 1981, бр. 27/8/9, стр. 60–68.
Стојанов, Дивна: *Дефинисање, развој и значај драматургије публике*, Теорија драме, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 110–116.
Стојановић, Горчин: *Бранко Цвејић (1946–2022)*, In memoriam, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 216–217.
Стојановић, Горчин: *Јован и његови савременици*, Хроника Музеја, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр.

145–146.

Стојановић, Горчин: *Ребус звани Слај*, Хроника Музеја, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 165–166.

Стојановић, Горчин: *Казалиште и његова држава*, Прикази књига, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 153–154.

Стојановић, Горчин: *Небојша Глоговац (1969–2018)*, In memoriam, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 162–163.

Стојановић, Горчин: *Горан Даничић (1962–2021)*, In memoriam, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 146–147.

Стојановић, Лазар: *Писање за фиоку*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 165–170.

Стојановић, Марија: *„Пацоловац", позоришни комад са свирањем а без певања*, Савремена драма, 2000, август, бр. 112, стр. 132–150.

Стојановић, Милка: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 128–130.

Стојановић, Никола: *Алхемија режије Соје Јовановић*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, јун, бр. 91, стр. 66–68.

Стојановић, Олга: *Слово о сјају*, Поводом спомен књиге „Милош Жутић", Прикази књига, 1995, март, бр. 90, стр. 125–126.

Стојановић, Олга: *Светлана Бојковић – Јубилеј као увод у животно дело*, Портрети, 1998, бр. 104, септембар, стр. 49–56.

Стојановић, Олга: *Историја као судбина*, Миладин Шеварлић „Српска трилогија", Бата, Ниш, 1995, Прикази књига 1996, март, бр. 94, стр. 115–116.

Стојановић, Оља: *Библиографија писама путујућих глумаца Владимиру Ст. Петровићу*, Из рада МПУС, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 146–158.

Стојановић, Оља: *Зорка Тодосић (1864–1936)*, Из рада МПУС, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 142–146.

Стојановић, Радосав: *Писмо из Приштине Миодрагу Ђукићу*, Актуелности, 1999, бр. 107, јун, стр. 61.

Стојановић, Радосав: *Пропаст света на Велигдан*, Савремена драма, 1999, јун, бр. 107, стр. 143–156.

Стојановић, Слободан: *Зоран Радмиловић на телевизији*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 56–62.

Стојановић, Слободан: *„Максим Црнојевић", драмска рестаурација трагедије Лазе Костића*, Из Архива Народног позоришта у Београду, 1999, децембар, бр. 109, стр. 5–31.

Стојановић, Слободан: *О Соји Јовановић или квадрат на три ћошка*, Портрет, 1998. јун, бр. 103, стр. 10–12.

Стојановић-Пантовић, Бојана: *Маске идентитета код Стеријиних јунакиња*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 159–164.

Стојковић, Боривоје С.: *Путујућа позоришта од краја XIX века до Првог светског рата*, Наставак из Театрона бр. 4, 1976, март, бр. 5, стр. 32–49.

Стојковић, Боривоје С.: *Друго доба модерног српског позоришта 1918–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, јануар, бр. 17/18, стр. 569–570.

Стојковић, Боривоје С.: *Градско народно позориште „Синђелић" у Нишу крајем XIX и почетком XX века*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, јун, бр. 13/14, стр. 340–358.

Стојковић, Боривоје С.: *Градско позориште „Синђелић" у Нишу 1900–1915*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 481–495.

Стојковић, Боривоје С.: *Градско позориште у Битољу 1918–1929*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 821–829.

Стојковић, Боривоје С.: *Драматика Боре Станковића*, 1976, октобар, бр. 7, стр. 71–79.

Стојковић, Боривоје С.: *Модерно позориште у Београду 1900–1914*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 398–449.

Стојковић, Боривоје С.: *Модерно српско позориште 1900–1944*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 397.

Стојковић, Боривоје С.: *На траговима српског позоришта у средњем веку*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера,

1977, септембар, бр. 10/11, стр. 15–23.
Стојковић, Боривоје С.: *Народно позориште Дунавске бановине 1936–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 878–890.
Стојковић, Боривоје С.: *Народно позориште за северне области или Новосадско-Осјечко позориште 1928–1934*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 868–874.
Стојковић, Боривоје С.: *Народно позориште у Београду 1933–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, јануар, бр. 17/18, стр. 694-720; 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 721–761.
Стојковић, Боривоје С.: *Народно позориште у Београду: Секција за Дунавску бановину 1934–1935*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 875-877.
Стојковић, Боривоје С.: *Народно позориште у Новом Саду 1921–1928*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 860–867.
Стојковић, Боривоје С.: *Народно позориште у Скопљу 1918–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 781–820.
Стојковић, Боривоје С.: *Нишко позоришта 1918–1944*, Нишко позоришта 1887–1944, 1981, бр, 30/31/32, стр. 75–134.
Стојковић, Боривоје С.: *Обнова и делатност Српског народног позоришта 1918–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 831–859.
Стојковић, Боривоје С.: *Остала позоришна делатност модерног доба*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 502–512.
Стојковић, Боривоје С.: *Остала српска позоришта 1921–1944*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 914–932.
Стојковић, Боривоје С.: *Подизање позоришне зграде и оснивање Народног позоришта у Београду 1868–1869*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1977, септембар, бр. 10/11, стр. 173–180; 1978, јун бр. 13/14, стр. 181–184.
Стојковић, Боривоје С.: *Позоришна делатност у Војводини 1918–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 830.
Стојковић, Боривоје С.: *Позоришна делатност у XVII и XVIII веку у Војводини*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1977, септембар, бр. 10/11, стр. 25–38.
Стојковић, Боривоје С.: *Позоришна критика и драматика између два рата*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 948–993.
Стојковић, Боривоје С.: *Позоришна критика у другој половини XIX века*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 370–387.
Стојковић, Боривоје С.: *Позоришни преводиоци у другој половини XIX века*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 388–394.
Стојковић, Боривоје С.: *Позориште под окупацијом*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/1/2, стр. 762–780.
Стојковић, Боривоје С.: *Позориште у Нишу 1918–1944*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/1/2, стр. 891–913.
Стојковић, Боривоје С.: *Позориште у првој половини XIX века у Војводини и Србији*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1977, септембар, бр. 10/11, стр. 39–118.
Стојковић, Боривоје С.: *Почетак романтичарског доба у Српском народном позоришту у Војводини са оснивањем сталног позоришта 1861–1868*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1977, септембар, бр. 10/11, стр. 119–172.

Стојковић, Боривоје С.: *Прва етапа другог доба модерног српског позоришта*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, јануар, бр. 17/18, стр. 571–693.

Стојковић, Боривоје С.: *Путујућа позоришта од краја XIX века до првог светског рата. Општа запажања о путујућим позориштима*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, 1975, децембар, бр. 4, стр. 8–35.

Стојковић, Боривоје С.: *Путујуће позориште између два рата 1918–1941*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1979, април, бр. 20/21/22, стр. 933–947.

Стојковић, Боривоје С.: *Реалистичко доба у српском позоришту 1880–1900*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, јун, бр. 13/14, стр. 201–293.

Стојковић, Боривоје С.: *Романтично доба у српском позоришту 1868–1880*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, јун, бр. 13/14, стр. 185–200.

Стојковић, Боривоје С.: *Српска драматика у другој половини XIX века*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, јун, бр. 13/14, стр. 359–360, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 361–369.

Стојковић, Боривоје С.: *Српска путујућа позоришта од краја XIX века до Првог светског рата*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 513–540, 1979, јануар, бр. 17/18, стр. 541–568.

Стојковић, Боривоје С.: *Српски позоришни посленици у Македонији – Народно позориште у Скопљу*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 496–501.

Стојковић, Боривоје С.: *Српско народно позориште у Новом Саду 1868–1903*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, јун, бр. 13/14, стр. 294–339.

Стојковић, Боривоје С.: *Српско позориште на крају XIX века*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 395–396.

Стојковић, Боривоје С.: *Српско позориште у Новом Саду 1904–1914*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1978, септембар, бр. 15/16, стр. 450–480.

Стојковић, Боривоје С.: *Увод*, Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба драма и опера, 1977, септембар, бр. 10/11, стр. 5–10.

Стојковић, Данило; Тодоровић, Бора; Пашић, Феликс: *Глумци говоре: Љуба Тадић*, Разговор, 1981, бр. 27/8/9, стр. 74–77.

Стојковић Кикић, Ирина – Ирина Кикић: *Дечија драма*, Савремена драма, 1997, децембар, бр. 101, стр. 104–120.

Стојковић Кикић, Ирина – Ирина Кикић: *Душан Ковачевић, драмски писац-сценариста*, Душко Ковачевић – наш највећи послератни драмски писац, Театролошке студије, 1998, септембар, бр. 104, стр. 57–67.

Стојковић Кикић, Ирина – Ирина Кикић: *Нове књиге – „Зборник Факултета драмских уметности 1 и 2"*, Издавач: ФДУ, Институт за позориште, филм, радио и ТВ, Београд 1997, Прикази књига, 1999, септембар, бр. 108, стр. 120–121.

Стојковић Кикић, Ирина – Ирина Кикић: *Преглед програма Музеја позоришне уметности Србије у сезони 1999–2000*, Хроника Музеја, 2000, август, бр. 112, стр. 108–110.

Стојковић Кикић, Ирина – Ирина Кикић: *„Пропаст света на Велигдан" и „Лили"*, Белешка о драмама, 1999, јун, бр. 107, стр. 180.

Стојковић Кикић, Ирина – Ирина Кикић: *Реконструкција позоришне представе*, Музеолошке студије, 1999, март, бр. 106, стр. 59–70.

Стојковић Кикић, Ирина: *Популаризација класичних драмских текстова из школске лектире – препород или милосрдно убиство*, Из рада МПУС, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 137–150.

Стојковић Кикић, Ирина: *Развој хемеротеке Музеја позоришне уметности Србије*, Из рада МПУС, 2013, пролеће/лето, бр. 162/163, стр. 107–140.

Стојковић Кикић, Ирина: *Школа за позориште*, Из рада МПУС, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 139–

140.
Стојшин, Владимир: *Драга Машин пуца у српског краља*, Драмска баштина, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 5–33.
Стокин, Милорад, С.: *Од комада с певањем и пуцањем до прве српске опере*, Јубилеј Народног позоришта, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 128–140.
Стокић, Маша: Види под Јеремић, Маша.
Студен, Иван: *Председник жирија Награда „Бранислав Нушић" за најбољу драму године*, Образложење жирија за доделу награде, Хроника, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 123–124.
Ступица, Бојан: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 69–70.
Ступица, Бојан: *Пре шест година*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 9–10.
Ступица, Мира: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 98–99.
Ступица, Мира: *Дивна Ђоковић (1915–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 100.
Ступица, Мира: *Захвална беседа Мире Ступице приликом доделе награде „Добричин прстен"*, 1982, новембар, бр. 36/37/38, стр. 6.
Ступица, Мира: *Љуба Тадић*, Изјава о Љуби Тадићу – анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/28/29, стр. 105.
Ступица, Мира: *Разговор некадашњих чланова Уметничког позоришта у Београду одржан у Музеју позоришне уметности Србије*, поводом обележавања педесет година Уметничког позоришта, 24. априла 1989, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 42.
Ступица, Мира; Пашић, Феликс: *Са Миром Ступицом*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 50–94.
Ступица, Мира; Саблић, Јелисавета; Пашић, Феликс: *Глумци говоре*, Атеље 212, Разговор, 1981, бр. 33/4/5, стр. 70–73.
Суботић, Ирина: *Одело открива човека*, Изложба Љиљане Драговић „Костимограф у театру" аутора Мирјане Одавић, Хроника Музеја и огледи, 2005, децембар, бр. 133, стр. 33–36.
Сувајџић, Бошко: *Врли нови свет или смех под вешалима*, Нове позоришне књиге, 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 163–166.
Сувајџић, Бошко: *Игре Васка Попе у 13 песничких слика*, Нови драмски текст, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 183–191.
Summary: 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 220. (Превела на енглески Ана Поповић).
Summary: 2002, април, бр. 118, стр. 189–190. (Превео на енглески Срђан Симоновић).
Summary: 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 248–249. (Превео на енглески Срђан Симоновић).
Summary: 2003, јун, бр. 123, стр. 160–161. (Превела на енглески Ана Поповић).
Summary: 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 174–175. (Превела на енглески Ана Поповић).
Summary: 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 190–191.
Summary: 2004, април, бр. 126/127, стр. 214–216. (Превела на енглески Ивана Чорбић).
Summary: 2007, март, бр. 138, стр. 192–193.
Суша, Ања: *Театралност студентских демонстрација '68*, Тема броја – 1968: Мит и/или стварност, 2008, мај, бр. 142, стр. 40–43.
Суша, Ања: *Аргументи за и против*, БИТЕФ под санкцијама, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 35–38.
Суша, Ања: *БИТЕФ и побуна*, БИТЕФ: контекст и аспекти, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 32–38.
Суша, Ања: *Будућност позоришта за децу и младе*, Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 9–11.
Суша, Ања: *Друштво екрана*, Позориште и нови медији, Естетика позоришта, 2003, јун, бр. 123, стр. 75–78.
Суша, Ања: *Остао је директан пренос грађански протест 1996–1997*, Позориште и политика 1995–2000, Позориште у Србији 1990–2000 II, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 94–100.
Суша, Ања: *Променити однос – створити систем*, Позориште алтернативе деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 II, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 69–73.
Суша, Ања: *Рушење навика*, Транскрипт разговора с

уметницима о Бертолду Брехту, Ђурђија Цветић, Владица Милосављевић, Јелена Илић, Виолета Митровић, Ана Томовић, Никита Миливојевић, Ивана Вујић, Борис Лијешевић, Светозар Цветковић, Шта смо научили од Брехта, 2007, март, бр. 138, стр. 23–38.

Суша, Ања: *Сећања која време још није сасвим прогутало...*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 132–133.

Суша, Ања: *Тело у позоришту, позориште у телу?*, Функција тела у савременом позоришту, Естетика позоришта, 2004, септембар, бр, 128, стр. 77–82.

Суша, Ања: *Увек нова питања*, Питер Брук „Отворена врата", Прикази књига, 2007, март, бр. 138, стр. 117–118.

Суша, Ања: *Успели ризик*, „Магбет", Sauspilhaus, Diseldorf, Међународна сцена, 2007, март, бр. 138, стр. 139–140.

Т

Табачки, Миодраг: *Прашки квадријенале – Концепт изложбе*, Актуелности, 1999, децембар, бр. 109, стр. 81–82.

Тадић, Љуба: *Сећање на Годоа*, Пети разговор Представа у сликарском атељеу. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Д. Павловић, М. Поповић, Б. Паскаљевић, 1978, март, бр. 12, стр. 27–32.

Тадић, Љуба: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 100–102.

Тадић, Љуба: *Са Љубом Тадићем*, Разговор, 1981, бр. 27/28/29, стр. 14–45.

Тадић, Љуба: *Сећање на Годоа*, Први разговор Текст. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору су учествовали В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић, Б. Паскаљевић, С. Јовановић, Р. Глигић, Д. Матић, 1978, март, бр. 12, стр. 5–9.

Тадић, Љуба: *Сећање на Годоа*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.

Тадић, Љуба: *Сећање на Годоа*, Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.

Тадић, Љуба: *Сећање на Годоа*, Четврти разговор Генерална проба. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда 1976. У разговору учествовали: В. Поповић, Р. Марковић, Љ. Тадић Б. Паскаљевић, П. Динуловић, С. Лукић, С. Мајсторовић, М. Дедић, Р. Глигић, 1978, март, бр. 12, стр. 21–27.

Тадић, Љуба: *Захвална беседа приликом доделе награде „Добричин прстен"*, 1981, бр. 27/28/29, стр. 6.

Тадић, Љуба, Пашић Феликс: *Глумци говоре*, Разговор, 1981, бр. 33/34/35, стр. 66–69.

Тадић, Љуба, Пашић, Феликс: *Жамор престаје – излазим на сцену*, Разговор са уметником водио Феликс Пашић, на Трибини Музеја Позоришне уметности Србије, 11. марта 1996, Позориште у сећању савременика, 1996, јун, бр.95, стр. 5–13.

Тадић, Љуба, Пашић, Феликс: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/37/38, стр. 24–25.

Тадић, Растко: *Документи*, Извод из дискусије са годишње скупштине удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 89.

Тадић, Растко: *Селу у походе*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 40.

Тамарин Г. Р.: *Теорија гротеске*, О гротески, о гротескном, Естетика позоришта, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 94–103.

Танасковић, Дарко: *Библиографија турског позоришта републиканског периода*, Ahmet Borcakli i Gutler Kocer, Cumhuiyet Donemi Turkiye Bibliografyasi, Председништво републике турске, Анкара, 1973, Хроника, 1975, децембар, бр. 4. стр. 99–100.

Тасић, Ана: *Амбициозно и разноврсно јубиларно Позорје*, Критике, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр.

33–39.
Тасић, Ана: *Блед одраз српске драме*, 63. Стеријино позорје, Фестивали, 2018, пролеће/лето, бр. 182/183, стр. 83–92.
Тасић, Ана: *Времена тескобе*, 67. Стеријино позорје, Фестивали, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 141–151.
Тасић, Ана: *Глобалне позорнице бола*, Фестивали, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 83–88.
Тасић, Ана: *Доба кризе савремене домаће драме*, 66. Стеријино позорје, Фестивали, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 53–60.
Тасић, Ана: *Едиција „Савремене светске драме"*, Прикази књига, 2004, април, бр. 126/127, стр. 143–148.
Тасић, Ана: *Епска путовања у фокусу*, 51. Битеф, Фестивали, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 39–46.
Тасић, Ана: *Из живота уметника*, Миријам Бледе, „Нађове гробнице", Clio, Београд 2007, Прикази књига, 2008, мај, бр. 142, стр. 167–169. (Превела са француског Маристела Величковић).
Тасић, Ана: *Критичка култура сећања – политичност документарног позоришта у Србији 2010–2011*, Тема броја: Ново политичко позориште (II), 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 19–28.
Тасић, Ана: *„Лет изнад кукавичјег гнезда"*, Хроника савременог позоришта, 2005, децембар, бр. 133, стр. 75–78.
Тасић, Ана: *На ивицама будућности и позоришта*, 54/55. Битеф, Фестивали, 2021, јесен/зима, бр. 196/197, стр. 61–68.
Тасић, Ана: *Непотребан притисак концепта*, 64. Стеријино позорје, Фестивали, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 57–66.
Тасић, Ана: *О новцу, моћи, насиљу, политици*, Фестивали, 2014, пролеће/лето, бр. 166/167, стр. 69–76.
Тасић, Ана: *Онлајн позориште у доба короне*, Фестивали, 2020, бр. 190/193, стр. 34.
Тасић, Ана: *Повратак великим темама*, Позориште у доба ковида, 2021, бр. 194/195, стр. 49–58.
Тасић, Ана: *Повратак домаћој драми*, 62. Стеријино позорје, Фестивали, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 33–40.
Тасић, Ана: *Позориште без људи као одраз света пред сломом*, 52. Битеф, Фестивали, 2018, јесен/зима, бр. 184/185, стр. 53–60.
Тасић, Ана: *Позориште даје више од живота*, Савремена сцена: Критике, 2013, јесен/зима, бр. 164/165, стр. 91–96.
Тасић, Ана: *Преглед 40. БИТЕФА*, Савремена сцена: прикази, 2007, март, бр. 138, стр. 77–86.
Тасић, Ана: *Путеви мржње и љубави*, 53. Битеф, Фестивали, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 37–44.
Тасић, Ана: *Ратови без краја*, Фестивали, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 75–82.
Тасић, Ана: *Разградња капиталистичких митова*, 56. БИТЕФ, Фестивали, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 152–158.
Тасић, Ана: *Сара Кејн и емпиријски театар конфронтације*, Савремена сцена, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 139–150.
Тасић, Ана: *Светови на рубу слома*, 50. Битеф, Фестивали, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 51–58.
Тасић, Ана: *Тело конзумерског друштва*, Функција тела у савременом позоришту, Естетика позоришта, 2004, септембар, бр. 128, стр. 83–96.
Тасић, Ана: *Терор младости*, „Скакавци" Биљане Србљановић, Хроника савременог позоришта, 2005, октобар, бр. 132, стр. 77–80.
Тасић, Ана: *Уметнички тријумф „Илијаде"*, Фестивали, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 41–47.
Тасић, Ана: *Употреба видеа у српском позоришту*, Темат броја, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 7–16.
Тасић, Ана: *Фестивал скромних домета*, 61. Стеријино позорје, Фестивали, 2016, пролеће/лето, бр. 174/175, стр. 43–52.
Тасић, Ана: *„Шума"*, Савремена сцена: прикази, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 59–62.
Татић, Дарко: *Загорка Марјановић (1932–2007)*, In memoriam, 2007, децембар, бр. 140/141, стр. 166.
Татић, Мића: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 168–170.
Татомировић, Тања: *Југословенско драмско позориште на друштвеним мрежама*, Истраживања, 2015, јесен/зима, бр. 172/173, стр. 83–93.
Ташлић, Драгољуб: *Каква нам је дружина од глуме*, Театрологија, 2014, јесен/зима, бр. 168/169, стр. 133–140.

Тврдишић, Сара: *Апропријација и адаптација техника позоришне режије на филму*, Театрологија, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр. 164–174.

Тепавчевић, Наташа; Ђорђевић, Наташа; Вујановић, Ана: *Према лудилу (и револуцији) – читање*, Прикази књига, 2008, лето, бр. 143, стр. 138–143.

Тимотијевић, Мирослав: *Празничне представе Јована Стерије Поповића и репрезентативна култура у време кнеза Александра Карађорђевића*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 171–178.

Тодоровић, Бора; Стојковић, Данило; Пашић, Феликс: *Глумци говоре*, Разговор, 1981, бр. 33/4/5, стр. 74–77.

Тодоровић Васић, Јелена: *Метатекстуални историјски аспект у „Медеји" Жана Ануја на основу Еурипидове трагедије*, Теорија драме, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 100–109.

Тодоровић, Марко: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 190.

Томас, Драгица: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 138–140.

Томас, Драгица: *Улазница за високо друштво*, 2005, јун, бр. 130–131, стр. 127.

Томић, Драган: *Драмски писци у времену у којем живимо*, Актуелности, 2001, јун, бр. 115, стр. 117.

Томић, Мића: *Сећање на Годоа,* Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.

Томовић, Ана: *Позориште није недодирљив храм*, Међународна сцена, 2008, мај, бр. 142, стр. 132–136.

Томовић, Радмила: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 107.

Томпа, Андреа: *Изгнаници у својој земљи*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 41–46. (Превела с енглеског Даница Илић).

Тошић, Десимир: *Јован Стерија Поповић у данашњици*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 7–10.

Траиловић, Мира: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул, 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 102–103.

Траиловић, Мира: *Поздравна реч поводом 25. годишњице Атељеа 212*, 1981, бр. 33/34/35, стр. 5–7.

Траиловић, Мира; Пашић, Феликс: *Мира Траиловић*, Разговор, 1981, бр. 33/34/35, стр. 58–65.

Трбојевић, Душан: *Мирослав Чангаловић*, Изложба у Музеју позоришне уметности Србије, аутор: кустос Мирјана Одавић, Хроника Музеја и огледи, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 105–107.

Трнинић, Душко: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 171–174.

Турајлић, Србијанка: *Немилобруке*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 179–184.

Турлаков, Слободан: *Моцарт у Београду до 1941*, Поглавља – Моцарт у Београду до 1914, стр. 5–13, Моцарт у Београду 1918–1941, стр. 14–69, Моцарт на радију, стр. 70–91, Илустрације, стр. 92–94, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 5–94.

Турлаков, Слободан: *Историја као инспирација*, Зоран Т. Јовановић, „Народно позориште Дунавске бановине", МПУС и Матица Српска, Прикази књига – Две нове књиге, 1996, 1996, јун, бр. 95, стр. 80–82.

Турлаков, Слободан: *Италијанске оперске трупе у Београду до првог светског рата*, 1974, мај, бр. 1, стр. 20–29.

Турлаков, Слободан: *Једна књига са и под знаком питања*, Прикази књига, 1994, јун, бр. 87, стр. 181–185.

Турлаков, Слободан: *Једно злато које није смело да потамни*, Поводом књиге Владимира Јовановића „Београдска опера у Европи, гостовања од 1954. до 1969. године" Прометеј и Академија уметности, Нови Сад, 1996, Прикази књига, 1996, септембар, бр. 96, стр. 66–68.

Турлаков, Слободан: *Пред Животићевим „Успоменама"*, Хроника, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 169–170.

Турлаков, Слободан: *Руски уметници у Београдској опери*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 125–131.
Турлаков, Слободан: *Шест београдских композитора*, О истоименој књизи Живојина Здравковића МПУС, Београд, 1996, Прикази књига – Нова књига, 1996, децембар, бр. 97, стр. 118–119.
Турлаков, Слободан: *Бити глумац*, Актуелности, 1998, децембар, бр. 105, стр. 63.
Турлаков, Слободан: *Захукталост*, Музички живот у Београду, 1999, децембар, бр. 109, стр. 129–133.
Турлаков, Слободан: *Концерти*, Музички живот у Београду, 1999, јун, бр. 107, стр. 130–132.
Турлаков, Слободан: *Летња сезона и почетак нове 2000–2001*, Београдски музички живот, 2000, децембар, бр. 113, стр. 149–152.
Турлаков, Слободан: *Музика током рата 1999*, Музички живот у Београду, 1999, септембар, бр. 108, стр. 144–148.
Турлаков, Слободан: *На крају сезоне*, Музички живот у Београду, 2000, август, бр. 112, стр. 126–131.
Турлаков, Слободан: *Нове књиге – „Педесет година Опере у Новом Саду"*, Издавач Српско народно позориште, Нови Сад сезона 1997–1998, Прикази књига, 1999, септембар, бр. 108, стр. 118–120.
Турлаков, Слободан: *О концертима, скандалима и безнадежнима*, Музички живот у Београду, 2000, март, бр. 110, стр. 138–142.
Турлаков, Слободан: *Преписка Г. мр Павлу Станојевићу директору Архива Војводине*, Нови Сад, Актуелно, 1999, март, бр. 106, стр. 81.
Турлаков, Слободан: *Пролеће 2000*, Музички живот у Београду, 2000, јун, бр. 111, стр. 141–146.
Турлаков, Слободан: *„Солитер", мистерij у једном швунгу*, Савремена драма, 1999, децембар, бр. 109, стр. 162–178.
Туцаковић, Динко: *Беким Фехмиу (1936–2010)*, In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 152–155.

Ћ

Ћелић, Стојан: *Сећање на Годоа*, Други разговор Ситуација. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали Василије Поповић, Стојан Ћелић, Данка Павловић, Соја Јовановић, Предраг Динуловић, Света Лукић, Раде Марковић, Љуба Тадић, Бата Паскаљевић, Мића Томић, 1978, март, бр. 12, стр. 10–15.
Ћелић, Стојан: *Сећање на Годоа*. Трећи разговор Пробе. Скраћен, адаптиран и тематски сложен разговор вођен на Трећем програму Радио Београда, 1976. У разговору учествовали: Д. Матић, Р. Глигић, С. Ћелић, Д. Павловић, В. Поповић, Љ. Тадић, Р. Марковић, П. Динуловић, 1978, март, бр. 12, стр. 15–20.
Ћирилов, Јован: *Вера Костић (1925–2011)*, In memoriam, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 168–169.
Ћирилов, Јован: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 20. јул 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 107–108.
Ћирилов, Јован: *Капиталина Ерић (1919–2009)*, In memoriam, 2009, јесен/зима, бр. 148/149, стр. 148–149.
Ћирилов, Јован: *Књига путоказ, књига опомена*, Предраг Костић, „Немачка драма и позориште на крају XX века", Прикази књига, 2003, јун, бр. 123, стр. 109–112.
Ћирилов, Јован: *Критичар у зениту*, Позориште у зениту Владимира Стаменковића, Хроника Музеја и огледи, 2005, децембар, бр. 133, стр. 49–52.
Ћирилов, Јован: *Марина Чутурило Хелман (1956–2011)*, In memoriam, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 185.
Ћирилов, Јован: *Мирослав Беловић (1927–2005)*, In memoriam, 2005, октобар, бр. 132, стр. 111–112.
Ћирилов, Јован: *Мисаиловић – драматург неизвесности*, Миленко Мисаиловић – поводом 50 година стваралаштва, Портрети, 1998, март, бр. 102, стр. 21–22.
Ћирилов, Јован: *Млађа Веселиновић (1915–2012)*, In memoriam, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 164.
Ћирилов, Јован: *Мој сусрет са Гротовским*, Тема броја: Мистерија Гротовски, 2009, пролеће/лето, бр.

146/147, стр. 29–32.

Ћирилов, Јован: *Муке с Чеховом*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 7–10.

Ћирилов, Јован: *Наше муке с Брехтом*, Тема броја: Шта смо научили од Брехта?, 2007, март, бр.138, стр. 45–46.

Ћирилов, Јован: *Невенка Урбанова (1909–2007)*, In memoriam, 2007, март, бр. 138, стр. 131–132.

Ћирилов, Јован: *Невенка Урбанова моје генерације*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 14–16.

Ћирилов, Јован: *Нове тенденције – да, авангардна авантура – не*, Хроника Музеја, 2008, лето, бр. 143, стр. 145–148.

Ћирилов, Јован: *Поздрав издалека, из живота*, Мира Траиловић, госпођа из великог света, аутор Феликс Пашић, Хроника Музеја и огледи, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 35–36.

Ћирилов, Јован: *Покушај периодизације историје Атељеа 212,* 1981, бр. 33/34/35, стр. 14–17.

Ћирилов, Јован: *Почеци Југословенског драмског позоришта*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 7–8.

Ћирилов, Јован – Ј. Ћ.: *Приказ књиге „Естетика модерног театра"*, Вук Караџић, Београд, Хроника, 1976–1977, март, бр. 8/9, стр. 122–123. (Приредили Радослав Лазић и Душан Рњак).

Ћирилов, Јован: *Приказ књиге „Ка сиромашном позоришту" Јежи Гротовског*, ИЦС, Београд, Хроника, 1976–1977, март, бр. 8/9, стр. 121–122. (Превод Назива Савић, Предговор: Огњенка Милићевић).

Ћирилов, Јован: *Рахела данас*, 2. поглавље: Критика о Рахели Ферари, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 83–86.

Ћирилов, Јован: *Сачувати меру*, Нова редитељска имена деведесетих, Позориште у Србији 1990–2000 II, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 37–43.

Ћирилов, Јован: *Свлачење диктатора*, Сања Домазет,„Четири грације", 1998, децембар, бр. 105, стр. 142.

Ћирилов, Јован: *Стево Жигон (1926–2005)*, In memoriam, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 96–98.

Ћирилов, Јован: *Страст за успехом*, Мира Траиловић: сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 13–16.

Ћирилов, Јован: *Тиха и снажна*, Изложба „Close up – Крупни план", Ангелине Атлагић аутор изложбе и каталога: Александра Милошевић, Хроника музеја, 2007, октобар, бр. 139, стр. 153.

Ћирилов, Јован: *Трагови у сепији*, Поводом изложбе „Америчка позоришна фотографија XIX века у МПУС" аутора Олге Марковић, Хроника Музеја и огледи, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 53–56.

Ћирилов, Јован: *Треће коло „Драмске баштине"*, Разговор о драмама објављеним у трећем колу библиотеке „Драмска баштина" који је одржан на трибини Позоришног музеја, 7. октобра 1996, Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 99–100.

Ћирилов, Јован: *Тужни комичар и ведри трагичар Зоран Радмиловић*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 14–26.

Ћирилов, Јован: *Узалудни љубавни труд?*, Битеф и наша сцена, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 65–67.

Ћирилов, Јован: *Упркос околностима*, Битеф под санкцијама, Позориште у Србији 1990–2000 I, Историја позоришта/преиспитивања, 2002, април, бр. 118, стр. 31–33.

Ћирилов, Јован: *Бранко Плеша, „Говорне арабеске"*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 101.

Ћирић, Катарина: *Трајна веза са светом*, Једанаест међународних симпозијума позоришних критичара и театролога, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 150–158.

Ћопић, Бранко; Пашић, Феликс: *Домаћи писац пред својим позориштем*, Разговор, 1976, март, бр. 5, стр. 5–9.

Ћосић, Илеана: *Америчка драма на репертоару Народног позоришта у Београду 1920–1941*, 1974, децембар, бр. 2, стр. 58–70.

Ћосић, Илеана: *Артур Милер на сценама београдских позоришта до 1975. године*, 1979, март, бр. 19, стр. 33–43.

Ћосић, Илеана: *Приказ часописа „Модерна драма"*, Центар за постдипломске студије драмских уметности Универзитета у Торонту Канада, број 1, 2, 3 / 1974, Хроника, 1974, децембар, бр. 2, стр. 128–130.

Ћули, Роберто: *Смисао за утопију*, Мира Траиловић: сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 12. (С немачког превела Огњенка Милићевић).

У

Уводник: Уредништво Ксенија Радуловић, Огњенка Милићевић, Александра Јовићевић, Ања Суша, Иван Меденица, Слободан Обрадовић, Милош Лолић, 2007, октобар, бр. 139, стр. 5–6.

Уводник: Уредништво Огњенка Милићевић, Александра Јовићевић, Ања Суша, Иван Меденица, Слободан Обрадовић, Милош Лолић, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 5–6.

Угреновић, Маја: *Зашто подржавам овај пројекат?*, Хроника Музеја, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 149.

Угринов, Павле: *Лице и ликови Љубе Тадића на малом екрану*, In memoriam, 2005, децембар, бр. 133, стр. 104–108.

Угричић, Сретен: *Очигледности*, Театрон/Сцена, Јован Стерија Поповић – 200 година од рођења и 150 година од смрти, 2006, мај, бр. 134/135, стр. 185–190.

Удовички Фотез, Молина: *Марко Николић (1946–2019)*, In memoriam, 2019, пролеће/лето, бр. 186/187, стр. 166–167.

Ујес, Алојз: *Документи,* Изводи из дискусије Мира Ступица, 1982, новембар, бр. 36/37/38, стр. годишње Скупштине удружења драмских уметника СР Србије, маја 1978, 1979, март, бр. 19, стр. 90–91.

Ујес, Алојз: *О потреби изучавања позоришне културе града Земуна као интегралног дела српске, југословенске и европске позоришне културе*, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 11–14.

Ујес, Алојз; Борозан, Браслав; Мирковић, Милосав; Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен јануара 1973*, 1975, јул, бр. 3, стр. 78–82.

Ујес, Алојз; Клајн, Хуго; Николић, Милена: *Разговор о Љубиши Јовановићу вођен 7. марта 1973*, 1975, јул, бр. 3. стр. 73–77.

Улмански, Рената: *Здраво, нови животе*, Чехов и позориште у Србији, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, децембар, бр. 129, стр. 21–22.

Улмански, Рената: *Соја Јовановић (1922–2002)*, In memoriam, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 201–202.

Унковски, Слободан: *Драма физиологије и бол у стомаку*, Белешка о драми, Савремена сцена, 2002, октобар, бр. 119/120, стр. 247.

Упутство ауторима: 2022, пролеће/лето, бр. 198/199, стр. 174–175.

Урбан, Владислав: *Све је почело са Перуником*, Дневник, Нови Сад; 1. поглавље: Рахела Ферари о себи, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 47–50.

Урбанова, Невенка: *Беседа приликом доделе награде Добричин прстен*, 1985, бр. 50/51/52, стр. 9.

Урбанова, Невенка: *Војиновићев однос према глуми*, Поводом стогодишњице рођења др Бранислава Војиновића 1892–1951, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 181–182.

Урбанова, Невенка: *Жанка Стокић – реч на отварању изложбе о Жанки Стокић*, Хроника, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 126.

Урбанова, Невенка: *Ирена и Бранко Јовановић*, 125-годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 77.

Урбанова, Невенка: *Михаило Ковачевић – реч на отварању изложбе поводом обележавања стогодишњице Михаила Ковачевића*, Хроника, 1991, децембар, бр. 75/76/77, стр. 127–128.

Урбанова, Невенка: *Нада Стајић*, In memoriam, Хроника, 1976, март, бр. 5, стр. 110.

Урбанова, Невенка: *Радослав Веснић*, Хроника Музеја, 1998, децембар, бр. 105, стр. 108.

Урбанова, Невенка; Глигић, Радмила: Два разговора са Невенком Урбановом, 1964, 1976, март, бр. 5, стр. 91–92.

Урбанова, Невенка; Јевтић, Милош: Два разговора са Невенком Урбановом 1975, 1976, март, бр. 5, стр. 92–98.

Урбанова, Невенка; Пашић, Феликс: *Са Невенком Урбановом*, Разговор, 1985, бр. 50/51/52, стр. 98–122.

Уредништво Театрона: *Милутин Мишић (1936–2011)*, In memoriam, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 184.

Уређивачка политика часописа Театрон, Из рада

МПУС, 2019, јесен/зима, бр. 188/189, стр. 146–150.
Урмар, Вилко: *Цанкар у музици*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 36–38.

Ф

Фазловски, Вука: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1986*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 60–61.
Ферари, Рахела: *Захвална беседа приликом доделе награде „Добричин прстен“*, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 7–8.
Ферари, Рахела; Јевтић, Милош: *Рахела Ферари*, Разговор, 1979, март, бр. 19, стр. 59–66.
Филиповић, Зоран: *Боривоје Глишић „Жива уметност глуме“*, 1987, август, бр. 56/57/58, стр. 5.
Филиповић, Зоран; Марковић, Олга; Петровић, Верослава: *Репертоар; Гостовања у иностранству; Индекс дела; Индекс писаца; Индекс костимографа; Индекс композитора; Индекс извођача*, 1981, бр. 33/34/35, стр. 104–252.
Филиповић, Зоран; Петровић, Верослава; Марковић, Олга: *Улоге у позориштима, реч критике и селективна библиографија представа, режије у позоришту, улоге на филму, селективна библиографија о Зорану Радмиловићу*, 1984, децембар, бр. 47/48/49, стр. 80–110.
Филиповић, Зоран; Петровић, Верослава; Марковић, Олга: *Улоге у позориштима, реч критике и селективна библиографија представа; Филм; Селективна библиографија о Мији Алексићу*, 1983, септембар, 39/40/41, стр. 88–123.
Фирауновић, Цане: *Боравак Јулија Љвовича Ракитина у Шапцу – његов рад у Шабачком Народном позоришту у сезони 1946/47*, Позориште у сећањима савременика, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 95–97.
Фирауновић, Цане: *Сећања*, Мирјана Ђачић, Миливоје Глишић, Живан Петровић – Жика Клас, Хрељан Илић Реља, Сто педесет година позоришног живота у Шапцу, 1840–1990, 1990, децембар, бр. 72/73/74, стр. 163–166.
Фихнер, Рут: *Успех „Скакаваца“ у Висбадену*, Међународна сцена, 2006, октобар, бр. 136/137, стр. 123–126.
Флод, Иван – И. Ф.: *О Ђорђу Пелешу*, Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 50.
Флод, Иван: *Путујућа позоришта у Хрватском приморју*, Хроника, 1976, септембар, бр. 6, стр. 49–50.
Форетић, Далибор: *На „Дубровачким љетњим играма“*, 1981, бр. 27/28/29, стр. 96–101.
Фотез, Марко: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јула 1974–1977, март, бр. 8/9, стр. 92–93.
Фрајнд, Марта: *„Косовска трилогија“ Миладина Шеварлића*, Текст изговорен на промоцији књиге драма „Косовска трилогија“ Миладина Шеварлића, одржане у Музеју позоришне уметности Србије, 19. фебруара 1996, Драматуршке студије, 1996, септембар, бр. 96, стр. 37–39.
Фрајнд, Марта: *Први светски рат у српској драми и позоришту 1919–1989*, 125- годишњица Народног позоришта у Београду, 1994, јун, бр. 87, стр. 21–30.
Фрајнд, Марта: Треће коло „Драмске баштине“, Разговор о драмама објављеним у трећем колу библиотеке „Драмска баштина“ који је одржан на трибини Позоришног музеја, 7. октобра 1996, Хроника Музеја, 1996, децембар, бр. 97, стр. 100–101.
Фрајнд, Марта: *Представљање седмог кола „Драмске баштине“*, Хроника Музеја, 2001, март, бр. 114, стр. 93–95.
Фрајнд, Марта: *Дела Милорада Поповића Шапчанина у библиотеци „Драмска баштина“, „Душан Силни“*, Прикази књига, 1995, септембар, бр. 92, стр. 103–104.
Фрљић, Оливер: *Чему редатељ?*, Тема броја: Постредитељско позориште и/или нове редитељске праксе (II), 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 75–78.
Фрљић, Оливер: *Политичко и постдрамско*, Тема броја: Ново политичко позориште, 2011, пролеће/лето, бр. 154/155, стр. 53–56.
Фурлан, Мира: *Победа је ипак наша*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 146.

Х

Хавел, Вацлав: *Одлажење*, Драма, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 75–112. (Превео с чешког Божидар Ђуровић).
Хаџи-Танчић, Саша: *Живојин-Жика Миленковић (1928–2008)*, In memoriam, 2008. мај, бр. 142, стр. 181.
Хевен, Роберт, ван: *Позориште личног искуства*, Међународна сцена, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 115–120. (Превела са енглеског Даница Илић).
Херберт, Иан: *Битеф 2005*, Хроника савременог позоришта, 2005, децембар, бр. 133, стр. 65–70. (Превела с енглеског Ивана Чорбић).
Херберт, Иан: *Прашки квадријенале*, О тематској секцији, Актуелности, 1999, децембар, бр. 109, стр. 82. (Превела са енглеског Ирина Кикић).
Хетерен, Луција ван: *Све што сте одувек желели да знате о холандском позоришту а нисте се усуђивали да питате*, Међународна сцена, 2007, децембар, бр. 140/41, стр. 109–114. (Превела са енглеског Ивана Чорбић).
Хеђимовић, Бранко: *Цанкар на загребачким позорницама*, 1976, септембар, бр. 6, стр. 10–13.
Хецел, Ерих: *Однос сценографа и редитеља*, Огледи из сценске ликовности, 2000, август, бр. 112, стр. 105–107. (Приредила Мирјана Одавић).
Хиља, Јенс: *We are living in a Soap Society*, Разговор с Биљаном Србљановић, Савремена сцена, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 215–218. (Превела са немачког Матилда Трифуновић).
Хрешчек-Беблер, Вера; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, 1985, бр. 50/51/52, год XII, стр. 82–86.
Христић, Јован: *Године учења и године лутања једног позоришног критичара*, Театролошке студије, 1998, март, бр. 102, стр. 5–16.
Христић, Јован: *Нови „Родољупци" и друга позоришна збивања*, О драми „Ружење народа" Слободана Селенића, Историја позоришта/преиспитивања, Јован Христић и Слободан Селенић – поводом 70 година од рођења, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 35–38.
Христић, Јован: *Прстен Добрице Милутиновића*, 1981, бр. 27/28/29, стр. 92–93.
Хубач, Жељко: *„Ближи земљи", две приче о киши*, Савремена драма, 1997, март, бр. 98, стр. 127–144.
Хубач, Жељко: *Миодраг Ђукић (1940–2010),* In memoriam, 2010, јесен/зима, бр. 152/152, стр. 156.
Хубач, Жељко: *Попис режија Соје Јовановић*, Портрет, 1998, јун, бр. 103, стр. 22–24.
Хубач, Жељко: *„Ратко и Јулијана", српска (позоришна) илузија*, Савремена драма, 1999, март, бр. 106, стр. 163–179.
Хубач, Жељко: *Станислава Пешић – Само једна Мери Тајсон*, In memoriam, 1998, јун, бр.103, стр. 99.
Хубач, Жељко: *Сусрет с позоришним критичарима*, Актуелни тренутак нашег позоришног живота, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 115–116.
Хубач, Жељко: *Уметност форме или садржаја?*, Пролегомена за проучавање редитељског концепта др Хуга Клајна и Јована Путника у њиховој реализацији сценске акције и атракције, Театролошке студије, 1998, бр. 105, децембар, стр. 47–51.
Хулец, Владимир: *Луде? Луде!*, Савремени чешки позоришни живот, Театролошке студије, 2001, јун, бр. 115, стр. 77–81. (Превод с енглеског Ирина Кикић).

Ц

Цвејић, Бојана: *Длан у зубу или манифестовање опере-машине*, Оперски ритуали мале националне културе, Историја позоришта/преиспитивања, 2004, април, бр. 126/127, стр. 29–34.
Цвејић, Никола: *Како сам замислио улогу Бориса*, часопис „Позориште", 1948, Владимир Јовановић „Никола Цвејић" – поводом сто година рођења, Хроника, 1996, децембар, бр. 97, стр. 107–108.
Цветановић, Мирко: *„Тата да ли си био у рату"*, *драма у три чина*, Савремена драма, 2000, јун, бр. 111, стр. 147–159.
Цветић, Ђурђија: *Вече посвећено Ксенији Јовановић, глумици*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, стр. 92–93.
Цветић, Милош: *Отварање новог казалишта у Загребу* , препис рукописа од 21. октобра 1895, Из старих рукописа. Педесет година послератног позоришног

живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 59–67.

Цветковић, Светозар: *Љуба Тадић – краљ глуме*, Хроника Музеја, 2010, бр. 152/153, стр. 147–148.

Цветковић, Светозар: *О њему је лепо ћутати*, Љуба Тадић, In memoriam, 2005, децембар, бр. 133, стр. 101–103.

Цвијановић, Ирина: *Електронска музика за игру против диктатуре: техно-терапија као ритуализовани перформанс*, Тема броја: Српска театрологија у иностранству, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 41–47.

Церовић Млађа, Емилија: *Мотиви села и народно стваралаштво на београдским сценама у периоду од 1975. до 1980. године*, Из ближе позоришне прошлости, 1997, март, бр. 98, стр. 75–77.

Црвенчанин, Вера: *Деса Дугалић*, Поводом изложбе у МПУС аутора Александре Милошевић, Хроника Музеја и огледи, 2003, новембар, бр. 124/125, стр. 43–48.

Црвенчанин, Вера: *Разговор некадашњих чланова*, Црнобори, Марија „Пет година од смрти Мире Траиловић", Сећања, 1994, септембар, бр. 88, стр. 167–172.

Црнобори, Марија: *Казивања о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 106–108.

Црнобори, Марија: *О Мири Ступици*, 1982, новембар, бр 36/37/38, стр. 14–16.

Црнобори, Марија: *Почетак и први и други дани Атељеа 212 кроз моје представе*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 87–90.

Црнобори, Марија: *Први сусрет у Мањежу*, Педесет година послератног позоришног живота у Србији 1945–1995, 1995, март, бр. 90, стр. 15–16.

Црнобори, Марија: *Рахела Ферари*, Сећања, 1994, јун, бр. 87, стр. 178.

Црнобори, Марија: *Као да је живот побегао из мене*, Мира Траиловић, Сећања, Историја позоришта/преиспитивања, 2001, децембар, бр. 116/117, стр. 19–21.

Црнобори-Фотез, Марија: *Дубравка Перић (1927–2002)*, In memoriam, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 137–138.

Црнобори-Фотез, Марија: *Ирена Колесар (1925–2002)*, In memoriam, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 137-138.

Црнобори-Фотез, Марија: *Петар Словенски (1924–2002)*, In memoriam, 2003, фебруар, бр. 121/122, стр. 137–138.

Ч

Чавић, Дејан: *Разоткривање себе и других*, Зоран Ратковић, „Остало је ћутање", Прикази књига, 2001, март, бр. 114, стр. 107–108.

Чакаревић, Ђурђевка: *Прилози уметника, сарадника и гледалаца*, Сцена Народног позоришта у Земуну, 1994, септембар, бр. 88, стр. 63–64.

Чале Фелдман, Лада: *Полемике и апологије*, Прикази књига, 2012, Текст преузет из Културног додатка Политике, јул, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 131–132.

Чаленић, Дара: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 200.

Чаленић, Дара: *Мојој драгој, мојој поштованој Рахели – Млађа глумица старијој*, (3. поглавље: Прилози за портрет Рахеле Ферари), 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 113–114.

Чангаловић, Мирослав: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 103–104.

Чангаловић, Мирослав: *Сцена у Земуну – велика шанса Народног позоришта!*; Прилози уметника, сарадника и публике, Земунска позоришна традиција, 1994, септембар, бр. 88, стр. 54–55.

Чашуле, Коле: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 176–180.

Чашуле, Коле: *Наш изворни Globe*, 2005, јун, бр. 130/131, стр. 128.

Чекић, Милутин: *Др Милан Огризовић (1877–1923)*, Из рукописа, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 150–151.

Чершков, Борис: *Рајко Радојковић редитељ Народног позоришта у Нишу*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 52-53.

Чершков, Мирјана: *Рајко Радојковић редитељ Народног позоришта у Нишу*, Јубилеји, 1998, март, бр. 102, стр. 52–53.

Чиплић, Богдан: *„Коштана" Драге Спасић*, 1976, окто-

бар, бр. 7, стр. 84–88.
Чолић, Драгана: *Градско Народно позориште Ранковићево (Краљево) 1950–1956, Репертоар Градског Народног позоришта Ранковићево (Краљево), Селективна библиографија Градског Народног позоришта у Ранковићеву (Краљево)*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 145–154.
Чолић, Драгана: *Позоришни Сусрети „Јоаким Вујић“*, Библиографија, 1989, јун, 63/64/65, стр. 179–197.
Чолић, Драгана: *Радојковић Рајко: Народно позориште у Нишу*; Индекси, 1987, децембар, бр. 59/62, стр. 335–341.
Чолић, Драгана: *Сведочења о позоришном животу на Голом отоку 1949–1954*, Истраживања, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 154–166.
Чолић, Драгана: *Три укинута позоришта*, Поглавља: Градско позориште у Јагодини 1944–45, стр. 111–113, Београдска рејонска позоришта, Позориште једанаестог и другог рејона 1945–1946, стр. 114–118; Градско Народно позориште Кос. Митровица 1953–1956, стр. 119–122, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 111–122.
Чолић, Драгана; Радојковић Рајко: *Народно позориште у Нишу 1944–1987.* Библиографија, 1987, децембар, бр. 59/62, стр. 279–334.
Чолић, Драгана; Василић, Вера: *Попис улога* – СНП, Народно позориште Дунавске бановине, Војвођанско народно позориште, Уметничко позориште; ЈДП, Атеље 212, БДП (Београд), стр. 119–122; Филмови и ТВ драме Рахеле Ферари, стр. 123–124, Селективна библиографија о Рахели Ферари, стр. 125–132. Документа, 1990, новембар, бр. 69/70/71, стр. 119–132.
Чолић, Милутин: *Лепота и моћ једног заноса*, Народно позориште Титово Ужице 1945–1985, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 42–48.
Чолић-Биљановски Драгана; Марковић, Олга: *Александар Черепов и „Руско драмско позориште за народ“*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 53–57.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Бити слободан*, Слободан Цица Перовић, Театрологија, 2020, бр. 190/193, стр. 74–82.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Ниједан дан без писања*, Not a Day by Without Writing, Сећања, 2022, бр. 198/199, стр. 153–160.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Први кораци модернизације позоришта*, Хроника Музеја, 2012, јесен/зима, бр. 160/161, стр. 155–156.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Из дневника Борјане Продановић*, Заоставштине, 1996, јун, бр. 95, стр. 63–68.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Позоришни живот на сцени Дома омладине Београда 1964–1994,* Савремена историја, 1994, септембар, бр. 88, стр. 101–118.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Преглед репертоара позоришта и фестивала Србије у сезони 1996–1997*, Документи, 1997, децембар, бр. 101, стр. 149–172.
Чолић-Биљановски, Драгана: *Преглед репертоара позоришта и фестивала Србије у сезони 1997–1998*, Сезоне, 1998, децембар, бр. 105, стр. 157–178.
Чолић-Биљановски, Драгана: Преглед репертоара позоришта и фестивала Србије у сезони 1995/96; Позоришта: Београд – Народно позориште, стр. 69–71, Београдско драмско позориште, стр. 71, Југословенско драмско позориште, стр. 71–72, Мало позориште „Душко Радовић“, стр. 72–73, Театар Т, стр. 73, Позориште „Бошко Буха“, стр. 73, Атеље 212, стр. 73–74, Театар поезије центар за уметност и културу „Ђуро Салај“, стр. 74, Студентски културни центар, стр. 74, Отворено позориште – Дом културе „Студентски град“, стр. 74–75, Позориште „Пуж“, стр. 75, Позориште лутака „Пинокио“, стр. 75, КПГТ, стр. 75–77, Звездара театар, стр. 77, Битеф театар, стр. 77–78, Дах театар, стр. 78, Театар култ, стр. 78, Модерна гаража, стр. 78, Павиљон „Вељковић“, стр. 78; Вршац – Народно позориште „Стерија“, стр. 78–79; Зајечар – Позориште „Зоран Радмиловић“, стр. 79; Зрењанин – Народно позориште „Тоша Јовановић“, стр. 79–80; Кикинда – Народно позориште, стр. 80; Крагујевац – Театар „Јоаким Вујић“, стр. 80–81; Крушевац – Крушевачко позориште, стр. 81; Лесковац – Народно позориште, стр. 81–82; Ниш – Народно позориште, стр. 82–83, Позориште лутака, стр. 83, Луткарска сцена „Феникс“, стр. 83; Нови Сад – Српско народно позориште, стр. 83–86, Позориште младих, стр. 86, Новосадско позориште, стр. 86, Новосадски драмски театар, стр. 86; Пећ – Народно позориште „Миладин Поповић“, стр. 86; Пирот – Народно позориште, стр. 87; Приштина – Народно позориште, стр. 87; Сомбор – Народно позориште, стр. 88–89;

Сремска Митровица – Позориште „Добрица Милутиновић", стр. 89; Суботица – Народно позориште, стр. 89–90, Дечије позориште, стр. 90; Ужице – Народно позориште, стр. 90–91; Шабац – Народно позориште „Љубиша Јовановић", стр. 91; Фестивали: Београд – 29. Битеф, стр. 92; Вршац – „Вршачка позоришна јесен", стр. 92; Земун – Земун Фест 95, стр. 93, 2. Фестивал малих позоришних форми, стр. 93; Зрењанин – 16. Сусрет професионалних позоришта Војводине, стр. 94–95; Јагодина – 25. „Дани комедије", стр. 95; Лесковац – 32. Сусрети професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић", стр. 95–96; Младеновац – 21. „Позоришне свечаности", стр. 96; Нови Сад – 41. „Стеријино позорје", стр. 96–97, 28. „Сусрети професионалних позоришта лутака Србије", стр. 97–98; Параћин – Фестивал праизведби „ПИП 95", стр. 98; Смедерево – 13. „Нушићеви дани 96", стр. 98; Суботица – 3. Међународни фестивал позоришта за децу „Отон Томанић", стр. 99; Шабац – 16. Свечаности „Љубиша Јовановић", стр. 99, 1996, септембар, бр. 96, стр. 69–99.

Чолић-Биљановски, Драгана: *Прослава стогодишњице прве представе у Београду у сезони 1941–1942*, Из наше позоришне прошлости, 1999, јун, бр. 107, стр. 117–120.

Чолић-Биљановски, Драгана: *Рашко Јовановић (1932-2022)*, In memoriam, 2022, јесен/зима, бр. 200, стр.224–225.

Чолић-Биљановски, Драгана: *Скица за портрет Живојина Жике Миленковића*, Изговорено поводом доделе награде за животно дело „Бранислав Нушић" глумцу-комичару Жики Миленковићу, на „Нушићевим данима" у Смедереву, 24. априла 1997. године, Позоришни портрети, 1997, јун, бр. 99, стр. 71–72.

Чолић-Биљановски, Драгана: *Сузних очију, пуна срца*, Поводом изложбе „Позоришни живот на Голом отоку 1949–1954", сећања Владимира Јанковића и Николе Васковића, Реаговања, 1995, март, бр. 90, стр. 117–120.

Чучиловић, Милан: *Вече посвећено Радету Марковићу*, Хроника Музеја, 1999, септембар, бр. 108, стр. 106.

Џ

Џејмсон, Фредерик: *Пролог* (*Брехт и метод*), Тема броја: Шта још можемо да научимо од Брехта?, 2007, октобар, бр. 139, стр. 25–48. (Превела с енглеског Ивана Чорбић).

Џувалековски, Илија: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 105–106.

Џумхур, Зуко: Љуба Тадић, Анкету водила Мирјана Радошевић, 1981, бр. 27/28/29, стр. 117.

Џундева, Љупка: *Казивање о другу Титу*, Тито, позориште и филм, 1980, октобар, бр. 24/5/6, стр. 186.

Ш

Шантић, Гојко: *Мирјана Вукојчић (1947–2017)*, In memoriam, 2017, пролеће/лето, бр. 178/179, стр. 164–165.

Шантић, Јелена: *Маријус Петипа – поетика форме*, Из балетске уметности, 1995, март, бр. 90, стр. 97–102.

Шапчанин, Милорад, П.: *Јавна предавања*, у Београду, штамп. М. Стефановића и дружине, 1873, Из наше позоришне прошлости, 2000, август, бр, 112, стр. 82–86.

Шеварлић, Миладин: *„Баштиник", драма у два чина, са прологом и епилогом*, Белешке о драмама, 1999, децембар, бр. 109, стр. 179.

Шеварлић, Миладин: *„Богојављење" – 63 године од смрти, 130 од рођења*, Реч на парастосу Браниславу Нушићу, у Београду, 19. јануара 2001, Годишњица, 2001, март, бр. 114, стр. 99–100.

Шеварлић, Миладин: *Драган Томић (1941–2015)*, In memoriam, 2015, пролеће/лето, бр. 170/171, стр. 166.

Шеварлић, Миладин: *Држава и позориште или како су мандарини ударили главом у зид*, Актуелности, 2000, јун, бр. 111, стр. 108–110.

Шеварлић, Миладин: *Духовни континуитет*, Промоција издања Музеја позоришне уметности Србије у Народној и универзитетској библиотеци у Приштини, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 105–106.

Шеварлић, Миладин: *„Љубав побеђује", мјузикл за децу*, Савремена драма, 1999, септембар, бр. 108, стр. 149–162.
Шеварлић, Миладин: *На отварању изложбе о Александру Поповићу*, Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 120–121.
Шеварлић, Миладин: *Подвиг истрајности*, Реч на додели награде „Бранислав Нушић" 30. марта 2001, Актуелности, 2001, јун, бр, 115, стр. 118–119.
Шеварлић, Миладин: *Са помена Бранославу Нушићу* (Живи Нушић), 2000, март, бр. 110, стр. 76.
Шеварлић, Миладин: *Томо Курузовић (1930–2017)*, In memoriam, 2017, јесен/зима, бр. 180/181, стр. 165.
Шеварлић, Миладин: *Црни Петар*, Савремена драма, 1998, јун, бр. 103, стр. 137–155.
Шевић, Душан: *Записи о Душану Ристићу*, Душан Ристић (1913–1995), In memoriam, 1995, децембар, бр. 93, стр. 106–108.
Шевцова, Марија: *Од глумца до перформера/делатника: од Станиславског до Гротовског и Театра Зар*, Тема броја: Глумац је мртав, живео глумац!, 2012, пролеће/ лето, бр. 158/159, стр. 18–25. (Превела с енглеског Славица Милетић).
Шекнер, Ричард: *Пет авангарди ... или ниједна?*, Тема 1968. мит и/или стварност, 2008, мај, бр. 142, стр. 58–78. (Превела с енглеског Даница Илић).
Шекнер, Ричард: *Плагијат, похлепа и банализација студија перформанса*, Прикази књига, 2010, пролеће/лето, бр. 150/151, стр. 113–116. (С енглеског превела Владислава Гордић Петковић).
Шенк, Јанез: *Документа*, Излагање на VII конгресу Савеза удружења драмских уметника Југославије, Скопље, 2–4. јул 1974, 1977, март, бр. 8/9, стр. 93–96.
Шербан, Миленко; Јевтић, Милош: *Миленко Шербан (1907–1979)*, Разговор, 1980, бр. 23, стр. 28–33.
Шеху, Хади: *Драма позоришта у Ђаковици*, Актуелности, 1997, децембар, бр. 101, стр. 24.
Шимелпфениг, Роланд: *Овде и сада*, Драма, 2010, јесен/зима, бр. 152/153, стр. 101–142. (Превела с немачког Бојана Денић).
Шкоро, Гојко: *Народно позориште Титово Ужице 1945–1985*, Казивање, 1986, октобар, бр. 53/54/55, стр. 54–55.
Шкорц, Бојана: *Пут до уметности анимације*, Нове позоришне књиге, 2021, пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 211–213.
Шкрељи, Азем: *Позоришна документација у САП Косову*, Уводни реферат са Јавног скупа позоришних документариста, Стеријино позорје, 24. април 1974, Хроника, 1975, јул, бр. 3, стр. 103.
Шкрињар, Нада; Витанов, Ристо: *Невенка Урбанова у сећању партнера*, Разговор, 1985, бр. 50/51/52, стр. 71–74.
Шљивар, Тања: *Гребање (или како се убила моја бака)*, Драма, 2011, јесен/зима, бр. 156/157, стр. 152. (Белешка о писцу).
Шнајдер, Волфганг: *Табу смрти у казалишту за дјецу и младе*, Тема броја: Будућност позоришта за децу и младе, 2008, јесен/зима, бр. 144–145, стр. 24–30.
Шоваговић, Фабијан; Пашић, Феликс: *О Мири Ступици*, Разговор, 1982, новембар, бр. 36/37/38, стр. 26.
Шпањевић, Богдан: *Колективни нокаут*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1999, септембар, бр. 108, стр. 138–142.
Шпањевић, Богдан: *На пола пута до реализма*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 1999, децембар, бр. 109, стр. 124–128.
Шпањевић, Богдан: *Од Еурипида до мјузикла*, Хроника савременог позоришног живота – драма, 2000, март, бр. 110, стр. 128–131.
Штрљић, Ива; Ковачевић, Јелена: *Иван Бекјарев (1946–2020)*, In memoriam, 2021. пролеће/лето, бр. 194/195, стр. 220–222. (Обрада података и транскрипт Јелена Ковачевић).
Шукуљевић-Gerreun, Јелена: *Дјагиљев у Лондону*, Балет у свету, 1996, март, бр. 94, стр. 108.
Шукуљевић, Ксенија: Види под Шукуљевић-Марковић, Ксенија.
Шукуљевић, Ксенија: *Мира Ступица (1923–2016)*, In memoriam, 2016, јесен/зима, бр. 176/177, стр. 160–162.
Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Јања Васиљева, примабалерина Народног позоришта у Београду*, Музеолошке студије, 1997, септембар, бр. 100, стр. 54–59.
Шукуљевић-Марковић, Ксенија – К. О.: *Приказ часописа „Позориште" за 1973. годину*, Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 132–133.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Орешковић, Ксенија: *Приказ часописа „Сцена" за 1973. годину*, Хроника, 1974, мај, бр. 1, стр. 132.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић, Ксенија: *Бојан Ступица и Атеље 212*, 1981, бр. 33/4/5, стр. 46–57.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић, Ксенија: *Љубивоје-Љуба Тадић*, Улоге у позориштима 1945–1980, Редитељи са којима је сарађивао Љуба Тадић, Улоге на филму 1953–1980, Селективна библиографија о Љубивоју-Љуби Тадићу, 1981, бр. 27/28/29, стр. 150–166.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић, Ксенија: *Мира Ступица и Загреб*, 1982, новембар, бр. 36/7/8, стр. 40–48.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић, Ксенија: *Улоге у позориштима*, *улоге у филмовима, Награде, Селективна библиографија,* 1982, новембар, бр. 36/37/38, стр. 96–110.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић, Ксенија; Ратковић, Зоран: *Зоран Ратковић*, Разговор, 1981, бр. 33/4/5, стр. 99–103.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић-Орешковић, Ксенија: *Хенрик Ибзен на београдској позоришној сцени 1878–1978*, 1979. март, бр, 19, стр. 73–82.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија – Шукуљевић-Орешковић, Ксенија: *Југословенски балет*, 1978, март, бр. 12, стр. 93–98.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *„Охридска легенда" Стевана Христића у кореографији и драматуршкој обради Димитрија Парлића*, Балетска уметност, 1997, јун, бр. 99, стр. 78–83.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Балетско стваралаштво Анатолија Жуковског на сцени Народног позоришта у Београду, 1925–1944*, Из историје београдског балета, 1994, јун, бр. 87, стр. 107–110.

Шукуљевић Марковић, Ксенија: *Верослава Петровић (1936–2012)*, In memoriam, 2012, пролеће/лето, бр. 158/159, стр. 160.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Десет година од смрти Димитрија Парлића (1916–1986)*, Балетска уметност, 1996, децембар, бр. 97, стр. 90–92.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Иво Андрић на позоришној сцени*, 125-годишњива Народног позоришта у Београду, 1994, март, бр. 84/85/86, стр. 141–144.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Поставке у музејима позоришне уметности*, 1984, децембар, бр. 45/46, стр. 90–104.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Сценска судбина Јакшићеве драме „Сеоба Срба"*, Из позоришне историје, 1996, септембар, бр. 96, стр. 59–62.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Улога руских уметника у стварању балета Народног позоришта у Београду, 1920–1944*, Балетска уметност, 1995, септембар, бр. 92, стр. 93–95.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Четрдесет година од смрти Добрице Милутиновића (1880–1956)*, Годишњице, 1997, март, бр. 98, стр. 58–60.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Фјодор Алексејевич Васиљев у београдском Народном позоришту*, Балетска уметност, 1998, март, бр. 102, стр. 60–68.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Даница Живановић-Денић*, 1989, септембар, бр. 66/67/68, стр. 115–123.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Јелена Димитријевна Пољакова (1884–1972), примабалерина, педагог и кореограф*; Изузетно вредно дело, Хроника, 1995, септембар, бр. 92, стр. 109–110.

Шукуљевић Марковић, Ксенија: *У глумачком сазвежђу Ориона, деведесет година живота Мире Ступице*, Јубилеји, 2013, јесен/зима, стр. 74–85.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Вече посвећено Ксенији Јовановић, глумици*, Хроника Музеја, 2000, март, бр. 110, 90–91.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: Уводна реч – отварање изложбе „Позоришно дело Милана Ајваза (1897–1980)", Хроника Музеја, 1998, јун, бр. 103, стр. 102–103.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Анатолиј Жуковски (1906–1998)*, In memoriam, 1999, март, бр. 106, стр. 115–116.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Беседа поводом прославе годишњице Музеја позоришне уметности Србије 30. новембра 1998. године*, Актуелности, 1998, децембар, бр. 105, стр. 57–61.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Вече посвећено отварању изложбе и промоцији монографије* „Нина Кирсанова“, Хроника Музеја, 1999, децембар, бр. 109, стр. 74.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Јања Васиљева (1911–1999), примабалерина Народног позоришта у Београду*, In memoriam, 2000, март, бр. 110, стр. 111–117.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *„Максим Црнојевић“ на сцени Народног позоришта у Београду 1870–2000*, Из наше позоришне прошлости, 2000, јун, бр. 110, стр. 61–67.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Нове књиге – Традиција завештања*, Татјана Корићанац „Марија Мага Магазиновић“, Прикази књига, 2001, март, бр. 114, стр. 108–110.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Остварени уметнички интегритет Јелена Шантић (1944–2000)*, In memoriam, 2000, јун, бр. 111, стр. 120–122.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Писма Анатолија Жуковског Ксенији Шукуљевић- Марковић (1976–1997)*, Балетска уметност, 1999, јун, бр. 107, стр. 100–116.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Повратак Крлеже на београдску сцену*, Поводом премијере „Леде“ у Атељеу 212, Из наше позоришне прошлости, 2001, јун, бр. 115, стр. 51–53.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Сећање на детињство*, Промоција књиге „Сенке које сјаје“ Вере Костић, Хроника Музеја, 1998, септембар, бр. 104, стр. 107–108.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Сто тридесет година од отварања зграде Народног позоришта у Београду*, Из наше позоришне прошлости, 1999, децембар, бр. 109, стр. 54–55.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Балетско стваралаштво Нине Кирсанове (1898-–1989.), примабалерине, кореографа и педагога*, 1993, септембар, бр. 81/82/83, стр. 45–50.

Шукуљевић-Марковић, Ксенија: *Моцарт на београдској сцени 1911–1991*, 1993, фебруар, бр. 78/79/80, стр. 95–110.

Шушљик, Горан: *Најдубљи предели маште*, Прича о историји Позоришта „Бошко Буха“ 1951–1995, Педесет година послератног позоришног живота у Србији, 1945–1995, 1995, децембар, бр. 93, стр. 18–19.

Ана Тасић

ВРЕМЕНА ТЕСКОБЕ

67. Стеријино позорје

Шездесет седмо Стеријино позорје, под слоганом *Време тескобе*, одржано је у традиционалном термину, од 26. маја до 3. јуна. Приказано је девет представа у Главном програму, продукција насталих према домаћој драми, класичној и савременој, и три представе у међународној селекцији Кругови (у избору Миливоја Млађеновића). За разлику од прошлогодишњег Стеријиног позорја, чији је програм био одређен упадљивим мањком домаћих драмских текстова, и необично бројним представама које су настале као драматизације романа, може се рећи да се ове године савремена домаћа драма вратила под светла Стеријине позорнице. Од девет представа у такмичарском програму, четири су праизведбе домаћих текстова (*Године врана*, текст и режија Синиша Ковачевић, Народно позориште у Београду; *Ролеркостер*, Јелена Кајго/ Милица Краљ, Атеље 212, Београд; *Последње девојчице*, Маја Пелевић/ Кокан Младеновић, Позориште „Деже Костолањи", Суботица; *Флеке*, Тијана Грумић/ Југ Ђорђевић, Краљевачко позориште), једна је драматизација савременог српског романа (*Блудни дани Куратог Џонија*, Филип Грујић/ Димитрије Коканов/ Јована Томић, Новосадско позориште), док су четири продукције настале као тумачења наших драмских класика (*Чудо у Шаргану*, Љубомир Симовић/ Јагош Марковић, Југословенско драмско позориште; *Протекција*, Бранислав Нушић/ Кокан Младеновић, Народно позориште Сарајево; *Код вечите славине*, Момчило Настасијевић/ Соња Петровић, Српско народно позориште; *Избирачица*, Коста Трифковић/ Ива Милошевић, Народно позориште Суботица).

Програм Стеријиног позорја јесте (селективни) одраз домаће драмске продукције, тако да и у квалитативном, и у квантитативном смислу не може бити изнад

Ана Тасић
Факултет савремених уметности, Београд
ancicatasic@hotmail.com

Стручна критика:
примљено 22. 6. 2022
прихваћено 1. 7. 2022

вредности наше продукције. А домаћа позоришна сезона у 2021/2022. години упадљиво је била лошија од претходне, као да су се уметници уморили од покушаја да донесу естетски вредне одразе кризних времена у којима живимо. То је био случај после вишемесечних изолација због ковида, па је претходна сезона, 2020/2021, у целини била карактеристична по знатно вреднијој продукцији. Та чињеница је апсолутно видљива и у програму овогодишњег Позорја, који је у уметничком смислу далеко слабији од оног прошлогодишњег.

Ипак, ако је добро скројен, програм Позорја може да прикрије слабости продукције, односно да истакне њене јаче стране, што пак није одликовало селекцију 67. Позорја. Главни програм није морао да буде толико амбициозан, са чак девет продукција, од којих су две неуспешна тумачења класика, што се може рећи за представе *Код вечите славине* (СНП) и *Избирачица* (НП Суботица). Без њих би програм био квалитативно јачи.

Такође, када је домаћа продукција слабија, квалитет селекције је могуће појачати вредним међународним програмом Кругови, јер је у богатијој међународној понуди, наравно, лакше пронаћи вредна дела. А ове године ни Кругови нису баш засијали, од три представе само је једна – *Ја сам она која нисам* Загребачког казалишта младих, била изузетна, док преостале две, *Усидрене* (копродукција Хрватског народног казалишта Сплит, Градског драмског казалишта „Гавела" и Хрватског народног казалишта Задар) и *My name is Goran Stefanovski* (Драмски театар из Скопља), према општем мишљењу, критике и публике, квалитативно нису заслужиле да буду део овог угледног међународног програма.

1. *МИЛЕВА*

Шездесет седмо Стеријино позорје отворено је несвакидашње, регионалном премијером *Милеве*, копродукцијом Фондације „Нови Сад – Европска престоница културе", Народног позоришта Сомбора и Стеријиног позорја. Предложак представе чини пет текстова ауторки из Србије, Хрватске и Босне и Херцеговине – Милене Богавац, Олге Димитријевић, Тијане Грумић, Ведране Божиновић и Ведране Клепице, које су на различите начине уобличиле чињенице, мисли и утиске о животу и раду Милеве Марић Ајнштајн (драматуршкиња Јелена Ковачић). Поједини текстови носе вредне поетско-филозофске и критичке рефлексије о изазовима тумачења Милевиног значаја за науку. Постављају се битна питања о одсуству уважавања њеног рада у дискриминишућим оковима патријархата, и отварају се мисли о парадоксалном, неухватљивом односу између науке и уметности, упућујући на специфичне естетске вредности научних открића. Основна идеја текста, као целине, изазовна је у погледу потребе за демистификацијом Милевиног живота и дела, за депатетизованим и аналитичким сагледавањем њене судбине. С друге стране, сценски текст укључује и заиста неоправдане, такорећи насилне савремене мотиве, на пример, завршни монолог силоване ученице школе која носи име Милеве Марић, исповест која се може довести у ширу везу с темама представе, али ипак још даље одскаче од њеног остатка, иако она јесте већ прилично хетерогена. Проблем који омнибуси редовно имају овде је посебно упадљив – појединачни делови су исувише неусаглашени, нарочито у стилско-формалном смислу, толико да је заиста тешко да се од њих учини једно функционално драмско тело.

Ови драматуршки проблеми су, нажалост, постали још видљивији у представи редитељке Анице Томић јер су коришћена различита, недовољно промишљена средства изражавања, чија је немоћ појачана преовлађујуће плакатским наступима глумаца (Ана Рудакијевић, Олгица Несторовић, Перо Стојанчевић, Леа Јевтић, Стефан Бероња, Немања Бакић, Софија Мијатовић, Биљана Кескеновић, Срђан Алексић, Богомир Ђорђевић, Ивана В. Јовановић, Даница Грубачки, Милијана Макевић Мирков, Никола Кнежевић). Игра на углавном пустој сцени, која се повремено илустративно пуни сликама и фотографијама, често је стилизована и хладна, махом без емоција, церемонијална је на површини, без стварне, унутрашње церемонијалности, без веродостојности и присут-

Милева

нијег надахнућа. Након уводног монолога, чије су извођење пратили и технички проблеми, уследио је драматуршки захтевнији део игре, решен у сценски склепаном споју аудио-снимака изговорених упечатљивих поетских текстова, и дијалошких сцена које откривају Милевино окружење, Алберта и његове родитеље, те њихов поражавајући однос према Милеви. То преплитање снимљених текстова и уживо изговорених речи путем микрофона није спретно остварено, не постиже се потребан поетски, као ни драмски смисао, механизација речи у оба случаја је сценски млака, оставља гледаоца равнодушним.

Жанровски је нарочито неуклопљена касница, пародична сцена панела, где учествују професори, активисти и уметници, који дискутују о важности Милевиног научног рада са Албертом. Она јесте изазвала комички ефекат код дела публике, будећи га из дремежи, али разлози за то лакрдијско представљање научног форума нису баш разазнатљиви. Додатну збуњеност изазивају елементи театра у овом панелу, односно упади глумице која путем микрофона грлато говори о позоришним проблемима, откривајући да је ту реч о ситуацији театра у театру. Ови какофонични призори нарочито штрче у представи, стварајући коначно чврст утисак да је реч о буђкуришу свега и свачега.

Најефектнији делови су невербалне, визуелно интригантне, понављајуће сцене олује, у којима Милева тражи своју мртву ћерку Љубицу. У тим дирљивим сликама је заводљива визуелна поезија коју стварају суптилне видео-пројекције на прозирно платно, у споју са промичућим телима глумаца, и такође опчињавајућом, етеричном музиком (сценографија Игор Васиљев, видео-рад Филип Микић, композитор Ненад Ковачић, сценски покрет Игор Коруга). Оне на позорници свакако остављају трагове успешне естетизације, али никако нису довољне да би представу у целини учиниле успешном.

Ролеркостер, текст Јелена Кајго, режија Милица Краљ, Атеље 212 (фото: Бошко Ђорђевић)

2. САВРЕМЕНА ДРАМА

Највреднији савремени текст на овогодишњем Стеријином позорју је сигурно *Ролеркостер* Јелене Кајго (иако жири није имао такво мишљење, награда за најбољи текст савремене драме додељена је Маји Пелевић), изведен у режији Милице Краљ и тумачењу ансамбла Атељеа 212. Реч је о савременој комедији која се ефикасно разрачунава с проблемима нашег времена, разоткривајући њихова прикривена значења. Радња се гради око односа између мајке Љиљане и ћерке Ане, која се удала и започела нови живот у Лондону, што је полазиште комичког бављења националним и верским идентитетом, амбивалентним утицајима нових медија и технологија на свакодневни живот, затим брачним и љубавним темама, друштвеним положајем жене, као и апсурдима политичке коректности. Текст је подстицајан због упадљиве савремености, бритких запажања и катарзичног хумора, при чему треба напоменути да је нарочито драгоцен јер се на нашим репертоарима у последње време ретко постављају савремене домаће комедије које интелигентно погађају неуралгичне тачке нашег времена.

Редитељка Милица Краљ радњу и ликове поставља стилизовано реалистички, на сценски простор који није промишљено решен. На почетку је сцена претрпана слојевима декора, комадима фасада, застора и завеса, који се с развојем радње подижу, ослобађајући постепено простор игре (сценограф Милица Бајић Ђуров). Такво утврђење простора на почетку није најфункционалније, а још мање је естетски вредно, што се може означити као најслабији сегмент представе. Но захваљујући вредностима текста драме и преданој игри глумаца, гледалац успева да занемари ове мане. Касније ће се, с продубљивањем радње, увести и коришћење илустративних видеопројекција које приказују видео-надзор Аниног дома у Лондону, улазак чланова породице у стан итд. Ни оне нису баш естетски задовољавајуће, као ни фо-

Године врана, текст и режија Синиша Ковачевић, Народно позориште у Београду

тографије које се пројектују на крају представе, коментар Љиљаниних поетичних сећања на младост.

Дара Џокић разиграно и слојевито представља Љиљану, психолошки веродостојно, али и комички сугестивно изражавајући њену тврдоглавост, одлучно чување националног идентитета, као и отпор према вртоглавом развоју технологије. Тај отпор ће доживети ироничан обрт, с развојем њеног пријатељства са роботом у лондонском стану Шилом, који је врло допадљиво уобличен – игра га Теодор Винчић, као суптилно аутоматизованог слугу. Катарина Марковић гради лик продорне и прагматичне Ане која се на почетку удаје за Адама (Петар Михаиловић), Јеврејина и историчара по професији који такође тврдокорно чува породичну традицију, сукобљавајући се с Љиљаном. Јелена Петровић психолошки деликатно представља лик Анине пријатељице Светлане, која се спанђава са Аниним бившим момком Емилом (Владислав Михаиловић). Милица Михајловић игра Лану, Хрватицу, визуелну уметницу с којом Ана сарађује у Лондону, у галерији где ради, једва састављајући крај с крајем. Кроз њихов однос се отварају и питања функције уметности, што у одређеној мери асоцира на комад *Арт* Јасмине Резе. Да ли уметност треба да ескапистички улепшава стварност, или треба да буде њен реалан (суморан) критички одраз, попут Пикасове *Гернике*? Одговор на ово питање остаје отворен, као и одговори на дилеме о технолошким променама у нашем свету: да ли оне побољшавају или срозавају међуљудску комуникацију? Ови интелектуални изазови представе су један у низу њених вредних слојева, одраза света пред пуцањем.

Радња представе *Године врана*, настале према тексту Синише Ковачевића, дешава се крајем Првог светског рата, у времену друштвено-политичких, али и брачно-породичних ломова. Текст је фрагментарне форме, чини га шездесет сцена, краћих призора који се динамично смењују. Друштвено-политичка линија радње открива непрегледне жртве ратног доба, приморност на суочавање с болом губитка, али и на

прихватање политичких промена, између осталих, оснивање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Носилац мелодрамског тока радње је Јулија, учитељица Немица, разапета између два мушкарца, мужа Алојза који ју је издао у вртлозима рата, и Живојина, у коме је после нашла утеху, али и љубав. Драмски текст је епски амбициозан, успешан је у сликању бурних историјских догађаја, трусних времена која потврђују неуништиви нагон за преживљавањем, али и дубинску људску суровост. С друге стране, фали му више поентирања, идејног згушњавања, продорнијег сабирања људских искустава у времену великих изазова. Другим речима, епске и драмске приповести су често превише распричане, без значењске или емотивне поенте. У том смислу, штета је што нема више сцена попут једне са Арчибалдом Рајсом, која доноси вредне, конкретне и отрежњујуће закључке о разлозима трагичности наше прошлости, али и садашњости. Више таквих призора би обогатило смисао драмског текста, дали би већу мисаону снагу причама које се расплићу.

Може се рећи да је редитељ *Година врана* Синиша Ковачевић овде успешнији од писца Синише Ковачевића. Избор да се у драмско ткиво уведу стални, кореографско-музички сегменти прави је погодак у погледу вредне естетизације игре (кореограф Исидора Станишић, композитори Борислав Дугић, Владимир Петричевић). Чланови Балета Народног позоришта и други играчи стварају специфичан хор или збор врана, плешу уз сугестивну музику која се понавља, кореографски упечатљиво пратећи драмску игру, и попуњавајући поетске и симболичке празнине у тексту драме. Поред колективне игре плесача, одређене тмурним осећањима мистичних наговештаја, повремено се издвајају појединачни играчи, као индивидуалне вране. Оне имају и активне функције у грађењу живе сценографије, на пример, када својим телима представљају физички ослонац другим ликовима, столове итд. Укупно гледано, визуелни план представе је заиста интригантан и вредан (сценографија Ярослав Зарић, Владислава Канингтон, костимограф Марина Меденица). Сцена је сведено и стилизовано дизајнирана, преовлађујуће је пуста, а ту симболички изражајну празнину повремено насељавају призори некаквих офуцаних развалина, знакови беспућа. Ефектно се и често користе дим, вештачки снег, као и ротациона сцена, који такође имају важан поетски и симболички смисао, чији укупни доживљај битно појачава и звучна завеса, између осталог звуци кошмарног гракtања итд.

Игра глумаца је стилски и квалитативно разнородна, креће се између једнодимензионалног, повишеног тона, и помало патетичне игре, до психолошки истанчанијег реализма, који је сценски и драмски много делотворнији. У том смислу су најуспешнији наступи Калине Ковачевић, у улози Јулије Кавран, и Соње Колачарић, у улози Љубинке Рајић, силоване и малтретиране, а затим и осуђене на смрт због крађе угља. Оне психолошки веродостојно изражавају трагичност ратног времена, успешно представљајући осећајност ликова. Хаџи Ненад Маричић (Мијат Тамнавац), Миодраг Кривокапић (Бата Душа), Владан Гајовић (Петар Бојовић), Лепомир Ивковић (Седларевић), Драган Николић (Еуген Долежал), Милош Ђорђевић (Хашим из Фоче) представљају војничку хијерархију, капетане, војводе, официре и друге, при чему су чешће одрази функција, док су ређе опипљивији, животнији ликови. Бранислав Томашевић је Алојз Кавран, Јулијун муж који због дужности издаје људскост, Петар Стругар игра Живојина Рајића који одлучује да се бори за Јулијину љубав, упркос препрекама, а Љиљана Благојевић представља његову мајку Катицу Рајић. Из бројног ансамбла треба издвојити и ефектне епизоде Хаџи Петра Божовића (Пекар) и Дарка Томовића (Арчибалд Рајс).

Радња *Последњих девојчица*, награђеног текста Маје Пелевић, инспирисана је стварним догађајем, рађањем беба у Украјини које су на свет донеле сурогат мајке у околностима пандемије, због којих је испорука беба запела. Овај инспиративан догађај је у тексту, или тачније речено либрету Маје Пелевић, подстицај за бављење питањима родног идентитета, материнства, здравља, трговине телесношћу, али и безграничних апсурда потрошачког друштва, које чак и бебе третира као робу. Упркос провокативном полазишту и битним питањима која покреће, текст је

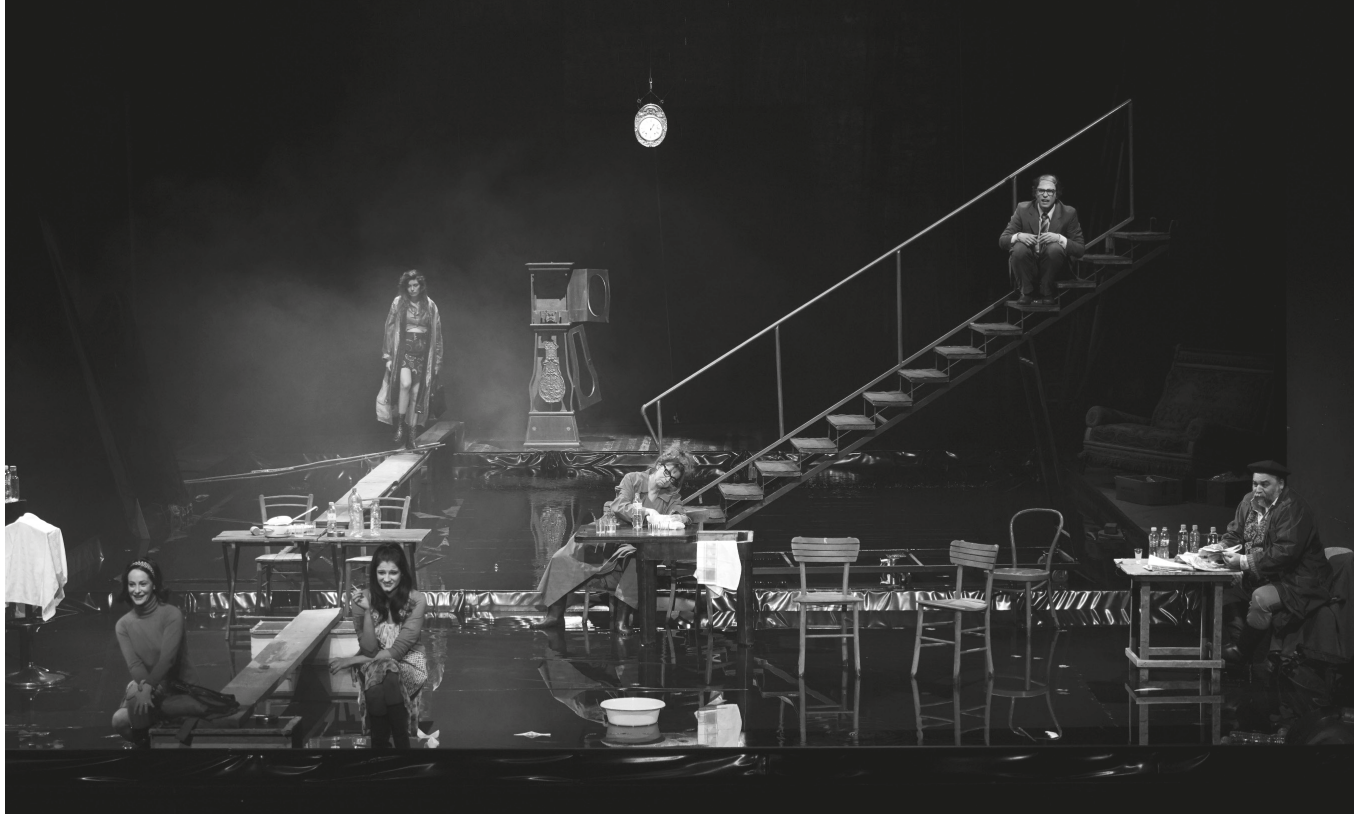

Чудо у Шаргану, текст Љубомир Симовић, режија Јагош Марковић, Југословенско драмско позориште (фото: Небојша Бабић)

могао да буде продубљенији и вишезначнији. У већој мери је одређен бледим запажањима и коментарима, недостаје му особенијих поетских и мисаоних вредности. Његове поетске празнине донекле пуни вредна музика композиторке Ирене Поповић која носи своју лирику, при чему је већи део текста изведен кроз песму, мали је број говорних, дијалошких сцена, на пример карикатурални призор који прати рађање бебе.

Основни редитељски приступ Кокана Младеновића је изазован. Радња је постављена спектакуларно, веома вешти суботички глумци, Давид Бубош, Тимеа Филеп, Николета Гргић, Борис Кучов, Габор Месарош и Андреа Веребеш, уз пратњу живе музике (Арпад Серда, Мате Абрахам) раздрагано певају и плешу, бацају конфете, праве шоу. „Забављају" нас људским трагедијама, наказностима нашег света у коме интереси капитала халапљиво прождиру и последње мрвице пристојности. Међутим, у даљем сценском разигравању је могло да буде више суптилнијих и поетичнијих решења. Већи део поступака је илустративан и не много занимљив – глумци се на позорници пресвлаче, развлаче гајбе, спуштају се низ тобогане итд. У свему томе је фалило више мекших, зачуднијих, визуелно заводљивијих призора, попут сцене на крају, када су глумице умотане у некакве целофане, и приљубљене за лежајеве. Таква, интригантнија решења би створила више визуелне поезије, која би можда надокнадила значењско и поетско сиромаштво текстуалног предлошка.

3. КЛАСИЦИ

Полазећи од политичке комедије *Протекција* (1889) Бранислава Нушића, написане током пишчевог издржавања казне у Пожаревачком казненом заводу због песме којом је увредио краља Милана, аутори граде савремену представу чија се радња збива у нашем времену спутаности, владавине

друштвених мрежа, корупције, уцена, бахатости власти и политичких дилова. Протагониста је Светислав (Дино Бајровић), новинар, уредник и револуционар, побуњеник против свеприсутних уцена и протекција, негативне селекције и накарадних друштвених вредности. Нушићева сатира је у сценском тумачењу Милене Богавац (адаптација и драматургија) и Кокана Младеновића постала затамњенија и гротескнија музичка (мело)драма, по рецептури Бертолта Брехта. Ликови бирократских сподоба су нашминкани као кловнови, они наступају театрално, униформисано и агресивно, јасно на почетку означавајући (и тако раскринкавајући) гротескну ароганцију власти. У драмску игру су коренито укључени сонгови који брехтовски, критички прате постављена политичка питања, затим документаристички сегменти који између осталог на светло дана истресају локалне афере („Гранд трејд", „Пандора"), као и пројекције натписа на зиду које доносе цитате и коментаре о народу и власти, од Маркса, преко Алана Форда до Оливера Фрљића, покривајући тако широк дијапазон културолошких контекста. Такође, изражена је комуникација с публиком, извођачи нам у једној сцени деле летке, под упаљеним светлима, чинећи нас симболички активном страном, учесницима у друштвеном суноврату.

Ова *Протекција* је прецизно осмишљено и остварено дело, значењски и извођачки, енергично је тумачење Нушићеве ране комедије која има наглашене критичке жаоке, али истовремено и забавља публику. За гледаоце који се први пут сусрећу са Младеновићевим радом, представа ће највероватније изазвати одушевљење због спретној споја политичности и спектакуларности. С друге стране, за оне који прате рад овог редитеља, *Протекција* је тек последња у низу представа насталих из истог калупа, као да смо гледали још једног *Доктора Нушића* или *Каролину Нојбер*, што и није баш похвално. Да би сачували и друштвено-политичку и естетску свежину, уметници би требало да битније развијају језик изражавања.

Крећући од *Чуда у Шаргану* (1974) Љубомира Симовића, једне од најбољих драма у историји српског позоришта, апсурдне, реалистичке, али и фантастичне приповести која се одвија на периферији Београда, редитељ и аутор адаптације текста Јагош Марковић гради представу кружне структуре, другачије у односу на оригинални текст. Представа се завршава призором којим је и почела, говором политичара Вилотијевића, чујним у позадини, у кафани „Шарган", где се радња дешава. Након пада с говорнице, тог конкретног и симболичког простора моћи, он се на њу тријумфално враћа. Појачање мотива Вилотијевићевог повратка на власт, који се у тексту наслућује, али се не доводи до краја, изоштрава политичка значења представе. Реч је о ефектном драматуршком решењу, које се може тумачити као ознака вечног враћања истог, снажан коментар политичке стварности, наше (вечне) заробљености у истом кругу понављајућих лажи. С друге стране, реализација те идеје у представи је могла да буде вештија и функционалнија. Завршетак је превише одложен и отегнут, и као такав урушава динамику игре уместо да донесе убедљиву тачку.

Редитељ ликове и радњу поставља у препознатљивом маниру, на сцену овај пут преплављену водом, због кише која непрестано пада. Ликови гацају у гуменим чизмама, у води скоро до колена, визуелно дочаравајући општу катаклизму. А позорница је претрпана, столицама, столовима, степеницама, али и контејнерима, намећући значење да је кафана, тај пресек друштва, једно ђубриште, такође конкретно и симболичко (сценографија Јагош Марковић, костим Лана Цвијановић). Ове суморне призоре прати и сентиментална народна музика, такође карактеристична за редитељеву поетику, која одговарајуће појачава сетне тонове.

На плану режије и сценографије, призори који су на почетку постављени не мењају се значајније током развоја двосатне радње. Нема сценског разматавања, нема битнијих промена у простору, нема опојнијих решења. А она се очекују, имајући у виду магичност и слојевитост Симовићеве драме, елементе ирационалног и фантастичног, које доносе чудесни ликови натприродних моћи. Због тог одсуства сценског разигравања и разграњавања, представа повремено пада у монотонију. У целини се може рећи

Протекција, текст Бранислав Нушић, режија Кокан Младеновић, Народно позориште Сарајево (фото: Срђан Дороски)

да је она изграђена на несумњивом богатству вредности Симовићевог текста и такође несумњивим квалитетима игре глумаца, преовлађујуће извајаној на гротески, али и да при томе не успева да сценски отелотвори пуну магију драме.

Анита Манчић упечатљиво игра Иконију, искусну власницу кафане која је видела тушта и тма патње, па је често загледана у даљину (празнине). Тамара Драгичевић такође виртуозно игра лик Госпаве, прекаљене проститутке, практичне и јаке на површини, а која на крају ипак открива рањивост, преплављена разочарањем и самоћом. Марко Јанкетић специфично и упечатљиво ствара лик Милета, политичког активисте и љигавца који се додворава Вилотијевићу (Небојша Дугалић). Његов говор током већег дела представе слушамо преко разгласа, док га на сцени, у кафани, видимо у тренутку пада, када је слаб и кукаван, све док политички не васкрсне. Сања Марковић је изузетна у улози Цмиље, гротескно обликоване, кргаве и неснађене сиротице, Иконијине келнерице која сања да укеба мушкарца за скућивање. Неуспели покушај доживљава са Анђелком (Миодраг Драгичевић), отреситим, грубим и шепавим преступником, па свој сан касније поново покушава да оствари са Ставром (Милош Самолов). Он је једна бекетовска фигура, повученјак, кафански инвентар који већи део радње седи у ћошку и чита новине. Јована Беловић такође маркантно игра Јагоду, још један несрећни женски лик који удајом неуспешно покушава да се избатрга из муља неживота. Ненад Јездић је чудотворни Просјак, одрпан и неупадљив, дискретно мудар Прометеј који племенитим делима доноси и невољу, проблематизујући смисао чињења доброг у свету наопакости. Борис Исаковић је ненаметљиво изражајан у грађењу лика Скитнице, једног у низу живописних ликова који у тексту драме доприносе отварању значењски сугестивних пукотина између онострaног и овостраног. Љубомир Бандовић је Манојло, одважни Капетан, а Алексеј Бјелогрлић млађи војник Танаско, послушан и безазлен. Они су привиђења, духови који

Ја сам она која нисам, текст Мате Матишић, режија Паоло Мађели, Загребачко казалиште младих (Хрватска)

треба да означе присуство метафизичког, трагове чудеса који у целини представе нису дубље уцртани, због недостатка сценских средстава изван поља глумачког израза.

Ни *Избирачица* Народног позоришта из Суботице није изазвала нарочито јак доживљај. Настала на основу идејно танушне комедије Косте Трифковића (1872) која иронично растаче српско грађанско друштво друге половине 19. века, у тумачењу редитељке Иве Милошевић, стилски јесте доследно дело, изграђено на поетици апсурда. Ликови су обликовани упадљивом стилизацијом, нашминкани су као лутке, као кловнови који играју (траги)комедије друштвених конвенција. Они инфантилно цијучу и кревеље се, театрално приказујући блазираност, помодност и празнину духа. Радња се збива на статичној сцени која представља позорницу, истичући и тако театралност ликова и радње. Но и она није вешто скројена, делује неугледно и јефтино. Концепт представе јесте јасан, и глумци су га стрпљиво остварили – од Миње Пековић у улози Малчике, размажене и каприциозне девојке за удају, преко Милоша Станковића, као оца Соколовића, до најспретније разиграног Игора Грексе, у улози Тошице, једног од Малчикиних просаца. Међутим, и њиховој игри фали унутрашњег оправдања, које би било споља видљиво; у одсуству тога, наступи су исувише формалистички, ларпурларистички. Због тога, као и због немоћи Трифковићевог текста, гледалац убрзо бива засићен пренаглашеношћу израза који оставља главни утисак о самодовољности.

4. КРУГОВИ

Без сумње и дилеме, највреднија представа у програму Кругови, па и целог 67. Стеријиног позорја била је *Ја сам она која нисам*, настала према троделном тексту изванредног хрватског писца Мате Матишића. Он се убојито, експлицитно, без длаке на језику, и беспоштедним хумором разрачунава са савременим

друштвом, за почетак с његовом криминалном елитом. У центру пажње и ове представе су женски ликови који трпе насиље, и које због друштвених норми не могу да изађу из сенки мушкараца, иако су способније и јаче од њих. Мултимедијално, стилизовано, живо и експресивно вођена радња редитеља Паола Мађелија, комички и трилерски сугестивно размотава три клупка, три приповести о женској храбрости, одлучности, мудрости и изборима изван друштвено пожељних и прихватљивих.

Глумци изванредне енергије и прецизне избрушености израза разигравају призоре из нашег ишчашеног света. Миливој Беадер енергично и комички ефектно игра мафијаша Јеркицу у првој и трећој причи, деликатно их повезујући, док Дорис Шарић Кукуљица, ситне и крхке појаве, представља Комшиницу, нимало крхког духа, а која се одлучно супротставља бахатости тог кримоса. У другом делу је нарочито маркантна игра Франа Машковића, као гинеколога Миховила, у вртлогу неспоразума због убеђења да га жена вара.

Видео-радови, између осталог, откривају црнобеле документаристичке снимке насиља над женама, намећући значење потискиваних истина. У другим приликама, они доносе грубе илустрације и анимације које одговарајуће одражавају трешерски друштвени крем, гангстерај који тргује женском сексуалношћу, једном од њихове најпрофитабилније робе. Радњу повремено прати и гласна електронска музика, што се такође може тумачити као функција истицања телесности, друштвене површности. Повремено се укључује и музика која се уживо изводи, и у том смислу је посебно делотворна емотивна песма Руже (Луција Шербеџија), на крају другог дела. Она неодољиво обавија њен такође упечатљиви лик, једну од жена која није оно што је могла бити већ је постала она која је морала постати.

Ана Тасић

РАЗГРАДЊА КАПИТАЛИСТИЧКИХ МИТОВА

56. Битеф

Педесет шести Битеф одржан је у Београду, од 23. септембра до 2. октобра, када је публика у главном, такмичарском програму могла да види девет уметнички изазовних представа из различитих делова света, од Француске и Енглеске, преко Србије и Словеније, до Мексика. Фестивал је имао слоган *Ми – јунаци рада свог*, који се односи на преовлађујућу тематику изабраних представа – централне теме биле су рад у данашњем друштву, проблем радничких права и постпандемијског тржишта, као и рада у оквиру савремених извођачких уметности.

Као и ранијих година Битеф је отворен Прологом, представом *(Није) крај света*, на сцени Народног позоришта у Београду. Реч је о продукцији позоришта Шаубине из Берлина, према тексту младе енглеске ауторке Крис Буш, у режији Кејти Мичел, такође Енглескиње, редитељке уважене, утицајне и склоне истраживачким поетикама. *(Није) крај света* је формално изазовна драма, саткана од кратких фрагмената који се брзо смењују, постепено и мозаички откривајући приповест чија је протагонисткиња научница Ана Фогел, касније и добитница Нобелове награде. На почетку радње она долази на разговор код строге и ригидне Уте, због добијања места истраживача на факултету, у тиму који проучава проблеме климатских промена. Како прича одмиче, мењају се временске перспективе, преплићу се прошлост и будућност, али и различите могућности одвијања догађаја. Ова упадљиво нелинеарна структура комада оправдава се идејом мултиверзума, појмом из квантне физике који објашњава могућност постојања паралелних свемира и вишеструких физичких стварности. Ликови износе детаље о овом концепту, крчећи путеве за друге опције одвијања токова радње, у различитим нивоима стварности. Они су нарочито интригантни имајући у виду основне теме драме, потекле из бриге и страха због уништавања планете – глобални пораст температуре, драстичне промене у екосистемима и претерано трошење природних ресурса, за потребе помахниталог капитализма. С тим у вези, идеја о мултиверзуму отвара просторе замишљања неопходних, алтернативних токова у будућности. Поред тога, однос између Ане и Уте покреће и питања ривалства у академским круговима, ароганције, моћи и манипулације положајем, али и етничких разлика

Ана Тасић
Факултет савремених уметности, Београд
ancicatasic@hotmail.com

Стручна критика:
примљено 11. 10. 2022
прихваћено 1. 11. 2022

Сваки покушај ће се завршити скршеним телима и сломљеним костима

и друштвених подела. Трећи лик драме је Лена, Анина усвојена ћерка која уводи јака поетска и филозофска значења у радњу ове инспиративне и вишезначне драме.

Имајући у виду проблематику комада и централна питања еколошке одговорности, која се надовезују на централну проблематику прошлог Битефа, редитељка Кејти Мичел сцену гради од рециклираних материјала. Кулисе су утврђене од већ коришћене грађе, а потребну струју за извођење производе бициклисти који све време врте педале на позорници. Ова чињеница свакако има етички значај, док је естетски у другом плану, и може се рећи да је то особеност представе у целини. Поставка је дизајнирана тако да напада гледаоца, скоро све време изложеног непријатно понављајућим пискутањем и лупкањем, који прате брзе промене сцена. Глумице Алина Вимбаи Штрелер (Ана), Јула Боуве (Ута) и Вероника Бахфишер (Лена) непрестано и постојано улазе и излазе на сцену, кроз троја врата, у кратким временским интервалима, што појачава поменуту иритацију гледаоца. Ведрија, отворенија и искренија Алина и суздржанија и строжа Ута мењају леву и десну страну сцене, у зависности од промена временских токова. Лена, дирљива и наглашено емотивна због смрти мајке, у средишњој је позицији на позорници, на коју износи разне велике биљке, уносећи и живост у штури и сирови простор. То је углавном цео мизансцен ове статичне представе, обликоване тако да провоцира тражење одговора на низ друштвено узаврелих питања. Ипак, без других значајнијих вредности, поетских, маштовитих и разиграних визуелних решења, овде јасно обузданих, гледалац је ускраћен, сатеран у ћошак, у нападу концепта. Позоришна уметност је вредна онда када задовољи и етичке и естетске потребе публике; у одсуству једних или других, она је непотпуна.

С друге стране, белгијска плесна представа *Сваки*

покушај ће се завршити скршеним телима и сломљеним костима кореографа Јана Мартенса пршти од осећајности и естетизације, задовољавајући при томе и етичке вредности. Игра је опчињавајућа, и овде је често репетитивна, али нимало једнолично умарајућа. Седамнаест плесача, различитих годишта, пола, сексуалних опредељења, националне и етничке припадности, наступају изразито емотивно, индивидуално или колективно, играјући плес отпора против кошмара наше цивилизације. Њихова тела нису увек конвенционално плесачка, савршено извајана, то су често стварна тела чије мане успостављају опипљивија значења, смисао просуте, огољене стварности, тела која намећу истину и истичу индивидуалност, славећи хетерогеност израза.

Сценску игру карактерише грчевита борба између стега и ослобађања, између спутаности и експлозије слободе. Реч је о кореографији жестине коју води енергична и силовита музика савременог пољског композитора Хенрика Миколаја Горецког. У представи су посебно снажне плесно-драмске сцене, када играчи у тишини, одлучно и репетитивно ходају у кругу, упорно пратећи смисао дирљивих поетских речи, одраза батргања у савременом свету. Уморан и дотучен, али и даље пун наде, глас преко звучника говори о утехи људске близине у кошници бруталног капитализма, као и о потреби да се овај потрошени и офуцани свет замени новим, праведнијим и светлијим.

Мартенсова импресивна представа може се схватити као кореографија неуништивог живота, као израз издржљивости у бесомучном понављању и настојањима да се савладају препреке и искушења, да се поразе неправде и пронађе људскост у друштву које кипи од наопакости. Јер, како истичу извођачи, ово је наше време, ми живимо сада и овде, другу прилику у овим телима нећемо имати, и зато нам једино преостаје да се управо сада и овде боримо за достојанственији свет.

Француска представа *Gardien party*, према концепту и у режији Мухамеда ел Хатиба и Валери Мрежан, аутентичан је облик документарног позоришта, чији су коаутори извођачи натуршчици, чувари у различитим светским музејима, у Њујорку, Стокхолму, Паризу, Санкт Петербургу. Они играју на различитим језицима, руском, корејском, енглеском, шведском, француском, што битно успоставља веродостојност игре, поред њихове нарочите искрености и неусиљеног, истинитог сценског присуства које заводи гледаоца.

Шездесетогодишња Рускиња Маргарита која отвара представу плетењем на позорници, донела је и колачиће и чај с пратећим сервисом. Њена запажања су нарочито изазовна, и политички и комички, док је њен наступ најдопадљивији, јер је у наивну игру фино увела осећања апсурда и ироније. Између осталог нам каже да радници воле Путина, додајући после да је то само изјава за туристе. На сцени јој се затим придружује Корејка, особено статичног израза, укочена и спокојна, која каже да је рутина чувања уметничких дела умирује. Ускоро долазе и остали чувари који ће у краћим сегментима износити запажања с посла, често комичне ситуације које потврђују људску ароганцију, ниподаштавање уметности, као и других људи. Маркантна је и појава отресите Швеђанке која се професионално бави и ватерполом, да би унела физичку динамику у миран живот чувара. Роберт, чувар у „Моми", има гласно и енергично присуство, обучен је у црно и ауторитативан, и између осталог каже да савремена уметност често изазива подсмех и неразумевање. Још признаје да воли да носи униформу, јер је то начин да уђе у улогу, да пређе границу између приватног и професионалног простора. Ова запажања нас асоцирају на истраживања социолога Ервинга Гофмана, који је такође сматрао да је професија вид театра у свакодневном животу. Ова представа дискретно намеће ту идеју, постављајући Гофманове глумце у стварности на издвојени, конкретизовани театарски простор, у овом случају Историјски музеј Србије, показујући да цео свет заиста јесте позорница, била она уоквирена или не. У последњој сцени претходни чувари одлазе, а на сцену ступа ноћни чувар из Марсеља који је одабрао нарочито захтеван, за њега пожељан посао, да пази на уметничка дела у дугој самоћи, која је за њега блажена, јер му даје могућност за апсолутну интимност – закључио је да самоћа и тишина мењају доживљај уметничких дела.

Gardien Party (фото: Yohanne Lamoulère - Tendance Floue)

Мексичка монодрама *Тихуана* аутора и извођача Лазара Габина Родригеза такође има изазовну документаристичку основу. У предисторији овог пројекта уметник се под лажним идентитетом Сантјага Рамиреза преселио у град Тихуану, изнајмио је собу у сиротињској четврти и запослио се у локалној фабрици, с намером да провери да ли радник у Мексику може да живи од дневних примања, од три и по евра. Почео је да носи лажне бркове, прекинуо је контакте с породицом, пријатељима и колегама, не би ли истражио да ли његово примање може да покрије основне материјалне, културне и друштвене потребе главе породице, као и да деци обезбеди обавезно школовање, како налаже мексички устав. На почетку представе, особеног мултимедијалног облика предавања-перформанса, Лазаро нас детаљно упознаје са околностима уласка у улогу која није његова, такође имплицитно отелотворујући Гофманове мисли о представљању у стварности, уверење да је сам живот перформанс, процес сталне и непрекидне трансформације идентитета. Његово присуство на сцени прати и један већи екран, који приказује документарне материјале, илустрације експеримента, од писама и фотографија, до кратких филмова чији је протагониста он сам, без бркова који означавају прелазак у улогу радника.

Нарочито су емотивни његови увиди о болу самоће и невидљивости на фабричкој траци, који проблематизују смисао радничког живота, утопљеног у муке, које сами радници објашњавају сопственом лењошћу, прилично упитном, имајући у виду да већина њих ради од десете године. Отрежњујући су и утисци о неправедним законима који приморавају људе да живе ван закона, као и спознаја о немилосрдној материјалности света – ако немаш новца, небитан си, нарочито у сфери љубави која, каже Лазаро, без материјалне подршке не може да опстане.

Овај пројекат има јасан социолошки значај пошто је донео опипљиве резултате једног важног друштвено-економског експеримента, који се завршио пре

рока јер извођач више није могао да трпи физичке и менталне притиске. Такође је занимљив зато што подстиче дискусије о метатеатралности, о улогама у свакодневном животу и границама играња и представљања. С друге стране, извођење ове представе не карактеришу аутентичност и шарм, попут наступа музејских чувара, али то овде заправо и није важно јер је основни смисао пројекта експеримент који је претходио, и сазнања до којих је довео.

И прва премијерно одиграна домаћа представа у такмичарском програму 56. Битефа, *Dr Auslander (Made For Germany)*, према концепту и у режији Бојана Ђорђева, има документаристичку основу, чиме се формално, али и тематски, наставља на представе *Gardien Party* и *Тихуана*. Текстови су настали на основу интервјуа медицинских радника из постјугословенских држава, различитих нивоа образовања и специјализација, а који су отишли или планирају да оду у Немачку (драматургија Мина Милошевић и Тања Шљивар). Радња тематизује неповољне услове рада у нашој земљи, дубоко утемељену негативну селекцију, корупцију и непотизам, ишчашене, непрофесионалне међуљудске односе, недовољну надокнаду за рад, друштвене предрасуде и дискриминацију, али и нове околности у Немачкој, прилагођавање и грађење другог живота. Одговарајуће изведена у простору амфитеатра Института за анатомију Медицинског факултета, игра је документаристички огољена. Глумци Александар Ђинђић, Оливера Гуцонић, Жељко Максимовић и Драгана Варагић, свакодневно обучени и готово без сценографије, вешто, психолошки разгранато и посвећено стварају фрагменте ликова који мозаички граде приповести о трагичном одливу многобројних стручњака из наше земље. И у овој представи превладава неоспорна друштвено-политичка важност, док су естетске вредности углавном занемарене, што се огледа у већој потреби гледаоца за сценским разигравањем и размаштавањем вредне документарне грађе.

Свет без жена ауторки и извођачица Маје Пелевић и Олге Димитријевић је жестоко ироничан и забаван перформанс који се такође бави околностима рада, усмеравајући главну пажњу на професионалну присутност жена у извођачким уметностима. Ауторке полазе од поразних резултата истраживања ангажованости списатељица и редитељки у београдским позориштима, који јасно откривају доминацију мушкараца на овим позицијама. Они су основа за даље разигравање проблематике права позоришних уметница, као и процеса настајања представе, могућности промена ограничења у професији, али и других друштвено-политичких питања. Извођачице се духовито поигравају са овим темама, али и са жанровима савремених извођачких уметности, од документарног до имерзивног позоришта, иронично деконструишући и преиспитујући сопствене позиције на сцени, као и међусобне односе. Њихови наступи су театрализовани, оне намерно играју у повишеном тону и пренаглашеном гесту, рушећи бројне стереотипе. У ток који прати спознају женских позиција у домаћим институцијама, и последичну неопходност да се тај инфериоран положај измени, уведене су и музичко-плесне међусцене, у виду живог извођења или раније снимљених филмова. Филмове карактерише доследно претерани кемп израз, док су уживо изведене међусцене мање спретне. Нарочито су луцидни и комички ефектни дијалози који врцају од разобличавајућих коментара о неправедном капиталистичком патријархату у коме живимо. Публика је коренито укључена у извођење, конкретно и симболички подстичући активизам, а то ће упечатљиво кулминирати на крају, када се скоро цело гледалиште у Центру за културну деконтаминацију пресели на позорницу, на палачинке које пече Олга, рада да промени професију уметнице.

Словеначка продукција *Соло* блиско је усмерена на аутоиронично и ауторефлексивно испитивање сопственог позоришног деловања, у овом случају младе редитељке Нине Рајић Крањац, која је и врло вешта и прилично енергична извођачица, поред три професионална глумца (Наташа Кесер, Бењамин Крнетић, Марко Мандић). Изведена у гломазном, пустом и по себи изражајном простору Луке Београд, представа која траје скоро четири сата неконвенционална је и жестока у сваком смислу. Игра се прво одвија на различитим просторима у хали, гледаоци у деловима

Соло (фото: Нада Жганк)

ходају, стоје, седе, пуше, једу, пију, градећи заједнички, ритуални простор са извођачима који приказују радњу изграђену на документарној, аутобиографској грађи. На сцени пратимо одразе Нининог личног и професионалног живота, успехе, разочарања и трагедије, праћене интригантним запажањима, о себи, друштву, али и позоришту. Наступ глумаца је наглашено телесан, експресиван и перформативан, грчевит и сензуалан, и отворен према гледаоцима, што у целини подсећа на блиско маштовиту и слојевиту редитељску поетику Томија Јанежича.

Аутобиографска игра у првом делу *Сола* заиста врви од опчињавајућих, продорно емотивних призора, мада је и ту било простора за њихово згушњавање, јер на тренутке делују распојасано и хаотично, што изазива пад пажње гледаоца. Други део се одвија напољу, уз служење пива, вина, паприка, пита, ћевапа и других ђаконија. Глумци ту изводе драмске призоре, у пратњи музичара, и тај део у представи виси, драматуршки и извођачки, непотребно и неумерено продужујући представу, која би оставила изузетно снажан утисак да је завршена у хали.

Кризе такође словеначког редитеља Жиге Дивјака су жанровски необично дело, може се рећи концептуални перформанс који тематизује узроке и последице изнурујућег капитализма, те кључне одреднице нашег глобализованог друштва (драматургија Горан Ињац). На почетку седам извођача, три жене и четири мушкарца (Сара Дирнбек, Изток Драбик Југ, Клемен Ковачич, Драга Поточњак, Катарина Стегнар, Вито Вајс и Грегор Зорц), један по један, долазе на једноставно утврђену, затворену белу сцену-кутију, наивно украшену парчићима различитих стабала дрвећа. На позорницу утрчавају сасвим наги, па се затим пред нама облаче, извлачећи одећу из брда прња на сцени, према истом ритму. Потом започињу физички изузетно захтевну, бескрајну, мучну трку у месту, са гомилом кеса и кутија у рукама, потребним и непотребним стварима, које тумачимо као симболичку ознаку робе којом се данас затрпавамо у манији потрошње.

Како трка одмиче, то метафоричко изнуривање које никуда не води, актери су све измрцварени и избезумљенији, у телима и на лицима су јасно исцртани очај и немоћ, али и неопходност да терају даље јер (мисле да) немају куд. Током тог суштински апсурдног маратона у месту они постепено испуштају кесе препуне небитних ствари, што се може разумети као симболички одраз ослобађања од вишка, можда и облик спознаје да се без већине материјалних ствари ипак може живети. За време трке слушамо снимљени глас наратора на енглеском језику, који у једном бајковитом и такође наивном, идиличном (ироничном) тону говори о историји цивилизације, почецима индустријализације, развоју капитализма и постепеном раслојавању које ствара несрећна друштва, дубоко анксиозна због неправедног устројства. Те речи граде детаљно мисаоно ткиво игре, односно контекст (узалудности) маратона који прати разградњу капиталистичких митова. Одређене аутентичном, суморном истинитошћу, ефектне и дирљиве *Кризе* завршавају се „поучно" и оптимистично, са сазнањем да се смисао и спокој проналазе у људском заједништву и солидарности, и одбацивању материјалних вишкова. *Кризе* се у целини могу тумачити као несвакидашње изражајни протест против дубоко укорењене потрошачке логике, и необузданог капитализма који негира живот.

Радња последње изведене представе *Љубав*, према тексту и у режији енглеског аутора Александера Зелдина, одвија се у неком свратишту, азилу за друштвене изгнанике, неснађене људе које је друштво сломило, избацило из домова и принудило на заједнички живот у том штрокавом кућерку. Нико од њих не жели ту да буде, сањају о одласку и нормализацији живота, док чекају помоћ британске државе (која не стиже). Простор дели једна енглеска породица, с двоје деце и трећим на путу, затим старија госпођа и њен неснађени старатељ, и двоје избеглих људи, жена и мушкарац из Судана и Сирије. Они се сви могу разумети као жртве, или колатерална штета безличне бирократије и бруталног капитализма који тематизује и Дивјакова представа, они су људи ишибани системом и гурнути на маргину.

Зелдинова спретна режија је натуралистичка, сцена веродостојно осликава стварност, чији су филмски пандан дела Мајка Лија или Кена Лоуча. Глумци доследно реалистички, психолошки детаљно, на тренутке заиста потресно обликују суморни реалитет (Амелда Браун, Наби Дакли, Амелиа Финеган, Оливер Финеган, Сенди Грирсон, Џоел Мекормак, Хинд Сварелдахаб, Теми Вилки, Грејс Вилоуби). Највећа вредност представе је њихова игра, и истинита атмосфера офуцаности која успоставља опипљиво осећање безнађа. С друге стране, недостајало нам је извесне динамике, увођења других слојева значења, неког вида контраста, алтернативних могућности, поетског смисла или идејне надградње ових упечатљивих призора самоће и тужне заробљености у одсуству живота.

Љубав је одиграна у гломазној и пустој хали Луке Београд, простору који има снажну изражајност по себи, и као такав је битно утицао на доживљај игре у целини. Управо је простор у нама оживео позната битефовска осећања, узбуђење због необичних околности извођења, и радост никлу из спремности на авантуризам и излажење из оквира конформизма. А ове године су та драга битефовска осећања више пута пробуђена, што иде у прилог тези да је програм 56. Битефа био довољно вредан и интригантан, свакако вреднији од последњих неколико издања овог фестивала.

Весна Божовић

ТУМАЧЕЊЕ ОТЕЛА У СВЕТЛУ ТИЉАРДОВЕ КЊИГЕ *ЕЛИЗАБЕТАНСКА СЛИКА СВЕТА*

Сажетак: Овај рад сумира главне досадашње тенденције у тумачењу Шекспировог *Отела*, а затим даје могући нови угао посматрања ове драме, примењујући запажања из Тиљардовог дела *Елизабетанска слика света*.

Кључне речи: Виљем Шекспир, Отело, Дездемона, J. B. M. Тиљард, E. C. Бредли.

Стандардно тумачење Шекспировог *Отела* је тумачење Е. С. Бредлија, изнето 1904. године у његовом делу *Шекспирове трагедије*.[1]

Према том тумачењу, Отело је јунак без мане и жртва сопствене врлине, јер Јагу полази за руком да његову врлину искористи за остварење својих мрачних циљева. У складу са оваквим тумачењем, Бредли љубав између Отела и Дездемоне приказује у романтичним бојама, поредећи је с љубављу Ромеа и Јулије. Бредли као центар трагедије види Јага, чија невероватна лукавост главног јунака доводи до пропасти.

Бредлијево тумачење довео је у питање Ф. Р. Ливис 1937. године у свом есеју *Ђаволски ум и племенити херој*. Према Ливисовом мишљењу, Отело није племенити јунак, и није доживео пропаст због Јагових вештих сплетки него због искварености сопственог ума. Он не воли Дездемону на романтичан начин, већ њихов

Весна Божовић
Академија техничко-уметничких струковних студија, Београд
velle9@gmail.com

Оригинални научни рад:
примљено 22. 8. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

[1] Andrew Cecil Bradley, *Shakespearean Tragedy*, (London: Macmillan, 1952).

однос представља узрок трагедије.[2] Ливис сматра да је Јаго само убрзао догађаје, који би се десили и без њега.

Од 1937. године до данас многи научници су расправљали о *Отелу*, али, као што показује Р. Хепгуд у свом прегледу *Шекспир: библиографски водич*, ниједно од тих тумачења није добило опште признање у мери у којој га је добила Бредлијева студија.[3]

Међутим, Ливисов утицај такође је видљив, јер након 1937. године бројни критичари су склони да узрок трагедије траже у самом Отелу и у његовом односу према Дездемони, пре него у злом Јаговом карактеру.

У целини посматрано, може се рећи да су досадашња тумачења навела неке критичаре да посумњају у смисао ове Шекспирове драме. Као пример може се навести Р. Хепгуд, који сматра да Шекспир овом драмом није изразио никакав лични став.[4] Г. Вилсон Најт описује *Отела* као драму интриге, у којој аутор не изражава никакву сопствену визију.[5] Х. Гренвил-Бејкер чак је сматрао да је *Отело* трагедија без смисла.[6]

Овакви необични ставови критичара могли би се објаснити на следећи начин: они су приступали тумачењу *Отела* са становишта савременог човека, а не са становишта човека елизабетанског доба, и зато у драми нису видели смисао који јој је аутор дао.

Да бисмо разумели који смисао је Шекспир дао овој својој драми, потребно је да њену радњу и карактере посматрамо из угла човека елизабетанског доба.

Да бисмо успели у овоме, окренимо се класику J. M. B. Тиљарда *Елизабетанска слика света*. Ова књига незаобилазна је при тумачењу књижевних дела елизабетанског периода, јер проучава главне идеје којима су се руководили људи Шекспировог доба и анализира њихово схватање живота, које се у великој мери разликује од погледа на свет савременог западног човека. Тиљард у предговору ове књиге, објављене 1934. године, објашњава да је њен циљ да изложи убеђења просечног човека елизабетанског доба о устројству света и да на тај начин савременом читаоцу омогући да разуме велике елизабетанске писце и ужива у њиховим делима.[7]

Према Тиљарду, у слици света елизабетанског човека доминирала је идеја космичког поретка, која је била општепозната, чак и елизабетанцима најскромније интелигенције. Она се у свему подразумевала, па је из тог разлога Шекспир готово никад није помињао у својим делима. Била је у толикој мери део колективног ума да није било потребе објашњавати је.[8]

Космички поредак, тада најчешће означаван речју „degree", био је једна од главних тема елизабетанске поезије, каже Тиљард.[9] Чињеница да је идеја космичког поретка веома ретко у поезији тог доба изражена речима, показује да је просечни читалац тог доба био сасвим упознат с њом. Један од ретких изузетака је Шекспирова драма *Троил и Кресида*, а део у којем се делимично објашњава елизабетанско поимање космичког поретка почиње овим, данас чувеним стиховима, које изговара Одисеј:

И само небо то,
Планете и ово средиште признају
Ранг, првенство, место, ред, сразмеру, ток
Време, облик, делокруг, обичај
У своме поретку.

У Одисејевом говору такође се објашњава какав хаос настаје ако се космички поредак поремети:

Али кад
Планете у злој мешавини оду
У хаос, тад куга и кобна знамења,
Побуне, разбеснело море, земљотреси,
Метеж ветрова, страхоте, промене
И ужаси разбијају, ломе,
Из корена чупају јединство и

[2] Frank Raymond Leavis, *The Common Pursuit*, (London: Chatto & Windus, 1952), p 147.

[3] Robert Hapgood, *Shakespeare: A Bibliographical Guide*, (Oxford: Clarendon Press, 1991, ed. Stanley Wells), p 223.

[4] Ibid., p 232.

[5] George Richard Wilson Knight, *The Wheel of Fire*, (Oxford: Oxford University Press, 1930), p 107.

[6] R. Hapgood, op. cit., p 232.

[7] Eustace Mandeville Wetenhall Tillyard, *The Elizabethan World Picture*, (London: Chatto & Windus, 1950), p vi.

[8] Ibid., p 7.

[9] Ibid., p 12.

Брачни мир природе, скрећући њен ток!
Велики војсковођо, ако се тај ред
Угуши, у хаосу угуши се све.[10]

Вера у космички поредак била је толико јака да су елизабетанци страховали да се он нечим не поремети, те се ужасавали од видљивих знакова поремећаја поретка, каже Тиљард.[11]

Тиљард даље објашњава да је општа идеја поретка увек присутна код Шекспира, и показује да *Хенри VI*, *Троил и Кресида* и *Магбет* у позадини имају космички поредак, а у контрасту с том позадином Шекспир догађаје у овим драмама приказује као хаос.[12]

Да би се ово објаснило, најчешће се наводи пример Магбета, који нарушава космички поредак убиством краља и отимањем престола. Последица овог поремећаја поретка је настанак хаоса у читавој земљи. Тај хаос захвата не само људе већ и животиње, које почињу да се понашају неприродно, и биљке, које престају да дају добре плодове.

За Шекспира се може рећи да је у суштини оптимистичан писац, сматра Тиљард, јер све његове драме подразумевају да космички поредак, који је део божанске промисли, надвладава искварености света.[13] На крају сваке његове трагедије, након хаоса поново се успоставља божански космички поредак, починилац зла бива кажњен а на власти га смењује позитивна, неискварена личност.

Применимо сада ова Тиљардова запажања на *Отела*. На који начин је космички поредак поремећен у радњи ове драме? Рекло би се да критичари сматрају да је поредак поремећен Отеловим убиством Дездемоне. Међутим, може ли бити тако ако се хаос осећа током читаве драме, и пре убиства? Уколико знамо да су елизабетанци хаос сматрали за последицу неког поступка који ремети поредак, неминовно произлази закључак да је поредак у *Отелу* поремећен на почетку драме. Такав је случај и са осталим Шекспировим драмама, зашто би *Отело* био изузетак?

Ако посматрамо из овог угла, примећујемо да критичари не помињу догађај који је пореметио космички поредак у почетку радње *Отела*. То не значи да тај догађај не постоји у Шекспировом концепту ове драме, већ да је он, из неког разлога, био скривен од очију критичара. Узрок је у раскораку између погледа на свет човека елизабетанског доба и погледа на свет савременог западног критичара. У питању је догађај који је у Шекспирово доба био редак и шокантан а данас је толико чест да се не сматра необичним нити лошим.

Да бисмо открили о ком догађају је реч, вратимо се опет Тиљардовој књизи, која нам помаже да дешавања у *Отелу* видимо очима елизабетанаца. Погледајмо место где Тиљард помиње драму *Војвоткиња од Малфија* К. Марлоуа. Ево шта о војвоткињи каже Тиљард:

„Сама војвоткиња, која одабира да се удвара свом надзорнику имања, супротно свакој пристојности и 'поретку', зна да тиме поступа погрешно, да ће се на крају наћи у хаосу."[14]

Ово што Тиљард говори о војвоткињи може се у потпуности применити на Отела и Дездемону. Разлика у друштвеном положају између војвоткиње и надзорника није била ништа већа од разлике у положају између Дездемоне и Отела.

Ако Тиљард закључује да је догађај који је пореметио космички поредак у Марлоовој драми било удварање војвоткиње надзорнику, можемо рећи да је у Шекспировој драми космички поредак нарушен удварањем Дездемоне Отелу и удварањем Отела Дездемони, те њиховим венчањем. Ово је примарни догађај који је пореметио поредак и довео до хаоса који се описује у драми.

Разлог због којег савремени критичари нису уочили значај овог догађаја у оквиру Шекспирове концепције *Отела* је у томе што савремени читалац разлику у друштвеном положају између Дездемоне, славне и угледне млетачке племкиње, и Отела, неугледног слуге Млетачке државе, странца и плаћеног војника који је за ову државу обављао прљаве послове, више не осећа као нешто непримерено, нити чудно. Оно што

[10] Ibid., p 7–8.

[11] Ibid., p 13.

[12] Ibid., p 14.

[13] Ibid., p 33.

[14] Ibid., p 17.

се у елизабетанско доба сматрало за неприродно, постало је временом често и уобичајено, па се сада сматра природним. Међутим, Шекспир није имао такав поглед на ствари кад је стварао ову драму, и такав доживљај стварности нису имали гледаоци његових представа.

Погледајмо којим речима је Дездемонин отац, сенатор Брабанцио реаговао на вест о њеном тајном венчању са Отелом. Брабанцио каже да је тај поступак у супротности с Дездемонином „земљом, природом и годинама, гласом, свему осталом", чиме објашњава да је Отело сувише стар у односу на њу, није на добром гласу, нема достојанство млетачког држављанина, ни углед, богатство и племениту природу какву има његова ћерка. И по физичком изгледу се разликују, она је лепа и нежна, он је ружан и застрашујућег изгледа. По устројству света, он не припада слоју у којем би Дездемона требало да тражи себи мужа. Брабанцио додаје да његова ћерка таквим одабиром „против свију правила природе греши".[15]

Кад се усредсреди пажња на ове речи, види се да њима Брабанцио изражава не само своје очајање него и општенародни поглед на брак између Дездемоне и Отела, брак који је човеку елизабетанског доба деловао као противприродан у сваком смислу.

На исти начин на који је елизабетанска публика посматрала овај догађај, посматрао га је и Шекспир. Приликом конструисања ове драме он је овај догађај замислио као догађај који ремети космички поредак и који доводи до хаоса.

Колико се венчање између људи различитог друштвеног положаја у елизабетанско доба сматрало неприродним, говоре и ове Брабанцијеве речи:

Боље је да сам дете усвојио,
Но родио.[16]

Као што је војвоткиња од Малфија свесно починила грешку удварајући се надзорнику, тако су Дездемона и Отело знали да чине грешку. Да нису сматрали своје удварање за грешку, не би га сакрили од Брабанција. Тиме су починили и два додатна поступка против космичког поретка, Дездемона – лажући свог оца, а Отело – лажући човека који му је много пута пружио гостопримство у својој кући. Овим речима описује Брабанцио тај поступак своје ћерке:

Она ме превари, како не бих ни мислио.[17]

Отело признаје да га је Дездемонин отац често позивао у свој дом и волео,[18] а овим речима Брабанцио описује Отелово издајство:

Лопове подли, где ми сакри кћер?[19]

Сасвим сигурно сваки отац елизабетинског доба сложио би се са оваквим описом Дездемониног и Отеловог поступка и разумео би Брабанцијеве речи:

Сад живот презрен мој
Горчина само чека...[20]

Убрзо након тајног венчања Брабанцио умире од туге и шока. Његов брат Грацијано изјављује да за Брабанција Дездемонина удаја

Смртоносна му беше. Стару нит
Живота му пресече сами јад.[21]

Можемо рећи да је први догађај који је наговестио наступајући хаос била смрт Брабанција, директна последица Дездемониног и Отеловог венчања.

Ако уочимо да је Шекспир удварање и венчање Дездемоне и Отела замислио као примарни догађај који је пореметио космички поредак, схватићемо да ликове Отела и Дездемоне ни у ком случају није сматрао за племените и безгрешне, нити њихову љубав за романтичну.

Један од разлога због којих савремени читалац види романтику у њиховом односу може бити начин на који њих двоје причају о себи. С обзиром на то да су горди, они говоре све најлепше о себи, па тек у завршним сценама драме гледалац може да их сагледа реално, када види све плодове њихових поступака. Тада је очигледан раскорак између њиховог мишљења о самима себи и оног што реално јесу. Дездемона је сматрала да је паметнија од свог оца кад је бирала мужа, а испоставило се да није поседовала

[15] Погледај *Отело*, чин I, сцена II.

[16] Ibid., чин I, сцена II.

[17] Ibid., чин I, сцена II.

[18] Ibid., чин I, сцена II.

[19] Ibid., чин I, сцена II.

[20] Ibid., чин I, сцена I.

[21] Ibid., чин V, сцена II.

интелигенцију да схвати не само како ће њено тајно венчање деловати на здравље њеног оца већ ни да сагледа карактер човека за којег се удаје. Отело је пун себе, док га на крају сви презиру као злочинца и лудака, па и кукавицу, јер мачем убија жену, или га у најбољем случају дубоко сажаљевају због глупости и недораслости положају и браку у који се упустио.

Као и у другим Шекспировим драмама, божански поредак, нарушен у почетку радње, на крају бива обновљен. На крају *Магбета* леди Магбет је умрла, а Магбета на власти смењује позитивни јунак. На исти начин Отело и Дездемона, нарушитељи поретка у *Отелу*, на крају драме нестају са сцене – Дездемона је убијена, Отело је ухапшен и одузета му је власт над Кипром. На власти га је сменио неискварени и добронамерни Касио.

На тај начин и завршетак овог дела потврђује да Шекспир Отела није замишљао као племенитог јунака, нити Дездемону као невину жртву, како је тврдио Е. С. Бредли. Такође, завршетак потврђује и да *Отело* није „драма без смисла"[22] и визије већ да је то драма која изражава дубоко Шекспирово убеђење да сваки човек који покуша да наруши божански поредак у таквом покушају може само да донесе несрећу другим људима и уништи самог себе.

[22] R. Hapgood, op. cit., p 232.

ЛИТЕРАТУРА

Bradley, A. C. *Shakespearean Tragedy*. London: Macmillan, 1952.

Hapgood, R. *Shakespeare: A Bibliographical Guide*. Oxford: Clarendon Press, 1991.

Knight, G. R. W. *The Wheel of Fire*. Oxford: Oxford University Press, 1930.

Leavis, F. R. *The Common Pursuit*. London: Chatto & Windus, 1952.

Tillyard, E. M. W. *The Elizabethan World Picture*. London: Chatto & Windus, 1950.

THE INTERPRETATION OF *OTHELLO* IN LIGHT OF ILLYARD'S *ELIZABETHAN WORLD PICTURE*

Abstract: The text summarizes major trends in interpreting *Othello*, and then shows a possible new angle to it, by applying findings from E. M. W. Tillyard's study *The Elizabethan World Picture*.

Key words: William Shakespeare, Othello, Desdemona, E. M. W. Tillyard, A. C. Bradley.

Сара Тврдишић

АПРОПРИЈАЦИЈА И АДАПТАЦИЈА ТЕХНИКА ПОЗОРИШНЕ РЕЖИЈЕ НА ФИЛМУ

Текст је настао као део испита код професора Светозара Рапајића, у оквиру студијског програма на докторским академским студијама Факултета драмских уметности у Београду, на усмерењу Теорија драмских уметности, медија и културе, из предмета „Поетика позоришне режије".

Сажетак: Позориште је једна од најстаријих уметности. Напретком технологије крајем XIX века позоришна уметност добија свој антипод – филмску уметност, која тежи да преузме позоришне тековине и поједине већ научене принципе. Полазна хипотеза рада је да иако према бази слични, позориште и филм су, уз различите правце развоја и технологију на којој се темеље, развили и другачија просторна и глумачка решења која доводе до различитих уметничких резултата.

Кључно истраживачко питање је на који начин и који елементи позоришне режије добијају другачију имплементацију на филму. Циљ рада је утврдити који приступи у позоришном решењу простора, а који нису само техничке већ и глумачке природе, добијају редуковану форму на филму. Испитивање се врши применом различитих методолошких апаратура, примарно историографске и компаративне анализе.

Кључне речи: позоришна режија, филмска режија, режија простора, режија глуме.

УВОД

Од драмског комада и његовог сценарија до инсценације и коначне изведбе пред публиком потребно је дефинисати и поставити низ елемената, како би изведба била уверљива уз преношење адекватне идеје. Као што Светозар Рапајић наводи, „много је елемената потребно пронаћи, уклопити и оживети да би написане речи могле опстати у тродимензионалном простору."[1]

Од античког театра, када је карактер представе био истовремено и „реалистичан", и „алегоричан",[2] поимање и анализа позоришне режије мењали су се кроз

Сара Тврдишић
Факултет драмских уметности
у Београду
saratvrdisic@gmail.com

Оригинални научни рад:
примљено 19. 5. 2022
прихваћено 1. 9. 2022

[1] Светозар Рапајић, *Драмски текстови и њихове инсценације* (Београд: Факултет драмских уметности, Институт за позориште, филм, радио и телевизију; Нови Сад: Позоришни музеј Војводине, 2013), 9.

[2] Робер Пињар, *Историја позоришне режије* (Београд: Универзитет уметности у Београду, 1993), 17.

векове. Надвладавање жагора публике и решавање акустике у великом простору под ведрим небом условљавали су стил глуме и неопходност да глумци играју ка публици, са што наглашенијом гестикулацијом.[3] Овај проблем је тек делимично био решен у средњовековним мистеријама, креирањем „затвореног позоришног простора за само одабрану публику",[4] а стил глуме је остао сличан, све до мајнингенског натурализма и Антоановог (André Antoine) савременог натурализма и дефинисања *четвртог зида*.[5] Ова замишљена линија зида на филму је адаптирана принципом *рампе* – замишљене линије дешавања радње између више актера или правца погледа / кретања глумца, а коју камера приликом раскадрирања не прелази. Ово је само један од примера техничких адаптација позоришног језика на филму.

Познато је да су први филмови браће Лимијер (Auguste Lumière и Louis Lumière), а убрзо и Жоржа Мелиеса (Georges Méliès) били конципирани у статичним кадровима, ослањајући се на искуство које су до тада имали из позоришне уметности. Ово је посебно уочљиво у једном од најпознатијих Мелиесових филмова *Путовање на Месец*,[6] у ком статичан снимак дешавања на позорници, уз мађионичарске трикове, који су се највише креирали прекидом и наставком снимања, илузорно креира нову форму позоришног извођења, чиме је могуће да многи нису били свесни тренутка настанка нове гране уметности, иако су већ у овој раној фази биле уочљиве дистинкције између позоришта и филма, а које превасходно произлазе из различитих техничких природа.

[3] Р. Пињар, *Историја позоришне режије*, 17–23.

[4] Исто, 33–34.

[5] Прим. аут. термин *четвртог зида* први је увео француски позоришни редитељ Андре Антоан, а Жан Жулијен је први споменуо *четврти зид* који се подиже на месту завесе – прозиран за гледаоце, непрозиран за глумце. Андре-Пол Антоан, „Le naturalisme d'Antoine: une légende", у *Réalisme et pôesie au théatre*, Париз, 1967, стр. 202, цитирано у Борис Сенкер, *Редатељско казалиште* [Редитељско позориште] (Загреб: Центар за културну дјелатност Савеза социјалистичке омладине Загреба, 1977), 73.

[6] *Le Voyage dans la lune*, ред. Georges Méliès [Жорж Мелиес] (1902) – https://www.imdb.com/title/tt0000417/ (приступљено 27.3. 2022).

РЕЖИЈА ПРОСТОРА У ПОЗОРИШТУ

До мајнингенске реформе није се значајно мењао парадоксални однос између сценског сликарства и простора позорнице, а сценографија је почињала тамо где се сцена завршавала, у циљу постизања привидно илузионистичког перспективног сликарства.[7]

Од *сликаних дводимензионалних илузионистичких декора*, где су глумци играли испред декора, уместо у оквиру декора и сцене, прву велику реформу у позоришту извео је војвода од Мајнингена (Herzog Georg II von Sachsen-Meiningen), „заслужан за увођење историјски верно обликованих и изнад свега функционалних декора, костима и реквизита",[8] и концепције *историјске натуралистичке* реконструкције простора, трудећи се да на основу различитих архивских података о епохи у што већој мери креира *тродимензионални илузионистички архитектонски декор*, у оквиру ког су глумци могли бити у различитим просторним односима.[9] Пре Мајнингенске трупе декор није био примаран у конструисању илузије драмске радње. Пример је елизабетанска сцена, која је имала овалну позорницу и партер, који „са три стране окружује четвртаст простор намењен игри", без могућности постављања декора у циљу постизања илузије перспективе.[10] Супротно елизабетанској пракси, мајнингенски натурализам тежио је постизању верне реконструкције простора, који би као крајњи резултат пренео дух времена у ком је дело настало или у ком се одвија његова драмска радња.[11]

Док су редитељи историјског реализма тежили да њихове представе буду што „вернији и потпунији одраз историјског амбијента, никада нису поистовећивали своје раскошне слике са имитираном стварности", већ су знакови били најчешће миметички.[12] С друге стране, налази се отац *натурализма* Ан-

[7] Б. Сенкер, *Редатељско казалиште*, 41.

[8] Исто, 37.

[9] Исто, 46.

[10] Р. Пињар, нав. дело, 43.

[11] Б. Сенкер, нав. дело, 41.

[12] Исто, 71.

дре Антоан, који је тежио *апсолутној реконструкцији стварности*, одбацивши све вештачке материјале, чак је „материјал од којег су направљени сви предмети на сцени требао да буде истинит, 'прави'".[13]

Насупрот натурализму је женевски сценограф и реформатор Адолф Апија (Adolphe Appia), надахнути поштовалац вагнеријанске револуције, који је био реформатор ове сценске поставке. За разлику од Вагнеровог миметичког постављања сцене, Апија је организовао апстрактни сценски простор тако да одговара „интелектуалној структури драме која произлази не из логике изговореног већ из музичке композиције", с обзиром на то да се бавио митским темама, са апстрактном музичком структуром.[14] Он је „схватио неопходност раскида са сликарском концепцијом декора" и елиминисао верну фактографију, тежећи ка асоцијацији, *симболизацији* и крајњој *апстракцији*, истовремено поставши први који је уметнички користио осветљење, до тада коришћено најчешће само у функцији реалистичног представљања доба дана – за њега је светло означавало оно што се догађа у души актера, или служило за нереалистично акцентовање делова сцене, ширење и сужавање, али и намерно пројектоване сенке.[15]

Будући да је натуралистички декор оптерећивао представе, јер су често током замене декора паузе између сцена трајале дуже од самих сцена, виши позоришни дворски редитељ у Минхену Јован Савић, пореклом Србин, конструисао је нову *Шекспирову позорницу*.[16] Слично као и Вилхелм Јордан (Wilhelm Jordan), чији рад Савић анализира у својој књизи, описујући сцену на којој су „готово стереотипни, по правилу само архитектонски наговештаји били довољни за означавање места радње", и Савић је креирао илузионистички простор који само појединим елементима означавања прецизније приказује локације и промену сцене – „позорница је била ослобођена декора, задржала је само неопходне и лако покретљиве реквизите", а сликана декорација се по потреби брзо и лако мењала.[17] Уз *систем означавања* који је и данас преовлађујући у позоришту, његова реформа представља обједињавање издвојених карактеристика натурализма и симболизма.

Амбијентално позориште средином XX века, пред Други светски рат, пружало је дух представи која се одвијала у реалном амбијенту, тек понекад минимално додатно реконструисаном, што истовремено доводи до елиминисања и релативизовања границе између гледалишног и игралишног простора.[18] Аустријски глумац и редитељ Макс Рајнхарт (Max Reinhardt), инспирисан античким и средњовековним театром на отвореном, креирао је представе на отвореном, у амфитеатрима, с многобројним учесницима и за велики аудиторијум, уз потпуније позоришне илузије ширењем сценографије на целокупни простор, у ком се налазе и гледаоци, који би на тај начин „глумили гледаоце из неке епохе".[19] Претходно наведени значајни реформатори позоришног простора приказани су паралелно у табели с поделом према правцима реформи и стиловима сценског простора (табела 1 – Правци реформације позоришног простора).

СВЕТЛО И ЗВУК У ПОЗОРИШТУ И НА ФИЛМУ

Појава редитеља условила је многе промене у организацији позоришног извођења, структури и хијерархији уопште. У контексту организације позоришне сцене и простора, ова промена се огледала између осталог кроз декоре који „нису више обичан излог за представљање радње [...] ствара се илузија простора у којима се може живети [...] шумови и осветљавања настоје да дочарају доба дана, годишње доба, вре-

[13] Исто, 75.

[14] Р. Пињар, нав. дело, 67–69.

[15] Исто, 70.

[16] Јоца Савић, *Драма и позорница: драматуршке расправе*, приређивач Душан Рњак (Нови Сад: Позоришни музеј Војводине, 1996.), XIV–XIX.

[17] Ј. Савић, *Драма и позорница: драматуршке расправе*, XV–XVI, 103.

[18] Б. Сенкер, нав. дело, 148.

[19] Исто, 134, 150–151.

	ИЛУЗИОНИЗАМ	АПСТРАКЦИЈА (СУПРОТНО НАТУРАЛИЗМУ)	ОЗНАЧАВАЊЕ	АМБИЈЕНТАЛНО (У ПРАВОМ АМБИЈЕНТУ)
АРХИТЕКТОНСКИ / ЗД	Натуралистички (војвода од Мајнингена) Савремени натурализам (Андре Антоан)	Симболистички (Адолф Апија)	Натурализам и симболизам (Јован Савић – Шекспирова позорница)	Амбијентално (Макс Рајнхарт)
РЕКОНСТРУКЦИЈА	Потпуна реконструкција	Простор произлази из музичке структуре, без фактографије, уз апстрактно осветљење	Означавање појединим елементима	Реални амбијент, понекад минимално додатно реконструисан

Табела 1. Правци реформације позоришног простора

менске прилике, амбијент и трајање".[20] Робер Пињар (Robert Pignarre) наводи да је Жан Расин (Jean Racine) први код кога је декор пројекција психолошке атмосфере.[21]

За разлику од позоришта, у филму се ове илузије постижу различитим техничким ефектима – у току снимања и касније у току монтаже. Неки од ових поступака су елипсе, нагињање камере, швенкови и брзи швенкови, тј. филажи (*swish pan*) који означавају промене у времену или простору, различити покрети камера и монтажа унутар камере и слично.

Насупрот адаптацији језика позоришне режије у филмски технички аспект, присутни су и примери поступака у филму који су у потпуности без потребе за адаптирањем преузети из позоришне праксе, као што су на пример промене студијског светла у статичном простору, са циљем истицања протока времена. Овај поступак је у позоришту примењивао још Антоан, као „начин приказивања промена које простор захватају протоком времена", примењујући различите светлосне и звучне ефекте, а које би „доказивале постојање неприказаног простора ван сцене".[22] Слично је нешто касније примењивао и енглески глумац, редитељ, сценограф и теоретичар Едвард Гордон Крег (Edward Gordon Craig), који би „смештањем извора светлости ван оквира слике, ван видљивог простора сцене наглашавао надземаљско порекло", јер је према њему „светлост представљала симболички чин настајања".[23]

Улога звука у грађењу филмског простора је слична као и у позоришту, а постиже се путем реалних звукова који долазе из дубине имагинарног филмског простора. Пажљиво комбиновани звуци атмосфере, уз дијалог и музику у коначном дизајну звука пружају осећај уједначеног простора.

Као што Пињар наводи, циљ савремене позоришне режије је постизање најбољих могућих услова акустике и видљивости, додајући да је овај циљ, иако је постојао и раније, у савременој режији више усмерен на психосоциолошке факторе, јер се ограничавањем аудиторијума постиже већа близина глумаца што доприноси преношењу психолошког ефекта.[24]

У табели су паралелно приказане карактеристике различитих значајних позоришних реформи (табела 2 – Реформаторске карактеристике у редитељским поступцима у позоришту[25]).

[20] Р. Пињар, нав. дело, 66.

[21] Исто, 48.

[22] Б. Сенкер, нав. дело, 75.

[23] Исто, 127.

[24] Р. Пињар, нав. дело, 84-88.

[25] Прим. аут. о реформаторским карактеристикама, у табели је превасходно интерпретирано према најзначајнијим позоришним редитељима и теоретичарима које Сенкер наводи у својој књизи: Борис Сенкер, *Редатељско казалиште*, (Загреб: Центар за културну дјелатност Савеза социјалистичке омладине Загреба, 1977); као и према Пињаровој књизи: Робер Пињар, *Историја позоришне режије*, (Београд: Универзитет уметности у Београду, 1993).

Филм је настао као одређена врста симбиозе позоришне (тродимензионалне просторно временске) уметности и из техничког аспекта (дводимензионално ограничавајуће) фотографије, која је писање уз помоћ светла или *светлопис* (реч фотографија је сложеница грчких речи *φῶς* [фос], са значењем светло, светлост[26] и *γραφή* [графи], са значењем писање; рукопис; писмо[27]). На овај начин филм компоненту светла урачунава не само из позоришног искуства већ и из фотографског техничког аспекта, док проблем акустике, као и близине актера решава различитим звучним ефектима правилно постављених звучника у биоскопској сали, као и крупним кадровима, који јасније приказују психолошко стање ликова.

ТЕЛЕСНО КОПРИСУСТВО У ПОЗОРИШТУ И МАТЕРИЈАЛНО СВОЈСТВО ФИЛМА

Као што је у уводу већ наведено, први филмови су били снимани скоро у потпуности позоришним стилом – без монтаже, у једном статичном кадру или сменом статичних сцена. Каснији развој кинематографије довео је до појаве мизанкадра, као и филмске монтаже. Данас постоје и 7Д биоскопи, који пружају нове димензије филмском простору, обогаћујући филм ефектом ветра, кише, интеракције, померања столица и слично, све у циљу рушења *четвртог зида* који је првобитно установљен у позоришној уметности. Овај циљ укључује и потпуно саживљавање публике, чему је у позоришту међу првима тежио редитељ Макс Рајнхарт, који би „манипулисао глумцима и гледаоцима, намећући им свој раскошни просторни оквир, унутар ког је требало да се оствари заједништво свих присутних у позоришној сали", јер је за њега представа „свечаност у којој равноправно учествују и глумци и гледаоци".[28]

На грчком реч *θέατρο* [театро] поред најчешће подразумеваних значења позориште, театар, значи и „поприште догађаја",[29] па не изненађује да многи теоретичари управо појам извођења дефинишу кроз његову социјалну функцију. Теоретичарка позоришта Ерика Фишер-Лихте (Erika Fischer-Lichte) ову појаву дефинише као „телесно коприсуство"[30]. Она такође наводи и да „извођење не може бити садржано или преведено у материјалне експонате, оно је ефемерно и пролазно",[31] што представља кључну разлику између филма и извођачких уметности, у оквиру којих се убраја и позориште. Светозар Рапајић о сличном аспекту истиче да највише података постоји „о драматургији, текстовима, о архитектури сценских простора и односу сцене и гледалишта, о социјалном аспекту феномена позоришта", док је „најмање о глумачкој игри [...] зато што се ради о феномену који је најмање доступан некој врсти егзактне вербалне транскрипције, јер је у огромној мери неухватљив и непоновљив".[32]

Док у позоришту суштину представља социјална функција,[33] главна издвојена карактеристика филма огледа се управо у његовој индивидуализованој материјалности и могућности да се погледа идентичан материјал бесконачно пута. У овом аспекту се мора изузети чињеница трошења филмске траке услед великог броја емитовања, као и гледиште Ролана Барта (Roland Barthes), у његовој књизи *Смрт аутора*, у којој заступа став да дело настаје тек у рецепцији посматрача,[34] што имплицира да се исти филм сваки пут гледа на другачији начин у датом тренутку. Дакле, за разлику од представе, филм постоји у материјалној форми независно од постојања публике или присуства извођача и техничког особља.

[26] Александар Балаћ, Миодраг Стојановић, *Грчко-српски речник* (Београд: Завод за уџбенике, 2002), 794.

[27] А. Балаћ, *Грчко-српски речник,* 179.

[28] Исто, 144, 136.

[29] А. Балаћ, нав. дело*,* 309.

[30] Erika Fischer-Lichte [Ерика Фишер-Лихте], *The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies* [Увод у позориште и студије перформанса] (London: Routledge, 2014), 19–22, 107.

[31] E. Fischer-Lichte, *The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies*, 22.

[32] С. Рапајић, *Драмски текстови и њихове инсценације*, 197.

[33] E. Fischer-Lichte, op. cit., 43.

[34] Roland Barthes [Ролан Барт], „The Death of the Author" [Смрт аутора], in *Image, Music*, Text (London: Fontana, 1977), 142–148.

Редитељ / теоретичар	Реформаторске карактеристике у структурирању простора за извођење	Реформаторске карактеристике у техници / глуми у вези с простором за игру
Војвода од Мајнингена	*Историјски натурализам* – реконструкција простора: ентеријера, намештаја, костима и осталог. У тежњи ка истинитости простора, користио је 3Д илузионистички простор, са архитектонским декором (реконструисаним балконима, фасадама, мостовима).[35]	У натуралистички реконструисаним просторима глумци су у различитим просторним односима, али нису могли са простором успоставити никакав додир. Није се допуштало да сценографија засени глумца, али ни глумци да занемаре простор.[36]
Андре Антоан	*Натурализам савременог доба* – апсолутна истинитост, без вештачких позоришних материјала и имитација (стиропор, шперплоча, кулиса), већ прави материјал (цигла, дрво, метал). Права веза између гледаоца и изведбе може се успоставити у јединственом простору, без преграђивања.[37]	Принцип „четвртог зида" – замишљена линија између публике и извођача. Раније глумачка игра није била довољно уверљива окренута гледалишту, сада глумац игра „као код своје куће – окретали су публици леђа, пили су, јели и смејали се на најприроднији начин".[38]
Адолф Апија	Према структури музичке композиције.[39]	Осветљење у циљу означавања стања актера.[40]
Јован Савић	*Шекспирова позорница* – означавање елемената сцене.	Бољи континуитет и проток сцена, без пауза.
Станиславски	Реконструкција средине – временских, просторних и друштвених околности је само један од предуслова уметности, али верна реконструкција фрагмената решава недостатке глуме.[41]	Систем глумачког проживљавања и унутрашње психотехнике. Глумило се за публику, не и према публици, трансформишући се у драмски лик и гледалац тек тада верује у животност простора.[42]
Едвард Гордон Крег	Суштина драме се постиже кретањем:[43] истицањем архитектонских форми које асоцирају кретање; сценским покретом паравана и екрана.	„Сцена није стална, она не постоји пре представе и ван ње већ се искључиво у њој гради и мења – није више стварање простора за игру него игре простора."[44]
Макс Рајнхарт	*Амбијентално позориште* – сцене за велики аудиторијум, елиминишући границе између извођача и публике, уз потпуније илузије ширењем сценографије на целокупни простор, у ком се налазе и гледаоци; али би се глумци и гледаоци често изгубили у преобиљу орнамената.[45]	Представа без поделе на два света – режија силази са позорнице и „шири се", а прикључивање публике на сцени не руши илузију, већ је интензивира. Публика драму доживљава из перспективе тог света.[46]
Жак Капо	Огољена позорница (*un tréteau nu*) се јавља као покушај обнове изворне, једноставне и чисте позорнице, а представља и противљење стилским деформацијама илузионистичког позоришта.[47]	Глумац је једини преносилац пишчевих и редитељевих замисли. Препуштен сам себи, он све драмске околности мора јасно предочити својим гласом и телом мора. На празној сцени, пред глумца је постављен изазов креативности.[48]

Табела 2. Реформаторске карактеристике у редитељским поступцима у позоришту

[35] Б. Сенкер, нав. дело, 41–43.

[36] Исто, 42, 46.

[37] Антоен Арто, *Казалиште окрутности (први манифест)*. прев. В. Батушић, у Томислав Сабљак, Театар XX стољећа, Сплит – Загреб, 1971, стр. 176–177, цитирано у Б. Сенкер, *Редатељско казалиште*, 25.

[38] Андре-Пол Антоан, „Le naturalisme d'Antoine: une légende", у *Réalisme et pôesie au théatre*, Париз, 1967, стр. 233, цитирано у Б. Сенкер, *Редатељско казалиште*, 61.

[39] Р. Пињар, нав. дело, 69.

[40] Исто, 70.

[41] Б. Сенкер, нав. дело, 98.

[42] Исто, 96, 106–107.

[43] Исто, 124.

[44] Исто, 124.

[45] Исто, 134, 150, 144.

[46] Исто, 136–137, 150–151.

[47] Исто, 163–164.

[48] Исто, 164–165.

Гледалац може бити сам испред свог телевизора и посматрати филм креиран од стране више хиљада учесника (глумаца, статиста и техничког особља), који се сада „налазе у његовој дневној соби", представљени кроз филм као резултат њиховог заједничког рада. С друге стране, позоришна представа, као извођачка уметност, инхерентно укључује лично присуство свих, а поред извођача истовремено и саме публике. Свакако, материјалност филма је супротна карактеристика позоришној неухватљивости, а филм заустављен у једном временском тренутку представља својеврстан документ процеса снимања, монтаже, изгледа глумаца и осталих компоненти аудиовизуелног дела.

Бартова јединственост и уникатност уметничког дела у односу на посматрача, више него у материјалним уметностима (као што је филм), израженија је у позоришту, јер је поступком настајања та уникатност много очигледнија него у случају филма. Слично о природи позоришта истиче Светозар Рапајић, наводећи да дело постоји само у току извођења, као и да извођења једне представе никада неће бити идентична, нити имати своју коначну форму, а након извођења дело практично не постоји и за разлику од других уметности, у којима постоји могућност поузданог накнадног проучавања, у позоришту то није случај већ је могуће само на основу посредних извора.[49] Изводи се закључак да за разлику од филма, који је материјализован и постоји независно од рецепције публике, позоришна представа постоји не инсценацијом него тек и једино у току самог извођења пред публиком, као и да је у том смислу приметно да свака представа ствара уникатно извођење у односу на структуру гледалишта и енергију која се у том тренутку креира и одигра у публици и код извођача, и може се закључити да, за разлику од позоришта, у филмској глуми не настаје раније дефинисано телесно коприсуство публике и извођача, па извођачи никада не могу да осете енергију произведену пројекцијом њиховог филма у свим биоскопима света, већ у најбољем случају само ехо ефекта који би се постигао на премијери на којој гостују. И тада, с обзиром на то да изведба није била уживо већ пројекција монтираног раније наснимљеног материјала, глумци ипак не могу осетити потпуно телесно коприсуство произведено њиховом изведбом.

МОНТАЖНЕ ТЕХНИКЕ НА ФИЛМУ КАО ДЕТЕРМИНАНТА МЕТОДЕ АДАПТАЦИЈЕ ПОЗОРИШНЕ ГЛУМАЧКЕ ТЕХНИКЕ

Стил глуме детерминисан је дистинкцијама између позоришне и филмске уметности и технике. Позоришни редитељ Станиславски (Константин Сергеевич Станиславский) сматрао је да истину у позоришту креира првенствено глумац који својом имагинацијом преображава простор.[50] Иван Меденица слично наводи, цитирајући Ан Иберсфелд (Anne Ubersfeld), која сматра да приликом разбијања класичне драме редитељ мора да рашчлани класичан естетски модел на свим нивоима, „да разгради концепте времена, простора и лика", а најефикаснија у овом поступку је разградња лика.[51] У позоришту глумци током представе пролазе кроз уживљавање у улогу, док на филму, уз мноштво резова и дублова, њихов унутрашњи процес бива често прекинут и доводи се у питање уверљивост тако сегментираних емоција. Из овог разлога, за разлику од позоришта, на филму је могуће ангажовати и натуршчике, који могу поновити у више дублова поједине реплике уз природнији израз глуме, без потребе за појачаним глумачким изразом који би био неизоставан у позоришној глуми, у којој је неопходнија професионална глумачка техника, како би било могуће одржати континуитет у току целовитог трајања структуре драмске радње. Изузеци су филмски поступци који су сличнији позоришним, као што је снимање мизанкадрова, у току којих је такође потребан континуитет глуме,

[49] С. Рапајић, нав. дело, 197.

[50] Б. Сенкер, нав. дело, 107.

[51] Anne Ubersfeld [Ан Иберсфелд]. „Le jeu des classiques: réécriture ou musée": Les voies de la création théàtrale [„Игра класика: преписивање или музеј": Путеви позоришног стваралаштва] (Paris: Editions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1978), 189, цитирано у Иван Меденица, *Класика и њене маске* (Нови Сад: Стеријино позорје, 2010), 47–48.

што уједно професионалним глумцима доприноси да имају више времена да се пронађу у лику. Снимање мизанкадра наравно имплицира употребу поступака монтаже унутар камере. Филмски редитељ и теоретичар Ериџон (Daniel Arijon) истиче да су „савремени филмски аутори спасли дуги мастер кадар од заборава који је уследио због напуштања старог позоришног начина театралног постављања камере, и усавршили га техничким развојем монтаже у камери, тј. монтажом унутар кадра", додајући као позитиван аспект да у том случају „гледаоци нису свесни технике снимања, а глумци имају више могућности да се уживе у карактер улоге, јер у току сцене играју у континуитету, као у позоришту."[52] Он такође наводи да се монтажом унутар камере чува утисак природности и гледаоци су несвесни да редитељ конципира њихову пажњу.[53] Мизанкадар је филмски ретко структуриран у дужем трајању. Један од пионира спровођења овог поступка у току целог филма је филм *Конопац*[54], а од познатијих новијих примера истиче се *Човек птица*.[55] У овом контексту, значајно је напоменути Ериџонов став да без обзира да ли је у питању позоришна сцена или филмска камера, кретање мора изгледати мотивисано, а „најприроднији разлози за покрет, налазе се у самом дијалогу".[56]

Ипак, више од мизанкадрова у употреби су различите форме монтаже које се реализују у постпродукцији, а један од најрепрезентативнијих примера је паралелна монтажа. Према Ериџону, циљ паралелне монтаже је успостављање односа између више токова приче, ликова и догађаја, додајући касније да манипулисање временом и простором допушта да филмски аутор употреби атрактивне локације које су међусобно географски веома удаљене, као и да се на екрану монтажним поступцима креира имагинарни простор.[57] Према руском филмском редитељу Сергеју Јуткевичу (Сергей Юткевич), специфична драматургија и извођење глумца разликују се у приказу у позоришту и на филму.[58] У позоришту, имагинарни простор се креира употребом уверљиве сценографије, светла и звука који долазе ван простора сцене, проширујући на тај начин реални простор. Један од најранијих реформаторских примера у театру је Мајнингенско позориште, у оквиру ког се, поред натуралистичке сценографије, реалистичност простора повећавала светлосним и звучним ефектима.[59]

Дејвид Кук (David A. Cook) издваја Сергеја Ејзенштајна (Сергей М. Эйзенштейн) као једног од најзначајнијих руских филмских аутора, који је пре једног века био познат по својим монтажама атракције и необичним биоскопским пројекцијама, обогаћеним живом изведбом кроз салу.[60] У његово време иновативан начин комбиновања филмских кадрова у монтажном поступку најочигледнији је у филму *Оклопњача Потемкин*,[61] у једном од завршних кадрова у којима се камени лав „буди из сна", а где је Ејзенштајн искористио манипулисање филмским простором, постављајући у узастопним кадровима три лавље скулптуре које су на географски удаљеним локацијама, од којих један лав спава, други се буди, а трећи се усправљa.[62] Овај принцип монтаже визуелно-филмским језиком „манипулише" људском перцепцијом и ствара илузију кретања неживе статуе.

У реалистичком позоришту присутан је у драматуршком смислу целовит чин с развојем радње, док су на филму присутни и различити временски ракорди (елипсе, *flashback, flashforward* и сл.). У новијим

[52] Денијел Ериџон, *Граматика филмског језика*, (Београд: Универзитет уметности у Београду, 1988), 453.

[53] Д. Ериџон, *Граматика филмског језика*, 465.

[54] *Rope*, ред. Alfred Hitchcock [Алфред Хичкок] (2014) – https://www.imdb.com/title/tt0040746/ (приступљено 30. 3. 2022).

[55] *Birdman*, ред. Alejandro G. Iñárritu [Алехандро Г. Ињариту] (2014) – https://www.imdb.com/title/tt2562232/ (приступљено 30. 3. 2022).

[56] Д. Ериџон, нав. дело, 477.

[57] Исто, 16, 203, 126.

[58] Сергей Юткевич [Сергеј Јуткевич], *Контрапункт режиссера* [Редитељски контрапункт], (Ленинград: Государственное издательство Искусство, 1960), 163.

[59] Б. Сенкер, нав. дело, 43–44.

[60] Дејвид Кук, *Историја филма I* (Београд: Клио, 2005), 215, 244–250.

[61] *Броненосец Потёмкин*, ред. Сергей М. Эйзенштейн [Сергеј М. Ејзенштејн] (1925) – https://www.imdb.com/title/tt0015648/ (приступљено 27. 3. 2022).

[62] Д. Кук, *Историја филма I*, 245.

позоришним драматургијама понекад је присутна слична временска нелинеарност, која је најприближнија паралелним монтажама просторно или временски удаљених догађаја. Овакву нелинеарност Светозар Рапајић објашњава кроз примере *фрагментарног позоришта*, које карактеришу „непостојање традиционалне поделе на чинове, склоп представе од дужих и краћих фрагментарних сцена, од којих свака сцена има своју причу, ситуацију, сукоб, експозицију, заплет и разрешење, своју ритмичку структуру и своје жанровско специфично обојење".[63] У том смислу, може се приметити да некада и позоришна уметност користи специфичне филмске драматуршке методе. Нове технологије приметно утичу на развој трансхуманистичког концепта позоришта. Присутни су холограми, роботи, пројекције које замењују сценографију, приказују атмосферу, емоције и слично. Овакав аспект је представљен и на 54/55. Битефу кроз неке представе у којима се, према наводу Ивана Меденице, „тело извођача допуњује или чак замењује дроном или роботом".[64] У вези с претходно наведеним, директно примењен Ејзенштајнов монтажни илузионистички захват не би био могућ на сцени позоришта, већ би у оквиру сценографије било неопходно припремити одговарајуће елементе кулиса и сценски ефекат налик мађионичарском трику уз присуство роботизоване статуе на сцени или на пример у савремено доба употребом нових дигиталних технологија, пројекцијом сличних филмских кадрова.

ИЛУЗИЈА И СТВАРНОСТ У ПОЗОРИШТУ И НА ФИЛМУ

Сенкер наводи да је „свет приказан на позорници реконструисани фрагмент стварности и не разликује се од реалног света публике, јер су простор и време драме само један од делова истог оног Космоса и исте историје које су други део простора и времена стварности публике".[65] На основу овог става могуће је направити паралелу с филмом:

сваки документарни филм истовремено је и играни (јер актери никада нису испред камере у потпуности природни, већ увек глуме у одређеном проценту, представљајући се у најбољем могућем светлу);

сваки играни филм истовремено је и документарни (јер глумци испред камере у сваку своју улогу истовремено уносе и аутентични део своје личности).

Овим примером се најбоље илуструје позоришна сцена, чији је простор истовремено и део стварности и илузија, а принцип двозначности је применљив и на филму.

Различита сценографија и осветљење детерминишу различиту перцепцију фокуса на сцени. Супротно од позоришног перципирања сцене из једног угла током целокупне представе (што је природније реалној ситуацији), у филму се раскадрираваљем и монтажом ствара илузија присуства у најбољој могућој позицији у сваком тренутку одвијања радње. У позоришту редитељ нема могућност појединачног „кадрирања" актера како би се посебно истакле њихове психолошке реакције, јер на сцени позоришта сваки гледалац у публици индивидуално бира на кога ће се фокусирати од свих присутних актера и радњи које се одигравају на простору сцене. Позоришна сцена се истовремено одиграва у једном статичном приказу простора и актера на сцени, или према филмској терминологији – у кадру за успостављање просторних односа (*establishing shot*), који је најчешће у тоталу и у употреби на почетку и крају сцене или у дужим сценама понекада и током сцене. Ипак, позоришни редитељ другим поступцима може постићи овај фокус, на пример специфичним осветљењем, или као што на филму актер окренут лицем камери заокупља нашу пуну пажњу, у позоришној терминологији актер окренут лицем гледалишту има отворен положај тела (лицем према гледаоцима), и у оба случаја актер окренут лицем према гледаоцима је важнији,[66] а тиме и у фокусу. Овде се наравно уочава још једна преузета позоришна карактеристика, касније адаптира-

[63] С. Рапајић, нав. дело, 173.

[64] Битеф. „Реч уметничког директора – 54/55. Битеф: 'На ивици будућности'". https://festival.bitef.rs/rec-umetnickog-direktora (приступљено 19. 4. 2022).

[65] Б. Сенкер, нав. дело, 117–118.

[66] Д. Ериџон, нав. дело, 41.

на и примењена на филму. Сергеј Јуткевич бавио се анализом позоришта и филма и у сличном контексту истиче да се мизансцен на филму тумачи шире и потпуније него у позоришту, где је нарушена главна одлика позоришног мизансцена – његова фронтална природа.[67] Дошао је до закључка да „термин 'мизанкадар' као да сугерише доминацију филмске камере и композиције кадра, где се према правилима композиције уписују актери, активни ликови, тј. прецизније – неактивни ликови, с обзиром на то да постају секундарни елемент и само саставни део ове композиције", даље наводећи да „овако конструисан кадар може имати велику сликовитост, али ће неизбежно бити само статична 'слика'".[68]

За разлику од миметизма који је у филму присутан скоро константно, у позоришту је апсолутни миметизам присутан само код натурализма, уз поједина подражавања која су присутна у различитим врстама стилизација – означавање једним елементом, редукција, симболизација, апстракција и слично. Филмски миметизам укључује присуство најситнијих детаља у сваком кадру поједине сцене, док је у позоришту апсолутни натурализам редак. У позоришту и на филму аплицирају се различита извођачка и техничка решења, што као крајњи резултат диференцира просторни и илузионистички дојам. Док се у позоришном дефинисању простора пре свега реферише на сценски простор и стил и степен уверљивости сценографије, у филмском простору доминантна је анализа система кадрирања, који својим смењивањем детерминишу различите илузије простора и позиција актера.

ЗАКЉУЧАК

У раду су анализирана различита редитељско-техничка решења која се примењују у позоришту, а која су на филму преузета у истој или адаптираној форми. Изведене су различите компарације позоришних и филмских техника: теорија *четвртог зида* у позоришту и принцип рампе који се примењује на филму; позоришна константна тачка гледишта публике уз самостални одабир фокуса и филмске технике кадрирања и монтаже (статични кадар, мизанкадар принцип раскадрирања, паралелна монтажа); временски ракорди на филму и фрагментарност позоришта уз примену нових технологија; технике постизања илузије у простору позоришне сцене и миметички принцип филма уз различите звучне и светлосне ефекте присутне и на примеру позоришта и у примеру филма; социјална функција позоришта и телесно коприсуство извођења насупрот материјалности филмског дела. Наведеним компарацијама потврђена је полазна хипотеза рада да су позориште и филм, уз различите правце развоја и технологију на којој се темеље, развили и другачија техничка решења, као и да је филмска уметност много позоришних решења само преузела и адаптирала својој технологији, али је истовремено и позоришна уметност преузела неке елементе из филма и исте прилагодила својој природи, додатно развијајући позоришни израз уз развој нових технологија.

[67] С. Јуткевич, *Контрапункт режиссера*, 78–79.

[68] Исто, 59.

ЛИТЕРАТУРА

Балаћ, Александар; Стојановић, Миодраг. *Грчко-српски речник*. Београд: Завод за уџбенике, 2002.

Barthes, Roland [Барт, Ролан]. "The Death of the Author" [Смрт аутора], in *Image, Music*, Text (London: Fontana, 1977), 142–148.

Ериџон, Денијел. *Граматика филмског језика*. Београд: Универзитет уметности у Београду, 1988.

Јуткевич, Сергей [Јуткевич, Сергеј]. *Контрапункт режиссера* [Редитељски контрапункт]. Ленинград: Государственное издательство Искусство, 1960.

Кук, Дејвид А. *Историја филма I*. Београд: Клио, 2005.

Меденица, Иван. *Класика и њене маске*. Нови Сад: Стеријино позорје, 2010.

Пињар, Робер. *Историја позоришне режије*. Београд: Универзитет уметности у Београду, 1993.

Рапајић, Светозар. *Драмски текстови и њихове инсценације*. Београд: Факултет драмских уметности, Институт за позориште, филм, радио и телевизију; Нови Сад: Позоришни музеј Војводине, 2013.

Савић, Јоца. *Драма и позорница: драматуршке расправе*. Приређивач Душан Рњак. Нови Сад: Позоришни музеј Војводине, 1996.

Сенкер, Борис. *Редатељско казалиште* [Редитељско позориште]. Загреб: Центар за културну дјелатност Савеза социјалистичке омладине Загреба, 1977.

Fischer-Lichte, Erika [Фишер-Лихте, Ерика]. *The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies* [Увод у позориште и студије перформанса]. London: Routledge, 2014.

ИНТЕРНЕТ-РЕФЕРЕНЦЕ

Битеф. „Реч уметничког директора – 54/55. Битеф: 'На ивици будућности'". Приступљено 19. 4. 2022, https://festival.bitef.rs/rec-umetnickog-direktora

IMDb. „Birdman". Приступљено 30. 3. 2022, https://www.imdb.com/title/tt2562232/

IMDb. „Броненосец Потёмкин". Приступљено 27. 3. 2022, https://www.imdb.com/title/tt0015648/

IMDb. „Le Voyage dans la lune". Приступљено 27. 3. 2022, https://www.imdb.com/title/tt0000417/

IMDb. „Rope". Приступљено 30. 3. 2022, https://www.imdb.com/title/tt0040746/

ТАБЕЛЕ

Табела 1. Правци реформације позоришног простора

Табела 2. Реформаторске карактеристике у редитељским поступцима у позоришту

APPROPRIATION AND ADAPTATION OF THEATER DIRECTING TECHNIQUES ON FILM

Abstract: Theater is one of the oldest arts. With the advancement of technology at the end of the 19th century, theatrical art gained its antipode – film art, which strives to take over theatrical achievements and certain already learned principles. The initial hypothesis of the work is that although the bases are similar, theater and film, along with different directions of development and the technology on which they are based, have developed different spatial and acting solutions that lead to different artistic results.

The key research question is how and which elements of theater directing get a different implementation on film. The aim of the paper is to determine which approaches in the theatrical solution of space get a reduced form in the film and which are not only technical, but also of an acting nature. The examination is performed using various methodological apparatuses, primarily historiographical and comparative analysis.

Keywords: theater directing, film directing, stage directing, acting directing.

Милан Буњевац

ХРОМИ ХЕПИЕНД

Сажетак: У компаративној анализи Молијеровог *Тартифа* и Шекспирове *Мере за меру*, аутор испитује елементе композиције заплета, показујући да писци користе различите мотивационе поступке којима објашњавају односе између драмских лица. Другачије речено, мотивација проистиче из сценских, театарских разлога, а не из логике драмског збивања. Заједнички именитељ за оба драмска текста јесте deus ex machina, решење које приводи крај комада очекиваном, али нема сумње „хромом хепиенду" какав, по уведеном обичају, припада комедији.

Кључне речи: Шекспир, Молијер, заплет, *Мера за меру*, *Тартиф*, карактеризација јунака, паралелизам, актанцијалне улоге.

Мало или нимало вероватан, доста неуверљив, можда донекле вештачки, наизглед усиљен и, све у свему, прилично произвољан расплет не представља нарочит изузетак у комедији. Па чак ни реткост. Напротив, готово да би се пре могао прогласити за неписано правило. Бар што се тиче типа комедије која колико-толико доследно примењује карактеристични плаутовски, односно новоатички образац заплета заснованог на мотиву ометане љубави и који је у европском позоришту преовладавао вековима, па ни данас, иако већ поодавно прилично запостављен, није сасвим утрнуо. Та комедија се, упркос свим и свакојаким могућим и немогућим незгодама, тешкоћама, сметњама, препрекама, запрекама, и перипетијама, обавезно завршава решавањем свих тих проблема и неизбежним венчавањем заљубљених, малтене по сваку цену, не марећи претерано за веродостојност и уверљивост.

Шта је онда разлог да неки расплети, као онај у Молијеровом *Тартифу*, више од толиких других, многима боду очи? Да ли је објашњење у интензитету, степену произвољности ако би се тако могло рећи? Крај *Тврдице* од истог писца, са својим бајковитим троструким препознавањем и уз то још доброћудношћу и дарежљивошћу богатог Анселма спремног да на себе преузме све трошкове двоструке свадбе и тако умири Харпагонову забринутост због њему неподношљивих трошкова, није ништа природнији и прихватљивији. Па ипак, изгледа да то никоме не смета.

Сучељавање *Тартифа* с једним другим комадом с којим, упркос врло великим и нимало занемарљивим разликама, има и ништа мање занемарљив број необично занимљивих додирних тачака и значајних подударности, могло би можда

Милан Буњевац
m.bunjevac@numericable.fr

Стручни рад:
примљено 30. 6. 2022
прихваћено 1. 9. 2022

бити од извесне користи. На пример, с комадом *Мера за меру* који се, баш као и *Тартиф*, традиционално сврстава у комедије, али понекад и у трагикомедије, ако не и драме, а модерна га критика још од краја XIX века обично убраја у посебну малу групу Шекспирових „проблемских" или, вероватно боље и тачније, „проблематичних" комада (*problem plays*), заједно с неким другим, исто тако мрачним и циничним, као што су, у првом реду, *Троил и Кресида* и *Све је добро што се добро сврши*. И овде је лицемерно понашање и поступање једног протагонисте главни покретач радње и чвор заплета, али на сасвим други начин; и овде расплет, уместо да омогући катарзу или плачем као у трагедији или смехом као у комедији, оставља готово исти горко-слатки укус нелагодног олакшања, али из потпуно других разлога. Има добрих изгледа да упоређивање тих разлика на контрастној позадини поменутих подударности омогући корисно узајамно осветљавање и допринесе бољем разумевању и једног и другог комада.

Већ летимичан поглед на њихове хронотопе, то јест просторно-временске оквире драмске радње, пружа прилику за значајна запажања. Уводна дидаскалија Молијерове комедије означује Париз као место радње, а што се тиче времена, у недостатку било какве изричите назнаке, остаје једино подразумевати да се доба збивања приказаних догађаја приближно поклапа са историјским временом писања, односно извођења комада. У сваком случају, том се закључку ништа не противи јер у тексту нема ничега што би се косило са сликом оваквог хронотопа коју можемо стећи на основу других колико-толико поузданих извора.

То није случај с хронотопом *Мере за меру*. Као место радње у њој је означен Беч, а време би, по истом принципу, требало да буде сам почетак XVII века. С тим што се много шта у комаду не подудара с оним што знамо о том месту и том времену. Топоним „Беч" овде се не односи на одређено и конкретно, постојеће насеље које се уз мало труда може наћи на географској карти или негде на обали Дунава. То је само етикета за измаштани град, чија је права локација у фикцији и чија се слика не уклапа ни у једну представу обликовану на основу података из било каквих других извора. Осим, можда, оне о Лондону из Шекспировог времена. Помало као Троја у *Троилу и Кресиди* – такође „проблематичном комаду" – која не личи много ни на Хомерову ни на Шлиманову, него пре на Офенбахову и Халевијеву, тачније на Париз њиховог времена. За разлику од Молијерове драме, Шекспиров комад није неопозиво укотвљен нигде, његова се радња одвија свугде и његов досег је универзалан. Нипошто, међутим, не би ваљало на основу ове опаске извести брзоплет закључак да *Тартиф* нема универзалан значај – он је то на други начин и путем нешто друкчијих средстава. Уз извесна скраћења и прилична поједностављења, нежељена али неизбежна сваки пут кад се покуша постићи концизност и остварити каква-таква синтеза, могло би се рећи да је дотакнута тематика у *Мери за меру* третирана на општијем, можда чак метафизичком нивоу, а у *Тартифу* на нешто конкретнији, готово политички ангажован начин. Што Молијер, наравно, упорно пориче, но није тајна да то чини првенствено да би се одбранио од опасне кампање коју клерикална *кабала* води против њега.

Експозиција садржи у оба случаја, као што и иначе често бива, индиректну карактеризацију главног јунака кроз дијалог који о њему воде друга лица. С том врло битном разликом, што су, за разлику од опречних ставова о Тартифу, мишљења изражена о Анђелу у почетку једногласно позитивна. То је, уосталом, представљено и као главни, ако не и једини разлог што баш њега војвода на одласку именује за свог опуномоћеног намесника.

Међутим, разлози тог војводиног тобожњег путовања нису баш најјаснији. О њима у првој сцени, у дијалогу са Ескалом а касније и Анђелом, где би то било најприродније и најпотребније, нема ни речи. Заузврат, у дијалогу са фра Томасом у трећој сцени, војвода се одједном сматра обавезним да образложи своје прерушавање у монаха жељом да остане у близини, инкогнито, како би пратио шта се дешава. Истом приликом образлаже своје понашање потребом да се поново заведе ред у држави у којој су увелико зацарили порок и криминал, и то услед његове претеране благости и недовољно стриктне примене

закона, а наводно се не усуђује да сам одједном промени начин владања и постане строг из бојазни да би то могло бити схваћено као тиранија. Испада, дакле, да је нашао решење у томе што ће Анђелу увалити прљави део посла. Решење које му, узгред буди речено, не може служити на част. Било како било, чини се да ово прилично натегнуто објашњење ни добродушног фратра не успева да убеди и војвода то, изгледа, и сам примећује јер обећава да ће му другом приликом неизоставно све то лепо и подробно протолковати – приликом која се, наравно, до краја комада неће указати.

Има ипак још једно мало допунско објашњење које војвода даје некако као узгред, већ на одласку – занима га како ли ће се Анђело, кога је у првој сцени обасуо похвалама и за кога сад вели да је „човек строг и врло уздржан" (*a man of stricture and firm abstinence*), понашати на новом положају и у новој улози, да ли ће га власт изменити, да ли ће се показати друкчијим него што се чини (*Hence shall we see, / If power change purpose, what our seemers be*.) Ова само наоко узгредна опаска нипошто није безазлена јер баца светло на доста збуњујућу чињеницу у војводином понашању. Много пре него што ће даљи развој догађаја разоткрити Анђелову дволичност, већ ова рана појава кључне лексеме *seemer* (претворица, лицемер) недвосмислен је знак да војвода, благо речено, не верује слепо у честитост свог намесника. Знатно касније испоставиће се да у ствари од самог почетка нема ни говора о неодређеном подозрењу него да је он начисто са Анђеловим карактером. Прибећи ће, наиме, истој парадигми (*this well-seeming Angelo*) кад, тек на почетку трећег чина, први пут буде говорио о томе како је овај пет година раније оклеветао Маријанину част да би имао изговор за раскид веридбе с њом и прикрио прави разлог, то јест чињеницу да је била остала без мираза.

Из свега овога следи један неизбежан закључак и неколико неугодних питања. Испоставља се да је и војвода дволичан, мада очигледно не из истих разлога. Но није сасвим очигледно који би то разлози могли бити. Има се донекле утисак да му је права намера надгледање из прикрајка и ухођење новопеченог намесника. Али у коју сврху? И, с друге стране, какви су уопште изгледи за успех операције васпостављања закона и реда у држави ако се дизгине власти ставе у руке особи за коју се унапред савршено добро зна да је њено бешчашће, упркос образини поштења, чини неподобном за извршење таквог задатка? И да ли је зато прокламовано васпостављање реда и закона прави циљ или само изговор и покриће за нешто друго? Питање утолико оправданије ако се има у виду да завршна ситуација пружа слику још мањег поштовања закона него у почетку будући да војвода у наступу компулсивног милосрђа опрашта свима, па чак и ноторном злочинцу Бернардину кога без икаквог објашњења пушта из тамнице. И ако је све то било само изговор за нешто друго, шта би то друго могло бити и које су стварне војводине намере?

Ништа ни у његовим поступцима ни у његовим изјавама током целог комада не допушта да се наслути објашњење, нигде се не да назрети ни трачак података који би пружио ма и најмању могућност за евентуални почетак неизвесног трагања за још неизвеснијим одговором. Што отвара широк простор за недогледна нагађања.

А можда одговор и не треба тражити јер га и нема. Бар не тамо где се очекује. Можда заправо цео комад треба посматрати као поучну драматизовану басну, можда је заплет замишљен као нимало једноставна справа за вршење опита над човековом природом (или оним што се често тако назива макар се и не знало увек тачно шта би под тим називом требало подразумевати) ради проучавања њеног функционисања и уочавања кварова у том функционисању, ваљда у магловитој нади да би се у њему једног дана могло нешто разумети. Као повод, дакле, за помало сетно размишљање и дуготрајно расправљање на тему узорних макар и донекле карикираних примера, о вечним и увек актуелним темама власти и начину вршења власти, о строгости и милосрђу, правди и неправди, поштењу и покварености, о могућности досезања истине и заблуди, опсени, обмани, причини, искрености и лажи, дволичности, лицемерју, о проницљивости и глупости… Списак је дуг и неисцрпан.

Војвода, дакле, неопрезно – или перфидно, пи-

тање засад мора остати отворено – препушта власт Анђелу, који је, додуше, није тражио, чак се мало и нећкао, ваљда реда ради, но то га не спречава да је што пре, нимало у складу са својим именом, безочно злоупотреби. Оргон неразборито и лакомислено уводи у своју кућу Тартифа и допушта му да њом загосподари, да „узурпира тиранску власт" по речима Дамиса, да одлучује, надгледа, заповеда и зановета. То је могуће искључиво захваљујући заслепљености Оргона који је, иначе, у својој кући апсолутни господар као што је војвода у својој држави.

Но њихове се актанцијалне улоге од ове тачке, већ у овој раној фази дијегезе, разилазе. Оргон од Упутиоца (Донатора, Даваоца) постаје несвесни и манипулисани Помоћник, наравно Тартифов, а потом и Противник, то јест жртва. Власт му се потпуно и неповратно измакла из руку и место Упутиоца је остало упражњено, па је за његово попуњавање нужна интервенција краља, односно његовог изасланика. Војвода, међутим, ту исту актанцијалну улогу не напушта, он је само у извесном смислу ставља међу заграде да би је на крају поново преузео. Осим тога, он у међувремену наставља да делује инкогнито узимајући улогу Противника (Анђелу) и, наравно, Помоћника (Клаудију). У том својству он врши исту функцију као и *architectus doli* („творац сплетке" или „изумитељ лукавства"), у традиционалној комедији обично лик који припада нижем сталежу, роб у палијати а касније слуга. И попут бројних ако не и већине ликова који у толиким другим комедијама врше ту исту функцију, он испољава велику склоност ка претеривању у лукавствима, сплеткама, смицалицама, подвалама и иним ујдурмама. С тим што се, кад је реч о робовима и слугама, прихватљиво објашњење може тражити у забављању и задовољству које налазе узимајући на тај начин од својих господара и других моћника својеврсну наплату за све претрпљене муке и понижења, док то никако не стоји у војводином случају. Он се непотребно дуго и прилично сурово поиграва расположењима и осећањима својих поданика: издајући се за свештеника, Клаудија исповеда и припрема за смрт иако је већ све спремио за његово избављење; Изабелу обавештава да јој је брат погубљен иако је жив; не задовољава се само кажњавањем Анђеловог неваљалства него, супротно свом готово тајном одласку на прстима, за повратак наручује организацију јавног церемонијалног дочека како би га разоткрио пред целим светом; но том приликом се прави да не верује Изабелиним оптужбама. И зацело би с тим враголијама и наставио да га Луције није случајно раскринкао, наравно буквално, али и у пренесеном смислу.

Претресање о разлозима оваквог војводиног понашања могло би потрајати и бити врло занимљиво, али без много изгледа на искрсавање поузданог и коначног одговора. Али то ипак не значи да се мора одустати од формулисања мање или више прихватљивих хипотеза. Склон сам мишљењу да тај одговор не треба тражити у логици дијегезе, то јест у узрочно-последичним везама у следу приказаних догађаја, још мање у неизвесним нагађањима о психологији лика, него у захтевима драматургије, то јест у ауторовој жељи да сталним истезањем драмску напетост доведе до пароксизма.

Срећни добитници и недостојни корисници Оргонове, односно војводине несмотрене дарежљивости су Тартиф, односно Анђело. Обојица своју новостечену моћ, без које би њихова дволичност била кудикамо мање опасна, спремно злоупотребљавају, један покушавајући да заведе жену свог домаћина и доброчинитеља, а други захтевајући од будуће монахиње да му се пода ако жели да јој поштеди брата. Све то, наравно, у тоталној супротности с гласно прокламованим принципима, али са спокојним уверењем у своју недодирљивост. И не без разлога. Безбедни под сигурним окриљем беспрекорног угледа који обојица уживају и религије на коју се истрајно позивају (Тартиф недвосмислено, а Анђело мало посредно, ископавањем једног старог и готово заборављеног указа, инспирисаног светим ужасом од секса константно својственог свим религијама, који за ванбрачни полни однос прописује смртну казну), потпуно су у праву кад савршено цинично своје жртве одвраћају од помисли да их прокажу необоривим аргументом да им нико не би веровао већ да би, напротив, саме биле оптужене за клевету.

Овакав паралелизам, разуме се, не постоји нити може постојати на свим равнима и у свим појединостима. Примера ради, управо поменути цинизам, поред лицемерја свакако једна од најбитнијих особина и Тартифа и Анђела, ипак није, ако се тако може рећи, равномерно распоређен између њих. Тартиф је, за разлику од Анђела, савршено самопоуздан и безобзиран, потпуно несклон било каквој сумњи, недоумици или, недајбоже, грижи савести. Анђело у почетку покушава да потисне жељу, касније даје знаке унутрашње борбе, затим осећања кривице, а кад је раскринкан, сместа је признаје, готово с олакшањем; Тартиф, напротив, своју жељу ниједног часа не потискује, савест га нимало не мучи и кривицу не признаје у тренутку кад је раскринкан него покушава да се свети.

Било како било, крајњи резултат заплета у оба комада је безизлазна ситуација која би се по логици ствари „без нових елемената" неизбежно морала расплести на трагичан начин. Потребна је, дакле, спољна интервенција „неке више силе" да би изменила ток историје. „Срећом", ту су краљ, у *Тартифу*, и војвода, у *Мери за меру*.

Оба се, дакле, комада завршавају, као што је то ред и обичај, „срећно" – решавањем свих проблема и извесношћу скоре свадбене свечаности. И ту је углавном крај сличностима између два расплета.

У *Тартифу* је овакав крај очекиван с обзиром на конвенције, али неочекиван имајући у виду ток догађаја јер би зацело био сасвим друкчији да није благовремене и чудесне краљеве интервенције. Тако је класични модел сценарија комедије у потпуности испоштован: после почетне ситуације за коју се начелно прећутно прихвата непроверена и по свој прилици неоснована претпоставка да је у њој владала равнотежа, долази до поремећаја те хипотетичне равнотеже који је настао доласком Тартифа у Оргонову кућу, као и потоњих перипетија, а у завршној ситуацији успоставља се нова равнотежа, још повољнија – не само што је Оргон сачувао иметак и извукао живу главу а Дамис се вратио у родитељски дом него је и венчање Валера и Маријане најзад сигурно.

Насупрот овоме, могло би се рећи да је у *Мери за меру* расплет, с обзиром на стално уплитање војводе, углавном очекиван, али ако се имају у виду конвенције – прилично је неочекиван. И не само расплет. Цео класични сценарио је заправо поремећен. Извесну доста неугодну недоумицу изазива већ почетна ситуација. Она заслужује врло негативну оцену ако је веровати ономе што о њој каже војвода приликом објашњавања и оправдавања привременог уступања власти Анђелу. Има, међутим, у више наврата, бројних изјава разних других ликова према којима је све било много боље у војводино време. У сваком случају, ту почетну равнотежу, каква год да је, Анђело нарушава и његова претерана строгост затечено стање у држави не побољшава него погоршава. Но до трагичног исхода, као код Чинција и Ветсона који су му били узори, не долази захваљујући војводином уплитању: погубљење Клаудија је осујећено, те се комад ипак завршава „срећно" и, сагласно конвенцији, склапањем бракова. И то више њих, с тим што њихов тачан број није могуће утврдити. Ова необична појединост уноси, наравно, известан несклад и неред у тај лепи и „срећни" расплет. Штавише, она није и једина.

Четири су чак пара уприличена на крају комада. У великој мери захваљујући војводином заузимању, али без много старања о њиховом пристанку и сагласности свих заинтересованих. Напротив, као да се забављао експериментишући комбиновањем што већег броја што различитијих могућих начина склапања брачне заједнице и настојећи да њиховим варијацијама засити својеврсну четворочлану структуру која би се, по угледу на Гремасов семиотички квадрат инспирисан класичним логичким квадратом, овде могла назвати драматуршко-семиотичким квадратом. Његови се чланови међусобно повезују или супротстављају зависно од критеријума од којих је за ову прилику довољно применити само неколико. Они се углавном могу сврстати у две категорије или два типа. Једни су ситуациони или атрибутивни, то јест тичу се стања у којем се налазе поједини парови или ликови који их сачињавају, други су динамички, то јест тичу се мотивација појединих ликова који сачињавају парове.

Међу прве спада сталеж, то јест друштвени положај парова, односно ликова. Ако може бити говора о

венчању војводе и Изабеле [В-И] с једне и Анђела и Маријане [А-М] с друге стране, а да се при томе ни у једном тренутку ничим не наговести да би то могли бити морганатски, односно, народски речено, „бракови на леву руку", онда се мора прихватити закључак да сва четири лика припадају приближно истом, вишем сталежу. Њима треба придодати, по истом принципу и имајући у виду да је Клаудије Изабелин брат, и трећи пар, Клаудио и Ђулијета [К-Ђ].

Нешто мало теже је изјаснити се о последњем пару. Сачињавају га Луцио и извесна женска особа којој је он својевремено направио дете, како се у четвртој сцени четвртог чина сам неопрезно излане војводи прерушеном у калуђера. Никаквих других података не даје о њој у том часу, чак ни имена. Помињући је, употребљава полисемичан и неутралан лексем „девојка" (*wench*) који би, међутим, у специфичном контексту целог комада, могао означавати и проститутку. Истина, оваквом читању би се могле упутити и извесне замерке јер у том случају не би било сасвим јасно зашто је то изазвало скандал и довело га на суд, као што поверава војводи истом приликом. С друге стране, он одмах потом додаје и много експлицитнији израз са недвосмислено вулгарном алузијом „трула мушмула" (*rotten medlar*). Осим тога, кад му нешто касније, у последњој сцени петог чина, војвода нареди да се њоме ожени, он ће своје жестоко противљење изразити употребљавајући јасне лексеме *whore* и *punk*. Овоме би у прилог могла ићи још једна важна чињеница: та неименована девојка би лако могла бити извесна Кејт Кипдаун, коју у другој сцени трећег чина помиње госпа Овердон и уз то објашњава да је дадиљала њено дете и да јој је то дете направио баш Луције. Мада главна професија импровизоване дадиље и презиме породиље које врло личи на надимак (*Kate Keepdown* : Ката „Долестајка") могу сугерисати исти закључак, ипак нема непобитног доказа да је речена Ката иједног часа била и „пансионерка" честите госпође Овердон.

Постоји зато и једна друга, потпуно друкчија и доста прихватљива могућност. Нема, наиме, непремостиве препреке за усвајање објашњења према којем би Кејт и Луције били истог друштвеног положаја, баш као Клаудије и Ђулијета, с том нимало безначајном разликом да Луције ни у једном тренутку није помишљао на брак. Остаје, истина, употреба недвосмислених израза *whore* и *punk*. Она би се ипак прилично лако дала објаснити тиме што, сасвим у складу с назорима и обичајима свога времена, Луције проглашава Кејт, с обзиром на то да више није девица и без икаквог обзира на сопствени удео у томе, „обешчашћеном" и „курвом". Ово би, уосталом, било у складу с карактерном сликом коју он пружа у целом комаду и у којој се неодговорна лакомисленост и цинична аморалност мешају, у различитим пропорцијама, већ према приликама. Тако се добија четврти пар Луције и Кејт [Л-Кт]. У случају да се ипак прихвати тумачење по којем је ова последња проститутка, могло би се говорити о мезалијанси јер би један члан припадао вишем, а други нижем сталежу. Али ни то не би било обавезно јер историчари тврде да су се у Шекспирово време проституцијом, стално или повремено, бавиле жене безмало свих сталежа.

У прву би категорију спадало и брачно стање ликова, односно парова на крају комада, критеријум за који се врло брзо испоставља да се на основу њега добија много сложенија ситуација него што би се *a priori* могло очекивати. Јер ако се за пресудно мерило узме стање у тренутку окончавања комада и спуштања завесе, само једно венчање је управо на брзину обављено [А-М], два су планирана, одлучена и требало би да буду обављена у најкраћем року [К-Ђ] и [Л-Кт], а једно је тек поменуто [В-И], као могућност, која остаје под великим знаком питања и изискује нешто подробнији коментар.

Треба пре свега нагласити да војвода Изабелину руку тражи у два наврата, али овлаш, као успут, и ниједном јој не остављајући времена да му одговори, као да је то неважно. Први пут вели „Дајте ми руку и реците да сте моја" (*Give me your hand and say you will be mine*) и одмах додаје „Али о том-потом" или пак, у нешто дословнијем и много гломазнијем преводу: „Али оставимо то за неки погоднији тренутак" (*But fitter time for that*). Мало касније изјављује да јој жели упутити једну молбу или, можда тачније, предлог (*motion*) „који се тиче њене среће" или, опет би био

тачнији превод, њене *добробити*, њеног *благостања* (*I have a motion much imports your good*). Тим пре што одмах потом прецизира „Што је моје то је ваше и што је ваше то је моје" (*What's mine is yours, and what is yours is mine*) – несумњиво далеко најромантичнији могући начин за изјаву љубави. И опет не чека одговор него све присутне позива у двор. И ту је крај. Иако је оба пута молби, односно предлогу претходило једно „ако", има се ипак неодољив утисак да је то само из учтивости, да је то за њега пука формалност и да он ни у једном тренутку себи не поставља питање да ли она жели да се уда за њега. Или, пре свега, да ли уопште жели да се уда. Треба ли подсећати на чињеницу да се Изабела припрема за монашки живот и да је већ искушеница у једном самостану? И треба ли из свега макар и невољно извући унеколико неугодан закључак, који се тихо и неупадљиво а ипак неизбежно и јогунасто намеће, да су њене жеље и њено мишљење за војводу сасвим небитни, као да му она у сваком случају свој пристанак дугује, као да је то обавезна цена за спасавање њеног брата? Што је, уосталом, на известан начин и натукнуто ако не и истакнуто паралелизмом *for his sake / for your sake*, можда случајним а можда и не, приликом прве понуде брака коју вреди пажљиво прочитати како би се избегле грешке и неспоразуми (*If he be like your brother, for his sake / Is he pardoned; and for your lovely sake, / Give me your hand and say you will be mine*). Јер тај паралелизам се често преводи са „њему за љубав" / „вама за љубав", што је овде, благо речено, прилична бесмислица и ваља му обавезно претпоставити много прозаичније „њега ради" / „ради вас" или „за његово добро" / „за ваше добро". И кад смо већ ту, не би ли било и оправдано и потребно указати на паралелизам између војводиног и Анђеловог понашања? Наравно, не може бити ни говора о њиховом изједначавању, али ако је Клаудијева глава залог, није ли војводино тражење накнадног плаћања цене за њу путем углађене понуде брака у неку руку пандан Анђеловој суровој уцени?

Но све ово већ увелико залази у другу област и подразумева примену једног другог, у овом контексту можда најбитнијег критеријума, на самој граници између ситуационих и динамичких јер припада заправо и једнима и другима, а то је питање хтења, жеље, намере, укратко слободне воље у избору партнера. Ако се у том светлу посматрају сва четири пара, највише и пре свега боде очи свакако чињеница да је само један од њих [К-Ђ] заснован на обостраној жељи. О пару [В-И] је о овом питању већ доста било говора, а за преостала два, [А-М] и [Л-Кт], без устезања се може рећи да су шантави и суштински распарени јер у оба има бар један од чланова или није нимало вољан да се венча са одређеном му особом, као што је случај са Анђелом, или се томе чак, као што је случај с Луцијем, жестоко противи, док се о Кејт и њеним евентуалним жељама или отпорима не зна ништа. Било како било, с обзиром на то да је овим мужевима брак такорећи замена за смртну казну, остаје да се нагађа какве све будуће брачне радости очекују њихове жене у угодној топлини будућег породичног гнезда.

С овим у непосредној вези ваља се позабавити и индивидуалним мотивацијама које имају извесног удела у образовању парова и као такве нуде још три важна критеријума за њихово описивање у овом контексту, а то су љубав, секс и новац. Љубав је необично скупа и ретка роба у овом завршном четвороуглу. Применом овог критеријума испоставља се опет да је пар [К-Ђ] због кога је и настало целокупно замешатељство сасвим усамљен, нека врста часног изузетка, јер има ексклузивитет узајамне љубави. Што се пак тиче осталих парова, ту овај критеријум извлачи на видело прилично шаренило и обиље питања без одговора. Нема сумње да је пар [А-М] асиметричан и кљаст будући да је Маријана заљубљена у Анђела, али не и он у њу. Насупрот овоме, све је сумњиво кад је реч о пару [В-И] јер се војводина понуда брака не може сматрати довољним доказом љубави, а одсуство било каквог Изабелиног одговора оставља њена осећања под знаком питања. Најзад, и у пару [Л-Кт] односи су бар делимично упитни јер док је сасвим могуће без много колебања устврдити да Луције није заљубљен у Кејт, о њој и њеним осећањима нема апсолутно никакве информације.

У тесној вези с овим је, наравно, и питање секса за које се, помало мимо очекивања, испоставља да је доста једноставно. За разлику од пара [В-И], поводом

свих осталих се може рећи, по освештаној формулацији, да је „брак испуњен". Додуше с неким не баш неважним модулацијама: полно општење је био свестан и вољан чин у случају Клаудија и Ђулијете, Анђело је био жртва „постељне подвале" (*bed-trick*) и мислећи да спава с Изабелом спавао је с Маријаном, а за Луција и Кејт се не може знати да ли је њихов однос био спонтан или комерцијалан.

Најзад, не треба изгубити из вида ни улогу коју новац може имати у већини случајева. И овде се пар [В-И] мора оставити по страни јер нема било какве индиције на основу које би се могло закључити супротно. Сви остали и према овом критеријуму имају нешто заједничко јер се може тврдити или бар само претпоставити да за све има одређену важност: Клаудио и Ђулијета су запали у невољу јер су одлагали регулисање своје везе у очекивању решења проблема око мираза; Анђело је био раскинуо своју веридбу с Маријаном јер је она после породичне несреће напрасно била лишена мираза; за Луција и Кејт се, као што је управо речено, не зна са сигурношћу да ли је у њиховом случају посреди обострана сексуална привлачност или једносмерна пословна трансакција.

Све у свему, *happy-end* који краси *Меру за меру* није нимало изузетан по томе што се у нечему огрешује о вероватност и уверљивост – то је неоспорно одлика многобројних комедија, с *Тартифом* на челу који у том погледу вероватно представља врхунац. Овде је у питању нешто сасвим друго – невиђен раскол између речи и дела, јединствен продор свеприсутне дволичности, која је ионако већ прожимала заплет, и у расплету који би требало да буде олакшавајући, или је бар представљен као такав. Јер за крај који карактеришу напречац склопљени и склепани, нескладни и нежељени бракови, неки од њих под суровом принудом, такорећи са џелатовом секиром за вратом, не може се баш тек тако и без устезања рећи да је заиста *happy*.

А кад се мало боље размисли, не треба много да би се дошло до закључка да то важи и за *Тартифа*. А вероватно и за низ других комада, само можда у мањој мери или на мање уочљив начин.

Оба комада имају, дакле, „срећан" завршетак, сагласно једној конвенцији. Додуше, конвенције се не морају увек поштовати, па се доиста често и не поштују. Зато нипошто није неважна и безначајна одлука да се ипак поштују, макар и на невероватан па и апсурдан, ако не и управо што апсурднији начин. Тако се подвргавају ироничном коментару не само театарске конвенције него, у крајњој инстанци, и живот и друштво о којима тај театар говори. Да ли је допуштено у томе назрети прве премисе или далеке претече једног другог још много разбарушенијег и иконокластичнијег театра који ће се појавити свеједно да ли коју годину, коју деценију или који век доцније?

Савршено сам свестан да је овакво читање Шекспира и Молијера врло лично (иако можда не потпуно усамљено, ко би га знао?), али и врло обојено или прожето представама, свесним или не, о свету и схватањима нашег доба. Што никако не значи да је и произвољно. Свако читање је лично и огрезло у своје време, то је његово битно и неизбежно својство које га, међутим, не спречава да буде и оправдано тачно у оној мери у којој се ослања на текст одустајући истовремено од искључивости.

LAME HAPPY ENDING

Abstract: In a comparative analysis of Moliere's Tartuffe and Shakespeare's Measure for Measure, the author examines the elements of plot composition, showing that writers use different motivational procedures to explain the relationships between dramatic characters. In other words, the motivation comes from scenic, theatrical reasons, and not from the logic of dramatic actions. The common denominator for both dramatic texts is the *deus ex machina*, the solution that brings the end of the theatrical play to the expected, but no doubt, to "lame happy ending" that, according to the established custom, belongs to comedy.

Key words: Shakespeare, Moliere, plot, Measure for measure, Tartuffe, characterization of the hero, parallelism, actantial roles.

Бошко Сувајџић

ИГРЕ ВАСКА ПОПЕ

У 13 песничких слика

Бошко Сувајџић
Филолошки факултет,
Универзитет у Београду
boskosuvajdzic65@gmail.com

примљено 9. 10. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

ЛИКОВИ

Неки, Нека, Неко
Васко Попа
Вук
Остали (неколико глумаца за масовне сцене, углавном задужени за акте физичког, вербалног, политичког насиља)

Позорница је издељена на три дела. У једном су Неки, Нека, Неко и остали, то је већи, централни део, предвиђен за сценску игру и пантомиму. У другом су Попа и Вук. У трећем је хор.

ВУК (*Излази на сцену*.): Ако сам ја вук
На вучјој земљи међу вучјим народом под вучјим небом
Он је онај који се са вуковима игра
Вучји пастир, вучји светац, вучји бог
Товар соли у вучјој утроби
Песмоносац из предачких јазбина
Задужбина од звездане плавети

ПОПА (*Излази на сцену, рукује се са Вуком, поклања публици*):
Наша народна поезија цветала је и сазревала у самом срцу столетних ноћи. У току тамних векова створен је златни век наше књижевности. Наша класика једина и права.

1. ПРЕ ИГРЕ
Зорану Мишићу

Сценографија: кутија, лопта, балон.
Неки *носи Сунце (лопта, балон)*. Нека *га пробуши (ножем, иглом, ноктом)*. Неки *се ухвати за око, ослепи. Вади из кутије друго Сунце.* Нека *и ово пробуши.* Неки *се хвата за друго око. Ослепи. Трчи на све четири стране сцене. Сваки пут скине повез, гледа пажљиво око себе, враћа повез.*
У исто време док Неки *трчи,* Нека *се врти око себе покушавајући да дохвати Сунце (лопта, балон), као да бере јабуке.*
На тобогану је Неко. *Он се све време спушта надоле, пада у дубину уз језиви, пискави врисак. Сваки пут падне и преврне се три пута. Брзо трчи горе и спушта се поново.*
Неки, Нека, Неко *рецитују песму, најбоље стих по стих, уз гестикулацију примерену садржини песме*:

Зажмури се на једно око
Завири се у себе у сваки угао
Погледа се да нема ексера да нема лопова
Да нема кукавичјих јаја

Зажмури се и на друго око
Чучне се па се скочи
Скочи се високо високо високо
До наврх самог себе

Одатле се падне свом тежином
Данима се пада дубоко дубоко дубоко
На дно свога понора

Ко се не разбије у парампарчад
Ко остане читав и читав устане
Тај игра

2. КЛИНА

Сценографија: џиновски чекић од стиропора, бодљикава жица.
Неки *се нагло усправи, руке испружи увис, ушиљи се као клин.* Нека *узима џиновски чекић (од стиропора) и удара га по глави.* Неко *му се хвата за ноге и чупа га, као репу. Онда се* Неки *спусти на колена, па падне ничице на тле. Његово место заузима* Нека*, па* Неко. *Тако се смењују, у правилним размацима.*
Улазе, у радничким комбинезонима, Остали. *Они стају у круг око ове живе скулптуре. Мере, па разапињу бодљикаву жицу око њих. После сваке промене играча прићу корак ближе. Тако се круг сужава, док играчи у потпуности не буду скривени живим телима.* Неки, Нека *и* Неко *рецитују песму. Унисоно, механички, без емоција. Онда пообарају играче као кегле и отрче са сцене.*

Један буде клин други клешта
Остали су мајстори

Клешта дохвате клин за главу
Зубима га рукама га дохвате
И вуку га вуку
Ваде га из патоса
Обично му само главу откину
Тешко је извадити из патоса клин

Мајстори онда кажу

Не ваљају клешта
Развале им вилице поломе им руке
И баце их кроз прозор

Неко други затим буде клин
Неко други клешта
Остали су мајстори

ВУК: Ако сам ја вук
Он је онај коме је утроба из сећања процветала
Туле му из чељусти разјапљеног бескраја
Крстоносни преци
Даљине му једу из погледа из дланова ничу градови
Легу му се младунци из бокова репатих звезда
Као мишји брабоњци
Лижу скорелу крв времена са сапи

ПОПА: То је оно раздобље наше литературе које из непојамних даљина сјаји својом чудесном лепотом и које није престало и неће никад престати да обасјава песничко стварање на овој шаци земље под овим небом.

3. ЖМУРЕ

Сценографија: платно, сто, столица, књиге, кутија.
Нека *се увије у платно као мумија.* Неки *бесциљно тумара по сцени, отвара кутију, вади једну по једну књигу, баца је преко рамена, затвара кутију, подвирује се под тобоган. Обиграва око ње. Седа на столицу.* Неко *му измакне столицу. Пада доле.* Остали *узимају по једну књигу, седају за сто, у оделима, са краватама. Отварају књиге, рецитују. Како се рецитовање песме убрзава, тако један другоме све жучније прете, галаме, ударају песницама о сто. На крају се потуку, подрапају, почупају за косе. Враћају књиге у кутију.* Неки *закључа кутију.*

Неко се сакрије од некога
Сакрије му се под језик
Овај га тражи под земљом

Сакрије му се на чело
Овај га тражи на небу

Сакрије му се у заборав
Овај га тражи у трави

Тражи га тражи
Где га све не тражи
И тражећи њега изгуби себе

ВУК: Ако сам ја игра
На непочин-пољу под недолет-звездама
Он је онај који се са игром у коло хвата
Онај који стално обрће своје очи са чела на прочеље и обрнуто
Жеђ која пландује међу изворима
Даљина здељана на све четири стране погледа
Глас потеран седмоструком трлицом хајке

ПОПА: Народни песник као да још чини једно с природом око себе, још чује како цвеће расте, како се пиле леже из јајета, како се звезде множе. У његовој песми сама земља и сунце срце отворе и огласе се људским гласом. Његови ритмови изражавају и саму игру сунчевих зракова и ветрова и грана. Његовим очима и сам камен и дрво прегледају и стасају како само он, човек-песник, уме да стаса.

4. ЗАВОДНИКА

Сценографија: столица, кутија, књиге.
Неки *је столица.* Нека *му седне у крило. Мази се.* Неко *му изува ципелу и љуби ногу.* Остали *телима формирају облик врата. Један откључава браву, отвара врата, пролази, па он постане врата. Онда други пролази кроз врата. Трећи стоји са стране и врти главом, полако, па све бесомучније. Узимају књиге из кутије. Рецитују песму. Враћају књиге.*

Један милује ногу столице
Све док се столица не покрене
И да му ногом слатки знак

Други љуби кључаоницу
Љуби је како је само љуби
Све док му кључаоница пољубац не узврати

Трећи стоји по страни
Буљи у ону двојицу
И врти главом врти

Све док му глава не отпадне

ВУК: Ако сам камен
Он је клупче измилело испод камена
Јаје у свиленој кошуљици белутка
Златна смоква златна јабука
Не штеди ме у крви ме својој купа
Попила му врана змијску крв

ПОПА: Слушамо бескрајну песму народног песника, првог оца и сина наше домаће речи, првог њеног господара и служитеља, слушамо је и чујемо, скривену у њеном месу, исконску жилу куцавицу, која час славујски брује час олујно грми од предања до предања, све до оног које на наше песнике чека да га створе и предају сутрашњици.

5. СВАДБЕ

Неки *стоји на сцени.* Нека *и* Неко *му скидају комад по комад одеће. Онда му навлаче одело назад, уз еротску мимику и сензуално мажење.* Остали *долазе један за другим обучени као радници у каменолому. Певају: „Хајхо, хајхо, ми у рудник идемо!" Свако узима своју књигу и спушта испред играча. Онда се обрнутим редоследом враћају и свако односи своју књигу, као камен. Све се теже крећу под теретом, док на падну ничице на тле. Рецитују песму, у том положају.*

Свако свуче своју кожу
Свако открије своје сазвежђе
Које ноћ никада видело није

Свако своју кожу камењем напуни
Свако са њом заигра
Обасјан сопственим звездама

Ко до зоре не застане
Ко не трепне не тресне
Тај заради своју кожу

(Ова се игра ретко игра)

ВУК: Ако сам сунце
Вишак сам: свему свету један тањир доста

ПОПА: То присуство читавог свемира у свакој ствари чини од народне поезије неку врсту таблица по којима је створен свет, боље и тачније речено – таблица по којима би човек створио свет, такав да он у њему може да живи. Да живи онако како би он једино желео: човечно. Праслике тога света блистају ту пред нама, баснословне и непоновљиве.

6. РУЖОКРАДИЦЕ

Нека *је ружино дрво. Око врата јој венац од цвећа. Руке је изнад главе склопила у крошњу.* Неки *и* Неко *трче око ње млатарајући рукама као крилима.* Остали, *обучени у класична мафијашка одела, црна, откидају са дрвета по једну ружу па је затакну себи за ревер. Не прође ни трен, хватају се за груди као да су им на прсима змије или лоптице ужареног угљевља. Скидају сакое, кравате, панталоне. Трпају руже у уста, кидају и једу латице. Пењу се и спуштају низ тобоган. Падају. Трче укруг. Рецитују песму.*

Неко буде ружино дрво
Неки буду ветрове кћери
Неки ружокрадице

Ружокрадице се привуку ружином дрвету
Један од њих украде ружу
У срце је своје сакрије

Ветрове се кћери појаве

Угледају обрану лепоту
И појуре ружокрадице

Отварају им груди једном по једном
У некога нађу срце
У некога богами не

Отварају им отварају груди
Све док у једног срце не открију
И у срцу украдену ружу

ВУК: Ако сам ја цар
Он је онај који има три сина и пред двором златну јабуку
Која за једну ноћ уцвета и узре и неко је обере
А никако се не може дознати ко

ПОПА: Народни песник не исказује своју привржености природи (која му даје и одузима живот) тиме што слепо опонаша оно што је природа већ створила него тиме што примењује стваралачки чин природе на оно што он жели да створи. И та је примена својеглава, изненађујућа, необјашњива. Њени су плодови те златне јабуке из приче на гранатој воћки човекове маште.

ХОР: НЕКА ЛИТУРГИЈСКА ТЕМА, СТВАРАЊЕ СВЕТА.

7. ИЗМЕЂУ ИГАРА

Сценографија: огледало, чекић, столица, лопта и сл. Неки, Нека *и* Неко *су ван позорнице.* Остали *су раштркани по сцени. Свако је забављен својим послом. Један се чешља пред огледалом, други се удара механички чекићем по глави, трећи се спушта низ тобоган, четврти трчи с краја на крај сцене, пети баца лопту (балон, своју главу) у ваздух, шести говори жустро нешто себи у браду, седми скаче увис и сл. Рецитују песму.*

Нико се не одмара

Овај стално премешта своје очи
Стави их на леђа
И хтео не хтео пође натрашке
Стави их на табане
И опет хтео не хтео врати се наглавце

А овај се сав у уво претворио
И чуо све што се не да чути
Али му дојадило
И жуди да се поново претвори у себе
Али без очију не види како

А онај је открио сва своја лица
И једно за другим витла преко крова
Последње баци под ноге
И загњури главу у шаке

А овај је затегао свој поглед
Затегао га од палца до палца
Па хода по њему хода
Прво полако после брже
Па све брже и брже

А онај се игра својом главом
Хитне је у ваздух
И дочека је на кажипрст
Или је уопште не дочека

Нико се не одмара

8. ЈУРКЕ

И у песми Јурке понавља се модел игре скривања и трагања што траје до уништења и истребљења. Неко *је пас. Држи књигу као кост у зубима. Њуши около, режи, лаје, арлауче, завија, шени.* Нека *му отграби књигу-кост, бежи. Он је стигне, гребе, уједа.* Неко *притрчи, зграби књигу-кост и закопа је у земљу (скрије је у кутију).* Остали *долазе четвороношке, одрпани, кљакави, прљави, нишчи. Сви весело лају и врте су укруг. Рецитују песму.*

Једни одгризу другима

Руку или ногу или било шта

Ставе то међу зубе
Потрче што брже могу
У земљу то закопају

Други се разјуре на све стране
Њуше траже њуше траже
Сву земљу раскопају

Нађу ли срећни своју руку
Или ногу или било шта
На њих је ред да гризу

Игра се наставља живо

Све док има руку
Све док има ногу
Све док има било чега

ВУК: Ако сам вук у играма побеђени
Ухваћен у гвожђа
Он је онај који на мојој крви гради ћуприју
На мојим коленима и раменима пребијеним
Шенлучи

ПОПА: Зато нам се највећи песници, из деценије у деценију, из века у век, и враћају живим, вечито живим изворима народне поезије. Дубоко ту у песничком тлу нашег језика (ван кога се не може учинити ниједан крилати корак у поезији) леже, често запретани под маховином и песком заборава, извори наших великих, прошлих и будућих песничких токова.

ХОР: НЕКА ПАНК ТЕМА, ГЛАСНА.

9. СЕМЕНА

Неко за катедром, држи предавање. Ватрено гестикулира, убеђује, прети, моли. Неки *и* Нека *седе за скамијом, нетремице гледајући Учитеља, заљубљено пратећи сваки његов гест. На један миг, отварају своје књиге и рецитују песму. На крају рецитовања скачу на ноге дижући руку стреловито увис у знак нацистичког поздрава.* Остали *стоје поред у црним униформама, са камама о појасу. Озбиљни су и мрки.*

Неко посеје неког
Посеје га у својој глави
Земљу добро утаба

Чека да семе никне

Семе му главу испразни
Претвори је у мишју рупу
Мишеви поједу семе

На месту остану мртви

У празној се глави ветар настани
И коти шарене ветриће

ВУК: Ако сам ја нож
Наг сивооки бодеж на средини Млечног пута
Он је онај који спава на моме сечиву
У змијски отров умочен
Рука која ме је хитнула у висину његова је
Осуђује ме на сопствену сенку

ПОПА: Загонетним, никада до краја одгонетнутим трагом те родне понорнице једино се може допрети до срца света и учинити да се чује један бар откуцај његов и гласом наше земље и наших људи.

10. ТРУЛЕ КОБИЛЕ

Остали *у класичним политичким оделима, са цигаром у устима.* Неки, Нека *и* Неко *се љубе са њима у знак поздрава. Онда одлазе и узимају из кутије сваки своју књигу. Стављају свако своју књигу око врата. Свака књига има број. Остали им скидају књиге и бацају их на замишљену ломачу насред сцене. Онда гестикулирају као да пале ватру. Остали играју бесомучно у кругу око ватре. Уморе се. Скидају одела. Остају у*

црним униформама, с пушкама на готовс. Формирају стрељачки вод. Неки, Нека *и* Неко *узимају свако своју књигу и стављају око врата. Један из стрељачког строја им веже очи. Сви УНИСОНО скандирају „После игре“.* Остали *пуцају. Одјекује плотун.* Неки, Нека *и* Неко *се хватају за главу. Други плотун.* Неки, Нека *и* Неко *се хватају за стомак, пресамићују се. Трећи плотун. Падају ничице. Онда попадају и* Остали.

Један другом буду камен на срцу
Камен ко кућа
Ниједан да се под каменом макне

И један и други се поломе
Да бар прст подигну
Да бар језиком цокну да бар ушима мрдну
Или да бар трепну

Ниједан да се под каменом макне
И један и други се поломе
И уморе и од умора заспе
И тек у сну коса им се дигне на глави

(Ова игра дуго траје)

ВУК: Ако сам ја смрт
Он је онај који ће најпрви доћи до мене
И узеће ме и бићу његова
А ви ћете сви остати на месту мртви
У својим животима

ПОПА: Једина светла, истинска традиција наше народне поезије је непрекидна инвенција и непрекидно откривање. При светлости те неугасиве традиције мора се ићи напред, мора се просецати нова, сопствена стаза у камену свога доба. Врлетна стаза подједнако опасна по бесмртност као и по смрт онога који њоме закорачи.

11. ЛОВЦА

Неко уђе без куцања
Уђе некоме на једно уво
И изиђе му на друго
Уђе кораком шибице
Кораком упаљене шибице
Главу му изнутра обигра

Главни је

Неко уђе без куцања
Уђе некоме на једно уво
И не изиђе му на друго

Печен је

ВУК: Ако сам ја седам
Седам корака према северу
Седам сунцомоља
Седам стараца храстова
Седам гугутки седам вечерњи
Он ће ме поређати
У седам дана у недељи
Седам небеских сфера
Седам латица ружа
Избројаће ме неизбројивог у песку
Једног по једног

ПОПА: Не смемо ту жилу хранитељку ни за тренутак изгубити из вида, не смемо допустити да се прекине. Где се она прекине, где се сасуши, звучне нам гране умукну, садашњост удари главом о зид, и онда, због, нема будућности.

12. ПЕПЕЛА

Једни су ноћи други звезде

Свака ноћ запали своју звезду
И игра црну игру око ње
Све док јој звезда не изгори

Ноћи се затим међу собом поделе
Једне буду звезде
Друге остану ноћи

Опет свака ноћ запали своју звезду
И игра црну игру око ње
Све док јој звезда не изгори

Ноћ последња буде и звезда и ноћ
Сама себе запали
Сама око себе црну игру одигра

ВУК: Ако сам ја поље
Недолет-поље Непочин-поље Косово поље
Он је млади месец што ми слаже руке у крстине
Тајнопис тршићког законописца
Биљурно дрво божурово
Онај који ми дели мој сопствени живот
Моју златну прошлост
Сипа ми снове у беле путире

ПОПА: Изговарамо у себи те древне, ко зна кад срочене песме, загонетке, пословице, враџбине, клетве и бајке, и оне искрсавају пред нама у новом, неслућеном сјају, у неначетој свежини, као да су данас настале. И тако ће бити докле год буде сунца и земље и нашег чаробног језика. Докле год буде наше стално обнављане љубави, увек друкчије и увек верне народној поезији.

13. ПОСЛЕ ИГРЕ

Најзад се руке ухвате за трбух
Да трбух од смеха не пукне
Кад тамо трбуха нема

Једна се рука једва подигне
Да хладан зној с чела обрише
Ни чела нема

Друга се рука маши за срце
Да срце из груди не искочи
Нема ни срца

Руке обе падну
Беспослене падну у крило
Ни крила нема

На један длан сад киша пада
Из другог длана трава расте
Шта да ти причам

ВУК: Ако сам ја кос
Црноризац међу птицама
Он је венцоносац јабуконосац верницима верно ребро
Оклопљени змај наоружан мачем језика
Рањава ме
Побеснелим жедним оружјем од слова
Мој прелепи вучји пастир
Сам себи светлозарна задужбина
Он је ноћ и запаљене звезде у црној ноћи
Умире на пољу косовом и увире у сунце
Свагда жив
Бог је тако допустио

ХОР: НЕКА ФОЛКЛОРНА ТЕМА, МОКРАЊАЦ.

ВУК, ПОПА, НЕКИ, НЕКА, НЕКО, ОСТАЛИ (УНИСОНО):
Ако сам ја вук
На вучјој земљи међу вучјим народом под вучјим небом
Он је онај који се са вуковима игра
Вучји пастир, вучји светац, вучји бог
Товар соли у вучјој утроби
Песмоносац из предачких тамница
Задужбина од звездане плавети

КРАЈ

Милош М. Радовић

ИГРЕ ВАСКА ПОПЕ ПО БОШКУ СУВАЈЏИЋУ

Споезијом у позоришту обично је увек проблем: или је има превише, па се поставља питање чему сценска инсценација када је за успех презентације сасвим довољан вешт рецитатор, или је има премало јер ју је „осакатила и прогутала" сценска игра инспирисана њоме. У својој суштини, чак и када је најкомуникативнија, поезија је са становишта драмске радње и сценске игре херметична.

Како ли је тек с оном која је у својој бити метафорична, сажета и згуснута до нечитљивости на прву лопту, апсолутно херметична и одбојна уколико за њу немамо кључ и шифру која је отвара? Таква је управо поезија о којој је овде реч, поезија мага речи Васка Попе.

„Поезију Васка Попе многи савременици су оцењивали као поезију бесмисла, надреалистичког бунцања (Милан Богдановић, прим. аут.) не препознајући смисао модерног поетског израза. Данас се његове песме не сматрају херметичним, неразумљивим. Напротив, Попин песнички израз се назива асоцијативним, елиптичним, метафоричним, са згуснутим песничким сликама.."[1]

У позоришту, где је двосмерна комуникација сцена–публика круцијално важна за успех подухвата, у одсуству радње, приче и карактера, поезији не иде лако. Тим пре је вредан подухват Бошка Сувајџића да широј публици поново скрене пажњу на величину и генијалност Попиних стихова, који су и после више од пола века од свог настајања и даље живи, свежи и модерни, као да су јуче написани. Попини стихови које је Бошко Сувајџић сценски оживео део су збирке *Непочин-поље*, објављене 1956. године. Збирка садржи четири циклуса песама, од којих је први циклус под називом *Игре* предмет овог коментара и састоји се из 13 песама. Није се случајно Сувајџић одлучио да циклус *Игре* буде носећи стуб његовог сценског концепта. Игре по дефиницији припадају сцени и позоришту, појам игре онтолошки јесте суштина позоришта. Истовремено, то је појам довољно широк да се њиме може дефинисати скоро све, почев од појединачног човека (homo ludens) до читавог спектра динамичких радњи везаних уз античке космогоније и митове све до савремених теорија о настанку човека и света. Филмови *Игре престола*, *Игре гладi*, јужнокорејска серија *Игре лигњи* само су неки еклатантни примери комерцијалне експлоатације динамичке структуре појма игре, а који су доживели

Милош М. Радовић
milos.m.radovic@gmail.com

Стручна критика:
примљено 16. 11. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

[1] http//krstarica/forum/page 7, преузето 16. новембра 2022.

светску препознатљивост.

Но вратимо се Попиним *Играма*. Циклус се, поменусмо, састоји од 13 песама. Уоквирују га песме *Пре игре* и *После игре*, а у средини циклуса је песма *Између игре* што га дели на две једнаке потцелине. Књижевна критика одавно је уочила „брижљиво израђену затворену композицију циклуса", која се састоји од три граничне песме плус по пет песама између, укупно 13 песничких слика. Ако се првих пет песама могу сматрати и доживети као песме стварања, живота и креације, онда су других пет песама оно супротно, песме разарања, умирања и нестајања. Наслови песама су такође необични и сви су дати у генитиву. Као и имена анонимних играча тих игара који се зову Неки, Нека и Неко. Они играју игре скривања, трагања и откривања.

„Односи у игри тако су постављени да једна група играча или један играч врши пресију на другог или другу. Игре су заиста то: приказ разних врста агресије над људима и над собом. Оне су јаким асоцијацијама везане за свакодневицу односа међу људима. У њима је приказан свет космички, људски, предметни."[2] Ово је тек једно од тумачења а има их безброј. То је увек тако када се сретнемо с великом поезијом и великим писцем, значењу његових речи никада краја. Намеће се питање да ли је адаптатор Бошко Сувајџић успешно реализовао свој ауторски концепт инсценације Попине поезије демонстрирајући пред нашим очима значења стихова великог песника у свој својој пуноћи и богатству чинећи их видљивим и по себи разумљивим?

Одговор је, несумњиво да! Концепт Бошка Сувајџића кореспондира с једном врстом сценског ораторијума. Имена играјућих (рецитујућих) ликова извучена су из Попине поезије (Неки, Нека, Неко), дидаскалије, описи мизансценских радњи дати су сажето и прецизно у стилу и духу Попиних стихова, скоро да помислимо да је адаптатор те описе директно преузео из његове поезије.

Улога Хора, карактеристична за ораторијум, наглашава спиритуалност и духовност сценски оживљене поезије градећи лук од музике надахнуте религиозном темом (литургије) преко савремене панк музике све до фолклорних нота нашег Мокрањца.

Од прве песничке слике па све редом до једанаесте, у прилици смо да пратимо мизансценске игре следећи мини наративне токове песничких слика, почев од дечјих наивних игри „жмуре" до оних трагичних и смртоносних игри моћи и „трулих кобила". Извођачи, глумци и перформери, убрзавају ритам „игре" из слике у слику да би их окончали у смртоносном крешенду. Сцена обилује елементима кореодраме, плеса, физичког театра, да би након трагичног крешенда сасвим неочекивано упловила у божанску тишину и неку врсту бестежинског стања. Слике 11 и 12, као и она гранична 13. слика (*После игре*) замагљене су и недоречене. Не знамо ко изговара стихове које чујемо или они долазе директно с неба, као да их изговара сам песник?! Но свеједно, главнина посла је обављена. До нас допиру Попини стихови, лишени сценске илустрације, сценом одзвањају само песникове речи које провоцирају осећања. То је поезија. Али то није све. Ту су још два играјућа лика који су присутни од самог почетка. Први је лик самог песника Васка Попе а други загонетни и мистериозни Вук.[3]

Ко је Вук, онај који од самог почетка поставља вечно питање ко је и шта је он (од кога је и од чега је) или живи симбол народа коме припадамо или је то добро знани Вук (Караџић, прим. аут.), онај лик из историје који је за све крив јер је сакупио расуто народно стваралаштво, сортирао га, упаковао и увезао за будуће

[2] Vasko Popa, Milena Arsić, str. 5 (https//kupdf.net/download/vasko-popa…), преузето 16. новембра 2022.

[3] „У српској митологији вук се сматра митским претком Срба и зооморфним обликом врховног српског бога Дажбога или Дабога, према једним изворима – бога сунца и кише, а према другим – бога подземног света. Под утицајем хришћанства Дабог је од бога сунца и кише и врховног бога Срба окарактерисан као персонификација зла, а његово име није се смело помињати. Помињање његовог имена до данас је опстало у клетвама 'Дабог да…', иако се ове речи често погрешно схватају као 'Да Бог да'. „Када су Срби примили хришћанство, Дабогов култ је замењен култом Светог Саве. Свети Сава је преузео готово све Дабогове карактеристике, посебно оне вучје, због чега се и називао заштитником вукова и 'вучјим пастиром'. Као што је то некада чинио Дабог, Свети Сава као мудрац обилази људе и решава њихове проблеме." (Васко Попа – Поклоњење хромоме вуку – и потомци вука, https://www.rasen.rs), преузето 16. новембра 2022.

нараштаје наших песника и књижевних стваралаца са ових простора, под овим небом?

Увођењем Васка Попе и Вука као играјућих ликова, Бошко Сувајџић значајно употпуњује ауторски концепт представљања Попине поезије. И то ради врло успешно. Ту се нема шта додати ни замерити. Поетика и мисија Васка Попе као песника јасно и недвосмислено је експлицирана: народна поезија и традиција су оно живо врело и инспирација којој треба тежити, спој модерног израза и традиције је спасоносни кључ који отвара божанске двери поезије, то је наша „од злата јабука".

Уосталом то потврђује и финале ораторијума. Хор изводи фолклорну тему, музику Мокрањца, док наши ликови понављају бесмртне стихове.

ВУК, ПОПА, НЕКИ, НЕКА, НЕКО, ОСТАЛИ
(УНИСОНО): Ако сам ја вук
На вучјој земљи међу вучјим народом под вучјим небом
Он је онај који се са вуковима игра
Вучји пастир, вучји светац, вучји бог
Товар соли у вучјој утроби
Песмоносац из предачких тамница
Задужбина од звездане плавети

Врло ефектно финале, које у потпуности испуњава задатак који је пред собом имао аутор.

Најзад, треба споменути да Попине стихове краси и дискретан хумор, присутан у готово свакој песми. Штета што аутор у дидаскалијама овај елемент, тако важан за Попину поезију, није више и прецизније експлицирао. Но то није нерешиво. Лако се може решити глумачком или редитељском надградњом, што се такорећи подразумева.

О значају музике, светла, кореографије и плеса за овај ауторски концепт скоро да је и сувишно говорити. Можемо само претпоставити које се све изражајне могућности ту налазе.

И на крају, у години у којој обележавамо век од рођења песника, објављивање овог рада у *Театрону* је за сваку похвалу. Тим више што је пред нама оригинални уметнички концепт посвећен песнику, написан сасвим у духу његове поезије.

БИОГРАФИЈА ВАСКА ПОПЕ

Васко Попа рођен је у Гребенцу код Беле Цркве 29. јуна 1922. године. Након завршене основне школе и гимназије, у јесен 1940. године уписао је Филозофски факултет у Београду, а студирао је и у Букурешту и Бечу. Једно време током Другог светског рата био је затворен у немачком концентрационом логору у Бечкереку. Након рата, 1949. године је дипломирао на Романској групи Филозофског факултета у Београду.

Појава Васка Попе у српској послератној поезији означила је снажан заокрет у односу на поетско стваралаштво његових савременика. Његова прва збирка песама *Кора* из 1953. године била је песничко откровење необичне форме и садржине, другачије од диктата актуелне политике и идеологије. Поезија Васка Попе одредила га је као зачетника српске послератне модерне поезије. Његов песнички израз био је језгровит, наклоњен афоризму и пословици. Писао је кратке стихове без риме и интерпункције, који су били блиски методологији српске народне поезије.

Васко Попа био је генерални секретар Друштва за културну сарадњу Југославије и Француске, а потом је дуги низ година радио као уредник у издавачкој кући „Нолит" у Београду. Објавио је осам књига поезије. Један је од најпревођенијих југословенских песника, а и сам је преводио са француског језика. Изабран је за дописног члана Одељења језика и књижевности САНУ 1972. године. Један је од оснивача Војвођанске академије наука и уметности у Новом Саду 1979. године. За свој књижевни рад награђиван је бројним наградама. Преминуо је у Београду 5. јануара 1991. године и сахрањен у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу. Њему у част 1995. године установљена је Награда „Васко Попа" која се додељује за најбољу књигу песама на српском језику.

Биографија преузета са сајта Српске академије наука и уметности. https://www.odlikovanja.sanu.ac.rs/web/rs/darodavci/vasko-popa, приступљено: 21. 11. 2022.

БИОГРАФИЈА БОШКА СУВАЈЏИЋА

Бошко Сувајџић (1965) је редовни професор на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду и председник Скупштине Вукове задужбине. Заменик управника Међународног славистичког центра (Филолошки факултет, Београд), члан УО Задужбине „Десанка Максимовић", члан председништва Удружења драмских писаца Србије. Био је први председник Удружења фолклориста Србије од његовог обнављања (2014–2020). Председник и члан жирија за доделу угледних научних и књижевних награда и признања (Награда „Дејан Медаковић"; „Златни кључ" Смедеревских вечери поезије, Одбор за доделу награда у науци Вукове задужбине и др.).

Објавио више научних монографија, студија, приказа и расправа у домаћој и страној научној периодици. Приредио и уредио низ књига и зборника радова.

Главни је и одговорни уредник *Данице* Вукове задужбине (2020) и члан редакција часописа *Анали Филолошког факултета* (Филолошки факултет, Београд), *Књижевност и језик* (Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд), као и уредништва едиције *Савремена српска драма*, коју издаје Удружење драмских писаца Србије. Био је главни уредник *Годишњака Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима* (Филолошки факултет, Београд, 2005–2020).

Бошко Сувајџић је за књигу *Иларион Руварац и народна књижевност* добио награду Вукове задужбине за науку у 2007. години, а за књигу *Певач и традиција* награду „Миле Недељковић" за најбољу фолклористичку студију објављену у 2010. години (Аранђеловац).

Проф. др Бошко Сувајџић је као председник Међународног комитета слависта (2013–2018), са сарадницима, организовао историјски XVI Међународни конгрес слависта, први у Београду, са преко 1.000 учесника из 43 земље Европе и света у којима се изучава славистика.

У едицији „Изабране драме" Удружења драмских писаца Србије изашла му је књига изабраних драма *Перитеорион* (2015). За збирку песама *Сонети. Ватре* (2013) добио је награду Задужбине Веселина Лучића за најбоље књижевно остварење наставника и сарадника Универзитета у Београду за 2014. годину. За збирку *Anima viva* (2016) добио је награду „Мирослав Антић", а за књигу изабраних и нових песама *Направи ваздух* (2018) „Печат вароши сремскокарловачке". Добитник је и награде „Раваничанин" Српске духовне академије Параћин (2020) за укупан допринос српској поезији.

Проф. др Бошко Сувајџић је добитник награде „Златни беочуг" Културно-просветне заједнице Београда за трајни допринос култури Београда (2016) и „Вукове награде" за свеукупни допринос развоју културе у Републици Србији и свесрпском културном простору (2018).

Александра Јакшић

НАШЕ СВЕТЛО У ПАРИЗУ[1]

Изложба Музеја позоришне уметности Србије „Српско позориште у Великом рату“, чији аутори су музејски саветници Мирјана Одавић и Јелица Стевановић, отворена је у Културном центру Србије у Паризу 17. новембра 2022. На свечаности су говориле директорка Музеја позоришне уметности Србије Весна Буројевић, директорка Културног центра Србије Натали Бељански и ауторке, а отварању је присуствовао и Његово преосвештенство владика Јустин.

Свега три недеље пре свог 72. рођендана, Музеј позоришне уметности Србије се после 35 година поново представио у Паризу, овог пута значајном, занимљивом и пригодном темом о Првом светском рату, периоду који је тесно повезао српски и француски народ.

Током четири године најстрашнијих и најсуровијих, до тада незамисливих страдања и разарања, позоришни живот на територији данашње Србије замире, али се преноси ван граница земље, свуда где се наш живаљ зауставио – од Крфа и Корзике, преко Солунског фронта, Бугарске, Мађарске, Аустрије, Француске, па све до Туниса.

Александра Јакшић
alexandra.jaksic@gmail.com

Позоришта су ницала и дејствовала на фронту, у паузама између напада, у војничким и заробљеничким логорима, у реконвалесцентским центрима. Настајала су на иницијативу глумаца и других професионалних уметника, али и тамо где их није било. Публика је у представама налазила утеху и контакт са отаџбином, а наша команда – медиј за подизање морала војника и цивила.

Једину професионалну трупу је чинио ансамбл предратног обласног позоришта у Битољу; било је то војничко Позориште „Тоша Јовановић“ које је деловало у

[1] Текст је објављен у часопису Лудус, бр. 209, децембар 2022. под насловом „Наше позоришне приче у Паризу“. За потребе *Театрона* урађене су одређене корекције.

На фотографији с лева: музејска саветница Мирјана Одавић, ауторка изложбе; Весна Буројевић, директорка Музеја позоришне уметности Србије; Натали Бељански, директорка Културног центра Србије у Паризу; Музејска саветница др Јелица Стевановић, ауторка изложбе.

Солуну. Остале трупе су биле састављене од аматера свих струка који су се окупљали око професионалних уметника, али и самостално.

Импровизована а касније често и наменски прављена гледалишта су примала од неколико стотина до неколико хиљада гледалаца, међу којима је неретко било и страних официра, па и локалног становништва.

Столари, кројачи, молери, бравари, професионални и приучени, чинили су чуда: сандуци за муницију, столови и столице из логорских барака постајали су декор за салонске или историјске комаде; лимене кутије од гаса и зејтина – оклопи, калпаци, токе; џакови за храну и шаторско платно – народна ношња или дамске хаљине, а зечје крзно – хермелин на одежди српских средњовековних владара.

Публика је најрадије гледала родољубиво-националне комаде и комедије домаћих аутора, али играна су и дела светских класика. Неки текстови су срећним сплетом околности били пренети из земље у изгнанство, али најчешће су их глумци записивали по сећању.

Ауторке, уз велику помоћ Јована Тарбука који је креирао дизајн изложбе и пратећег каталога, приказују ову потресну причу на два нивоа Културног центра Србије у Паризу, смештеног у дивно старо здање наспрам чувеног Центра „Жорж Помпиду“. У партеру, који се види и кроз велики излог, акценат је на Српском војничком логорском позоришту у Лазуазу код Бизерте (Тунис, Африка) чији чест и увек радо виђен гост је био велики српски заштитник, француски адмирал Гепрат. Простором доминира триптих у бојама застава земаља домаћина и гостију – плавој, белој и црвеној – начињен од фотографије препуног гледалишта у чијем центру су званице са Гепратом на челу. На супротном зиду се налази реплика сцене овог позоришта, испред које су „живе слике“ сачињене од избора грађе коју чува Музеј позоришне уметности Србије, допуњене документарним снимцима из архива Југословенске кинотеке. За музичку подлогу ове видео-презентације, чији аутор је Предраг Тончић, коришћена је „Спомен кантата за солисте, мешовити хор и симфонијски оркестар ‘Албанска голгота’“, којом је диригент Љубомир Бошњаковић својевремено изразио лично сећање на тешке дане у збегу и логору.

На спрату се прича наставља фотографијама и другим материјалом из збирки Музеја који сведоче о раду других најзначајнијих српских ратних театара, а посетиоце и овде дочекује видео-презентација, овог пута уоквирена репликом сцене Позоришта Вардарске дивизије. Цео простор је испуњен и стојећим фигурама појединих глумаца у улогама, међу којима је и „заштитни знак“ изложбе Милан Јовановић у насловној улози комада „Риста резервиста“ Бране Цветковића.

У Граду светлости заблистали су Музеј позоришне уметности Србије и историја српског театра.

Весна Крчмар

МОНОГРАФИЈА О ЈОВАНКИ БЈЕГОЈЕВИЋ

Вера Обрадовић Љубинковић:
Јованка Бјегојевић: *Птицо, не склапај своја крила*,
Удружење балетских уметника Србије, Београд, 2022.

Весна Крчмар
vesnakr@eunet.rs

Приказ:
примљено 19. 11. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

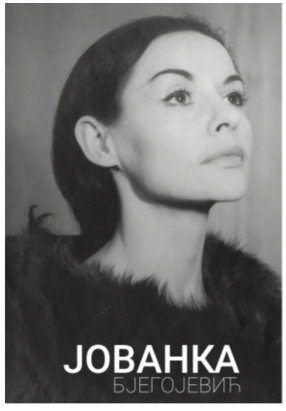

У години у којој се обележава век Балета Народног позоришта појавила се значајна књига о примабалерини Јованки Бјегојевић. Велики датум у историји Балета Народног позоришта достојно је обележен монографијом једне од наших најзначајнијих послератних балетских уметница.

„Постоје уметничке личности које своје саговорнике проналазе тек у будућим, за њих далеким, недоживљеним временима. Примабалерина Јованка Бјегојевић је једна од њих", забележила је Вера Обрадовић Љубинковић на крају предговора.

Верујемо да је ова узбудљива животна и уметничка прича ишла у сусрет данашњем читаоцу и да су чином објављивања књиге донекле ублажени сви неспоразуми и неправде којима је током живота велика уметница била изложена.

Вера Обрадовић Љубинковић се у свом у дугом мисаоном поистовећивању са уметничким бићем Јованке Бјегојевић, у помном проучавању докумената, који су остали као неми трагови њеног живота, толико сродила да је „проговорила" кроз књигу Јованка и да је остварила врхунац „да је књигу писала Јованка", јер је она била „духом стално присутна". Била је то њена лепота писања, уметност игре неосетно је претворила у уметност речи. Монографија о Јованки Бјегојевић садржи све елементе студиозног истраживачког рада, театролошке анализе, али то је још нешто више, јер је поетски приступ створио романсирану животну причу која се развија у мноштво животних рукаваца што прекривају преко четиристо страница. Богата и разнородна грађа подељена је на поглавља: 1. *Детињство, одрастање, школовање Јованке Бјегојевић*; 2. *Професионални живот Јованке Бјегојевић*; 3. *Личност Јованке Бјегојевић*; 4. *Биограм*; 5. *Литература*.

Када сам преузела књигу, а игром случаја то је било 3. октобра, за време једног скупа у Српској академији науке и уметности, док сам је задивљено листала, приметила сам да нема индекса имена. Запитала сам се зашто, али у тренутку сам имала одговор: бројна имена једноставно су се улила у само једно, велико име Јованка Бјегојевић.

На самом крају књиге налази се *Биограм* Јованке Бјегојевић, садржи четрдесет две странице, креће од почетне тачке, рођења 28. септембра 1931. у Прњавору у породици са још два брата. Завршава се: Умире 30. августа 2015. у Дому Бежанијска коса. Јованка Бјегојевић је сахрањена на Новом гробљу, у Алеји заслужних грађана 5. септембра 2015. Као да је сам чин смрти нивелисао равни, потро неправде и понижења за живота и одвео је у алеју најзначајнијих, чијим именима се обележавају улице. Између та два датума: рођења и смрти, односно сахране у Алеји заслужних грађана, дневнички је урађен календар њеног живота.

Ауторка је истражила међуратну и ратну штампу. Тако бележи и њен први играчки јавни наступ на позорници у Прњавору поводом Нове године, за који ју је припремила породична пријатељица Хартман. Наравно, истражила је и сву послератну штампу и укључила све критике у земљи и иностранству.

Темељно проучавање писане заоставштине, промишљање, ехо свих разговора с великом уметницом, водили су ауторку у „прецизну" артикулацију поглавља. На почетку сваког поглавља мото, Јованкин запис, суштина њеног осећања свих тешких и узвишених уметничких догађаја и периода у животу. Рецимо, у поглављу *Неостварене улоге* – „Очајна је што не може да се оствари као балерина у својој земљи" – објашњава све.

Интригирао ме (под)наслов књиге *Птицо, не склапај своја крила*. Схватим, на основу поглавља које посвећује двадесетогодишњици рада, где се појављује мото: „*Птицо, не склапај своја крила* Енрика Јосифа је први и једини балет написан за мене. Тематски ми је одговарао; омогућио ми је да изразим осећања која занемарујем у приватном животу. Сцена ми је и иначе давала шансе да доживим оно што сам у животу намерно запостављала" (стр. 195). Балет, лирску поему у четири играња *Птицо, не склапај своја крила* на стихове Рабиндраната Тагоре и музику Енрика Јосифа поставила је Вера Костић. Премијерно је изведен 7. октобра 1970. године у оквиру отварања другог БЕМУС-а на сцени Народног позоришта, под диригентском палицом Бориславa Пашћана. Месец дана пре тога Јованка је поднела оставку на месту шефице Балета. Музика је писана по поруџбини Народног позоришта и представља прво дело Енрика Јосифа за балет, а сценарио и кореографску поставку је сачинила даровита кореографкиња Вера Костић, којој нису често пружане прилике за ауторско стваралаштво. Стихове је говорила глумица Ксенија Јовановић, а соло алт певала је Бреда Калеф. Кореографкиња и композитор су Тагорине стихове користили као универзалну причу о жени, тематизујући проблем бола, чежње, разочарања и неисцрпних снова, били су инспирисани Јованком Бјегојевић, која је виртуозним играчким, а истанчаним глумачким умећем блиставо и одуховљено нијансирала тумачени лик.

Балетска критика у *Политици* бележи: „Јованка Бјегојевић, која је током целог извођења остајала на сцени у жижи свега збивања, изнела нам је и овога пута своју техничку усавршеност и чудесну моћ психолошког нијансирања сукоба жеља, нежности, радости, заноса, ограничења и туге." Јованкин плес не траје дуго, убрзо после прославе повлачи се са сцене.

Вера је дошла и до свих критика писаних о Јованки. Није хтела да се читалац сам креће међу цитираним балетским записима већ нас је стручно водила. У аустралијском часопису *Music and Dance*, 1960. године, о Јованки Бјегојевић пише се веома позитивно, као о балерини аристократског соја, с дугим елегантним линијама топлог романтичног стила који подсећа на примабалерину Берјосову (Светлана Николајевна Берјосова, 1932–1998).

Новозеландски дневни лист *The Press* објављује чланак под насловом „Enthuiastic Welcome For Borowansky Ballet" (20. 5. 1960) (C.E.S.) поводом наступа у Краљевском театру. Програм је отворен другим чином

Лабудовог језера, који је био леп као и увек. Одета Јованке Бјегојевић није била романтична као што се могло очекивати. Њено извођење открило је задивљујуће лебдење и технику обележену деликатношћу и дискрецијом. Јованка Бјегојевић се у многобројним насловним улогама утврдила као једна од компанијиних највећих вредности. Чим се појавила, било је очигледно да су њена извајана фигура, лепота лица и стила веома блиски идеалу.

Препознатљива је била по Жизели, у којој је зналачки задржала невиност и радост сељачке сцене, да би њена сцена лудила била истински драматична. Сматрана је техничким прецизном и глумачки сензитивном балерином. Њена игра је описивана као поетска толико да је гледаоце остављала без даха. Показала је уметничке квалитете које ће је начинити омиљеном. Жизела јој је била једна од најдражих улога, али је истицала да воли модерни балетски репертоар, онај у коме личност може да дође до већег изражаја, који није само питање форме и технике.

У Паризу је Јованка Бјегојевић пленила и освајала широки аудиторијум. Посебно се истицао и остао упамћен већ поменути дирљиви плес у Сен-Сансовом балету *Смрт лабуда*. Балетске врхунце досегла је у далеком свету, у Борованском балету у Аустралији, у Трупи Бабилеа у Паризу, али желела је да се врати у своју земљу.

Чезнула је за земљом иако је била толико усредсређена на рад да понекад није била свесна где се налази. Када је стигао позив из Народног позоришта да се врати, обрадовала се више него икад у животу. Ауторка уме у виду малих медаљона да убаци лирски запис.

Тако о значају Прњавора читамо на 285. страни *Уместо закључка*: Повратак у родни Прњавор 1967. године био је врло дирљив и посебан. „Прво сам потражила кућу у којој сам се родила. Укућани су ме питали кога тражим. Никога! – одговорила сам. Тражим своје детињство. Објаснила сам им да сам кћерка Томе Бјегојевића и то је било доста: за тили час скупило се много људи. Па онда из једне куће у другу, не можеш никога да одбијеш... Код тетке сам стигла тек послије два сата. Кад код ње пуно двориште дјеце: траже аутограм. Била сам веома срећна.“ *На крају свих великосветских путовања, родни Прњавор јој је омогућио оно за чиме је чезнула кроз цео живот*: *долазак истинске среће, осећања прихваћености и потврђеност од стране својих сународника*. Тако је Вера сажела у језгровиту реченицу њен емотивни нуклеус који ју је хранио и коме се враћала, а био је то њен родни град, варошица, боље рећи, и топли људи у њему, какви се само у Босни могу сусрести.

Међу седамнаест савременика који су писали о Јованки Бјегојевић издваја се текст Мирјане Карановић, која је с дугогодишњим искуством педагога глуме препознала у својој професорки Јованки Бјегојевић, с почетка студија, беспоговорну посвећеност уметности, усамљеност као животну неминовност код људи тог кова. Употреба тела код глумца резултат је ванредног објашњења и показивања покрета у току студијског рада. Чини ми се да би то могао да буде један од програмских текстова на свим нашим глумачким академијама.

Сада, с велике временске дистанце, у сећању на своју професорку носи првенствено осећање усамљености. Била је једна од особа које улазе у живот студената, јер га на одређен начин обликују, остављају траг, који тек после неколико деценија израста у спознају. Посејала је семе о жртвовању, о посвећености, о лојалности, о амбицији, о моралу, о томе да ниси усамљен. Верује да је Јованка просто желела да буде велика балерина и да је много тога дала да оствари тај циљ. Инсистирала је у настави на традиционалном, класичном тренингу тела. Све што се научи из врло строге контроле тела које захтева класични балет бар је нешто из чега после може тело да се креће на разне начине и у разним формама. Посебно се то односи на модерне-класичне плесове (од валцера, полке, менуета). О томе Мирјана Карановић сада говори „као њиховом малом благу које су понели из те школе“. После дугогодишњег педагошког искуства Мирјана је свесна да млади имају много енергије, а мало свести о томе зашто је нешто што уче важно. И она је размишљала шта ће јој менует, где ће то употребити. Суштина је у томе да се своје тело

употребљава на најразличитије начине. Посвећеност ономе што ради на сцени је иста посвећеност коју је препознала и код Јованке Бјегојевић, али је свесна да је балет много тежа уметност. Јованка Бјегојевић је знала не само добро да покаже него и да те коригује, да објасни шта треба да радиш да би постигао резултат. У свим уметностима могуће је неке ствари објаснити теоретски, али свако мора проћи кроз искуство, мора пробати, мора видети како то функционише, како се до тога долази. То није дефиниција која се учи и научи напамет да би стекао неко знање. То је знање које тело мора да усвоји. Код врхунских уметника мора да се повеже на још неким нивоима, као што су ментални, емотивни. То је нешто неухватљиво, што није питање само мишића, држања, зглобова, него мисли. Велико знање код великог уметника сабира се у огромну магију, која креира нешто неконтролисано, која ствара нешто непланирано. То су непредвидиви токови. Таленат је само један од чинилаца у коме се тај живот ствара. „Код Јованке Бјегојевић је све то прича о чуду, о чуду уметности", закључује Мирјана Карановић.

Сарадња са ауторком у току припреме књиге успоставила се сасвим спонтано, од првог проверавања у листу *Позориште* једне награде с Јованкиним именом у току Југословенског балетског такмичења у Новом Саду 1986. године. Стизала су ми поједина поглавља, која сам с великим интересовањем читала, али чини ми се да је једно од најзанимљивијих био период њеног другог директорског мандата у Балету Народног позоришта, деведесетих година. Ту је прича о Јованки прерасла у причу о стању у нашем позоришту, посебно Народном позоришту у Београду, у периоду тешких деведесетих година. И када са ове временске дистанце посматрамо, постајемо свесни колико је разних политичких уплива прљало уметнички рад Јованке Бјегојевић, али и национално позориште, као уопште и целокупан позоришни живот. Ауторка се труди да што објективније и обиљем аргумената прикаже тужан, али и за друштво сувише сраман крај велике уметнице у дому за старе.

Посебно поглавље односи се на фотографију у овој књизи и уметнички удео Владимира Љубинковића, који је скромно потписан – дизајн, прелом и обрада фотографија. Урадио је огроман посао, уложио велики труд у оживљавање стотинак фотографија и докумената, тако да су ти ликовни елементи равноправни саговорници животне приче Јованке Бјегојевић. Речју, то је уметнички посао, без којег ова књига не би имала ореол једне од најзначајнијих балетских монографија урађених код нас. Успео је да обради и припреми фотографију од пре седамдесет-осамдесет година тако да она делује сасвим свеже. Фотографија непогрешиво прати текст, она је у подтексту ове чаробне књиге.

Особа која је пресудила Јованкину балетску судбину била је Радмила Цајић. Она се појављује на почетним страницама уз своје ученике у Балетској школи коју је водила. Ту су изванредне балетске позе, па на страни 24 имате утисак да видите тај Радмилин плес. Дивне су Јованкине фотографије с почетка њеног балетског хода у новогодишњем програму у Прњавору као девојчице, и касније, у Београду, када наступа на концертима школе током рата. Ту су снимци из балета који су обележили њен балетски живот: *Балет о једној средњовековној љубави*, *Заборављене свечаности*, *Лабудово језеро*, *Птицо, не склапај своја крила*, *Жизела*, Јованка с партнерима – Бранком Марковићем, Стеваном Гребелдингером, са Жаном Бабилеом, али у уверљивости не заостају ни документи, ђачка књижица, писма, потврда о захтеву за привремену боравишну визу 1956, чланство у Уметничком удружењу Аустралије, Мелбурн 1958. и још много, много сличних.

Пре поглавља *Биограм* налази се портрет Јованкин из Народног позоришта, изражајно лице, лепо, сензибилно, с крупним очима. Вама се чини да вас посматра, прати из дубине књиге. Била сам задивљена којом је техником ликовни уметник успео да све те дописе после шездесет- седамдесет година учини читљивим и видљивим у књизи. И зато је велика грехота што се имена ликовних сарадника у књизи не налазе у ауторском тиму, на корицама књиге већ морамо да

тражимо једну од претпоследњих страница да бисмо то видели. Сву грађу помно је регистровала и учинила приступачном Ива Игњатовић, без чије помоћи, такође, не би било могуће објављивање ове значајне књиге.

Књига *Јованка Бјегојевић*: *Птицо, не склапај своја крила* Вере Обрадовић Љубинковић је значајан датум у нашем балету, издаваштву, заслужује посебно признање, јер је вратила једну од наших највећих балетских уметница у високе уметничке сфере, у којим је битисала. Намењена је широком аудиторијуму – од љубитеља плеса, стручне јавности, историчара игре и позоришта, театролога, балетских критичара...

Весна Крчмар

ДИДАСКАЛИЈЕ — СЕКУНДАРНИ ДЕО ДРАМСКОГ ТЕКСТА

Сава Анђелковић:
Дидаскалије (од Стерије до савремене српске и јужнословенске драме)

Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад, 2022

Весна Крчмар
vesnakr@eunet.rs

Приказ:
примљено 19. 11. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

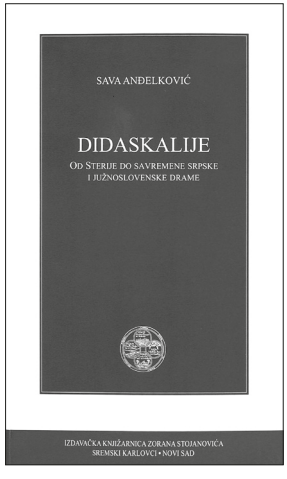

Сава Анђелковић нас је, после непуне две године од појаве књиге *Жорж Федо*, *Комедије у једном чину*, обогатио својом новом, за наше прилике, иновативном књигом *Дидаскалије* (*од Стерије до савремене српске и јужнословенске драме*). Као да само из његове стваралачке радионице ничу књиге за које се намеће мисао Исидоре Секулић, као мото: „Књига ова није нова, али није стара, него је знана и своја." Литература о позоришту, као и обавезна литература за студије драматургије, била би непотпуна без овакве књиге.

Цела књига је суптилна и слојевита анализа дидаскалија – углавном пишчевих белешки или напомена у штампаном тексту драме, а могу се сматрати драматуршком и театролошком чињеницом, као и разноврсним упутствима при читању или инструкцијама за извођење драме. Стилски се разликују од дијалошког текста драме и представљају говор самог аутора у драми. Њихов циљ је да допринесу обликовању драмског света и многе од њих се третирају као комплементарни део дијалошког текста, који га уоквирује. Иако неоправдано запостављане, дидаскалије су значајан чинилац у анализи драмског дела, јер се драма сагледава као књижевни текст и као њена сценска реалност.

Штампане драме се на исти начин обраћају ширем кругу читалаца, као и ужем кругу – глумцима и редитељима. Свако ко чита позоришни комад може, али не мора, да замишља његову сценску реалност. Али читалац ће, пратећи дидаскалијске индикације, уз све задовољство које му пружа реплички текст, боље перципирати пишчев наративни свет комада. Стога се истом будношћу прати дидаскалија као књижевна чињеница драмског текста и као елеменат евентуалне позоришне представе.

Дидаскалије, део драмског текста, заузимају знатно мањи простор у целини драмског дела, и занемарују се јер припадају само писаном тексту, функционишу као оперативне лингвистичке „наредбе", намењене да буду сценски транспоно-

ване. Читаоцима дидаскалије помажу, мада они неретко констатују да им тај споредни текст успорава или омета праћење драмског тока.

Дидаскалије су посебно корисне редитељима при првим читањима драме (касније их занемарују), као и њиховим сарадницима: сценографу, костимографу, композитору и мајстору светла. Одређене врсте дидаскалијског текста углавном су индикативније од дијалога, али последњу реч за њихово постојање нема драмски аутор већ редитељ. Глумци дидаскалије најчешће занемарују, јер их не изговарају. У припреми улоге подвлаче једино текст својих реплика (и шлагворте на исте), а у процесу рада на улози покушавају да створе нешто што би пре било само „њихов", а не пишчев лик. Скоро да нема позоришних критика које помињу однос редитеља према секундарном драмском тексту. Заиста су ретки рецензенти представа који (поново) прочитају драму пре одласка у позориште; углавном се задовољавају информацијама из позоришних програма представе коју гледају.

Нова књига Саве Анђелковића је ваљан прилог темељном сагледавању целокупног драмског текста, мада је сва пажња усмерена на његов секундарни део, на грађу која лако измиче пажњи. Подела на извандидаскалијске текстове, независне дидаскалије сценске и драмске илузије и на репличке дидаскалије запажена код Јована Стерије Поповића (1806–1856), што представља рад на самом почетку српске комедиографије, испитује се равноправно у овој књизи с примерима дидаскалија драмског корпуса савремених аутора, живих драмских писаца различитих генерација. Такав приступ је неопходан да се установи промена у исписивању тог слабо изучаваног слоја драмског текста, због значајног временског раздобља у њиховом настанку, од Стеријиног оснивачког позоришног доприноса до модерне јужнословенске драме и савремених писаца.

Поред српских аутора у истом корпусу су и аутори из јужнословенског простора, јер сви пишу на језицима истог и јединственог лингвистичког система. Језици су настали из (некада) заједничког језика, а данас су раздељени на више националних језика. Аутор заступа мишљење да су филолошки критеријуми у новонасталим државама Црној Гори, Хрватској и Босни и Херцеговини и Србији минимално измењени у односу на некадашњи српскохрватски језик, тако да је могуће заједно испитивати секундарни драмски текст савремених аутора с наведених простора.

Други разлог је што су на Универзитету Сорбона, у оквиру мастер студија, одржавани семинари о теорији драме и анализи савремених јужнословенских драмских текстова. То је углавном утицало и на ауторов избор драмских дела појединих драмских писаца и њихових (претежно изведених) драма. Исто важи и за избор драма на српском језику, од којих смо многе видели на српским позорницама или постављали као двојезичне представе у студентском *Атељеу на српскохрватском језику* на Сорбони у периоду 1995–2016. године.

Испитивања су урађена на корпусу од 40 драмских дела 20 аутора: Биљана Србљановић: *Београдска трилогија* (1997), *Породичне приче* (1998), *Пад* (2000), *Супермаркет* (2001), *Америка, други део* (2003), *Скакавци* (2005), *Барбело, о псима и деци* (2007) и *Није смрт бицикло (да ти га украду)* (2011); Ивана Сајко: *Наранча у облацима* (1997), *Реконструкције* (1997), *4 суха стопала* (1999), *Ребро као зелени зидови* (2000), *Архетип: Медеја* (2000), *Жена-бомба* (2003) и *Europa* (2004); Љубомир Ћурковић: *Тобелија* (2000) и *Отпад* (2002); Златко Топчић: *Главом кроз зид* (2004) и *Сретна Нова 1994!!!* (2001); Милена Марковић: *Шине* (2003), *Шума блиста* (2008) и *Змајеубице* (2014); Душан Ковачевић: *Лари Томпсон, трагедија једне младости* (1996) и *Доктор Шустер* (2001); Маја Пелевић: *Београд – Берлин* (2005) и *Поморанџина кора* (2006); Алмир Имширевић: *Кад би ово била представа…* (1999), *Балкански ђаво Срам* (2000); Филип Шоваговић: *Цигла* (1998) и *Jazz* (2004); Алмир Башовић: *Привиђења из сребрног вијека* (2004); Љубомир Симовић: *Косовски бој* (верзије 1988. и 2002); Слободан Шнајдер: *Утјеха сјеверних мора* (1995); Радмила Војводић: *Montenegro blues* (2001); Угљеша Шајтинац: *Банат* (2007); Марија Караклајић: *Лице од стакла* (2005); Милица Пилетић: *Докле?!* (2008); Миро Гавран: *Вријеме је за комедију*

(2002); Игор Бојовић: *Happy End – Divče* (1994); Милена Богавац: *Драги тата* (2003) и Миленко Јерговић: *Кажеш анђео* (2000).

У избору од 20 савремених писаца, који делују у последња два века, рођених у периоду од 1936. г. (Љ. Симовић) и 1982. (М. Богавац), и њихових 40 драма, насталих између 1996 (*Лари Томпсон, трагедија једне младости*) и 2014 (*Змајеубице*), аутор води рачуна о генерацијској заступљености драмских писаца (углавном три генерације), као и о разноврсности драмских дела. Избору се може замерити да су у истом корпусу живи драмски класици (као Шнајдер, Ковачевић или Симовић) и неколико младих драматуршкиња; али сви они у свој драмски универзум уносе искуства овога времена, чија је вредност потврђена значајним наградама.

Одвојено и засебно, са истом пажњом аутор испитује сегменте дидаскалијских текстова на Стеријином комедиографском корпусу, започетом преломном 1830. годином (од које се сматра утемељивачем српске драме, а која је имала утицаја на еволуцију драмског текста у илирском позоришту, као и касније у позориштима на другим јужнословенским просторима) и на савременом корпусу драма, да би се уочила промена у бележењу дидаскалија као запостављеног слоја драмског текста, што се наводи у завршном поглављу. У скоро двовековној дистанци између Стеријиног времена и овог, у коме ми живимо, осим спорадично, аутор се не осврће на друге драмске писце и епохе управо ради констатовања промена везаних само за дидаскалијски текст.

Када читамо позоришни комад, упознајемо се са основним елементима, као што су наслов, жанровска одредница, листа лица, као и његовим споредним чињеницама: номинативним бележењем драмских лица или пишчевим предговором, уколико постоји (не треба занемарити ни ауторов поговор, ако га има). Аутор успоставља своју поделу дидаскалијског текста на:

(1) *независан извандидаскалијски текст* где су предговор, посвета, наслов комада, жанровска одређења, листа ликова са одредницом места и времена радње која могу да је прате, као и евентуални поговорни текст аутора;

(2) *ознаке дидаскалијског карактера* за номинативни идентитет лика коме аутор додељује дијалошки текст, за обележавање текстуалних целина (чин, позорје/слика), као и напомене писца метатекстуалног карактера којима, заједно са извандидаскалијским текстом, посвећујемо пажњу у првом поглављу књиге, док је за исте код савременика одвојено у другом поглављу;

(3) *независне дидаскалије* (аутономне или интерне), које имају циљ да подрже сценску реализацију текста, односно његово лоцирање на сцени. Најчешће су то посебни описи сцене на почетку или крају комада, новог чина или слике, али могу да се нађу и унутар њих. Овакви описи читаоцу дочаравају позорницу и драмско присуство лица на њој, информишу га о изгледу сцене, декору, звуку, светлости, завеси, најављујући боравак ликова у тим условима. Упућују на кретања у миметском простору, као и на односе лица према ономе што га испуњава. Разликују се независне *дидаскалије сценске илузије* од *дидаскалија драмске илузије* које се тичу ликова. Независне дидаскалије су малобројне код Стерије, а врло бројне у делима савремених писаца.

(4) Посебно је издвојена велика група зависних *репличких дидаскалија* које имају оперативни карактер. Њихова основна улога је подржавање драмског дијалога. Придржавајући се принципа сценског и драмског у тексту, разликују се дидаскалије које пружају *визуелну потпору*, упућују на визуелност радњи драмских лица (уласци и изласци, употреба реквизите, костим, кретања, гестови, мимика) и дидаскалије које ће читаоцу омогућити *вербалну потпору* у фонетској реализацији дијалога (односе се на аудитивност дијалошког текста). Репличке и независне дидаскалије сценске и драмске илузије поседују способност да читаоцу обезбеде ментални приказ комада и приближе га позоришној представи на сцени и глумачкој игри, док га чита.

У завршним запажањима аутор помно изучава: преговоре, посвете, наслове, жанровске одреднице, лица, поговоре, бележење већих или мањих текстуалних целина, напомене и фусноте, савете извођачима и различите напомене, драмске илузије, на крајевима слика, репличке дидаскалије визуелног израза, дидаскалије о декору и реквизити, репличке дидаскалије вербалне потпоре.

Остаје питање како ће дидаскалије, које су доживеле висок степен еманципације, изгледати у будућности, као и питање да ли ће се примарни и секундарни драмски текст толико измешати и претопити у јединствен текст. Мада уклањање битних разлика између драмске и недрамске форме (претежно прозне), као и коришћење докумената као интегралног драмског текста или облик извођачког предавања може знатно утицати на будући статус дидаскалија. Посебно када се ради о *изведбеном писању* које подразумева стварање текста у време стварања представе, често колективног аутора под будном пратњом драматурга представе, питање је какве ће се дидаскалије задржати у таквим текстовима уколико се они буду штампали.

У случају *имерзивног позоришта* у коме је важна категорија учешћа гледалаца у извођењу, дидаскалије, које су до јуче биле видљиве и чујне гледаоцима, можда неће више бити доступне читаоцима као привилегованим дестинаторима дидаскалија. Можда ће гледалац, као елемент позоришног чина, бити тај привилеговани, с обзиром на то да је укључен и у стварање некада такозваног секундарног драмског текста, а да тога не буде довољно свестан.

Сваком издавачу чини част објављивање овако ретке књиге изузетног познаваоца драмског текста, од Јована Стерије Поповића до савременика, какав је др Сава Анђелковић, дугогодишњи професор на Сорбони. Издавачкој књижарници Зорана Стојановића припао је тај ореол врсног препознавања зналаца драгоцености драмске литературе.

Милан Буњевац

ПРЕИНАКЕ, ПРЕОКРЕТИ...

Радомир Путник:
Венијаминов крст и друге радио-драме,
РТС издаваштво, Београд, 2020

Милан Буњевац
m.bunjevac@numericable.fr

Приказ:
примљено 19. 11. 2022
прихваћено 1. 12. 2022

Или можда – промене, мене, измене, иначења, преиначења, извртања, превртања, обрти, преврати, преломи, перипетије… Било је заиста још доста из овог или оног разлога мање-више подобних кандидата за наслов, односно кључних речи употребљивих у улози нечега што би се – макар за прво време, уз доста ограда и упркос њиховим врло великим међусобним разликама првенствено у жанровском погледу – могло сматрати неком врстом најмањег заједничког именитеља свих шест радио-драма, писаних и изведених у временском размаку од безмало четири деценије, које је Радомир Путник сакупио и објавио у својој књизи *Венијаминов крст* (Радио-телевизија Србије, 2020). Све се оне, наиме, с једне стране, заснивају на некој врсти лако уочљивог предлошка, широко схваћеног и тумаченог, слободно коришћеног, прилагођаваног и мењаног, већ према замислима и потребама аутора. С друге стране, одвијање драмске радње у њима не пролази само кроз природне потресе и промене него је подложно врло наглим преломима и сасвим неочекиваним преокретима.

Истини за вољу, могло би се рећи да прве три (*Венијаминов крст, Симон из Кирене* и *Покајница*), бар што се тиче њихових жанровских одредница, већ на први поглед образују извесну целину. Истовремено, оне су несумњиво најсложеније и најзанимљивије захваљујући својим идеолошким и метафизичким димензијама. Аутор их је све три, сасвим оправдано, назвао апокрифима. Ваљало би, међутим, одмах додати да им тај назив пристаје, али из сасвим различитих разлога и на врло различите начине.

Употреба термина *апокриф*, чије је изворно значење „скривен", првобитно се ограничава на неке ранохришћанске списе које ваља крити и само кришом читати јер их црква, сматрајући да се у нечему косе с њеним учењем, није уврстила у канонски попис библијских текстова. Дакле списе који су, што се ње тиче, неаутентични и лажни. Потом се употреба тог израза у свакодневном животу проширила на било шта што се проглашава неаутентичним. У области књижевности постоји поред тога могућност за још две различите примене. С једне стране, изјава да је извесни текст апокриф може, као што је овде случај, значити исто што и тврђење да припада посебној врсти текстова са сасвим посебним, готово жанровским карактеристикама. Ту је заправо реч о врло одређеном типу интертекстуалности у којем се на неувијен, видан, јасан и недвосмислен начин призива извесна позната и лако препознатљива библијска приповест како би послужила као интертекст

чијим би се карактеристичним елементима слободно располагало при грађењу једног новог текста с очигледном намером да он тим својим признатим и изричито обзнањеним предлошком ступи у нескривену препирку и равноправно надметање. Краће речено, текст ове нове врсте се, баш као и „прави" апокриф, ослања на библијску верзију да би се што боље од ње удаљио. С друге стране, прогласити један текст апокрифним може једноставно бити тврђење да је погрешно приписан одређеном аутору. У том смислу би се сасвим оправдано могло рећи (мада се махом не чини) да су сви канонски текстови апокрифни.

И Путников апокриф је, дакле, као и било који други, производ интертекстуалности, заснован на инаћењу. С тим што је оно у његовим првим двема радио-драмама на неки начин двоструко. Оне, наиме, не полазе од канонске него од једне гностичке верзије која је већ сама по себи апокриф, те би се за њих могло рећи да су апокрифи апокрифа или, можда, апокрифи на квадрат. Тој првој заједничкој им занимљивости ваља додати још једну. Обе имају у основи новозаветну причу о Симону Киренаанину који је носио Исусов крст до Голготе. Истини за вољу, употреба термин *прича* је овде врло неумерена и зато сасвим непримерена. Пре би се могло говорити о врло краткој, минималистичкој епизоди или, можда још тачније, само о мотиву. У јеванђељу које се приписује Јовану овај се лик уопште не помиње, а у синоптичким јеванђељима – дакле онима која се приписују Матеју, Марку и Луки – појављује се само накратко, у једној јединој реченици и један једини пут у сваком од њих: „И излазећи нађоше човјека из Кирине по имену Симона и натјераше га да му понесе крст (Мт, 27, 32)." „И натјераше некога Симона из Кирине, оца Александрова и Руфова, који иђаше из поља, да му понесе крст (Мк, 15, 21)." „И кад га поведоше, ухватише неког Симона Киринца који иђаше из поља, и метнуше на њега крст да носи за Исусом (Лк, 23, 26)."

Гностицизам – тачније једна његова струја позната као докетизам – ово врло лапидарно помињање једног, све у свему, епизодног лика мало је развио и тиме радикално изменио не само његову улогу него, у великој мери, и смисао хришћанског учења, па и није никакво чудо што је проглашен за јерес. Наиме, по овом тумачењу, није Исус Назареанин разапет на крст и на њему умро. Симон Киренаанин је и носио крст уместо њега и уместо њега је на том истом крсту и разапет. И, наравно, није ускрснуо. А погубну забуну и замену починио је сам Исус тиме што је обавио размену њихових изгледа, па је тако могао безбедно седети по страни у Симоновом обличју док су у његовом сопственом правог Симона разапињали и, не баш сасвим у складу с хришћанским милосрђем, слатко се смејати својој успелој шали. Баш као у каквом црнохуморном и малчице суровом водвиљу.

Ову, дакле, гностичку, односно докетистичку варијанту приче преузима Путник, наравно уз нове измене и допуне, нарочито у *Венијаминовом крсту* (1969), првој и по хронолошком и по реду у књизи од две радио-драме о којима је реч. Друга, *Симон из Кирене* (2002), знатно је „вернија" обрасцу, који следи у главним цртама. Најважнија одступања и допуне тичу се узрока и начина који доводе до замене личности. Пре свега, за разлику од онога што стоји у синоптичким јеванђељима, Путников Симон није присиљен да носи крст, он се драговољно нуди да то учини, из самилости и жеље да помогне ближњем у невољи. Ова наизглед ситна појединост није тако безначајна као што би се могло учинити у први мах јер указује на важну чињеницу да први подстицај долази од Симона, да је он, дакле, први и главни покретач радње. Он је, такође, што је кудикамо важније и у крајњој линији пресудно, једини захтевалац замене и главни виновник сопствене коби. Узгред буди речено, према гностичком учењу, замене, у правом смислу те речи, заправо и нема јер нема ни Исусовог тела, оно је само привид будући да је Христос искључиво духовно и бестелесно биће. Што, наравно, не важи за Путниковог Исуса који по свему делује као сасвим обична особа од крви и меса, с тим што се при крају испоставља да су му доступни неки марифетлуци који обичним особама од крви и меса обично не стоје на располагању. Осим тога, он се дуго и упорно, све до пред крај, опире Симоновом тражењу. Овај последњи, међутим, није толико под материјалним теретом дрвеног крста, колико свог наопаког карактера у којем превлада-

вају неумерена сумњичавост и неразумна љубомора.

Убрзани ток згуснуте драмске радње доноси у кратком временском раздобљу две битне, врло различите али тесном узрочно-последичном везом чврсто спојене промене. За једну би се, врло условно, могло рећи да је „унутрашња" или „психолошка". Она се испољава у Симоновом понашању, врло уљудном и разложном у првом делу, све до преломног тренутка кад му једна Исусова сасвим случајна и безазлена опаска баци у главу црва сумње који ће се невероватном брзином развити у разјарену неман љубоморе и довести до потпуног унутрашњег преображаја, очевидног у промени понашања, што је и непосредни узрок и посредни предзнак предстојеће промене спољашњег изгледа.

Радио-драма *Венијаминов крст* писана је по истом мотиву замене личности, али коришћеном кудикамо слободније. Већ први тренуци пружају многобројне податке о хронотопу почетне ситуације који делују не може бити библијскије – две индивидуе нестрпљиво очекују Исуса Назарећанина који, по пророчанству једне од њих, треба ускоро да са својим крстом на леђима прође туда на путу за Голготу. Па ипак, већ од самог почетка, у тај наизглед поуздан и беспрекоран хронотоп, једва осетно али ипак довољно упадљиво, увлаче се неки дискордантни звуци, па се има мало нелагодан утисак да нешто шкрипи, да није баш све онако како би требало да буде. Подела је чудна. Имена ликова јесу библијска, али би се рекло да нису на своме правом месту. Прво се помиње једно женско име Лија. Међутим, као што ће се убрзо испоставити, то никако није Лија из *Књиге постања*, прва жена старозаветног патријарха Јакова и мајка шесторице његових синова, Рувима и Исахара међу осталима. Овде је она жена самозваног пророка по имену Рувима, који има једног надобудног ученика Исахара. Мало потом ће се огласити и последњи лик, извесни Венијамин. Ни он, наравно, није старозаветни Венијамин, Јаковљев мезимац којег је имао с Лијином млађом сестром Рахелом, него нека смушена замлата, самозвани месија коме је однекуд дунуло у главу да треба да оде на Голготу и да тамо буде разапет. При томе му никако није јасно да ли је накан подражавати на тај начин Исуса, или га можда заменити, или је можда чак уверен да је баш он у ствари Исус.

Још већи и знатно упадљивији допринос сумњи у одрживост пређутне претпоставке да је посреди библијски контекст дају анахронизми. Они могу бити материјални, као некохерентно присуство личне карте, или чешће језички, као што је редовна употреба специфичних жаргона, у првом реду политикантске реторике, примерице „дискутабилно питање", „платформа за решавање проблема" или вођење рачуна „о дијалектичким променама".

После доста кратког периода почетне недоумице Лија експлицитно смешта драмску радњу у време много векова после догађаја на Голготи, а тиме истовремено раскринкава свог мужа као лажног пророка и открива беспредметност Венијаминовог наума. Што никако не значи да је тиме било шта решено, напротив. Још мање да би из овога могао следити закључак да се збивање одвија у наше или у било које друго историјски одредиво доба. Као што ни помињање топонима „Голгота" никако не значи да је реч о било каквом географски утврдивом месту. У питању је неодређен, можда у извесном смислу универзалан, у сваком случају митски хронотоп. У том иреалном просторно-временском оквиру, који неодољиво подсећа на многе врло реалне, мичу се, сударају, прегоне неконзистентне сподобе чије празне речи и несувисли поступци делују чудно и узнемирујуће познато. Уображени демагог Рувим, амбициозни догматик Исахар и празноглави и поводљиви Венијамин продају маглу и купују шарену лажу, уверавају саговорнике у оно у шта сами не верују, убеђују се узајамно у једно и у супротно, доносе неразумљиве одлуке од којих необично лако и напречац одустају, манипулишу другима и бивају манипулисани. Једино Лија делује колико-толико разумно, али њу, наравно, нико не слуша.

Изненадна промена је редовна појава у оваквом разглављеном и распамећеном свету, па су слаби изгледи да буде неочекивана. Што, међутим, не искључује у потпуности могућност искрсавања неких које су ипак нешто мање очекиване од других. Комад се завршава серијом наглих и сваки пут само грубим

софизмима образложених преокрета: Венијамин се предомисли и одлучи да не иде на Голготу, Рувим се онда решава да иде уместо њега јер неко мора бити разапет, затим се Венијамин поново предомисли и крене… у супротном смеру, али ништа зато – Рувим објашњава да ће ипак стићи тамо где треба.

Прича о дешавањима око Венијамина и његовог крста је подругљива, апсурдна и сатирична парабола или, боље рећи, антипарабола о разграђивању свих, како религијских, тако и политичких, миленаристичких и месијанских митова о жртви и искупљењу, о царству небеском или светлој будућности, свеједно, са њиховим фестивалом свакојаких контрадикција, софизама и иних паралогизама. Нешто врло слично, ако не и потпуно исто, могло би се рећи и за трећи апокриф *Покајница* (1973), који је такође посвећен разбијању причина и довођењу у питање неоспорових уверења и неприкосновених вредности. Уз то се овде парабола, поред значења које има у реторици и стилистици, где се односи на једну врсту моралиозаторски обојене узорне приче, може употребити и у значењу које има у геометрији и искористити као метафора за карактеризацију драматуршке конструкције. Доиста, рекло би се да развој догађаја и односи између учесника у драми описују неку врсту параболе у том смислу што се одвијају у једном смеру све до извесне критичне тачке – темена параболе, тек накнадно ретроспективно препознатљивог – у којој долази до прелома и кроз суновратно кретање у супротном смеру избијања на видело наличја дотада неспорних ствари.

Као и два претходна текста, *Покајница* потпуно заслужује назив апокрифа, али из донекле посебних разлога. Иако Путник и овде по обичају обилато и врло слободно посеже за библијским мотивима, иако ни овде оно што би се условно могло сматрати предлошком сачињеним од тог материјала нипошто није аутентично, нико – бар колико ми је познато – не налази за потребно да тај предложак изричито и недвосмислено назове апокрифом. Напротив, његов стожерни елемент је вековима представљао званичну верзију бар једне од хришћанских цркава. Реч је, наравно, о Марији Магдалени, тачније о њеној компликованој и романтичној легенди. Јер Марија Магдалена је композитан лик. У јеванђељима се поред Исусове мајке помињу још многе њене имењакиње, а нарочито две: Марија из Бетаније, сестра Лазара и Марте, и Марија из Магдале или Марија Магдалена, о којој Матеја и Лука бележе да је Исус из ње истерао седам ђавола и да га је потом она непрестано свуда пратила све до краја. Дотичних седам ђавола би, по свему судећи, могли бити ненамерно метафоричан назив за неку неурозу, али шта би друго у њима неуротична мизогинија могла видети него похоту и блудничење. Сасвим независно од овога, Лука описује како приликом обеда у кући неког фарисеја долази једна неименована „грешница" која својим сузама облива Исусу ноге, брише их својом косом, љуби и маже миром. Природа њених грехова истина није наведена, али шта би и ту могло бити друго него чулност и сладострашће. Што пружа сјајну прилику да се две Марије стопе у једну и поистовете с анонимном „грешницом". Прилику коју, сасвим разумљиво, папа Григорије I никако није могао пропустити. И што је био довољан разлог да од VI века наовамо европско сликарство запоседну војске уплаканих лепотица са распуштеним косама (недвосмислено обележје распусности и раскалашности) и скупоценим вазама за миришљаво уље у рукама. Католичка црква је од оваквог тумачења додуше званично одустала у XX веку на Другом ватиканском концилу, али традиција је тврдоглава и тврдокорна, па Марија Магдалена и даље углавном слови као бивша блудница, распуштене косе, са вазом итд.

Преузевши, дакле, главне црте ове традиције у комбинацији са гностичком традицијом о особитој блискости (чија природа остаје предмет за расправу) између Исуса (чије се име не помиње) и Марије Магдалене (чије је име скраћено у Марија) и предузевши да их измени, прошири, допуни, дотера и зачини на свој начин и по свом укусу већ како он то уме, Путник се упушта у замишљање једне на први поглед потпуно класичне мада необично огољене туробне завршне сцене на губилишту. Ноћ је, Исус је на крсту, Марија подно крста, уплакана. Ништа изузетно, рекло би се, безмало сасвим саобразно оном што стоји у ка-

нонским јеванђељима. Марија је, додуше, скоро сама, нема гомиле народа и уместо целог одреда војника који помињу текстови једва један сањиви стражари у близини, али то су занемарљиве појединости за које се може сматрати да их допушта такозвана песничка слобода чак и кад је у питању драма. Но није потребно дуго чекати да се појаве прве напуклине.

Призивање заједничке прошлости кроз јадиковке и кукњаву уцвељене жене мало-помало, али све брже и јасније, поприма све значајније и неочекиваније обрте. Испоставља се, наиме, не само да се она некад раније, као што вели полузванична црквена традиција, бавила најстаријим занатом на свету него, прилично нагло и потпуно неочекивано, и да горко жали за тим срећним временима слободе и безбрижности. Парадоксално, бар наизглед, представе, осећања, начела, уверења, значења, ставови, жеље, намере, хтења се изврћу наопачке. То је први поремећај у дотадашњем праволинијском и наоко очекиваном току збивања, први прелом и почетак оштрог коренитог заокрета у потпуно непредвиђеном смеру. Доскора неутешна нарикача која је оплакивала човека на мукама напрасно се промеће у разгневљену и осветољубиву паћеницу која подиже оптужбу против варалице и опсенара због испирања мозга и злоупотребе будући да ју је тобоже извукао из кала и срама а у ствари јој упропастио живот. Била је, сходно слободним тумачењима гностичке традиције, и његова милосница, али не само његова јер није био богзна какав љубавник, па се намиривала с неким Беоћанином који је зато убијен по Исусовом налогу. Како време одмиче, свађа прелази у беспоштедан обрачун а Исус се све мање указује као духовни вођа стада верника и све очитије преобраћа у шефа банде завереника и разбојника, у циничног демагога и вештог манипулатора који залуђује и обмањује јадни народ.

Чак је и његово страдање декларативно и нимало уверљиво јер га очито не спречава да и распет држи говоранције као да је на некаквом политичком митингу. Уосталом, његова дуго најављивана смрт на крсту и касније васкрснуће су само прича за јавност, прашина у очи простом пуку. Ускоро ће доћи неки „момци", „његови људи", да га скину с крста и сакрију два дана како би се трећег здрав и читав појавио пред забленутим светом. Нов преокрет, али не и последњи. Зналачки смишљен и лукав план, нов и смео политички потез за који Марија није знала и који је имао све услове да успе, и вероватно би и успео да се Исус није, могуће сувише сигуран у себе и потценивши жестину њене дуго скриване мржње, неопрезно изрекао.

Овде, можда очитије него игде другде, долази до пуног израза вештина којом Путник користи библијске мотиве да би их преиначио и уклопио у своје схватање и начин приказивања догађаја. Према јеванђељима, канонским и апокрифним, Исусово тело је скинуто са крста и положено у гробницу захваљујући старању једног од његових ученика, Јосифа из Ариматеје. С друге стране, према наводу Јеванђеља по Матеју, јеврејски свештеници и фарисеји траже од Пилата да обезбеди Исусов гроб како његови ученици не би могли украсти тело и прогласити да је ускрснуо. Сличност између ових догађаја и оних у *Покајници* није тешко уочити. Рекло би се чак да је можда реч о истима. С том незнатном разликом што се ови овде одигравају после Исусовог издисаја на крсту. А то, сасвим разумљиво, за собом повлачи и извесне нимало небитне разлике у виђењу дотичних догађаја и смисла који им се придаје.

Један други мотив, међутим, за који се без нарочитог устезања може рећи да је заједнички Путниковој радио-драми и бар једном од канонски јеванђеља, заслужује посебну пажњу. У Јеванђељу по Јовану се налази податак који не помињу синоптичка јеванђеља: „Него један од војника прободе му ребра копљем; и одмах изиђе крв и вода" (Јв, 19, 34). Већ ранохришћанска традиција се постарала да овог анонимног војника произведе у центуриона и да му надене долично име, а које би му боље пристајало од оног изведеног из грчке речи за копље(λόγχη) дакле Лонгинус. Речени Лонгинус је, према истој традицији, благовремено реаговао и у један пехар који му се као поручен нашао ту при руци прихватио крв која је лила из ране. И то је почетак чувене приче о свецу Лонгину, његовом светом копљу и светом Гралу коју је црква постепено плела, китила и богатила и која ће

током векова уродити изузетно великим потомством у европској књижевности и уметности.

Путнику је, међутим, сасвим довољан полазни мотив копља, једноставна и скромна појединост коју сјајно користи за ипак сасвим неочекиван иако зналачки припремљен завршни преокрет у својој радио-драми: пошто је, дакле, дознала, готово случајно, шта је спремљено за ослобођење Исуса, Марија буди стражара, убеђује га без нарочитих тешкоћа да разапети осуђеник страшно пати и још лакше, додуше уз испомоћ обећањем извесне награде у натури, да му несносне муке треба милосрдно прекратити једним убодом копља.

Занимљиво је да још једна радио-драма у истој књизи, *Последњи тренуци краља Милана и краљице Драге* (2000), сасвим различита по тематици, има сличну параболичну драматуршку структуру, истина с друкчијим расплетом. Иако њен аутор, вероватно сматрајући да је већ наслов сам по себи довољно речит, није нашао за сходно да је снабде било каквом жанровском одредницом, нема никакве сумње да је у питању историјска драма, и то узорна. Потпуно је, наиме, сообразна једном од основних принципа које је, ако ме сећање не вара, вероватно најбоље својевремено формулисао Лукач пишући о односу историје и фикције у историјском роману – верност историјској истини и ригорозна тачност у приказивању декора и залеђа главне радње која се одвија на широком пољу фикције у бескрајном слободном простору који јој остаје на располагању изван, поред, око и између утврђених историјских чињеница, тачније оних које важе као такве. Другим речима, писац историјског романа или драме обично има као предложак за свој текст не један изабрани и јасно утврђени документ него целокупну документацију о историјском догађају којим се бави и, према писаним и неписаним правилима жанра, располаже по свом нахођењу том документацијом у оној мери у којој је она непоуздана или, још боље, непостојећа, а устеже се да преправља и подешава оно што је у датом тренутку прихваћено као неспорно.

О државном удару у мају 1903. године у којем су убијени краљ Александар Обреновић и краљица Драга, као и више чланова владе, познат у историји под називом Мајски преврат, постоји обиље докумената. Што никако не јемчи да је позната истина о свему што се догодило. Документа и сведочанства могу бити непоуздана или противречна, па је по правилу потребно много труда око укрштања извора и требљења жита од кукоља како би се утврдиле колико-толико веродостојне чињенице. Углавном није спорно да су завереници мало после поноћи продрли у двор и доспели до спаваће собе коју су нашли празну, да су потом више од сата трагали посвуда пре него што су се поново обрели у спаваћој соби и нашли скривени пролаз у тајну одају где се краљевски пар био склонио. Тај сат иза затворених врата тајне просторије је нека врста црне рупе у историји, најсавршенији пример оних безбројних и бескрајних празних простора о којима се апсолутно ништа не зна и сасвим је извесно да се никад ништа неће моћи сазнати јер су једини сведоци и уједно учесници онога што се у њему догодило убијени на изласку. Путник у овај просторно и временски скучен и строго омеђен оквир смешта дијалог између супружника у којем се сажето евоцира готово све што је познато о њима самима, њиховим личним и породичним односима током протеклих година, силом прилика тесно повезаним с политиком и државним пословима и што је много опширније развијено и приказано нешто раније у телевизијској серији *Крај династије Обреновић* (1995) за коју је такође он писао сценарио. Краљевски пар је у почетку солидаран пред опасношћу, али се по прошлости не може некажњено чепркати. Убрзо испливавају непотпуно чуване и дуго прећуткиване тајне, првенствено о скандалозном понашању краљице и пре и током брака, и долази до доста бурног свођења брачних рачуна да би потом постепено дошло до помирења и заједничког одласка у смрт.

Док је овај текст остао лишен било какве жанровске одреднице дотле је *Ноћ у Келтијевој кући* (1980) опскрбљена једном врло широком и лабавом: „радио-игра". Вероватно ради што дужег и успешнијег одржавања неизвесности и напетости јер се, као што често бива, њена фантастична димензија открива тек на крају. Почетак је, међутим, готово баналан.

Иако зацело нимало пријатан, квар на колима свакако не представља нешто нарочито изузетно, као ни звоцање џангризаве жене, па ни присиљеност на тражење склоништа у непознатој кући. Дочек је, додуше, можда мало атипичан, домаћин делује можда мало настрано, ноћ је испуњена чудним звуцима, али треба сачекати јутро да би дошло до расплета. Истини за вољу, расплета нема. Тачније, остављен је за касније. Јер прави расплет није у открићу да су залутали путници провели ноћ с фантомима. Наиме, та изузетна ноћ је оставила дубок траг, у њима је дошло до прелома, неупадљивог у први мах али неоспорног, кад је домаћин током дугог неугодног разговора пред спавање успео да госту у главу убаци бубу које се овај упркос – или захваљујући – неубедљивим напорима није успео отарасити, те следећег јутра, кад неиспавани путнички пар с видљивим олакшањем креће кући пошто је мотор волшебно сам од себе прорадио, остаје отворено питање хоће ли се муж по пријатељском савету и вероватном примеру свог домаћина успешно отарасити жене да би почео нов живот или не.

Најзад, шести и последњи текст, *Кућа на кеју* (2006) који се, и он без ознаке жанра, нашао у овом избору, има све одлике праве правцате криминалне радиодраме, тачније комедије. И баш као и свака друга криминална прича достојна тог имена, препуна је варљивих индиција, слепих колосека, изненадних открића и неочекиваних преокрета. И мада готово од самог почетка штошта изгледа јасно или се бар добро наслућује, бујно цветање компликација и вешто вођење заплета је такво да неизвесност никако да се распрши и напетост ипак непрестано расте. Није, међутим, нарочито тешко уочити и извесна одступања од уобичајеног обрасца чисте полицијске истраге и незанемарљив помак према нешто лабавијим оквирима авантуристичког романа. На пример, у криминалном роману или драми полицијска истрага, по правилу, односно по самој природи ствари, почиње после злочина – овде му она претходи; злочин, то јест предмет истраге, обично је бар једно убиство ако не и више њих – овде злочинци не стижу да их почине јер су сви благовремено побијени, а усмрћује их полицајац, истина у самоодбрани.

С друге стране, *Кућа на кеју*, баш као ни *Ноћ у Келтијевој кући*, нема никакве јасно уочљиве и осведочене везе с једним одређеним и лако препознатљивим предлошком. Што, наравно, нипошто не значи да су ти текстови самоникли и усамљени, да нису, као и сваки други, у интеракцији са свим познатим па и непознатим, постојећим па и будућим текстовима, а посебно онима који припадају истим жанровима. А то опет, као што се да видети на овде разматраним примерима, ни у ком случају не значи да нормална и неизбежна интертекстуалност представља било какву озбиљну препреку за неспутану слободу и неусиљену самосвојност.

IN MEMORIAM

БРАНКО ЦВЕЈИЋ (1946–2022)

ВЛАДИМИР ЛОГУНОВ (1942–2022)

ТАТЈАНА БЕЉАКОВА (1934–2022)

ГОРЈАНА ЈАЊИЋ (1945–2022)

РАШКО ЈОВАНОВИЋ (1932–2022)

ДАРКО ТАТИЋ (1932–2022)

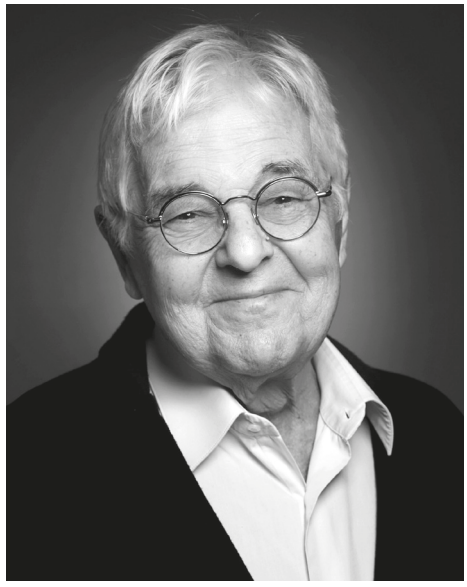

БРАНКО ЦВЕЈИЋ (1946–2022)

Нисам мислио да ћу ово икада радити.

Имали смо неки наш црни хумор, Цвеја и ја, много смо људи испратили са ове позорнице, посебно много великих глумаца, великих позоришних људи, и оних који су прерано отишли. И увек је био исти штос – Цвеја је говорио: „Е, кад ја одем, ти ћеш да ми радиш комеморацију." А ја сам увек одговарао: „Имаш најлепшу музику за испраћај." И онда смо се смејали. Без обзира на све то, није ми пало на памет да ће се то икада стварно десити.

Глумци умиру усред лета, како би оставили времена позоришним управама да пронађу замене за улоге које играју или спремају за јесен. Бранко Цвејић, наш – јер друкчије се не може рећи – Цвеја био је одговоран глумац. Одан театру, свом, Југословенском драмском, највише. Па је тако поступио и овај пут.

И онда се формално „због" у умном оку, што би рекао дански краљевић, претвара у онај кадар из „Грлом у јагоде": Бане Бумбар иде мостом преко Саве, снимљено телеобјективом, додирује ограду моста, сунце је тамо, иза. Чује се, дакако, она Симјановићева тема.

То је крај једне велике епизоде и најлепшег парчета телевизије у овом делу света. Ремек-дело *Грлом у јагоде*, баш као и болно отрежњујуће „Јагоде у грлу", то је, дакако, Карановић. Али то је и Бранко Цвејић, коаутор у најбољем смислу те речи. Јер тада – „те" седамдесет пете, кад су *Јагоде* снимане – играти тако како Цвеја игра Бумбара беше једва замисливо. Англосаксонци кажу *underplay*, ми кажемо „испод тона", критичари и други стручњаци беже у своје апстракције – „сведеним глумачким средствима". Јер викало се тада с позорница, викало се и по кадровима – или беху рђаво надсинхронизовани, мислило се како један главни јунак, па макар и антијунак, има бити маркантни носилац улоге. А не улога сама. Онда је дошао Цвеја и све то променио. Испоставило се да он може, сме и уме играти свог Банета Бумбара тако да свима около омогући да праве своје – уосталом, изврсне – карактере, а да он, с пуном вером у себе једнако као и истинском сумњом, дабоме, јер то је одлика одговорног човека и доброг глумца, да он, Бранко Цвејић, Београђанин, игра тако што своју улогу живи у сваком трептају у крупњаку и свакој постури тела у општим плановима. То је било нешто што је сасвим преокренуло узусе и постулате глуме, па и глуме на филму и телевизији. Реч је о томе – нека ми његови Бојана и Жарко, врсни музиколози, опросте што ћу употребити метафору из музике – да на том „издржаваном тону" глумачког треперења унутрашњег, Цвеја у тој улози не прави никакве украсе, никакве *трилере*, *морденте*, *групета*, никакве арабеске, него задржава онај природни *вибрато* унутрашњег бића глумачког, који излази напоље, онда кад он одлучи и како он одлучи да то буде. И ту се не зна да ли је пажљивије тај кадар снимљен, монтиран, одглумљен, и није посве јасно како то производи саигру, и како Цвеја у тој улози, такозваној *носећој*, омогућава другима да глуме, да играју, да праве своје разбокорене карактере.

Бане Бумбар и Бранко Цвејић, међутим, нису иста особа. То знамо ми који смо волели – и трпели – Цвејин темперамент, баш као што је он трпео и имао

разумевања за наше. (Потписников поглавито.) Јер Цвеја је, баш те године, био и Петруњела, у Беловићевом *Дунду Мароју*, неодољива, прпошна и медитерански разиграна, уз Помета Николе Симића.

Исти човек, исти глумац, два свемира.

После ће играти код Слободана Пешића у *Случају Хармс* ону божанствену руску баба-тетку. Играће много таквих виђета, док не одлучи да свој дар стави на олтар овом позоришту – свој глумачки дар, и претвори га у управнички дар. Двадесет пет година, што као други, што као први човек, али увек *носећа* структура, ако смем да тако кажем, ове куће.

Много сам управника позоришта срео, али ниједан никад није био толико одан својој кући. Али самозатајно одан, тако да уопште не настоји да се то примети. Дапаче, да повремено чак скрива свој значај, величину и снагу. Било је оних који остају упамћени, али на томе и свесрдно настоје. А Цвеја је чинио управо супротно: кад се поништавао пред лошијима од себе, да би све колеге снимиле све своје, углавном лоше, улоге и одиграле све своје, најчешће осредње, тезге, а да се репертоар одржи, није то сматрао недостојанственим. Него неопходним.

То је оданост Театру.

Зато је тако и отишао, у лето.

Да не омета репертоар.

И као што рече Тамара, како смо улазили у позориште, осамдесетих, деведесетих, двехиљадитих, тако нас је та Цвејина енергија чекала, тако је он постајао наш Цвеја, односно мој Цвеја. Цвеја је био Цвеја за сваког од нас понаособ.

Иде, дакле, Бане Бумбар преко реке. Чује се она музика. Иде вечно и иде у вечност.

Не сме се бити патетичан, тог се Цвеја увек чувао. Али се може бити свечан, то је Бранко Цвејић одобравао и разумевао, уважавајући ону једноставну Елиотову мисао у вези с традицијом која се не наслеђује – него стиче посвећеним радом. Кад је заувек отишао Јован Ћирилов, на комеморацији у ЈДП-у, Цвеја, који му је цео живот говорио „ви“, једини пут му се обратио „на ти“.

Нека ми је допуштено обрнуто.

Цео сам живот, цео заједнички позоришни век, Цвеји говорио „ти“.

Сад је час да кажем: хвала Вам на свему, господине Бранко Цвејићу.

Горчин Стојановић

ВЛАДИМИР ЛОГУНОВ (1942–2022)

Заувек нас је напустио велики уметник Владимир Логунов, балетски играч, педагог и кореограф. С огромном тугом пишем овај текст као неко ко је имао част да познаје Владу и сарађује с њим дуги низ година. Памтићу га не само као уметника блиставе каријере, у потпуности посвећеног балетском стваралаштву, већ и као срдачно и топло људско биће.

Владимир Логунов оставио је дубок траг у нашој балетској историји, а припада самом врху савремених балетских стваралаца код нас. Био је директор Балета Народног позоришта у Београду и Српског народног позоришта у Новом Саду, као и председник Удружења балетских уметника Србије. Рођен је у Београду. Завршио је Балетску школу *Лујо Давичо* 1964. године у класи Нине Кирсанове. Одмах по завршетку школовања постаје хонорарни, а убрзо и стални члан Народног позоришта у Београду. Током своје играчке каријере успешно је тумачио бројне улоге класичног и неокласичног репертоара, а као играч изразито карактерног стила остварио је низ улога које је бојио својом индивидуалношћу и специфичном сценском појавом. Посебно се памте његове улоге Карењина у балету *Ана Карењина*, као и Копелијуса из балета *Копелија*, у кореографији Димитрија Парлића, који је снажно утицао на развојни пут Владимира Логунова као играча, а потом и кореографа.

Боравак на специјализацији у Москви, током 1973. и 1974. године на чувеној академији ГИТИС значајно је утицао на формирање Владимира Логунова као балетског педагога и кореографа. Темеље и строге принципе руске уметничке школе доследно је примењивао у педагошком раду у Балетској школи *Лујо Давичо*, где је од 1986. године преносио своја знања будућим балетским играчима. Специјализација у Москви, колевци класичне балетске традиције, снажно је утицала на кореографски пут Владимира Логунова. Захваљујући поставкама најзначајнијих наслова класичне балетске литературе попут *Дон Кихота* и *Успаване лепотице*, Логунов постаје један од наших водећих кореографа. Његове кореографске верзије класичних балета годинама су чиниле саставни део балетског репертоара националног театра захваљујући студиозном приступу и доследном праћењу оригиналних поставки. Такође, током своје каријере, велику пажњу је посветио и балетским насловима који су имали национално обележје, попут *Охридских легенди* и балета *Лицитарско срце*, схвативши да је инкорпорирање класичног балетског израза у сегменте народне игре оно што привлачи и образује публику, а уједно чува и националну уметничку традицију. Кореографско стваралаштво Владимира Логунова обележио је и балет *Доктор Џекил и мистер Хајд*, једна од његових најзначајнијих креација, пре свега, захваљујући необичном споју наизглед неспојивих музичких деоница, класичне партитуре и наступа перкусиониста, али и бриљантно нијансираним трансформацијама главног лика које је маестрално и смело кореографски уобличио. Управо у балетима Владимира Логунова стасавали су бројни балетски уметници, али и остварили упечатљиве улоге које су им трајно обележиле каријеру.

Део богатог кореографског опуса Владимира Логунова обухватају следеће представе постављене на сцени Народног позоришта у Београду: *Лицитарско срце*, *Дон Кихот*, *Кармен*, *Успавана лепотица*, *Јесењи плућусак*, *Доктор Џекил и мистер Хајд*, *Слика Доријана Греја*.

На сцени Српског народног позоришта у Новом Саду поставио је балете: *Кармина Бурана*, *Болеро*, *Кармен*, *Серенада*, *Поема о љубави*, *Коштана*, *Лабудово језеро*, *Успавана лепотица*, *Крцко Орашчић* и *Охридска легенда*.

Постављао је различите кореографије на позоришним сценама у Келну, Љубљани, Загребу, Сплиту, Скопљу, Сарајеву, као и у Италији и на Кипру. Био је члан жирија престижног Међународног балетског такмичења у Варни (Бугарска). Аутор је бројних кореографија играчких деоница у оперским представама, оперетама, мјузиклима, као и сценског покрета у драмским представама. Кореографска остварења која је Владимир Логунов поставио за телевизију обухватају следеће наслове: *Триптихон*, *Маска црвене смрти*, *Калемегдански дивертименто*, *Собарева метла* и *Месечева соната*.

Добитник је и бројних значајних признања: Награда „Димитрије Парлић" коју додељује Удружење балетских уметника Србије, Национално признање за свеукупни допринос култури Републике Србије, Награда за животно дело Удружења балетских уметника Србије, Изванредни „Златни беочуг" за животно дело за трајни допринос култури Београда, Печат и Плакета Народног позоришта у Београду за свеукупни допринос раду Народног позоришта, Златна медаља за заслуге председника Републике Србије.

Владимир Логунов је немерљиво допринео развоју и афирмацији балетске уметности код нас и задужио нас да чувамо његова дела као трајно културно наслеђе. Дирљиво је и сећање на Изложбу у Народном позоришту (31. октобар 2022, ауторка М. Јауковић) посвећену његовом целокупном стваралаштву којој је присуствовао само неколико дана пре него што се преселио у вечност. Достојанствено се опростио с бројним поштоваоцима и отишао заувек.

Засијала је још једна звезда на балетском небу.

Бранкица Кнежевић

ТАТЈАНА БЕЉАКОВА (1934–2022)

Четрнаестог новембра 2022. умрла је Татјана Тања Бељакова. Глумица! Десило се оно што је у последње време прижељкивала.

Године 1972, тачно пре пола века, када сам ушао у то чаробно позориште Атеље 212, у великој групи сјајних, изузетних и непоновљивих затекао сам и прелепу даму, тридесетосмогодишњу Тању Бељакову.

Рођена је 1. јануара 1934. у Далмацији, на Мљету, у Бабином пољу. Деда, по мајци Јелени, био је царски официр, а отац Владислав, који је са 15 година дошао из Русије, завршио је медицину у Београду и, да би добио држављанство, по распореду отишао на Мљет. Ту су Јелена и Владислав добили две ћерке, прво Ирину а онда Татјану. Тек 1945. породица Бељаков долази у Београд, затим у Земун. Тања је касније говорила: „По националности сам далматинска Рускиња из Земуна!" Била је девојчурак када је почео рат. Негде је изјавила: „Рат нам је све узео, а љубав дала снагу да недаће преживимо!"

Са 18 година, као млада Земунка, уписала је Академију за позориште, филм, радио и телевизију. Била је то школска 1952/53. На класу глуме примљено је њих двадесет шесторо. Били су ту, између осталих: Александар Гаврић, Душан Јанићијевић, Ташко Начић, Миодраг Радовановић, Тањина добра другарица Аленка Ранчић...

Дипломирала је улогом Анђелије у представи *Смрт Стефана Дечанског* Јована Стерије Поповића, у Позоришту „Бошко Буха", 30. априла 1956. у класи професора Мате Милошевића. Асистент је био Мирослав Беловић.

Први ангажман јој је био у Београдској комедији, а онда је 1961. Бојан Ступица формирао стални ансамбл Атељеа 212. Било је седамнаесторо глумаца. Међу њима: Милутин Бутковић, Бора Тодоровић, Ђорђе Пура, Дејан Чавић, Ташко Начић, Никола Милић, Петар Банићевић... Из Београдске комедије Ступица је довео Ружицу Сокић и Татјану Бељакову.

Поред улога у Београдској комедији, Тања је већ имала више филмских улога. Низали су се и ТВ филмови, драме, серије... У Атељеу 212 игра у антологијским представама, од *Јајета*, *Арсеника*, *Картотеке*, *Краља Ибија* (где је Краљица Розамунда), па до *Кафанице, суднице, луднице*. Од 1966. приватни живот је води у Загреб на пет година. И тамо снима. Сећам се да ми је с поштовањем и љубављу говорила о сарадњи са Иваном Хетрихом. Од 1971. поново је у Атељеу 212, у *Радовану Трећем*, *Рањеном орлу*, *Госпођи Аои*, *Вишњевом саду*, *Косанчићевом венцу*, у представама *Марија се бори с анђелима*, *Приче из бечке шуме*, *Ана*, *Под Прешерновом бистом*, *Очеви и оци*... до одласка у пензију 1992. године.

У свом позоришту играла је у 36 представа. У 14 смо делили сцену, проводили много времена заједно на пробама, на путовањима, прослављали премијере, дружили се у незаобилазном бифеу, проживљавали тренутке среће и жалости и тако, кроз године које су се низале, кроз огромно време везано за позориште постајали смо – пријатељи. И то остали заувек.

Поменућу наше три представе. Већ 1975. Тања и ја смо партнери. У Театру у подруму играју се две Мишимине једночинке. У првој, под именом *Госпођа*

Аои, Тања је дама средњих година Јасуко Рокуђо, а ја млади човек Хикару. Радимо са још неискусним Милошем Лазином коме је то дипломска представа. Боримо се с мистеријом Далеког истока. И сами се ближе упознајемо. Убрзо, Тања улази у *Радована Трећег*. Играмо га до тристоте представе и доживљавамо незаборавне тренутке као „заљубљени" Георгина (која је пет година у другом стању) и Јеленче Вилотић.

Двадесет година после Тањиног одласка у пензију указала се прилика да у Зајечару поново радимо заједно. Ирфан Менсур режира *Скупљача* Драгослава Михаиловића у Радмиловићевом родном граду, у позоришту које носи име нашег незаборавног колеге и другара, чувеног Татице Ибија и Радована Трећег. Успели смо да убедимо нашу Тању да се после две деценије врати на сцену. Дуго се опирала. Пресудило је наше пријатељство. И улога ју је заинтригирала, заволела ју је, пријала јој је и пажња којом смо је обасипали у зајечарском позоришту. Радовала се изласку на сцену. Рашко В. Јовановић је, пишући о *Скупљачу* истакао: „Татјана Бељакова, коју већ дуго нисмо видели на сцени, као Госпођа Штајнер испољила је шармантну свежину и спонтаност у нарацији о свему што је та личност проживела током ратних страдања." Касније ми је Тања говорила с радосним сећањем да је Госпођа Штајнер у Зајечару била њена „лабудова песма".

Тешко је савладати истину да је пријатељ отишао заувек. Повремено сам обилазио драгу Тању, виђали смо се у њеном кафићу у Земуну, често смо се чули телефоном, обавезно 1. јануара када сам се годинама јављао да јој честитам рођендан, а она мени 8. јануара, истим поводом.

И сада, крајем октобра договарали смо кафу – али код ње, јер се није осећала најбоље. Ту кафу нисмо попили.

Била је права дама, припадала је неком другом времену. Није волела публицитет. Сматрала је да га не заслужује. Прескромна, отмена, ни одласком својим није хтела никога да узнемирава. Сигурно би ме изгрдила што сам, у ово време друштвених мрежа, објавио на фејсбуку нашу заједничку фотографију из земунског кафића и написао: „Отишла је у вечност права дама, моја драга колегиница, моја дивна партнерка, мој искрени пријатељ, Тања Бељакова. Мир Њеној души!"

Њен одлазак је растужио многе знане и незнане, стотине њих – потврђују поруке које су стигле. Уз најлепше речи опраштали су се од глумице која је својим делом допрла до њихових срца.

У мом најтоплијем сећању остају успомене на заједничке представе, на незаборавне сусрете, на разговоре о много чему, пре свега о уметности, о књигама које су јој испуњавале живот. Волела је да их купује, да јој буду ту, при руци, за поновно читање. А волела је и да их поклања. Чувам те њене дивне посвете којима ми је обележавала важне животне тренутке. Пријатељство с Тањом, на најлепши начин обележило је мој живот. Зато сам јој заувек захвалан.

На лепо уређеном степеништу у Земуну где су исписана имена знаменитих Земунаца пише и име Тање Бељакове.

Улоге Татјане Бељакове у Атељеу 212

Јаје, Фелисијен Марсо, режија Б. Ступица (улоге: Прва жена, Друга жена, Жоржет, Луција, 1959); *Љубав*, М. Ђоковић, режија З. Ристановић (улога: Милена, 1959); *Балада о Тилу Ојленшпигелу*, Г. Вајзенборн, режија М. Маричић (улога: Перце, 1960); *Арсеник и старе чипке*, Ц. Кеселринг, режија М. Маричић (улога: Елен, 1961); *Кад је жена нема*, В. Рабадан, режија В. Радовановић (улога: Финет, 1961); *Случај професора Тарана*, А. Адамов, режија Ј. Путник (улоге: Луџа, Сарадник лабораторије, Студент, 1962); *Картотека*, Т. Ружевич, режија Љ. Драшкић (улога: Девојка, 1962); *Цезар*, Ј. Верих, режија Н. Комадина (улога: Клеопатра, 1963); *Краљ Иби*, А. Жари, режија Љ. Драшкић (улога: Краљица Розамунда, 1964); *Валпургијска ноћ*, В. Лукић, режија М. Маричић (улога: Лидија, 1964); *Комедија*, С. Бекет, режија М. Новчић (улога: Ж2 – Друга жена, 1965); *Виктор или Деца на власти*, Р. Витрак, режија М. Поповић (улоге: Лили, Марија, 1965); *Другарско вече*, В. Хавел, режија Љ. Драшкић (улога: Амалка, 1965); *Кафаница, судница, лудница*, Б. Црнчевић, режија Љ. Драшкић (улога: На крилу, 1965); *Радо иде Србин у војнике*, Б. Ћосић, режија Љ. Драшкић (улоге: Вељина жена, Сестрица Хрватска, 1969); *Улога*

моје породице у светској револуцији, Б. Ћосић, режија Љ. Драшкић (улога: Комшиница, 1971); *Калуђерице*, Е. Манет, режија З. Ратковић (улога: Сењора, 1971); *Рањени орао*, М. Јам, режија С. Јовановић (улога: Вукица, 1972); *Жута*, Г. Михић, режија В. Тадеј (улога: Шеширџика, 1972); *Радован Трећи*, Д. Ковачевић, режија Љ. Драшкић (улоге: Георгина, Катица, 1973); *Госпођа Аои*, Ј. Мишима, режија М. Лазин (улога: Јасуко Рокуђо, 1975); *Вишњеви сад*, А. П. Чехов, режија Д. Мијач (улога: Шарлота Ивановна, 1978); *Свадба*, Е. Канети, режија Љ. Драшкић (улога: Лена, 1979); *Слике жалосних доживљаја*, Д. Лесковар, режија З. Ратковић (улога: Крушковчанка, 1980); *Цемент*, Х. Милер, режија Љ. Ристић (улога: Моћа, 1981); *Косанчићев венац 7*, С. Селенић, режија З. Ратковић (улога: Савка, 1982); *Лети у гору као птица*, Б. Јовановић, режија З. Ратковић (улога: Наталија, 1983); *Приче из бечке шуме*, Е. фон Хорват, режија П. Мађели (улога: Тетка, 1983); *Марија се бори с анђелима*, П. Кохоут, режија Љ. Драшкић (улога: Хелга Ванекова, 1984); *Ана*, Р. Шелиго, режија Д. Мијач (улога: Записничарка Зоја, 1984); *Последња рука пред фајронт*, С. Ковачевић, режија М. Лазин (улога: Баба Дана, 1985); *Просјачка опера*, В. Хавел, режија Љ. Драшкић (улоге: Мери Локит, Вики, 1985); *Под Прешерновом бистом*, А. Гољевшчек, режија М. Маричић (улога: Мајда Коритник, 1987); *Тебанска куга*, В. Лукић, режија Љ. Драшкић (улога: Атина, 1987); *Поруке живима*, С. Павић, режија З. Ратковић (1989); *Очеви и оци*, С. Селенић, режија З. Ратковић (улога: Мара, 1990).

Улога Татјане Бељакове у Позоришту „Зоран Радмиловић", Зајечар

Скупљач, Д. Михаиловић, режија И. Менсур (улога: Госпођа Штајнер 2013)

Милан Цаци Михаиловић

ГОРЈАНА ЈАЊИЋ (1945–2022)

Давне 1965. године (на првој години Академије за позориште, филм, радио и ТВ) упознао сам витку и високу девојку из Сарајева. Била је непосредна и одлучна а памтим да је била најбоља у такозваним беспредметним радњама. Брзо смо постали пријатељи и то остали целог живота. Док ово пишем, постао сам свестан да се нас двоје никада нисмо посвађали (пријатељима се то подразумева), чак не памтим да се Гога икада са било ким посвађала! Била је тиха, пријатна и увек је имала многобројне пријатеље међу глумцима. Прва са класе је заиграла на филму, а иза тога су се ређале улоге на филму, у позоришту и на телевизији. Никада није причала о својим улогама, нити истицала себе у било ком смислу. Велика Љубинка Бобић је једном рекла да се глумци генерално деле на две групе – оне који воле позориште у себи и оне који воле себе у позоришту. Већина нас припада наравно овој другој групи. Та прва мала група позоришних заљубљеника тихо пролази кроз наше животе и увек се зачудимо колико велика празнина остане када оду. Јуна смо одиграли последњу заједничку представу. Била је већ озбиљно болесна. Гога је била сјајна и после сцене био је велики аплауз. Запитао сам је како издржава, а она ми је насмејана одговорила: „Када се упале светла и изађем на сцену, једино тада престанем да будем болесна."

У новембру смо ту сцену први пут играли без Горјане. Ускочила је млада глумица и била заиста одлична. Био је и велики аплауз. После у бифеу причали смо о томе колико је била добра сцена и да тој сцени опет баш ништа не фали! Једна од „тихих глумица" у тишини која је настала прошапутала је: „Фали Гога!"

Фалиш нам, Гого... Воли те твој друг.

Бошко Пулетић

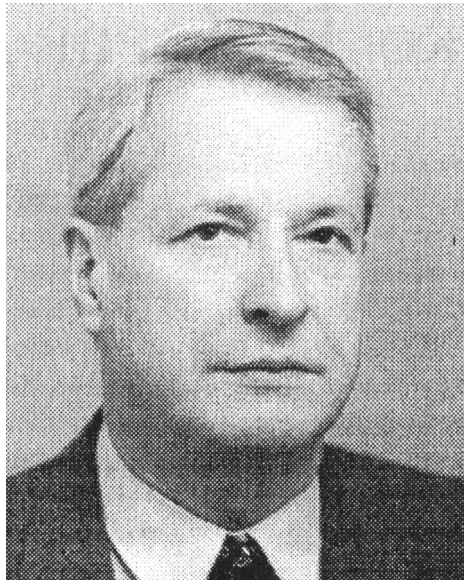

РАШКО ЈОВАНОВИЋ (1932–2022)

Нисам склона писању о колегама које одлазе из наших живота, јер као што се каже: „О покојнику све најлепше...“ Пре свега волим да се свих сећам с осмехом на лицу. Зато, овом приликом сећам се својих првих, професионалних корака од скоро пре четрдесет година. Седамдесетих година, двадесетог века, Позориште „Бора Станковић“ било је у статусу аматерског позоришта. Управник позоришта Раде Радивојевић, с неколицином познатих београдских критичара и театролога, међу којима су били Мухарем Первић, Буца Мирковић, Феликс Пашић, др Рашко В. Јовановић, основали су позоришни фестивал *Борини дани*, који и данас постоји. Мало је познато, или ми се чини, да су прве године такмичарски изнели аматери бројних позоришта Србије, међу којима су „Дадов“, „Симонида“, „Крсманац“, „Сусрет“... итд. После одиграних представа, наравно, ишло се у кафану и тамо су се проглашавали глумци вечери. Главни за столом је био седе главе др Рашко Јовановић, а за њим и остали чланови. Наравно, ту сам први пут упознала Рашка, имала сам 16 година и била главна глумица у представама Омладинског позоришта „Сусрет“. То вече смо у Врању на *Бориним данима* играли *Женске разговоре* Душка Радовића у режији Владе Путника. Колико ми се Рашко чинио строгим и недоступним, толико је после представе био духовит и пријатан, за причу и дружење. Те године проглашена сам глумицом вечери и од организатора добила дивну књигу „Уметничко благо Југославије“. Следеће године, опет *Борини дани*, ми из „Сусрета“ играмо *Органе*, представу која је подсећала на филм *Лет изнад кукавичјег гнезда* у режији Николе Јефтића. И опет Рашко, иста екипа. И овога пута сам проглашена глумицом вечери а на поклон добила сабрана дела Боре Станковића у кожном повезу.

Наредних година путеви су нам се повремено укрштали и више смо се професионално сусретали. На премијерама је често био у друштву незаборавне Ксеније Јовановић, коју сам обожавала а она је тада говорила: „Ето, опет ми ’рођаци’ Јовановићи...“ Потом, с Рашком сам учествовала на многим промоцијама књига, симпозијумима, позоришним фестивалима итд. Такође, везивали су нас и подједнака љубав и интересовање за живот и дело Бранислава Ђ. Нушића. Рашко је до краја живота био председник „Нушић“ фондације.

Годинама смо сарађивали на фестивалу *Нушићеви дани* у Смедереву, Рашко је у неколико наврата био члан организационог одбора и председник жирија, а ја дугогодишњи селектор фестивала, док је директор Фестивала и оснивач био мој колега Сава Ђуричић...

Моја опсесија за Нушићем трајала је од детињства, али о томе другом приликом... Захваљујући Рашку, заинтересовала сам се за живот и дело Милутина Чекића, нашег првог школованог редитеља у иностранству, између два светска рата, и хвала му на томе.

Сећам се премијере *Цвећа зла* Браце Петковића у Музеју аутомобила, Рашко стоји с редитељем Владом Лазићем, наилазим и кажем: „Е ко ме гурну у све ово (мислећи на Рашка)...“ Рашко се смеје, а Влада Лазић одговара: „Па добро, Драгана, хоћемо ли већ једном пребити Рашка због свега што нам је у младости урадио и да завршимо с њим...“

Рашко Јовановић фантастично је писао критике

годинама за *Политику* и *Театрон*. Изузетно сам волела да читам његову критику, јер припадам генерацији која је одрасла уз радио-програме, мислећи да тамо „живе мали људи"...

Др Рашко В. Јовановић био је театролог, позоришни и радио критичар, и председник уметничког савета „Нушић" фондације у Београду. Оставио је за собом велики и значајан театролошки и позоришни опус.

Рођен је 18. августа 1932. у Београду, од оца Владислава, професора универзитета, и мајке Вере, рођене Топаловић. Школовао се у Београду, где је на Филозофском факултету дипломирао југословенску књижевност и српскохрватски језик,1955. Докторску дисертацију с тезом *Иво Војновић – живот, делатност, генеза, анализа и оцена дела* одбранио је1968.

Од 1956. до1964. ради као кустос Музеја позоришне уметности Србије, а од 1964. до1972. руководилац је Архива и шеф Драматуршког одељења Народног позоришта у Београду.

Радио је као научни сарадник Института за књижевност и уметност, од 1973. до 1981, а од 1982. до 1985. уметнички је директор Београдског драмског позоришта. Научни сарадник и научни саветник је у Институту за новинарство од 1986. до 1992. године.

Секретар Уређивачког одбора часописа *Сцена* је од 1965. до 1969, у Новом Саду, а од 1970. до 1972. главни и одговорни уредник часописа *Позоришна култура*, у Београду.

Педагошким радом бави се од 1971. до 1976, у звању доцента на Академији за позориште, филм, радио и телевизију (ФДУ), а од 1995. до 2004, у звању редовног професора, предаје Историју драме и позоришта и Медије масовних комуникација на приватној Академији уметности у Београду, где ће од 1998. до 2001. бити и декан.

У континуитету, од 1955, објављује књижевне, позоришне критике и есеје у часописима *Књижевност, Позориште, Сцена, Летопис Матице српске, Позоришна култура, РТВ теорија и пракса, Република, Израз,* те у листовима *Политика, Књижевне новине, Печат*... и др.

Научне и стручне радове објављује у *Театрону, Зборнику Матице српске за сценске уметности и музику*. Од 2002. до 2006. критичар је часописа *Драма*. Од 1976. до 2003. он је критичар радио-програма на Првом и Другом програму Радио Београда.

Објавио је књиге и монографије: *Иво Војновић* (Рад, Београд, 1964), *Иво Војновић* (Институт за књижевност и уметност, (дисертација), Београд, 1974), *Позориште и драма* (Вук Караџић, Београд, 1984), *125 година Народног позоришта у Београду* (коаутор са Олгом Милановић и Зораном Т. Јовановићем; Галерија САНУ, 1994), *Један други Нушић* (Дом културе Смедерево и *Нушићеви дани*, 1998), *Од истог слушаоца 1–2* (РТС Београд, 2010), *Бранислав Ђ. Нушић – живот и* дело (Службени гласник, Београд, 2014), *Милка* Стојановић (Службени гласник, Београд, 2012).

Приредио је и написао предговоре за сабрана дела српских писаца: *Симо Матавуљ,*1971; *Бранислав Нушић – Народни посланик* и *Покојник* 1979–1982, четири издања; *Изабране комедије и драме 1–2,* 1987; *Предговор,* 1992; *Дечје позориште,* 1995; *Сабрана дела 1–15, уводна студија Бранислав Ђ. Нушић – живот и дело*, 2005–2006; *Милан Ђоковић, Изабране драме,* 2005.

Такође, приредио је зборнике: *Бранислав Нушић 1864*–1964 (НП и МПУС, Београд, 1964), *Српска драма, књ.11* (Нолит, Београд, 1973 и 1993), *Петар Бановић* (СДУС, Београд, 2006).

За обиман опус који нам је оставио добио је и награде и признања. Међу њима су најзначајније *Златна значка, Златни беочуг, Вукова награда за допринос култури на свесрпском простору*, од стране Културно-просветне заједнице Србије.

Др Рашко В. Јовановић је у 91. години живота, 9. децембра 2022, отишао на неко лепше место да изнова ствара Нушићев театар комике.

Завршавајући овај текст, сетих се Нушићевог текста упућеног писцима *Десет Божјих заповести на таблици искуства.* На једном месту Нушић саветује отприлике овако „... ако имаш пред собом тему за писање, а није ти јасно како да почнеш, ти прво пођи од себе и нађи нешто што те веже за тему, пронађи нешто добро и племенито у теми која ће ти причинити задовољство...".

Драгана Чолић Биљановски

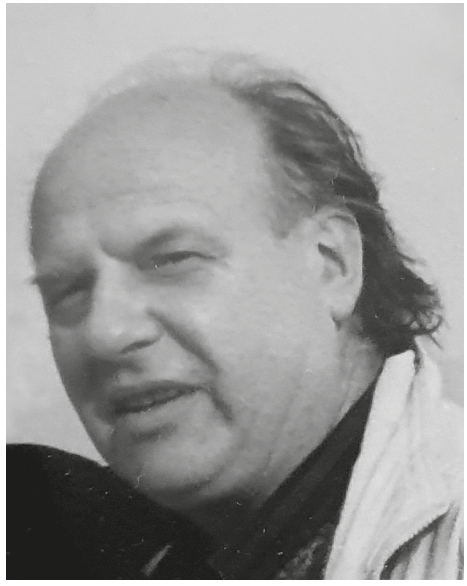

ДАРКО ТАТИЋ ЧОВЕК ПЛАНЕТАРНЕ КУЛТУРЕ (1932–2022)

Дарко Татић је био толико ренесансни човек у смислу свих његових интересовања у области уметности и историје да би за потпуну слику о њему било потребно саставити мозаик сећања свих људи с којима је радио или пријатељевао не би ли то била релативно комплетна слика. И кажем – релативно комплетна слика – јер комплетну слику, комплетни мозаик састављен од разноразних сећања је немогуће направити. Зато сам за наслов овог текста изабрала парафразу наслова једне његове драме која говори управо о човеку који припада целој људској цивилизацији по својим хуманистичким и професионалним квалитетима.

Док сам студирала позоришну и радио режију, Дарко Татић је као наш професор имао редовну праксу да нас води у некадашњи студио 10, који се налазио близу зграде „Политике“ да гледамо и посматрамо како се снимају и монтирају радио-драме. Понекад би нас, у договору с редитељем који би био у студију, охрабривао да и сами пробамо, на основу унапред прочитаног текста радио-драме, да се опробамо у давању индикације глумцу. Сећам се да сам под Дарковом супервизијом, и са допуштењем и охрабрењем редитељке Наде Бјелогрлић која је била у студију, дала своју прву индикацију глумици Жижи Стојановић у драми „У свом кругу“ Људмиле Петрушевске. Наравно да смо сви претходно били прочитали текст радио-драме. Дарко Татић је у том смислу имао тај дивни педагошки таленат да нас усмери на прави начин према оном што се звало конкретни рад у радио-студију. Врло директно смо добијали представу шта значи снимање радио-драме, какве су индикације потребне глумцу, које су врло различите од оних у позоришту.

Осим што нас је водио у легендарни студио 10 који више не постоји, Дарко Татић нам је на часовима радио-режије на Факултету драмских уметности пуштао низ драма које је сматрао релевантним за наше редитељско радиофонско образовање. После слушања драма причали бисмо о свим аспектима драме – о успешности драматизације за радио, ако је била у питању драматизација неког прозног текста, о податности неке теме или приче за њен радиофонски живот, о конструктивном коришћењу звучних ефеката и музике не у сврху илустрације него у сврху придавања додатног значења основној причи и идеји драме. Често су управо звучни ефекти, коришћени не на реалистички начин него на музички, атмосферски, додатно бојили смисао сваке драме.

Дарко Татић нас је учио и стремљењима савремене радио-драме која су класичну реалистичку форму померала од чисто игране форме ка нечему што је професор звао радиофонским есејом на задату тему. То је често био мозаик радиофонских средстава састављен од играних делова, понекад документарних сцена, музички или атмосферски коришћених звучних ефеката, неилустративне музике. Мозаик у који су улазили и чисто филозофски, психолошки, социолошки или историјски текстови које су читали глумци.

Инсистирао је на томе да и звучни ефекти и музика, и одабрани документаристички делови, као и цитати из теоретских дела разних хуманистичких наука морају бити коришћени увек у сврху коментара, који подржава или доводи у питање основну идеју радиофонске композиције. Користим појам радиофонска композиција јер су најрепрезентативнија дела Дарка Татића, која су у исто време остала модерна и актуелна, управо овакве радиофонске пирамидалне или мозаичке композиције. Таквим уметничким делима је био највише привржен и најчешће се њима окретао. А то је управо оно што се повремено „открива" као нова врста радиофонске уметности на светским фестивалима радиодрамских остварења као што су Prix Europa, Prix Italia, Premios Ondas, Prix Ex Aequo. Хоћу да кажем да је Дарко Татић ишао далеко испред свог времена и то је било препознато и у његовој редакцији и нарочито на светским фестивалима.

Касније, током деведесетих, када сам професору Татићу асистирала као стручни сарадник у настави, у раду на часовима са студентима позоришне и радио режије, дизајна и обраде звука, као и позоришне и радио продукције, разговор који се водио о врстама и жанровима радио-драме, о редитељским поступцима још више се проширио. Неке драме које су биле у плану за слушање у току наставе већ смо имали у факултетској збирци, захваљујући професору Татићу, а неке сам позајмљивала и доносила из Драмског програма Радио Београда.

И тада је професоров акценат у раду са студентима био на развијању слуха за савремени облик радиодраме који јесте био својеврсни радиофонски есеј. Поред анализа класичних драма, као и радиофонских остварења из области радионице звука (ars acousticae) које је Дарко Татић изузетно ценио, студентима је посебну пажњу скретао на документарне драме које су у његовом тумачењу и реализацији биле изванредни радиофонски мозаик, есеј на задату тему. Његове документарне драме биле су управо то: својеврсни радиофонски есеји који су студенте веома занимали и које је и Дарко преферирао, као што су драма *Платон у Србији* о Арчибалду Рајсу из 1983. године, *Заудни вир*, драма о природи човекове родне припадности и покушају да се медицином и психолошким третманом исправе грешке природе, коју је Дарко Татић осмислио заједно с Мајом Мохар из 1990, као и драма *Драгослав Јелић, човек планетарне културе* из 1981, о неверовано узбудљивој судбини човека из народа, земљорадника Драгослава Јелића, широј јавности апсолутно непознатог. Ту спада и драма *Camposanto* (1976) настала на основу заједничког сценарија с Јулијом Најман и Душаном Величковићем. Дарка Татића је изузетно занимала историја и значење које она даје како прошлом, тако и садашњем тренутку. Због тога је с правом инсистирао на општем образовању својих студената са акцентом на њиховом знању о историји.

У свим овим драмама Дарко Татић је, осим играних и документарних делова, користио музику као необични коментар, али и прозне текстове разних филозофа и уметника који су кореспондирали с темом којом се бавио. За драму о Арчибалду Рајсу користио је одломке из Платонових дела, али и цитате Бизмарка, у драми о Драгославу Јелићу чују се изабрани текстови грчког филозофа Костаса Акселоса, у драми *Заудни вир* такође је користио Платона, али и народне песме, народни фолклор.

Од својих дела, без обзира да ли су у питању документарне драме, радионице звука или радио-игре Дарко Татић је правио композиције. Када су га студенти много пута питали како је проналазио те најчешће филозофске, али и социолошке и историјске текстове који су се тако савршено уклапали у причу одређене драме, Дарко би им говорио да је проводио сате и дане и недеље у библиотекама и тражио књиге, отварао их, неуморно читао. Његово огромно хуманистичко знање га је вукло према одређеним ауторима, али је истицао да је то некада био и чисти инстинкт.

Поред ових драма које су му донеле и светске награде и велики углед и код нас и у Европи, Дарко Татић је волео да се бави и великим делима наше књижевности чији су аутори Иво Андрић, Борислав Пекић, Васко Попа. Уживао је у откривању оног слоја романа или поезије који може да измакне читаоцу или теоретичару књижевности. Андрићева *Госпођица* из 1979. године, Пекићево *Беснило* из 1986. тако су постале легендарне драме. Нарочито се Пекићевим

делима често враћао током своје вишедеценијске редитељске каријере.

А с поезијом Васка Попе *Непочин поље* из 1972. учинио је чудо јер је с нашим глумцима и са одличним преводом песама на француски урадио драму за франкофоно подручје у Европи на којем се емитује Први програм Радио Београда.

Урадио је и другу збирку поезије Васка Попе *Споредно небо* као радионицу звука 1991, а затим је на позив Финског државног радија, а за шведску мањину у Финској, урадио верзију на шведском језику, на одличном преводу, и с њиховим глумцима. Сећам се да се поводом те шведске верзије Васка Попе десила једна чудесна ствар при слушању са студентима. Пошто смо с њима одслушали и српску и шведску верзију, студенти су спонтано рекли да их је више узбудила шведска. То је био доказ врхунске уметности Васка Попе и његовог преводиоца, али и доказ врхунске режије Дарка Татића.

Врло га је занимала радионица звука и кадгод се у режији опредељивао за тему која вуче према таквој форми, Дарко је врло широко користио све могућности тог облика никада не искључујући глумца, реч, мисао, људски глас, компонујући на врхунски начин те елементе с музиком и звучним ефектима као у *Метастази* према Бориславу Пекићу из 1987. године.

Поред радионице звука којој се често враћао, њега је изузетно занимао жанр радио-игре као у драми *Оно мало чега се сећам* (1982), која се бави судбином деце изложене дејству атомских бомби у Хирошими и Нагасакију, а коју је Дарко урадио на основу сценарија Иване Тришић. За ту драму је музику која се може добити поигравањем с папиром у оквиру древне јапанске вештине оригами стварала група композитора међу којима је била и Ивана Тришић.

Дарко Татић се врло трудио да студентима приближи изазовност радио-игре као радиофонског жанра. Једна од најбољих и најомиљенијих међу студентима била је радио-игра према делу Александра Хемона *Живот и дјело Алфонса Каудерса* из 1990. У тој драми се Дарко окушао и као глумац и то врло успешно. Привлачила га је могућност поигравања с гласовима и могућностима дизајна звука.

Било је општепознато да је Дарко своје драме дуго и темељно радио, понекад и више месеци, јер је његов несмирени ум брижљиво испитивао све могућности и режије и поигравања са звуком и значењима које поигравање тим звуком може да придонесе причи. Дарко Татић је стављао на проверу и сопствени доживљај неке теме или приче. Због тога је охрабривао сваку амбициозницу и студиозну идеју својих студената, али није имао разумевања за површности и схватање радио-драме као снимљеног позоришта.

Морам да кажем, у прилог величини њега као уметника и њега као човека, да о томе најбоље говори и његово педагошко опредељење да своје студенте темељно упознаје с најбољим делима својих колега и пријатеља Боде Марковића, Арсе Јовановића, Иване Тришић, Владана Радовановића. У том великом духу није било сујете. Данас је таквих људи све мање и зато је његов одлазак додатно тужан.

Све што знам о радио-режији, најтананије суптилности и мајсторије редитељских поступака и приступа теми или причи драме научила сам управо од професора Дарка Татића, с којим сам имала срећу и привилегију и да сарађујем неколико година на нашем Факултету драмских уметности.

Мелина Пота Кољевић

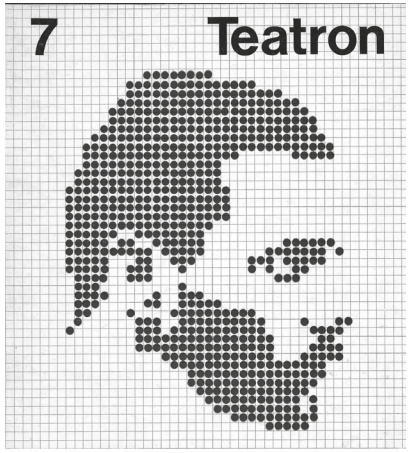
7
Teatron

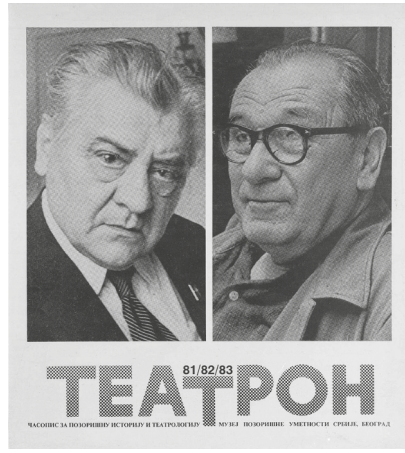
81/82/83
TEATPOH

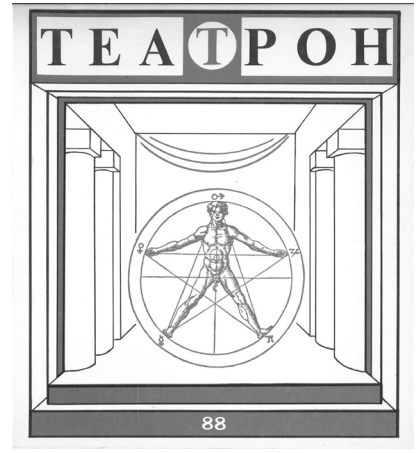
TEATPOH
88

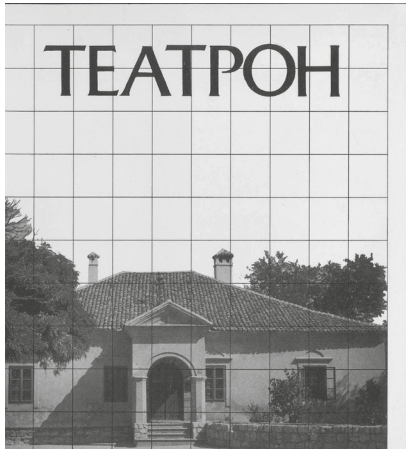
TEATPOH

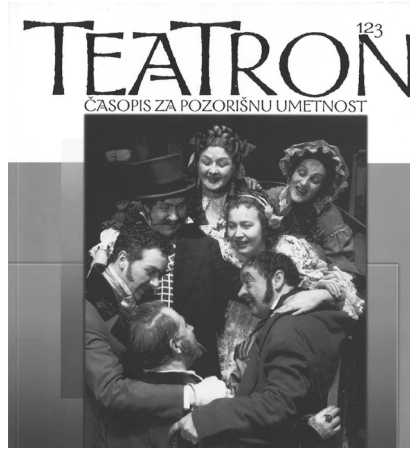
TEATRON
123
ČASOPIS ZA POZORIŠNU UMETNOST

teatRON
158
159
TEMA BROJA
Glumac je mrtav, živeo glumac!
Maria Shevtsova
Marco De Marinis
Thomas Irmer
INTERVJU
Romeo Castellucci
DRAMA
Wolfram Lotz
Adresa svemir - nekoliko poruka
Dupont vs. Medenica

УПУТСТВО АУТОРИМА

Театрон, часопис за позоришну уметност излази континуирано од 1974. године и објављује радове из позоришне историје, теорије, драматургије, затим хронике (приказе књига из области позоришне уметности, сећања савременика о позоришном животу, савремени позоришни живот, in memoriam), студије личности, њиховог значаја и улоге у позоришној уметности, те необјављена драмска дела. Према категорији објављују се научни радови: оригиналан научни рад, прегледни рад, научна критика/полемика, али и стручни чланци (информативни прилози, прикази, стручна критика и осврти).

Радови се шаљу током целе године, а о прихватању и термину објављивања одлучује уредништво. Аутори су у обавези да поштују научне и етичке принципе и правила. Рад који је већ објављен у неком часопису неће бити узет у разматрање. Научни радови, прихваћени од стране уредништва, шаљу се на две анонимне рецензије и постају коначно прихваћени за штампу након добијања обе позитивне рецензије.

Текст рукописа послати у Microsoft Word-u, писмо ћирилица, фонт Times New Roman, величина 12, проред 1,5, величина слова у фуснотама 10. Називи дела у тексту наводе се курзивом (Italic). Дужина рада не би требало да прелази 40.000 карактера са размацима. У изузетним случајевима може се дозволити објављивање рада већег обима. У *Театрону* се објављују радови на српском језику, али отворен је и за радове на страним језицима уз консултације са уредништвом.

Научни рад мора садржати наслов на језику рада и енглеском језику, сажетак/апстракт на језику рада и енглеском језику (до 250 речи), кључне речи на језику рада и енглеском језику (до 10 речи) и листу референци (засебни пописи коришћених извора и литературе по азбучном реду). Рад може бити опремљен илустративним прилозима (попут табела, графикона, нотних примера) уз одговарајућу легенду, док о фотографијама које прате текст коначну одлуку доноси уредништво. Аутор може дати предлог и послати предложене фотографије опремљене легендом и у одговарајућој резолуцији за штампу. Аутор је дужан да достави контакт мејл, афилијацију (званичан назив и седиште установе у којој је аутор запослен) и податке о научном скупу, програму или научноистраживачком пројекту у оквиру којег је чланак настао и од кога је подржан и финансиран.

Предајом рада аутор гарантује да су изнети подаци тачни, како они који се тичу самог истраживања, тако и подаци о коришћеној литератури и изворима.

НАЧИН ЦИТИРАЊА ЛИТЕРАТУРЕ И ИЗВОРА

Монографија

Примери:

фуснота: име и презиме аутора, запетом одвојен наслов књиге у целини курзивом, у загради место издавања, две тачке, издавач, и година издања са запетом између, на крају ознаке страница.

Боривоје С. Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба*, (Београд: Музеј позоришне уметности Србије, 1979), 78–80.

библиографија: Стојковић, Боривоје С. *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба*. Београд: Музеј позоришне уметности Србије, 1979.

Рад у часопису

Примери:

фуснота: име и презиме аутора, наслов рада у целини под наводницима, назив часописа у курзиву, број, година у загради и цитирана страна након две тачке.

Милица Зајцев, „Савремене теме у кореографији Вере Костић", *Театрон* 87 (1994): 112.

библиографија: Зајцев, Милица. „Савремене теме у кореографији Вере Костић". *Театрон* 87 (1994): 111–125.

Текст из новина

Примери:

фуснота: име и презиме аутора, наслов рада у целини под наводницима, назив новина у курзиву и датум, број стране.

Велибор Глигорић, „Достојевски у данашњици", *Политика*, 28. 3. 1935, 4.

библиографија: Глигорић, Велибор. „Достојевски у данашњици". *Политика*, 28. 3. 1935.

Чланак у зборнику радова

Примери:

фуснота: име и презиме аутора, наслов рада у целини и под наводницима, у (наслов зборника у курзиву), приређивач или уредник, у загради место издавања, две тачке, издавач, и година издања са запетом између, на крају ознаке страница.

Верослава Петровић, „Драма, опера и балет Народног позоришта 1918–1941", у *Сто година Народног позоришта 1868–1968*, ур. Милена Николић (Београд: Музеј позоришне уметности Србије, 1968), 53.

библиографија: Петровић, Верослава. „Драма, опера и балет Народног позоришта 1918–1941". У *Сто година Народног позоришта 1868–1968*, уредник Милена Николић, 50–68. Београд: Музеј позоришне уметности Србије, 1968.

После првог помена пуне библиографске јединице у напоменама током наредних цитирања даје се скраћени облик, односно понавља се иницијал имена и презиме аутора и скраћени наслов. Код узастопног навођења аутора и дела користи се скраћеница „Исто", „Ibid.". Код поновљеног навођења дела користи се скраћеница „Нав. дело", „op. cit.". Литература се наводи на језику и писму на којем је штампана.

Необјављени извори

Назив установе, назив збирке или фонда, ознака фасцикле, назив документа, ознака документа, датум.

Пример: Музеј позоришне уметности Србије (МПУС), Збирка архивских докумената (АД), 17-1, Оснивачи Народног позоришта у Београду, инв. бр. 28482, 1852.

МПУС, АД, 17-1, Оснивачи Народног позоришта у Београду, 28482, 15. март 1852.

У случају навођења електронских верзија доступних онлајн уз потребне елементе додати линк и датум приступа.

Детаљније о упутствима, ауторским правима и законским обавезама и рецензентском поступку:

https://mpus.org.rs/teatron/

као и у Уговору и Изјави коју аутор потписује пре објављивања рада.

Радови се шаљу на електронску адресу:

office@mpus.org.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

792

ТЕАТРОН : часопис за позоришну уметност / главни уредник Радомир Путник ; одговорни уредник Весна Буројевић
. - 1974, br. 1- . - Београд : Музеј позоришне уметности Србије, 1974- (Београд : Службени гласник). - 23 cm

Dostupno i na: http://teatroslov.mpus.org.rs/izdanja.php
ISSN 0351-7500 = Teatron (Beograd)
COBISS.SR-ID 28940551

ИГРЕ ВАСКА ПОПЕ ПО БОШКУ СУВАЈЏИЋУ

Обележавање стогодишњице
песниковог рођења

У позоришту, где је двосмерна комуникација сцена-публика круцијално важна за успех подухвата, у одсуству радње, приче и карактера, поезији не иде лако. Тим пре је вредан подухват Бошка Сувајџића да широј публици поново скрене пажњу на величину и генијалност Попиних стихова, који су и после више од пола века од свог настајања и даље живи, свежи и модерни као да су јуче написани. Попини стихови које је Бошко Сувајџић сценски оживео део су збирке Непочин-поље, објављене 1956. године.

Милош М. Радовић

www.mpus.org.rs